

วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

Culture of Yaya Clothing and Stitched Women's Shoes
in Mueng District, Phuket Province

อติชาติ สมบัติ
ATICHAT SOMBAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

Culture of Yaya Clothing and Stitched Women's Shoes
in Mueng District, Phuket Province

อติชาติ สมบัติ
ATICHAT SOMBAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อวิทยานิพนธ์	วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
ชื่อ นามสกุล	อติชาติ สมบัติ
ชื่อปริญญา	คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	คหกรรมศาสตร์
คณะ	เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมทรง สีสลายน)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช)

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อนุมัติให้รับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

.....คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชฎาภัทร์ กี่อารีโย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อวิทยานิพนธ์	วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
ชื่อ นามสกุล	อติชาติ สมบัติ
ชื่อปริญญา	คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา และคณะ	คหกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี ศึกษารูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี จังหวัดภูเก็ต และวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ภาพถ่าย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดูพฤติกรรมกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ชำนาญการภาคสนาม จำนวน 8 ท่าน ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบบอลลูก (Snowball Sampling) จากนั้นผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive)

ผลการศึกษา พบว่าในสมัยรัชกาลที่ 3-5 ชาวจีนได้เดินทางด้วยเรือสำเภาเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต โดยส่วนใหญ่เป็นชาวฮกเกี้ยนที่มาจากทางภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศจีน วิถีชีวิตของคนจีนที่ภูเก็ตจะเน้นการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นอาชีพหลัก มีบางส่วนที่ทำการค้า ทำประมงและทำการเกษตร โดยชาวจีนส่วนใหญ่จะแต่งงานกับคนท้องถิ่น ทำให้เกิดลูกผสม ซึ่งชาวภูเก็ตมีคำใช้เรียกกันทั่วไปว่าพวก “บาป๋า” โดยจะเรียกรวมทั้งผู้หญิงและผู้ชายไม่แยกเพศ สำหรับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า ในอดีตการแต่งกายในชีวิตประจำวันของสตรีจะมีลักษณะเป็นเสื้อคอตั้งแขนจีบ ใส่กับผ้าปาเต๊ะ แต่ถ้าในโอกาสพิเศษจะสวมใส่ชุดครุยยาว เก้าอี้มมวยสูง ต่อมามีการดัดแปลงมาเป็นเสื้อครุยสั้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมและเพื่อให้คล่องตัวในการทำงานจึงลดลงมาใส่เพียงชั้นเดียวจึงกลายมาเป็นเสื้อย่าหยา เพราะระบายลมได้ดี

ส่วนรูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี ผู้ตัดเย็บจะคิดลวดลายเองส่วนใหญ่จะเป็นลายสัตว์ ลายพันธุ์พฤกษา ลายธรรมชาติ ส่วนรองเท้าปักเป็นการนำเอารองเท้ามาปักด้วยด้ายเงินด้ายทองหรือลูกปัด โดยความหมายของลวดลายการปักจะเน้นถึงความโชคดีและความเป็นมงคล ซึ่งผู้ตัดเย็บจะตัดเย็บเพื่อสวมใส่เอง โดยการสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกายพบว่า ชุดย่าหยาเป็นชุดที่มีความสวยงามและมีความเป็นเอกลักษณ์ แต่ถ้าใส่ในชีวิตประจำวันถือว่าไม่เหมาะสม เพราะเสื้อย่าหยาเป็นเสื้อที่ค่อนข้างบางทำงานหนักไม่ได้ ชุดอาจจะฉีกขาดได้ง่าย จึงไม่เหมาะสมกับการทำงานที่เร่งรีบในปัจจุบัน ส่วนรองเท้าปักในปัจจุบันคนภูเก๊ตไม่สามารถปักรองเท้าเองได้แล้ว ต้องสั่งซื้อรองเท้ามาจากปิ่นและมะละกาซึ่งมีราคาสูงมาก ทำให้ไม่ได้รับความนิยมเช่นกัน เพราะสตรีส่วนใหญ่หันมาสวมใส่รองเท้าส้นสูงตามสมัยนิยมแทน แต่ในปัจจุบันมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมการแต่งกายขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเป็นจุดขายเชิงท่องเที่ยวของจังหวัด ทำได้รับความสนใจจากเด็กรุ่นใหม่จึงทำให้การแต่งกายในแบบสมัยโบราณกลับมาอีกครั้ง โดยการประยุกต์การแต่งกายให้คล่องตัวขึ้นเหมาะสมกลมกลืนกับสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวในปัจจุบันมากขึ้น

คำสำคัญ : วัฒนธรรมการแต่งกาย ชุดย่าหยา รองเท้าปัก

Thesis Title	Culture of Yaya Clothing and Stitched Women's Shoes in Mueng District, Phuket Province .
Author	Atichat Sombat
Degree	Master of Home Economics
Major program	Home Economics
Academic Year	2014

ABSTRACT

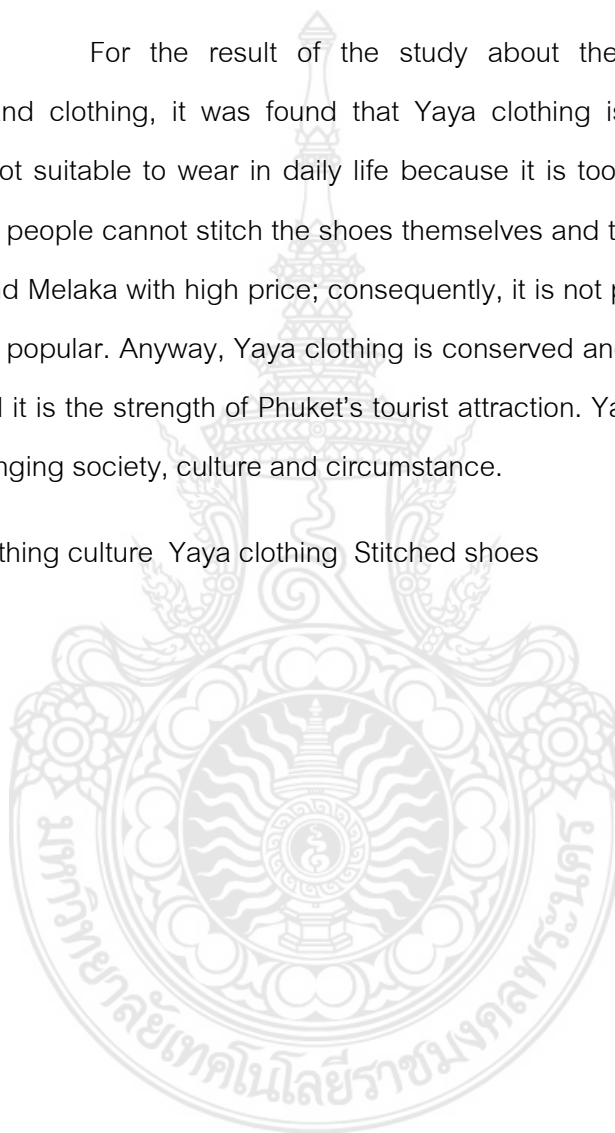
The purposes of this research were to 1) investigate the history of Chinese settlement in Phuket, 2) examine the culture of Yaya clothing and stitched women's shoes, 3) study the pattern of Yaya clothing and stitched women's shoes and 4) analyze the suitability of the city circumstance and clothing. The researcher studied the document and the pictures and collected the data by using Non-Participant Observation to observe the behavior of Chinese Violet (Yaya) clothing and stitched women's shoes in Mueng district, Phuket province and conduct in-depth interview with 8 field specialists. Snowball sampling was used to select key informant. Data were analyzed by descriptive analysis.

The results were found that during the reign of King Rama III and King Rama V, Hokkien Chinese from Southern and Eastern China migrated to Phuket by the junk boat. Mining is the major source of income of Chinese in Phuket, others are merchandising, fishing and agriculture. Most of Chinese got married with other local Thai people. We call them "Baba" for the people of mixed Thai and Chinese heritage. For the culture of Yaya clothing and stitched women's shoes in Mueng district, Phuket province, it was found that in the previous days, the daily women clothing was the straight- point collar shirt with pleated sleeves and Pateh skirt. In the auspicious occasions, women wore long evening gowns and made a high hair bun. Later, wearing a long evening gown was adapted to be the short one according to the weather and circumstance and for better movement; Yaya shirt became popular because of its ventilation. Yaya clothing

and stitched women's shoes were designed into various patterns such as animals, flowers and plants, and nature. Stitched women's shoes were made from laces or beads. The stitch pattern meant good luck and propitiousness. Both Yaya clothing and stitched women's shoes were designed by the owners and inherited from generation to generation.

For the result of the study about the suitability of the city circumstance and clothing, it was found that Yaya clothing is beautiful and unique; however, it is not suitable to wear in daily life because it is too thin and easily torn. At present, Phuket people cannot stitch the shoes themselves and they have to import them from Penang and Melaka with high price; consequently, it is not popular while high heeled shoes are more popular. Anyway, Yaya clothing is conserved and restored to express its uniqueness and it is the strength of Phuket's tourist attraction. Yaya clothing is back and adapted to changing society, culture and circumstance.

Keywords : Clothing culture Yaya clothing Stitched shoes

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ นวลแข ปาลิวนิช อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้าทุกขั้นตอน ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์สมทรง สิตลายน และรองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรสที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบการทำวิทยานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.สาวิตร พงศ์วัชร คุณสุกัญญา พฤฒิพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิรติ ไสพิศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักขณา จาตกานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจทญา กิจเกิดแสง ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือศึกษาวิจัย และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิรติ ไสพิศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรีพรรณ ตริศศักดิ์ศรี ที่ให้ความกรุณาอบรมสั่งสอน ทั้งด้านการเรียนและการศึกษาวิทยานิพนธ์ คอยให้กำลังใจที่ดีเสมอ ทำให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จ ในการทำวิทยานิพนธ์อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณคณาจารย์ บุคลากร เพื่อนๆ พี่น้อง ในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ คอยให้กำลังใจ และช่วยเหลือสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณอาลาภ อี๋อิม พี่แวนบ้านชินประชา ป้าเฮี้ยง โกแจ๊ค น้ำหลิน พี่ก๊วงนาง เพื่อนๆ และญาติพี่น้องทุกคนที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ จนการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ท้ายที่สุดของความสำเร็จนี้นี้ ต้องขอขอบคุณครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง ที่คอยให้การอบรมสั่งสอน สนับสนุนทางการศึกษา ให้กำลังใจคอยอยู่เคียงข้างด้วยความรักเสมอมา

ผู้ศึกษาขอขอบคุณความสำเร็จนี้ เพื่อทดแทนพระคุณบิดา มารดา ท่านย่า อาма และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ในการสนับสนุนในทุกๆด้าน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

อติชาติ สมบัติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
Abstract	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญภาพ	(ฎ)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 กรอบแนวคิด	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต	9
2.2 ความเชื่อและแนวคิดของชาวไทยเชื้อสายจีน	25
2.3 วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต	27
2.4 รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต	39
2.5 ลักษณะลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี จังหวัดภูเก็ต	54
2.6 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย	66
2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	88
3.1 การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	88
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	90
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	91
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	98

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
4.2 การอภิปรายผล	187
บทที่ 5 สรุปผล และข้อเสนอแนะ	196
5.1 สรุปผล	196
5.2 ข้อเสนอแนะ	198
เอกสารอ้างอิง	199
ภาคผนวก	203
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือ หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือ	204
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	210
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต	102
4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต	104
4.3 วิเคราะห์ข้อมูลชาวจีนส่วนใหญ่ที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต	106
4.4 วิเคราะห์ข้อมูลการเดินทางของชาวจีนเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต	107
4.5 วิเคราะห์ข้อมูลบริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน	109
4.6 วิเคราะห์ข้อมูลวิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ของชาวจีน ในจังหวัดภูเก็ต	111
4.7 วิเคราะห์ข้อมูลการสร้างครอบครัวของคนจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต	114
4.8 วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่ง ผลต่อด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของคนภูเก็ต	116
4.9 วิเคราะห์ข้อมูลการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตทำให้วิถีชีวิตของ คนภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง	118
4.10 วิเคราะห์ข้อมูลจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง	121
4.11 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวัน และในโอกาส พิเศษ ของสตรีเชื้อสายจีนในอดีต	124
4.12 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวัน และในโอกาส พิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน	126
4.13 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวัน และในโอกาส พิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต	129
4.14 วิเคราะห์ข้อมูลการแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตมีความแตก ต่างหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดจากอิทธิพล	131
4.15 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย้าหย่า และรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต	133
4.16 วิเคราะห์ข้อมูลจุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย้าหย่า และรองเท้า ปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.17 วิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรี จังหวัดภูเก็ต	137
4.18 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยา และรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	139
4.19 วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบลวดลายของชุดย่าหยา และรองเท้าปักของ สตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	141
4.20 วิเคราะห์ข้อมูลวิวัฒนาการของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้า ปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	144
4.21 วิเคราะห์ข้อมูลกรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้า ปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	148
4.22 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ	152
4.23 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ	155
4.24 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ	157
4.25 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม	160
4.26 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตในด้านการปกครองและการเมือง	163

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.27 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม	165
4.28 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ	168
4.29 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ	171
4.30 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ	174
4.31 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม	177
4.32 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง	181
4.33 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม	184

สารบัญภาพ

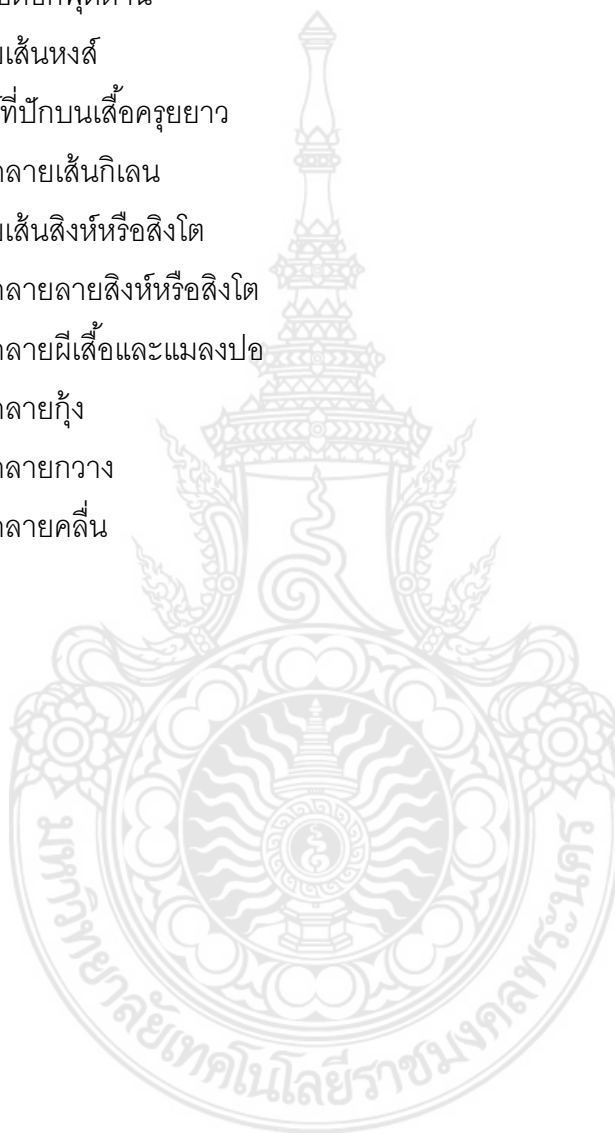
ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
2.1 เส้นทางเดินเรือการอพยพของชาวจีนมายังภูเก็ต	23
2.2 เสื้อคอตั้งแขนจีบ	40
2.3 เสื้อคอตั้งแขนจีบสีขาวลายดอกไม้	40
2.4 เสื้อครุยครึ่งท่อนหรือเสื้อครึ่งท่อน	41
2.5 เสื้อครุยครึ่งท่อนหรือเสื้อครึ่งท่อน	41
2.6 เสื้อเคบายาลินดา	42
2.7 เสื้อเคบายาปีกุ	43
2.8 เสื้อเคบายาซูลัม	43
2.9 เสื้อเคบายาซูลัม	44
2.10 เสื้อผ้าลูกไม้ตัดดอก	45
2.11 ผ้าปาเต๊ะ	45
2.12 เสื้อคอตั้งแขนจีบ	47
2.13 เสื้อครุยยาว	48
2.14 ผ้าปาเต๊ะ	49
2.15 รองเท้ากลีบบัว หรือรองเท้าคู่เล็ก รองเท้าของผู้หญิงที่โดนมัดเท้า	51
2.16 รองเท้าปักดิน	51
2.17 รองเท้าปักดิน	52
2.18 รองเท้าปักดิน	52
2.19 รองเท้าปักลูกบิด	53
2.20 รองเท้าปักลูกบิด	53
2.21 รองเท้าปักลูกบิด	54
2.22 ภาพลายเส้นต้นไผ่	55
2.23 ภาพลายเส้นต้นไผ่	56
2.24 ภาพลายเส้นดอกเหมย	56

2.25 ภาพลายเส้นดอกโป๊ต้น^๕

57

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.26 ฝูงหงหรือดอกพุดตาน	58
2.27 ภาพลายเส้นหงส์	59
2.28 ลายหงส์ที่ปักบนเสื้อครุยยาว	59
2.29 ภาพลวดลายเส้นกิเลน	60
2.30 ภาพลายเส้นสิงห์หรือสิงโต	61
2.31 ภาพลวดลายลายสิงห์หรือสิงโต	62
2.32 ภาพลวดลายผีเสื้อและแมลงปอ	63
2.33 ภาพลวดลายกุ่ม	63
2.34 ภาพลวดลายกวาง	64
2.35 ภาพลวดลายคลื่น	65

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะมีขนาดพื้นที่ 339,396 ไร่ ส่วนที่ยาวที่สุดของเกาะมีระยะทางยาว 48.7 กิโลเมตร และส่วนที่กว้างที่สุดมีระยะทาง 21.3 กิโลเมตร แผ่นดินล้อมรอบด้วยทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรอินเดีย จังหวัดภูเก็ตประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่ามากมาย จนได้รับคำชื่นชมในเรื่องความสวยงาม ดังคำขวัญที่ว่า “ไข่มุกอันดามัน สวรรค์เมืองใต้ หาดทรายสีทอง สองวีรสตรี บารมีหลวงพ่อแช่ม” จากคำขวัญดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ภูเก็ตเป็นเมืองที่มีความเจริญมาหลายชั่วอายุคน มีวัฒนธรรมที่ผสมผสานเข้าด้วยกันจากหลายเชื้อชาติ เช่น กลุ่มพื้นเมืองที่รู้จักกันในนามชาวเลหรือชาวน้ำ มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ได้แก่ การจัดทำพิธีลอยเรือ ปีละ 2 ครั้ง คือ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 และเดือน 11 ของทุกปี นอกจากนี้กลุ่มชนที่มีบทบาทในสังคมไทยมากที่สุดจากอดีตสู่ปัจจุบัน คือ กลุ่มชนชาวจีน และกลุ่มชนดังกล่าวได้อพยพมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ ตลอดจน ปีนัง ไทเป และเมืองใกล้เคียงที่ชาวจีนได้เดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะฝั่งอันดามันตลอดจนภาคใต้ตอนล่าง (อ้างถึงใน สวัสดิ์, 2551) ประชาชนหรือผู้อาศัยส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ซึ่งมีประวัติของบรรพบุรุษที่มีการย้ายถิ่นฐานอพยพเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่ปลายกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และต้นสมัยรัตนโกสินทร์ โดยเป็นกลุ่มคนจีน 6 กลุ่ม ได้แก่ จีนแต้จิ๋ว จีนแคะ จีนไหหลำ จีนกวางตุ้ง จีนฮกเกี้ยน และจีนที่มาจากพวกอื่นๆ (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553)

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มแรก ๆ ที่เข้ามานั้น โดยมากมีอาชีพเป็นข้าราชการ นอกจากนั้นชาวจีนในยุคนั้นมีความสามารถทางด้านการต่อเรือและเดินเรือ การเดินทางเข้าสู่เมืองต่างๆโดยส่วนใหญ่มีเป้าหมายหลัก เพื่อต้องการแสวงหาโชคลาภในดินแดนใหม่ จุดประสงค์ คือ การทำเหมืองแร่ดีบุก (อ้างถึงใน สวัสดิ์, 2551) การอพยพของกลุ่มคนจีนที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดการหล่อหลอมผสมผสานวัฒนธรรมของคนจีนกับคนพื้นเมือง เกิดการวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม จนกลายเป็นเอกลักษณ์ด้าน ภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร และประเพณีปฏิบัติของจังหวัดภูเก็ต (อ้างถึงใน บรรณกิจ, 2549) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตจะมีเอกลักษณ์ที่

แสดงถึงความสวยงามและมีชื่อเรียกเฉพาะว่า ชุดย่าหย่า ซึ่งนิยมสวมใส่ในโอกาสพิเศษ เช่น งานบุญ งานประเพณีต่างๆ อาทิ งานแต่งงาน งานบวช งานประเพณีกินผัก งานวันปีใหม่ หรืองานตรุษสงกรานต์ (นิคม, 2548: ออนไลน์) ชุดย่าหย่าจะมีรูปแบบเฉพาะคือ เป็นผ้าโปร่ง สีพื้น ปลายเสื้อด้านหน้ายาวลง เป็นรูปสามเหลี่ยมแหลมยาวเกือบถึงตัก แต่ด้านหลังจะสั้นประมาณเอว เข้ารูปเล็กน้อยไม่ถึงกับรัดรูป ชายเสื้อ ปลายแขนเสื้อ ขอบปก และคอเสื้อ ติดลูกไม้ถักคู่อ่อนหวาน กระดุมติดเสื้อแบบโบราณ จะใช้กระดุมชุด 3 ตัว มีลักษณะเป็นเข็มกลัด มีสายสร้อยเชื่อมต่อกัน ทำด้วยทอง ทองเหลือง หรือนาก สำหรับลายปักของเสื้อย่าหย่า มักเป็นลวดลายของดอกไม้งามตามวัฒนธรรมตะวันออก ที่มักเปรียบผู้หญิงเป็นดอกไม้ อีกทั้งดอกไม้ยังแทนความเป็นธรรมชาติ และมีความหมายที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นการแต่งกายชุดย่าหย่าจะงดงามสมบูรณ์แบบตามวัฒนธรรมดั้งเดิม สตรีจะนิยมสวมใส่กับรองเท้าปักที่มีลักษณะเป็นรองเท้าไม้สันเตี้ย ลักษณะหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเลต์ของยุโรป คือ หัวมีลักษณะรูปตัวยู พื้นที่บริเวณส่วนหัวจะปักด้วยเส้นไหม ลูกปัดสีต่างๆ ตามลวดลายที่ต้องการ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ สัตว์มงคล (อ้างถึงใน ฤดี, 2553)

ปัจจุบันการแต่งกายชุดย่าหย่าเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ ลายปักแต่เดิม ซึ่งใช้วิธีการปักมือ ได้เปลี่ยนมาใช้เครื่องจักรปักลวดลายแทน เพื่อความรวดเร็วในการผลิต กระดุมทองหรือกระดุมกิมดุ้น ที่ใช้ติดเสื้อได้เปลี่ยนมาใช้กระดุมโลหะหรือกระดุมแปะแทน เพราะกระดุมกิมดุ้น ต้องนำเข้าจากมะละกา ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง จึงทำให้ความสวยงามประณีตของชุดย่าหย่าลดลง นอกจากนั้นรองเท้าปักของสตรี จังหวัดภูเก็ต ซึ่งแต่เดิมจะทำขึ้นเพื่อใช้เองและเตรียมตัวเป็นเจ้าสาวได้สูญหายไป เนื่องจากสตรีในปัจจุบันต้องทำงานและประกอบอาชีพไม่ได้อยู่บ้านเหมือนเดิม จึงนิยมสวมใส่รองเท้าแตะที่ผลิตและวางจำหน่ายตามห้างร้านทั่วไป หรือสั่งซื้อรองเท้าปักจากต่างประเทศ เช่น เมืองปิ่นัง เมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีลวดลายที่แปลกแตกต่างไปจากวัฒนธรรมเดิมของจังหวัดภูเก็ต ทำให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์การแต่งกายที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม สูญเสียเงินตราไปกับต่างชาติ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศไทยลดลง และองค์ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายชุดย่าหย่า รองเท้าปักสตรีจะสูญหายไป เนื่องจากปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของจังหวัดภูเก็ตจะลดน้อยลง และหมดสิ้นไปในที่สุด ซึ่งสาวิตร (2551) ได้สรุปสาเหตุที่คนรุ่นใหม่ไม่นิยมแต่งกายในรูปแบบเดิม เพราะสังคมมีการเจริญมากยิ่งขึ้น การจัดพิธีแบบโบราณมีความยุ่งยากซับซ้อน นอกจากนั้นชุดเจ้าสาวเจ้าบ่าวแบบโบราณ พร้อมเครื่องประดับปัจจุบันหายากมาก เพราะเป็นเครื่องเพชรราคาแพง ที่สำคัญเครื่องเพชรดังกล่าว มีอยู่เฉพาะในบ้านคนหบดี หรือแบบผู้มีฐานะที่ไม่ประสงค์จะออกนาม หรือให้หยิบยืมเครื่องเพชรแบบโบราณออกมาให้สวมใส่ รวมถึงเทคนิควิธีการแต่งกายมีวิธีพิเศษที่

แตกต่างกันไป ที่สำคัญการแต่งกาย เช่น ทรงผมเครื่องประดับ เสื้อผ้า มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะ นอกจากนั้นผู้รู้และผู้ชำนาญการด้านการสวมเครื่องประดับ การทำผม มีจำนวนน้อยมาก การจัดงานวิวาทะแบบบาบ๋า พิธีแต่งงานเป็นประเพณีที่นำความสุข ความยินดีมาสู่พ่อแม่ผู้ปกครอง ทั้งเป็นการประกาศความเป็นปึกแผ่นอันมั่นคงทางด้านฐานะสังคมของพ่อแม่คู่บ่าวสาว และบรรพชน จากอดีตได้มีความเชื่อในเรื่องพิธีแต่งงานแบบบาบ๋าด้วย เพราะชาวจีนมีความสัมพันธ์และมีพลังทางวัฒนธรรมในสังคมไทยของคนไทยเชื้อสายจีน

ในปัจจุบันนี้ การท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญโดยเฉพาะ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ทั้งจากภายนอกและภายในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสของการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากภายนอกเข้าสู่ชุมชน และการพัฒนาภายในชุมชนเอง ที่ปรับตัวรับมือให้เข้ากับกระแสการท่องเที่ยวที่เข้ามา ในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนบาบ๋ายังคงมีอยู่ แต่ความหมายและคุณค่ายังคงเหมือนเดิม ในส่วนของวิถีชีวิตทั่วไป จากการที่ชุมชนถนนกลางเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดดเด่นที่แตกต่างจากที่อื่น ทำให้ท้องถิ่นและคนในชุมชนนำเอาทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มาดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยการเปิดให้เป็นถนนสายวัฒนธรรมของจังหวัด ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีนบาบ๋า ผ่านวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยที่คนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่คิดจะเปลี่ยนตัวเองเพื่อการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน แต่อยากให้การท่องเที่ยวที่เข้ามานั้น เคารพสิทธิของคนในชุมชน เน้นการเผยแพร่และเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างผ่านวิถีชีวิตของคนในชุมชนมากกว่า (อ้างถึงใน อรพรรณ, 2555)

ดังนั้นผู้ศึกษา ในฐานะคนภูเก็ตที่มีเชื้อสายบาบ๋า รู้สึกเสียดายคุณค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีคุณค่า จะเกิดการสูญหายในอีกไม่นาน จึงสนใจศึกษา วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอมะนัง จังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ต ให้ดำรงคงอยู่เป็นมรดกสืบทอดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 ศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
- 1.2.2 ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต
- 1.2.3 ศึกษารูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต
- 1.2.4 วิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกาย ชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยเลือกศึกษาเฉพาะเครื่องแต่งกายและรองเท้าปัก ความหมายของลวดลายที่ปรากฏในเครื่องแต่งกายและรองเท้าปักของสตรีเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาให้กับบุคคลที่สนใจและอนุชนรุ่นหลังสืบทอดดำรงไว้

1.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ คือ ผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น อายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไป ซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ใน จังหวัดภูเก็ต และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในจังหวัดภูเก็ต โดยครอบคลุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในปรากฏการณ์ของพื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เหตุที่ผู้ศึกษากำหนดอายุเช่นนี้ เพราะทางจิตวิทยาว่าด้วยพัฒนาการของมนุษย์ ว่าวัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรือวัยกลางคนนั้น ยิ่งอายุมากขึ้นความสามารถในการเรียนรู้จะยิ่งลดลง ความจำไม่ดีเท่าวัยรุ่น แต่มีสิ่งชดเชย เช่น ประสบการณ์ การใช้เหตุผลดีขึ้น การควบคุมอารมณ์ดีขึ้น (อ้างถึงใน จารุภา, 2551) ทั้งนี้ประชากรดังกล่าว อาจเป็นผู้มีส่วนร่วมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อจะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และนำมาสู่ข้อสรุปของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

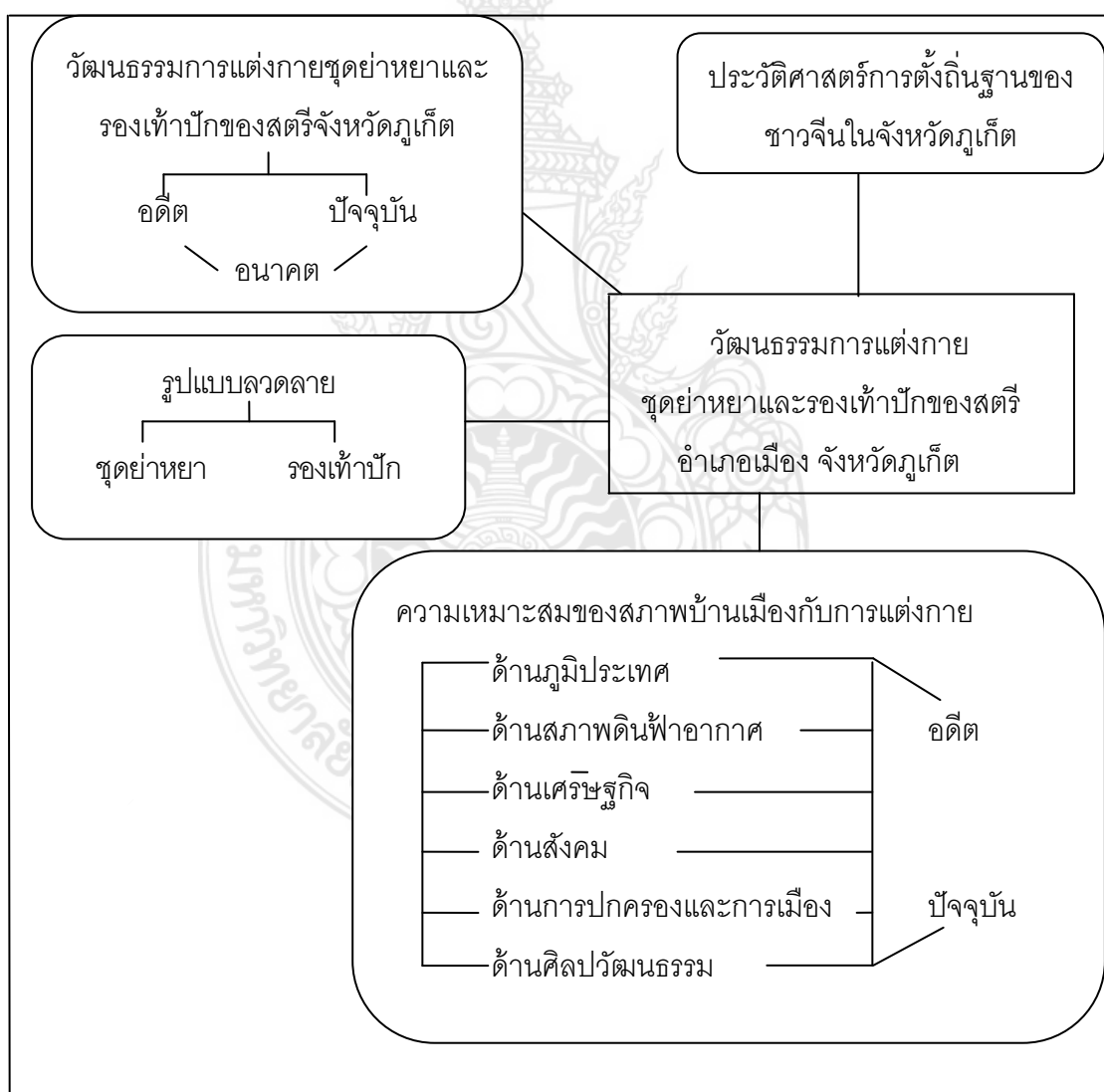
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.2 ผู้ศึกษาใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยเริ่มจากการสอบถามผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต เพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูลและขอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นๆ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) คือ ผู้ศึกษาเริ่มด้วยการสัมภาษณ์และให้กลุ่มตัวอย่างแนะนำรายชื่อผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นๆต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะครอบคลุมกลุ่มอาวุโส กลุ่มผู้นำ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และตัวแทนหน่วยงาน

ท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในจังหวัดภูเก็ต โดยผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำจำนวน 8 ท่าน

1.4 กรอบแนวคิด

การศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักสตรี จังหวัดภูเก็ต รูปแบบลวดลายวัสดุ และเทคนิควิธีการปักชุดย่าหยาและรองเท้าปัก เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้รับความรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาให้กับบุคคลที่สนใจ

1.5.2 ได้รู้วัฒนธรรมที่ผสมผสานและพัฒนาเป็นรูปแบบของวัฒนธรรมจีนและคนพื้นเมือง มาเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ตเพื่อให้ชนรุ่นหลังสืบทอดดำรงไว้

1.5.3 ได้รู้วัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี จังหวัดภูเก็ตเพื่ออนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไปเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนภูเก็ต

1.5.4 ได้องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี จังหวัดภูเก็ตเพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างสรรค์ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมของคนภูเก็ต

1.5.5 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการแต่งกายของจังหวัดภูเก็ต

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 **วัฒนธรรมการแต่งกาย** หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงลักษณะที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในที่นี้ หมายถึง วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

1.6.2 **ชุดย่าหยา** หมายถึง ชุดแต่งกายของชาวพื้นเมืองของจังหวัดภูเก็ต ที่แสดงถึงความเป็นกุลสตรี ถือเป็นชุดแต่งกายที่งดงามนิยมแต่งในงานสำคัญ เช่น งานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ อาทิ งานแต่งงาน งานบวช งานประเพณีกินผัก งานวันปีใหม่ หรืองานตรุษสงกรานต์ มีรูปแบบเฉพาะคือ เป็นผ้าโปร่ง สีพื้น ปลายเสื้อด้านหน้ายาวลงเป็นรูปสามเหลี่ยมแหลมยาวเกือบถึงตัก แต่ด้านหลังจะสั้นประมาณเอว เข้ารูปเล็กน้อยไม่ถึงกับรัดรูป ชายเสื้อ ปลายแขนเสื้อ ขอบปก และคอเสื้อ ติดลูกไม้ถักคู่อ่อนหวาน กระดุมติดเสื้อแบบโบราณจะใช้กระดุมชุด 3 ตัว มีลักษณะเป็นเข็มกลัด มีสายสร้อยเชื่อมต่อกัน ทำด้วยทอง ทองเหลือง หรือนาก สำหรับลวดลายปักของเสื้อย่าหยา มักเป็นลวดลายของดอกไม้งามตามวัฒนธรรมตะวันออกที่มักเปรียบผู้หญิงเป็นดอกไม้ อีกทั้งดอกไม้ยังแทนความเป็นธรรมชาติและมีความหมายที่แตกต่างกัน

1.6.3 **รองเท้าปัก** หมายถึง รองเท้าที่ใส่กับชุดย่าหยาเป็นรองเท้าผ้าที่ทำมาจากผ้าไหมหรือกำมะหยี่ พื้นรองเท้าทำด้วยไม้รูปทรงเตี้ย รองเท้าเป็นรูปตัวยู บริเวณหัวรองเท้าปักลวดลายดอกไม้ ใบไม้ รูปสัตว์มงคล ตกแต่งด้วยการปักดินเงินดินทอง หรือเส้นเงินเส้นทอง ลูกบิดสี เลื่อมหรือฝังโลหะเพื่อให้เกิดความสวยงาม

1.6.4 **อำเภอเมือง** หมายถึง พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต มีพื้นที่รับผิดชอบรวม 12 ตารางกิโลเมตร หรือ 19,500 ไร่ มีเขตการปกครอง 2 ตำบล คือ ตำบลตลาดเหนือ มีพื้นที่ 4 ตารางกิโลเมตร และตำบลตลาดใหญ่ มีพื้นที่ 8 ตารางกิโลเมตร

1.6.5 **จังหวัดภูเก็ต** หมายถึง จังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย มีลักษณะเป็นเกาะขนาดใหญ่อยู่ในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาของสตรีซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆในประเทศไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก เอกสาร ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
 - 2.1.1 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
 - 2.1.2 ปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนอพยพไปตั้งถิ่นฐานในภาคใต้
 - 2.1.3 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
 - 2.1.4 เส้นทางเดินทางของชาวจีนเข้าสู่เมืองภูเก็ต
 - 2.1.5 ความเป็นอยู่ของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
- 2.2 ความเชื่อและแนวคิดของชาวไทยเชื้อสายจีน
- 2.3 วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต
 - 2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย
 - 2.3.2 ลักษณะของวัฒนธรรมการแต่งกาย
 - 2.3.3 ความสำคัญของวัฒนธรรมการแต่งกาย
 - 2.3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแต่งกายที่แตกต่างกัน
 - 2.3.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแต่งกายเปลี่ยนแปลงของการแต่งกาย
 - 2.3.6 การแต่งกายของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต
- 2.4 รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต
 - 2.4.1 รูปแบบการแต่งกายชุดย่าหยา
 - 2.4.2 รองเท้าปัก
- 2.5 ลักษณะลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี จังหวัดภูเก็ต
 - 2.5.1 ลวดลายจากพันธุ์พฤกษา
 - 2.5.2 ลวดลายจากสัตว์
 - 2.5.3 ลวดลายจากธรรมชาติ

2.6 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย

2.6.1 สถานที่ตั้งรูปร่างและขนาด

2.6.2 ลักษณะภูมิประเทศ

2.6.3 สภาพทางภูมิศาสตร์

2.6.4 สภาพภูมิอากาศ

2.6.5 เศรษฐกิจและสังคม

2.6.6 การปกครองและการเมือง

2.6.7 ศิลปวัฒนธรรมของชาวภูเก็ต

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นเกาะอยู่ในทะเลอันดามัน เป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรอินเดีย ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ประชากรในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน เพราะในอดีตมีการอพยพของชาวจีนหลากหลายกลุ่ม ดังที่ ปิยะนันท์ (2553) กล่าวว่า ชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากมณฑลทางภาคใต้ของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตมณฑลฮกเกี้ยน และกวางตุ้งจะมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 95 ของคนจีนในประเทศไทย นอกจากนั้น คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544) ยังได้กล่าวอีกว่า สำหรับชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ยังเกาะกลาง (ในปัจจุบัน คือ จังหวัดภูเก็ต) ได้เข้ามาเมื่อใดไม่ปรากฏชัดเจน แต่สันนิษฐานว่าในยุคที่อาณาจักรตามพรลิงค์กำลังรุ่งเรืองนั้น ดินแดนคาบสมุทรมลายูเป็นศูนย์กลางของการติดต่อค้าขายระหว่างจีนกับอินเดีย คนจีนอาจคงรู้จักเกาะกลางตั้งแต่สมัยนั้น และยังคงเดินทางแสวงโชคในการค้าขายกับชาวพื้นเมือง จนตกลงใจตั้งรกรากอยู่ที่เมือง จึงเป็นชนวนให้ญาติมิตรทางเมืองจีนค่อยๆเดินทางมาสมทบเพิ่มขึ้นตามลำดับ

2.1.1 การอพยพของชาวจีนมายังประเทศไทย

ในอดีตประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรอย่างมาก และจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่าสำคัญอยู่ในดินแดนคาบสมุทรมลายู ชาวจีนเป็นนักแสวงโชคการค้าขายของจีนจึงมีอิทธิพลในแถบภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบกับคนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี ทำให้ชาวจีนมีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

สุทธิวงศ์ และ คณะ (2544) อ้างถึงใน ฤดี (2553) กล่าวว่า ชาวจีนได้อพยพเข้ามายังประเทศไทย และได้รู้จักภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 5 เพราะชาวจีนเป็นนักแสวงโชค แสวงหาทรัพยากร ประกอบกับภาคใต้เป็นดินแดนที่อยู่ระหว่างจีนกับอินเดีย จึงเป็นดินแดนที่ชาวจีนรู้จักเป็นอย่างดี แต่ด้วยความเจริญทางด้านเทคโนโลยียังมีน้อย ทำให้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเรือและขนาดของเรือที่ต้องอาศัยแรงลม มีผลให้เส้นทางการเดินเรือต้องแวะพักหลบลมมรสุมบริเวณเมืองชายฝั่ง จนกระทั่งศตวรรษที่ 20 ระหว่างปี พ.ศ.1948-1987 ราชวงศ์หมิงจึงได้พัฒนาเรือสำเภารูปขนาดใหญ่ สามารถสำรวจเส้นทางเดินเรือในแถบนี้ได้อย่างกว้างขวาง การค้าของจีนจึงมีอิทธิพลมากในแถบภาคใต้ของประเทศไทย และทำให้การเดินทางของคนจีนเข้าสู่ภาคใต้ของไทยมีมากยิ่งขึ้น กลุ่มชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1.1 จำแนกตามลักษณะอพยพมี 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นคนจีนที่มุ่งแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า มักอพยพมาด้วยเรือสำเภาจีน แบบไม่มีจุดหมายปลายทาง ขึ้นฝั่งที่ไหนก็พร้อมที่จะเผชิญและสู้ชีวิต ณ ที่นั้น กลุ่มนี้มักเข้ามาตั้งหลักแหล่งทำกินในบริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตั้งแต่บริเวณไชยา รอบอ่าวบ้านดอน ลุ่มน้ำปากพนัง สงขลา ตลอดถึงปัตตานี เป็นคนจีนประเภทที่เข้ามาเพื่อมุ่งมั่นประกอบอาชีพโดยสุจริต และพยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ไม่ฝักใฝ่ในเรื่องการเมือง ไม่มีความมุ่งหมายหาความดีจากรัฐบาลจีน คนจีนกลุ่มนี้เข้ามาสู่เมืองปัตตานีในสมัยกรุงศรีอยุธยามากที่สุด เพราะเป็นช่วงที่ปัตตานีเจริญเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญและมีความมั่นคงด้านการปกครอง ส่วนช่วงก่อนและหลังจากนี้และบริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกแหล่งอื่นๆ คนจีนอพยพเข้ามาบ้างน้อยบ้าง ต่างโอกาส ต่างสาเหตุปัจจัยกัน เช่น จีนไหหลำอพยพเข้ามายังบริเวณเกาะสมุย และรอบอ่าวบ้านดอนมากในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ จีนฮกเกี้ยนอพยพเข้ามายังเมืองสงขลาและบริเวณใกล้เคียงในช่วงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาและทวีมากขึ้นในช่วงรัชกาลที่ 3-5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เจ้าเมืองสงขลาย้ายเมืองจากฝั่งหัวเขาแดงไปตั้งที่ตำบลบ่อยาง ฝั่งตะวันออกของปากน้ำสงขลาในสมัยรัชกาลที่ 3 และในช่วงที่พระยาสุรานุโยธินิต พัฒนามณฑลภาคใต้ เมื่อ ร.ศ. 115-125 (พ.ศ.2439-2449) ซึ่งระยะนั้นทั้งเจ้าเมือง กรมการเมือง และรัฐบาลไม่ได้รังเกียจกีดกันคนจีนแต่กลับส่งเสริมให้เข้ามาอยู่มากๆ เพราะได้อาศัยแรงงาน ทุนจากการสะสม และผลประโยชน์อื่นๆ เช่น ส่วย ภาษี จากการดำเนินกิจการบางอย่าง จีนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เข้ามาประกอบอาชีพค้าขาย การเกษตร เลี้ยงปศุสัตว์ ทำอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำการประมง ทำสวนผัก รับจ้าง และเป็นเจ้าภาษี เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 เป็นคนจีนอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในบริเวณมลายูและบริเวณสองฟากช่องแคบมะละกา ได้แก่ ดินแดนของชาว มลายู รวมถึงสิงคโปร์ และเกาะปีนัง ส่วนใหญ่เป็นคนจีนที่มุ่งแสวงหาโชคลาภ มีความทะเยอทะยาน รักการทำธุรกิจการค้า การจัดการ หมายจะได้เป็นเจ้าของ แล้วต่อมาจึงโยกย้ายถิ่นฐานสู่ภาคใต้ฝั่งตะวันตก และส่วนหนึ่งได้เคลื่อนย้ายเข้ามาสู่ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นช่วงที่เมืองมะละกาเจริญเป็นศูนย์กลางการค้าทางเรือที่สำคัญของโลก คนจีนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งเคยอยู่ในอำนาจของชาวตะวันตก และคุ้นเคยกับวัฒนธรรมตะวันตก ครั้นเคลื่อนย้ายมาอยู่ในภาคใต้ตอนล่างแล้ว ส่วนหนึ่งยังสมัครใจจะอยู่ในบังคับของชาวตะวันตก โดยยอมตนเป็นคนในปกครองของกงสุลชาติตะวันตกที่อยู่ในเมืองไทย เพื่ออภิสิทธิ์ทางการเมืองและทางเศรษฐกิจบางประการ เป็นคนจีนกลุ่มที่ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์และผูกพันกับคนจีนในเมืองปีนังและสิงคโปร์ มากกว่าใกล้ชิดกับคนจีนและวัฒนธรรมไทยในภาคกลาง ทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีความเป็นจีนผสมผสานกับความเป็นตะวันตกมากกว่าจีนกลุ่มอื่นๆ ในภาคใต้ ทั้งด้านวิถีการดำรงชีวิต วิธีการสร้างพลังอำนาจทางสังคม เศรษฐกิจการเงิน และวิถีคิด เช่น การมีบ้านเรือนแบบชิโนโปรตุกีส การทำเหมืองแร่แบบเหมืองสูบ ตามอย่างที่ใช้กันในเหมืองมลายูมาใช้ในเมืองภูเก็ตเป็นแห่งแรก คือ เหมืองสูบของหลวงอนุภาณุเกตุการ (จีนหงวนหงส์หยก) หรือที่พระอร่ามสาครเขตต์ (ตันเพ็กฮวดตันหัย) ทำเหมืองเรือขุดเป็นคนแรกตามอย่างที่เขาออสเตอร์เลียนำเข้ามาขุดเป็นครั้งแรก ที่อำเภอทุ่งคา เมืองภูเก็ต รวมทั้งการแสวงหาแหล่งทุนผ่านระบบธนาคาร

กลุ่มที่ 3 เป็นคนจีนที่อพยพเข้ามาทางภาคกลางของประเทศไทยก่อนแล้วจึงเคลื่อนย้ายไปตั้งหลักแหล่งในภาคใต้ ภายหลังจีนกลุ่มนี้เคลื่อนย้ายเข้าตั้งหลักแหล่งในภาคใต้เข้ามามากที่สุดช่วงสมัยรัชกาลที่ 3-5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ แล้วค่อยทยอยเข้ามาเรื่อยๆ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และระยะหลังจากนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงกำลังก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ (พ.ศ.2452-2467) ที่ส่วนใหญ่ต้องอาศัยแรงงานคนจีน ซึ่งมีทั้งจีนแคะ จีนแต้จิ๋ว จีนกวางตุ้ง เป็นต้น แรงงานจีนกลุ่มที่สร้างทางรถไฟสายใต้นี้ เมื่อสร้างเสร็จ จะตั้งหลักแหล่งกระจายอยู่บริเวณสถานีรถไฟและบริเวณใกล้เคียงเกือบทุกสถานี เนื่องจากการที่อังกฤษได้แสดงท่าทีอย่างเปิดเผยที่จะขยายอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจ เข้ามาในภาคใต้ของประเทศไทยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้รัฐบาลไทยใช้อุปบายสกัดกั้นอิทธิพลของทุนอังกฤษไม่ให้ขยายตัวเข้ามาลงทุนบุกเบิกที่ดินสองข้างทางรถไฟสายใต้ โดยวิธีให้นายทุนชาวจีนแคะที่รับเหมาก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ระดมทุนตั้งบริษัทสวนยางพาราขนาดใหญ่ขึ้น 2 บริษัท และจ้างแรงงานจีนที่เคยเป็นกบฏสร้างทางรถไฟบุกเบิกทำสวนยางพารา ประมาณ 50,000 ไร่ ตรงบริเวณรอยต่อระหว่างอำเภอหาดใหญ่กับคลอง

ระแวงในเขตอำเภอสะเดา และบริเวณรอยต่อระหว่างตำบลปาดังเบซาร์ กับอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และให้คนจีนบุกเบิกสร้างสวนยางพารานอกบริเวณจับจองของบริษัท และราชสำนักไทย อนุมัติให้มีการแบ่งสวนยางให้แก่ลูกจ้างชาวจีนเข้าครอบครองเป็นเจ้าของได้ครั้งหนึ่ง ทั้งยังเปิดโอกาสให้ชาวจีนที่อยู่ในอาณานิคมของอังกฤษและฮอลันดา ที่ไม่อ้างตัวเป็นคนในบังคับชาวตะวันตกสามารถจับจองที่ดินทำสวนยางพาราได้คนละไม่เกิน 100 ไร่ หรือถ้าต้องการพื้นที่มากกว่า 500 ไร่ขึ้นไป ก็ให้เทศบาลมณฑลต่างๆ ในภาคใต้อนุมัติให้ได้ ทำให้ชาวจีนในกลุ่มที่ 2 ซึ่งเคยรับจ้างทำสวนยางอยู่ในหัวเมืองมลายู อพยพเข้ามาจับจองที่ดินเพื่อบุกเบิกสร้างสวนยางในปี พ.ศ. 2463 ตามสองฟากเส้นทางรถไฟ ในเขตจังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี สงขลา โดยเฉพาะพวกจีนฮกจิว ซึ่งเคยเป็นลูกจ้างทำสวนยางในรัฐเปรักของมลายู อพยพแรงงานและครอบครัวเข้ามาจับจองที่ดินบริเวณสองข้างทางรถไฟ ตั้งแต่สถานีบาบองถึงสถานีคลองจันดี ในเขตอำเภอทุ่งสง และอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจำนวนมาก ลูกหลานของชาวจีนแคะ และจีนฮกจิว เหล่านี้กลายเป็นกำลังสำคัญในการบุกเบิกทำสวนยางพาราทั่วภาคใต้

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มกรรมกรจีนที่อพยพเข้ามาเป็นกุลีในเหมืองแร่ดีบุกของภาคใต้ฝั่งตะวันตก อันเนื่องจากการขาดแรงงานในระหว่าง พ.ศ. 2433-2444 ซึ่งมีทั้งพวกจีนอพยพที่โดยสารเรือเดินทางมาเองอย่างอิสระและที่มาตามข้อเสนอของพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊) และกรมการเมืองภูเก็ตที่เสนอให้รัฐบาลสนับสนุนแก่เรือที่รับกุลีเดินทางตรงจากเมืองจีนมาเมืองภูเก็ต โดยได้รับตัวสินเชื่อ ซึ่งมีบริษัทจัดหาแรงงานและนายเหมือง ออกค่าโดยสารและค่าใช้จ่ายให้ก่อน แล้วต้องทำงานชดใช้ค่าตัวสินเชื่อจนครบถ้วนตามสัญญา จึงจะเป็นอิสระ คนจีนกลุ่มนี้เข้ามาสู่เมืองภูเก็ตและบริเวณใกล้เคียงเป็นจำนวนมากในช่วง พ.ศ. 2449-2464 คนจีนกลุ่มนี้ปะปนกัน ทั้งพวกที่มั่งมันประกอบอาชีพโดยสุจริต พวกหนักไม่เอาเบาไม่สู้ บ้างก็เป็นพวกประพฤติตัวเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลแมนจูเลียของจีน จึงต้องเดือดร้อนหลบออกนอกประเทศ พวกที่ฝ่าฝืนปัญหาทางการเมืองและปฏิบัติตนเป็นเสมือนหนึ่งสายลับของรัฐบาลในขณะนั้น เพื่อความดีความชอบของตนเอง คนจีนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งก่อให้เกิดขบถฮั้งยี่ บ้างก็ก่อให้เกิดปัญหาการเสกฝิ่นติดการพนัน ก่อให้เกิดปัญหาโสเภณี ก่อความไม่สงบเรียบร้อย รวมถึงการประกอบมิชฉาชีพ ก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคม

2.1.1.2 จำแนกตามลักษณะที่ใช้สื่อสารได้ 6 กลุ่มดังนี้

ปิยะนันท์ (2553) กล่าวว่า ชาวจีนได้เข้ามาอยู่ในประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์แทบจะทุกประเทศ ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นจำนวนมาก ชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเป็นพวกที่มาจากบริเวณทางตอนใต้ของประเทศจีน

คือ มณฑลฝูเจี้ยน มณฑลกวางตุ้ง และเกาะไหหลำ ชาวจีนเริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากในปลายศตวรรษที่ 18 และต้นศตวรรษที่ 19 ซึ่งตรงกับปลายกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนจากมณฑลทางใต้ จำแนกได้ตามภาษาสื่อสารได้เป็น 6 กลุ่ม คือ

1) จีนแต้จิ๋ว (Teachiu) ชาวจีนกลุ่มนี้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ตามเมืองต่างๆ ของซัวเถา และตามท้องถื่นแม่น้ำฮั่น คนจีนร้อยละ 56 ในประเทศไทยเป็นพวกแต้จิ๋ว

2) จีนแคะ (Hakka) ชาวจีนกลุ่มนี้ไม่รวมตัวเป็นกลุ่มก้อนเหมือนชาวจีนกลุ่มอื่นๆ จึงไม่มีเมืองอยู่เป็นของตนเองในประเทศจีน แต่อยู่กันเป็นหมู่บ้าน ตามนอกเมืองเป็นแนวทางตะวันออกและตะวันตกจากมณฑลฮกเกี้ยนไปจนถึงกวางสี และในระหว่างช่องเขาที่เป็นแนวไปจนถึงทางเหนือของมณฑลกวางตุ้ง พวกจีนแคะในประเทศไทยมีอยู่ประมาณร้อยละ 16 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

3) จีนไหหลำ (Hainanese) ชาวจีนพวกนี้เป็นประชากรส่วนใหญ่ของเกาะไหหลำ แต่ไม่ใช่คนพื้นเมืองเดิม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลกวางตุ้ง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะไหหลำ ซึ่งในประเทศไทยมีชาวจีนพวกนี้อยู่ร้อยละ 12 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

4) จีนกวางตุ้ง (Cantonese) จีนกวางตุ้งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของมณฑลกวางตุ้งและตามภาคต่างๆ ตามตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลกวางตุ้ง พวกกวางตุ้งมีอยู่ในประเทศไทยราวร้อยละ 7 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

5) จีนฮกเกี้ยน (Fukienese) ชาวจีนพวกนี้อยู่ทางตอนใต้ของมณฑลฮกเกี้ยน โดยมีเมืองฮั่นหมิงเป็นศูนย์กลาง ในประเทศไทยมีชาวจีนพวกฮกเกี้ยนอยู่ราวร้อยละ 7 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

6) พวกอื่นๆ ที่มาจากไต้หวัน เซียงไฮ้ และจาก닝โป รวมกันมีอยู่ราวร้อยละ 2 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

สรุปว่าชาวจีนทั้ง 4 กลุ่ม ดังกล่าวต่างก็อพยพเข้าตั้งถิ่นฐานในภาคใต้มากที่สุด ในช่วงรัชกาลที่ 3-5 ในแต่ละกลุ่มไม่รู้จำนวนที่ชัดเจน เนื่องจากการควบคุมตรวจตราไม่เข้มงวด มีการอพยพเข้าสู่ภาคใต้โดยตรง และถ่ายเทระหว่างภาคอื่นๆ ก็มาก จากมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย มีการหลบเลี่ยงทั้งโดยชาวจีนเอง และจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของเจ้าเมืองและกรมการเมือง เพื่อผลประโยชน์บางประการ แหล่งที่ชาวจีนตั้งถิ่นฐานอยู่มาก คือ ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนกลาง และตอนล่างที่มีกิจการเหมืองแร่ และกิจการทำสวน

ยางพารา และมีการกระจายอยู่ทั่วไปในท้องถิ่นที่มีปัจจัยพื้นฐาน ในการทำการค้า การประกอบธุรกิจ ประกอบอาชีพอื่นๆ สะดวกและมั่นคง ชาวจีนทั้ง 4 กลุ่มนั้นมาจากบริเวณทางตอนใต้ของประเทศจีน คือ มณฑลฝูเจี้ยน มณฑลกว่างตุงและเกาะไหหลำ ซึ่งจำแนกได้ตามภาษาสื่อสารได้เป็น 6 กลุ่มคือ จีนแต้จิ๋วร้อยละ 56 ในประเทศไทย จีนแคะร้อยละ 16 จีนไหหลำร้อยละ 12 จีนกว่างตุงร้อยละ 7 จีนฮกเกี้ยนร้อยละ 7 และพวกอื่นๆ ที่มาจากไต้หวัน เซี่ยงไฮ้ และจาก닝โปร้อยละ 2 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

2.1.2 ปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนอพยพไปตั้งถิ่นฐานในภาคใต้

สุทธิวงศ์ และ คณะ (2544) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่เชื้อและจูงใจให้ชาวจีนอพยพไปตั้งถิ่นฐานในภาคใต้ของไทย มีอย่างน้อย 9 ประการ ได้แก่

2.1.2.1 ปัจจัยอันเนื่องมาจากภาคใต้อยู่ในเส้นทางทางการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการค้าทางเรือ เนื่องจากภาคใต้เป็นคาบสมุทรอยู่ในเส้นทางทางการค้าทางเรือที่พวกแขกมัวร์ (อินเดีย, อาหรับ, เปอร์เซีย) เดินทางไปค้าขายกับจีน และบางประเทศบริเวณทะเลจีนใต้ มาตั้งแต่ประมาณ พุทธศตวรรษที่ 7 แต่ห้วงเวลานั้นการเดินทางเรือต้องอาศัยลมสินค้าที่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้และลมสินค้าที่พัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดสลับกันตามฤดูกาลของแต่ละปี ประกอบกับเทคโนโลยีการเดินทางเรือและขนาดของเรือยังมีขีดจำกัด จึงต้องเดินทางเรือเลียบชายฝั่ง และต้องแวะพักเพื่อซ่อมแซมเรือระหว่างทาง จึงต้องจอดแวะตามเมืองริมฝั่งของภาคใต้ จนกลายเป็นเมืองท่าขึ้นครั้นเมื่อเทคโนโลยีการเดินทางเรือของพวกแขกมัวร์พัฒนาการสูงขึ้นจนอยู่ในวิสัยที่เดินเรือตัดตรงเข้าสู่ช่องแคบมะละกาหรืออ้อมคาบสมุทรได้ แต่ก็ประสบปัญหาเรื่องเขตปลอดมลพิษ จึงต้องหลบเขตอันตรายขึ้นเหนือแนวเส้นศูนย์สูตรตัดเข้าสู่บริเวณคาบสมุทรฝั่งตะวันตกใกล้ๆ เขตตะกั่วป่าแล้วเลียบเลาะลงใต้ไปยังอ่าวพังงา และบริเวณรัฐเกดดาห์ของมาเลเซียในปัจจุบัน แล้วจึงเข้าสู่ช่องแคบมะละกาไปสู่ทะเลจีนใต้ หรือไม่ก็ขนย้ายสินค้าทางบกข้ามคาบสมุทรภาคใต้ไปยังฝั่งตะวันออก จึงทำให้เกิดเมืองท่าและชุมชนการค้าขึ้นตามบริเวณชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้หลายเมือง

2.1.2.2 ปัจจัยอันเนื่องมาจากภาคใต้อุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติประเภทของป่า เครื่องเทศ และเครื่องหอม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดินแดนบริเวณคาบสมุทร และบริเวณใกล้เคียงได้สมญานามจากนักแสวงโชคว่า “สุวรรณภูมิ” หรือ “สุวรรณทวีป” คือ ความอุดมและความมีคุณภาพสูงของป่าและเครื่องเทศจากบริเวณนี้ ซึ่งเป็นตัวสินค้าที่ทำกำไรสูงให้แก่พ่อค้าในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 8-22 เพราะสินค้าเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ทั้งด้านอาหารและยา สินค้าประเภทของป่าบางอย่างยังเป็นเครื่องบ่งชี้ฐานะและอำนาจของคนระดับกลางและระดับสูงที่บางครั้งถือกันว่าเป็นของฟุ่มเฟือยเพื่ออวดฐานะหน้าตาและอำนาจในสังคม

2.1.2.3 ปัจจัยอันเนื่องจากภาคใต้อุดมด้วยแหล่งแร่และกิจการเหมืองแร่ดีบุก ปัจจัยอย่างหนึ่งที่จูงใจให้ชาวจีนเข้าไปตั้งภูมิลำเนาอย่างถาวร คือ การทำเหมืองและการค้าแร่ดีบุก เนื่องจากภาคใต้ของไทยตั้งอยู่ในแนวสายแร่ดีบุกสายใหญ่ที่สุดของโลก เป็นแหล่งผลิตและตลาดค้าแร่ดีบุก ซึ่งมีอยู่เพียงน้อยแหล่ง จนแร่ดีบุกเป็นสินค้าผูกขาดของหลวงมาตั้งแต่ พ.ศ. 2166 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาและชาวจีนได้อพยพเข้ามา เพื่อตั้งถิ่นฐานและแสวงหาโภคทรัพย์จากแร่ดีบุกในภาคใต้มาตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 23 เป็นต้นมา ในที่สุดการทำเหมืองแร่ดีบุกมีอิทธิพลเหนือเศรษฐกิจการเมืองและสังคมภาคใต้ จนถึงพุทธศตวรรษที่ 25

กิจการเหมืองแร่ดีบุกทุกชั้นตอนตกอยู่ในมือของชาวจีน ทั้งการเป็นเจ้าของเหมือง ผู้ควบคุมดูแลกรรมกร การดำเนินการในการสำรวจหาแหล่งแร่ การทำเหมือง การถลุงแร่ และการทำธุรกิจการค้าแร่ดีบุก ตลอดถึงการอาศัยลักษณะทุนของชาวจีน ซึ่งเป็นทุนที่เกิดจากการสะสมภายในประเทศที่ชาวจีนเพื่อขยายธุรกิจประเภทอื่นๆ เหล่านี้ล้วนต้องพึ่งพาชาวจีนอพยพเพิ่มขึ้นตามความจำเป็นในการพัฒนากิจการเหมืองแร่ในภาคใต้

2.1.2.4 ปัจจัยอันเนื่องจากภาคใต้มีสภาพทางภูมิศาสตร์เชื่อมต่อพืชเกษตร และพืชเศรษฐกิจ จูงใจให้คนจีนเข้ามาดำเนินการในเชิงธุรกิจการค้า ชาวจีนซึ่งเก่งทางด้านธุรกิจการค้า รู้ดีว่า บริเวณใดมีทรัพยากรชนิดใดที่เป็นพื้นฐานต่อการดำเนินการ/พัฒนาเป็นธุรกิจการค้าได้ เช่น กรณีบริเวณลุ่มน้ำปากพนัง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำข้าวมีคุณภาพของภาคใต้ ชาวจีนจึงเข้ามาทำกิจการค้าข้าว โดยตั้งโรงสีข้าวและค้าข้าวสาร ขยายกิจการจนสามารถสร้างความมั่นคงและมั่งคั่งให้แก่ชุมชนปากพนัง จนกิจการค้าข้าวและกิจการโรงสีข้าวในบริเวณนี้ตกอยู่ในมือของชาวจีนทั้งหมด ทำให้ชุมชนปากพนังกลายเป็นชุมชนชาวจีนที่โดดเด่นและขยายเครือข่ายการค้าข้าวเชื่อมโยงไปทั่วทั้งบริเวณลุ่มน้ำปากพนังและทุ่งระโนด คือ ที่เขียรวใหญ่และชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่บ้านปากคลอง บ้านลำปำ และอำเภอเมืองพัทลุง และอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ตลอดจนอำเภอเมืองสงขลา อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา กิจการค้าข้าวและโรงสีข้าวตามเครือข่ายนี้ ทำให้ชาวจีนเข้าไปตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วทั้งที่เป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ทั้งในระดับ อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสมัยรัชกาลที่ 4-6 กรุงรัตนโกสินทร์

2.1.2.5 ปัจจัยอันเนื่องจากการขาดแคลนแรงงานในชาติ และในภาคใต้ในรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรับปรุงประเทศและการปกครองหัวเมืองให้เจริญรุดหน้ายิ่งขึ้นอารยประเทศทั้งปวง เช่น การพัฒนาชลไกการปกครอง ระบบราชการ และปัจจัยพื้นฐาน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และสังคม มีการพัฒนาด้านเกษตรกรรม เช่น แหล่งน้ำ การคมนาคม การสร้างถนน สะพาน ทางรถไฟ การไปรษณีย์โทรเลข การขุดคูคลอง

การมีกิจการโรงสี การประปา การตั้งโรงไฟฟ้า โรงเลื่อย ฯลฯ เหล่านี้ล้วนต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากคนไทยคุ้นเคยเฉพาะการทำนา ทำไร่ แบบที่เคยชินอยู่เดิม และส่วนหนึ่งหันไปนิยมความเป็นข้าราชการ จึงเปิดโอกาสให้ชาวจีนอพยพเข้ามาสู่ภาคแรงงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

2.1.2.6 ปัจจัยอันเนื่องมาจากปัญหาภายในของประเทศจีน ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้ชาวจีนอพยพออกจากประเทศจีนไปอยู่ในต่างแดน คือ ปัญหาจากภายในของจีนเอง ซึ่งมีหลายลักษณะต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาจากราชภัย เนื่องจากประเทศจีนมีการลัดเปลี่ยนราชวงศ์ ผลัดเปลี่ยนแผ่นดินในแต่ละครั้ง มักเกิดจากการแย่งชิงอำนาจระหว่างเผ่าพันธุ์ ปัญหาจากความอ่อนแอและการชิงดีชิงเด่นในราชสำนัก จึงมักทำลายล้างฝ่ายตรงกันข้ามหรือฝ่ายที่คิดว่าจะมีอำนาจและล้มล้างอำนาจของพวกตน จึงมักมีการกวาดล้างทำลายกันหรือบีบคั้นต่าง ๆ นานา จึงทำให้ชาวจีนกลุ่มที่สูญเสียอำนาจ หรือที่ถูกมองว่าเป็นปรปักษ์กับฝ่ายที่ปกครอง ต้องอพยพหลบหนีราชภัย หรือหนีออกไปเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อหาโอกาสกลับไปยึดอำนาจคืน เช่น ในสมัยต้นราชวงศ์ชิง มีชาวจีนจำนวนหนึ่งที่ยังจงรักภักดีต่อราชวงศ์หมิง และรังเกียจราชวงศ์ชิงที่เป็นพวกแมนจู (แคว้นแมนจูเรีย) ซึ่งต่างเผ่าพันธุ์กับคนจีนจึงพากันต่อต้านและหาทางล้มล้างราชวงศ์ชิงอย่างลับๆ ทำให้พวกแมนจู กดขี่ ข่มขู่ และทำการกวาดล้างอย่างรุนแรง จนต้องอพยพหลบหนีไปดำเนินการในต่างแดน ในลักษณะของสมาคมลับ หรือ “อั้งยี่” จนเกิดกลุ่มอั้งยี่ขึ้นในภาคใต้ ที่เชื่อมโยงและขยายกลุ่มสู่คนจีนที่เข้ามาก่อนและหลัง ทั้งยังเชื่อมโยงบวกกลุ่มอั้งยี่ในสิงคโปร์และมลายู ตลอดจนอั้งยี่ที่ดำเนินการอยู่ในประเทศจีน ทำให้จีนอพยพมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น ในจำนวนนี้มีส่วนหนึ่งที่เปลี่ยนใจเล็งภัยอย่างถาวร จนสามารถสร้างฐานะสร้างหลักฐานในภาคใต้ มีเกียรติภูมิ มีฐานะ และมีศถาบรรดาศักดิ์ เช่น กลุ่มกุลีจีนที่อยู่ในสังกัดของจีนต้นตำ แ่งตัน (หลวงอ่าวสามศครเขตรฯ) หรือชาวจีนที่เข้ามาดำเนินการเพื่อสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์จีน เป็นต้น

2.1.2.7 ปัจจัยอันเนื่องจากชาวต่างชาติแทรกแซงด้านอธิปไตย และการค้าในประเทศจีนและเอเชียอาคเนย์ เนื่องจากประเทศมหาอำนาจเข้ามาแทรกแซงด้านอธิปไตยและการค้าในเอเชียอาคเนย์ในห้วงพุทธศตวรรษที่ 22-25 เป็นยุคการล่าอาณานิคมของประเทศในยุโรป เพื่อแย่งชิงทรัพยากรและอำนาจทางการค้า รวมทั้งการแย่งดินแดน เพื่อเป็นฐานพลังอำนาจของตน เช่น กรณีในประเทศจีน ถูกบริษัทอีสต์อินเดียของอังกฤษ นำฝิ่นซึ่งเป็นตัวสินค้ามหาภัยจากภายนอกเข้าไปแลกกับใบชา จนทำให้จีนถูกบ่อนทำลายแรงงาน บั่นทอนกำลังผลิต บั่นทอนกำลังพล บั่นทอนคุณธรรมของข้าราชการและข้าราชการสำนัก จนนำไปสู่ปัญหาโจรกรรม โสเภณี การพนัน

การใช้อาณัติบัตรบ่งหลวง และการเกิดสงครามฝิ่น แผ่นดินจีนถูกกลุ่มประเทศมหาอำนาจ เช่น อังกฤษ เยอรมัน ออสเตรีย รัสเซีย ฝรั่งเศส อิตาลี สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นบุกยึดครอง จนนำไปสู่การล่มสลายของราชวงศ์ชิง ปรากฏการณ์ในห้วงเวลานี้ ทำให้ชาวจีนต้องอพยพหลบหนีออกจากประเทศเป็นจำนวนมาก จำนวนหนึ่งอพยพไปสู่สยาม และเข้าไปตั้งภูมิลำเนาถาวรอยู่ในภาคใต้

2.1.2.8 ปัจจัยอันเนื่องมาจากชาวจีนมีญาติและมิตรเข้ามาอยู่ในภาคใต้ ก่อนที่ตนจะอพยพเข้ามา ชาวจีนที่อพยพมาสู่ภาคใต้ของไทยส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามาในลักษณะของผู้ไร้ทิศทางและจุดหมายปลายทางแบบไปตายเอาดาบหน้า แต่มักหาเส้นทางไว้แล้วว่าจะเข้ามาเริ่มต้นชีวิตที่ไหน อย่างน้อยก็รู้ว่ามีชาวจีนกลุ่มภาษาเดียวกัน จากเมืองเดียวกัน หรือมีญาติมิตรที่พอจะพึ่งพิงในเบื้องต้นได้ อยู่ที่ไหน มีฐานะและทำมาหากินอยู่อย่างไร และจำนวนหนึ่งเข้ามาตามคำแนะนำชักชวนของญาติมิตรที่เข้ามาก่อนหรือมาพร้อมกัน

วัฒนธรรมการระดมทุนและระดมแรงงานในรูปของ “กงสี” ของชาวจีนเป็นแรงจูงใจให้ชาวจีนอพยพเข้ามาสู่ภาคใต้ด้วยการชักนำของญาติมิตรที่เห็นเด่นชัด โดยเริ่มต้นจากเข้ามารับจ้างทำงานให้เจ้าของกิจการ กินอยู่กับกงสี หักลบกับค่าแรง แล้วมีบางรายค่อยปรับฐานะเป็นผู้มีหุ้นส่วน จนในที่สุดก็แยกตัวไปประกอบการด้วยตนเอง หรือหันไปประกอบอาชีพในลักษณะอื่น ปรากฏการณ์เช่นนี้ จะเห็นได้มากในกิจการเหมืองแร่ สวนยางพารา และธุรกิจเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปบริษัท บริษัทสาขา บริษัทในเครือ บริษัทเฉพาะช่วงตอน เป็นต้น เหล่านี้ล้วนต้องการกำลังคนเพิ่มขึ้น และถ้าเป็นกลุ่มญาติมิตรกันก็ง่ายแก่การดำเนินการ ย่อมเป็นกำลังเสริมแก่กิจการ

2.1.2.9 ปัจจัยอันเนื่องมาจากสภาพความแตกต่างภายใต้ความคล้ายคลึงของคนจีนกับคนภาคใต้ที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน เนื่องจากลักษณะทางชีวภาพและทางกายภาพของประเทศจีนตอนใต้กับภาคใต้ของไทย มีลักษณะคล้ายคลึงกัน วิธีการดำรงชีวิตหรือคติชนของผู้คน 2 กลุ่มนี้จึงไม่แตกต่างกันมากนัก สะดวกต่อการปฏิสัมพันธ์ ปรับตัว และสมานลักษณะกัน ปัจจัยอันนี้จึงจูงใจให้ชาวจีนตอนใต้อพยพมาตั้งภูมิลำเนาอย่างถาวรในภาคใต้ได้อย่างมีพลัง

สรุป ปัจจัยสำคัญที่เอื้อและจูงใจให้ชาวจีนอพยพไปตั้งถิ่นฐานในภาคใต้ของไทยมีหลายปัจจัย เนื่องจากภาคใต้อยู่ในเส้นทางทางการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการค้าทางเรือภาคใต้เป็นคาบสมุทรอยู่ในเส้นทางการค้าทางเรือที่พวกแขกมัวร์ (อินเดีย, อาหรับ, เปอร์เซีย) เดินทางไปค้าขายกับจีนและยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติประเภทของป่าเครื่องเทศเครื่องหอมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดินแดนบริเวณคาบสมุทร และบริเวณใกล้เคียงได้สมญานามจากนักแสวงโชคว่า “สุวรรณภูมิ” หรือ “สุวรรณทวีป” คือ ความอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และยังอุดมด้วยแหล่ง

แร่และกิจการเหมืองแร่ดีบุก เนื่องจากภาคใต้ของไทยตั้งอยู่ในแนวสายแร่ดีบุกสายใหญ่ที่สุดของโลกเป็นแหล่งผลิตและตลาดค้าแร่ดีบุก กิจการเหมืองแร่ดีบุกทุกชั้นตอนตกอยู่ในมือของชาวจีน ทั้งการเป็นเจ้าของเหมือง ผู้ควบคุมดูแลกรรมกร การดำเนินการในการสำรวจหาแหล่งแร่ การทำเหมือง การถลุงแร่และการทำธุรกิจการค้าแร่ดีบุก นอกจากนี้ภาคใต้ยังมีสภาพทางภูมิศาสตร์เอื้อต่อการปลูกพืชเกษตรและพืชเศรษฐกิจ และยังพบว่าการขาดแคลนแรงงานในชาติและในภาคใต้ในรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรับปรุงประเทศและการปกครองหัวเมืองให้เจริญรุดหน้าเยี่ยงอารยประเทศทั้งปวง เช่น การพัฒนาชลไกการปกครองระบบราชการ และปัจจัยพื้นฐานอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และสังคมจึงเปิดโอกาสให้ชาวจีนอพยพเข้ามาสู่ภาคแรงงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้ชาวจีนอพยพออกจากประเทศจีนไปอยู่ในต่างแดน คือ ปัญหาจากภายในของจีนเอง ซึ่งมีหลายลักษณะต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาจากราชภัย การผลัดเปลี่ยนราชวงศ์ ผลัดเปลี่ยนแผ่นดินการแย่งชิงอำนาจระหว่างเผ่าพันธุ์ นอกจากนี้ประเทศมหาอำนาจเข้ามาแทรกแซงด้านอธิปไตยและการค้าในเอเชียอาคเนย์ การล่าอาณานิคมของประเทศในยุโรป เพื่อแย่งชิงทรัพยากรและอำนาจทางการค้า รวมทั้งการแย่งดินแดนเพื่อเป็นฐานพลังอำนาจของตนทำให้ชาวจีนต้องอพยพหลบหนีออกจากประเทศเป็นจำนวนมาก จำนวนหนึ่งอพยพไปสู่ประเทศไทยและเข้าไปตั้งภูมิลำเนาถาวรอยู่ในภาคใต้ ชาวจีนที่อพยพมาสู่ภาคใต้ของไทยส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามาในลักษณะของผู้ไร้ทิศทางและจุดหมายปลายทางแบบไปตายเอาดาบหน้า แต่มักหาเส้นทางไว้แล้วว่า จะเข้ามาเริ่มต้นชีวิตที่ไหน และปัจจัยที่สำคัญอีกอย่าง คือ สภาพความแตกต่างลักษณะทางชีวภาพและทางกายภาพของประเทศจีนตอนใต้กับภาคใต้ของประเทศไทย มีลักษณะคล้ายคลึงกัน วิธีการดำรงชีวิตหรือคติชนของผู้คน 2 กลุ่มนี้ จึงไม่แตกต่างกันมากนัก สะดวกต่อการปฏิสัมพันธ์ปรับตัว และสมานลักษณะกัน ปัจจัยอันนี้จึงจูงใจให้ชาวจีนตอนใต้อพยพมาตั้งภูมิลำเนาอย่างถาวรในภาคใต้ของประเทศไทย

2.1.3 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

ชาวจีนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นชาวฮกเกี้ยนที่มาจากภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศจีน ซึ่งเป็นเมืองที่ติดชายทะเลเป็นเมืองท่าสามารถเดินทางได้ง่าย จึงมีการหลั่งไหลของชาวจีนมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งชาวจีนเชื่อว่าเมืองภูเก็ตเป็นแหล่งที่ดีอุดมสมบูรณ์ในการทำมาหากิน ประชากรพื้นเมืองไม่หนาแน่น เหมาะแก่การสร้างฐานะ และครอบครัว

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544) ได้กล่าวถึง การเดินทางของชาวจีนมายังภูเก็ตว่า ชาวจีนได้เข้ามายังเกาะกลางเมื่อใดไม่ปรากฏชัด แต่สันนิษฐานว่าในยุคที่อาณาจักรตามพรลิงก์กำลังรุ่งเรืองนั้น ดินแดนคาบสมุทรมลายูเป็นศูนย์กลางการติดต่อค้าขายระหว่างจีนกับอินเดีย คนจีนจึงรู้จักเกาะกลางตั้งแต่สมัยนั้น และยังคงเดินทางแสวงโชคในการค้ากับชาวพื้นเมืองจนตกลงใจตั้งรกรากอยู่ที่เมืองนั้น เป็นชนวนให้ญัตติมิตรทางเมืองจีนค่อยๆ อพยพเดินทางมาสมทบเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และหลังจากเมืองกลางสุดสิ้น เจ้าเมืองฝรั่งชาวยุโรปลงแล้ว ชาวจีนก็ได้เป็นเจ้าเมืองขึ้นแทนในช่วง 30 ปี (พ.ศ.2231-พ.ศ.2261) หลังสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเสด็จสวรรคตแล้วเป็นต้นมา กระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ก็ปรากฏว่าคนจีนได้ร่วมทำการค้าแร่ดีบุกกับท่าวเทพกระษัตรีใน พ.ศ.2329 ตามจดหมายเหตุเมืองกลาง ซึ่งเป็นจดหมายของท่าวเทพกระษัตรีมาถึงกับตันฟรานซิสไลท์ ก็ระบุถึงชาวจีนที่คุมแร่ดีบุกจากเมืองกลางไปยังเกาะปีนังในปี พ.ศ.2457 เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ในระยะแรกของสงคราม โรงงานถลุงแร่ในยุโรปรวมไปถึงโรงงานถลุงแร่และตลาดดีบุกในปีนังตลาดจนถึงคโปรต้องปิดกิจการลง แม้ว่าประเทศไทยไม่ได้รับประกาศสงครามเข้ากับฝ่ายใด แต่เมืองภูเก็ตก็ได้รับผลกระทบต่อการส่งสินค้าออก คือ แร่ดีบุก เพราะไม่มีเรือบรรทุกและตลาดรับซื้อ จึงส่งผลให้กิจการเหมืองแร่ดีบุกในเมืองภูเก็ตเป็นจำนวนมากต้องปิดกิจการทำให้กรรมกรต้องว่างงาน บางส่วนต้องอพยพกลับประเทศจีน ซึ่งมีจำนวนถึง 16,000 คน ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ความต้องการวัตถุดิบในอุตสาหกรรมทางยุโรปและอเมริกามีมากขึ้น ประเทศไทยสามารถส่งแร่ดีบุกเป็นสินค้าส่งออกถึง 9,000 ตัน ในปี พ.ศ.2463 เมื่อการส่งออกขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้กิจการเหมืองแร่ดีบุกมีการขยายตัวและพัฒนา แต่แรงงานของชาวพื้นเมืองมีจำนวนจำกัด ส่วนแรงงานรุ่นก่อนๆ ก็ได้แก่ชราบ้างก็เสียชีวิตและบางส่วนก็อพยพกลับประเทศจีนและผลของการออกพระราชกฤษฎีกาห้ามกุลิชาวจีนเข้ามายังภูเก็ตชั่วคราว ดังนั้น เมื่อความต้องการแรงงานชาวจีนอพยพมีมากและแรงด่วน จึงยกเลิกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว สิ่งนี้เองเป็นแรงจูงใจส่งผลให้ชาวจีนเริ่มอพยพเข้ามาเป็นแรงงานในเมืองภูเก็ตมากขึ้น

ฤดี (2553) กล่าวว่า ชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในภาคใต้ของไทยส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มาจากภาคใต้และภาคตะวันออกของจีน เพราะเมืองเหล่านี้ติดกับชายทะเล เป็นเมืองท่า มีเรือสินค้าจอดส่งสินค้าและรับสินค้ามากมาย จึงสามารถเดินทางออกนอกประเทศได้ง่าย ฐานะทางสังคมของชาวจีนฮกเกี้ยน ที่เข้ามาทำมาหากินในภูเก็ตนั่นสามารถมองอย่างกว้างๆ จึงมีอยู่สองพวก คือ พวกที่เข้ามาอยู่ก่อน โดยมาประกอบอาชีพที่ตนถนัด เช่น อาชีพประมง ซึ่งมักจะตั้งถิ่นฐานอยู่ริมทะเล เช่น ชุมชนบ้านบางเหนียว ชาวประมงหาปลาขายฝั่จะมีฐานะค่อนข้างยากจน

จนถึงปานกลาง กลุ่มคนจีนกลุ่มนี้บางคนมีความคิดที่จะกลับประเทศ จึงส่งเงินกลับบ้านที่ประเทศจีน หาเงินได้เท่าไรจะส่งกลับบ้านหมด อีกพวกหนึ่งคือ ชาวจีนที่ต้องการมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในแผ่นดินใหม่ พวกนี้จะเก็บออมเงินเพื่อมาสร้างฐานะให้แก่ตนเอง ทำให้บางคนเข้ามาเป็นกุลีในเมือง บางคนขยันขันแข็ง ก็สามารถพัฒนาตัวเองเป็นนายเมืองได้ ส่วนหนึ่งเป็นชาวจีนที่มาตั้งตัวที่ปีนัง มะละกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ส่วนใหญ่เป็นคนจีนที่มีฐานะจึงอพยพเข้ามาทำธุรกิจการค้าทางทะเล โดยเรือกลไฟ ระหว่างภูเก็ต-ปีนัง ต่อมาเห็นลู่ทางดี จึงอพยพเข้ามาทำเหมืองแร่ดีบุกและนำวิธีทำเหมืองแร่ในแหลมมลายูมาใช้ในภูเก็ต กลุ่มคนพวกนี้ฐานะค่อนข้างปานกลางถึงร่ำรวย ชาวยุโรปที่อาศัยอยู่ในภูเก็ตที่ประสบความสำเร็จในอาชีพจะช่วยเหลือและบริจาคเงิน เพื่อสนับสนุนกิจการของบ้านเมือง เช่น สร้างโรงเรียน สร้างวัด สร้างโรงพยาบาล จึงได้รับการยกย่องจากทางการให้เป็นกรรมการเมืองพิเศษ และให้บรรดาศักดิ์เป็น ขุน หลวง พระ และพระยา เช่น พระยารัษฎานุประดิษฐ์ เป็นต้น

2.1.3.1 การอพยพของจีนเก่ากับจีนใหม่เข้าสู่เมืองภูเก็ต

จากการศึกษาของนายเกร็ดเนอรัลละนายเฮลเบิร์ก (อ้างถึงใน สวัสดิ์, 2551) เชื่อว่า ชาวจีนได้อพยพและเข้ามาทำเหมืองแร่ที่เกาะภูเก็ตมาก่อน คริสต์ศตวรรษที่ 14 ในช่วงระหว่างการเดินทางไปค้าขายจากประเทศจีนสู่ประเทศอินเดียโดยผ่านทางช่องแคบมะละกา และแวะพักที่เกาะภูเก็ตเพื่อสะสมเสบียงอาหาร และได้ขุดพบแร่ดีบุกจึงได้ปักหลักเพื่อทำการขุดแร่ที่เมืองภูเก็ต

ส่วนมากชาวจีนที่อพยพมาจากมณฑลฮกเกี้ยน ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน อพยพหนีความอดอยากจนว้ายเข้าสู่เมืองภูเก็ต เพราะคิดว่าเป็นแหล่งที่ดีที่สุดสำหรับการทำมาหากิน ส่วนใหญ่แรงงานที่อพยพเข้ามาจะเป็นชายวัยฉกรรจ์ ที่การศึกษาไม่สูงนัก ค่อนข้างยากจน แต่มีบางส่วนที่มาจากปีนัง สิงคโปร์ และมะละกา ซึ่งเข้ามาลงทุนทำเหมืองแร่ โดยร่วมลงทุนร่วมกับเจ้าเมือง ชาวจีนพวกนี้จะนำเอาครอบครัวไปไว้ที่เมืองปีนัง เพื่อที่จะได้ใช้ธนาคารในการแลกเปลี่ยนเงินตรา ชาวจีนกลุ่มนี้เรียกว่า “จีนเก่า หรือ ชีนแคะ” ชาวจีนที่อพยพมาในสมัยราชการที่ 5 โดยเรือกลไฟ เรียกว่า “จีนใหม่ หรือ ชีนแคะ” และเป็นผู้ขายทั้งสิน เพราะทางการไม่อนุญาตให้หญิงชาวจีนออกนอกประเทศ แต่ในปี พ.ศ. 2436 สาวชาวจีนก็ได้มีการเริ่มอพยพเข้ามาในสยามประเทศเป็นจำนวนมาก

จากการที่ชาวจีนฮกเกี้ยนได้อพยพออกจากมณฑลฝูเจี้ยน และเข้ามาตั้งหลักแหล่งบริเวณจังหวัดภูเก็ตนั้น เนื่องจากคนจีนเดินทางเข้ามาในลักษณะคนโสดหรือเป็นเด็กชายที่ยังไม่โตเต็มวัยและ เดินทางมากับพี่ชาย หรือญาติพี่น้องเมื่อมาเติบโตเป็นหนุ่มในดินแดน

แถบนี้ จึงมาสร้างครอบครัวใหม่กับคนท้องถิ่นหรือคนพื้นเมืองทำให้เกิดคำว่า ลูกผสม ซึ่งชาวภูเก็ตมีคำที่ใช้เรียกกันทั่วไปว่าพวก บาบ๋า แต่จากการศึกษาพงศาวดารต่างๆ ของไทยไม่พบคำว่า พวก บาบ๋า ในจดหมายเหตุต่างๆ หากพูดถึงคำว่า บาบ๋า หรือออกเป็นสำเนียงภูเก็ตว่า บ้าบา คนภูเก็ตส่วนใหญ่จะนึกถึงพวกลูกคนจีน ซึ่งเป็นคนจีนที่เดินทางมาจากประเทศจีนโดยตรงหรือคนจีนที่เกิดในเมืองไทยก็ตาม โดยจะเรียกรวมทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ไม่แยกเพศ (อ้างถึงใน ฤดี, 2553)

2.1.4 เส้นทางเดินทางของชาวจีนเข้าสู่เมืองภูเก็ต

เส้นทางเดินทางเข้าสู่เมืองภูเก็ตแบ่งออกได้ 2 เส้นทาง คือเส้นทางจีนเก่า และเส้นทางจีนใหม่ (อ้างถึงใน สวัสดิ์, 2551)

2.1.4.1 เส้นทางจีนเก่า เป็นเส้นทางที่ใช้ก่อนปี พ.ศ.2413 ได้แก่ เรือสำเภา และเรือกำปั่น ชาวจีนอพยพออกจากเมืองท่าที่สำคัญ ได้แก่ จางโจว และฉวนโจว ส่วนเมืองท่า ให้จึงและฉวนอันอัน เป็นเมืองท่ารอง สุ่มะละกา ซึ่งเป็นเมืองท่าสำคัญแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์การค้า และแหล่งที่พักอาศัยของชาวจีน ตั้งชุมชนชาวจีนที่เรียกว่า “หมู่บ้านจีน” ในปี พ.ศ.2367 อังกฤษได้ครอบครองมะละกา ดังนั้นพ่อค้าจีนชาวมะละกาไม่ได้พอใจเฉพาะการรับซื้อแร่ดีบุกอย่างเดียว แต่ยังขยายการลงทุนไปยังไปในบริเวณที่มีแร่ดีบุก เช่น บริเวณเมืองคินคาในเปรัก ซึ่งอยู่ใกล้ปีนัง การที่นายทุนชาวจีนเข้ามาขยายการลงทุนในเขตเหมืองแร่ดีบุกในรัฐต่างๆ ของมลายูนั้น มีการเกณฑ์แรงงานชาวจีนเข้ามาทำงานในเหมืองแร่ดีบุกเป็นจำนวนมากก่อนปี พ.ศ. 2413 ชาวจีนโดยเฉพาะชาวจีนฮกเกี้ยนที่มีอยู่ในมลายูเป็นจำนวนมาก กล่าวได้ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ดีบุก ในเขตมลายูของอังกฤษ เสตรท เซ็ทเทิลเมนต์เกิดขึ้นก่อนในเมืองภูเก็ต ปลายรัชการที่ 3 กิจการเหมืองแร่ในเมืองภูเก็ตเริ่มเจริญขึ้น ทำให้ความต้องการแรงงานในเหมืองแร่มีมากขึ้น เจ้าเมืองภูเก็ตในขณะนั้น คือ พระยาภูเก็ตโลหะเกษตราธิราช (ทัต รัตนดิลก ณ ภูเก็ต) ต้องเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ว่าจ้างแรงงานชาวจีนไปเป็นกรรมกรเหมืองแร่ และอีกส่วนหนึ่งก็เดินทางจากปีนังเข้าสู่ภูเก็ต คิดเป็นระยะทางประมาณ 200 ไมล์ ยังมีบางส่วนก็เดินทางมาจากมณฑลฮกเกี้ยน ของประเทศจีนตอนใต้

ภายในพื้นที่ตัวเมืองภูเก็ตหรือตลาดทุ่งคา มีคลองบางใหญ่ไหลผ่านใจกลางเมือง คลองนี้มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขานาคเกิด ซึ่งอยู่ในอำเภอกะทู้ ไหลผ่านที่ราบหมู่บ้านทุ่งทอง หมู่บ้านเก็ตโฮ่ หมู่บ้านสามกอง หมู่บ้านสะปำ ไหลออกสู่ทะเลที่อ่าวภูเก็ตทางทิศตะวันออกเรือใบสามหลังหรือเรือกำปั่นสามารถแล่นเข้าไปรับส่งสินค้าได้ตั้งแต่ปากอ่าวภูเก็ต ตลอดไปจนถึงหมู่บ้านเก็ตโฮ่ ซึ่งเป็นที่ตั้งชุมชนชาวจีน (เจ๊ก) ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งที่ทำการเจ้าเมืองภูเก็ต ก่อนย้ายไปที่ตลาดทุ่งคา ชาวจีนอพยพที่เดินทางออกจากประเทศจีนหรือปีนัง เมื่อมาถึงด่านปากน้ำอ่าวเมือง

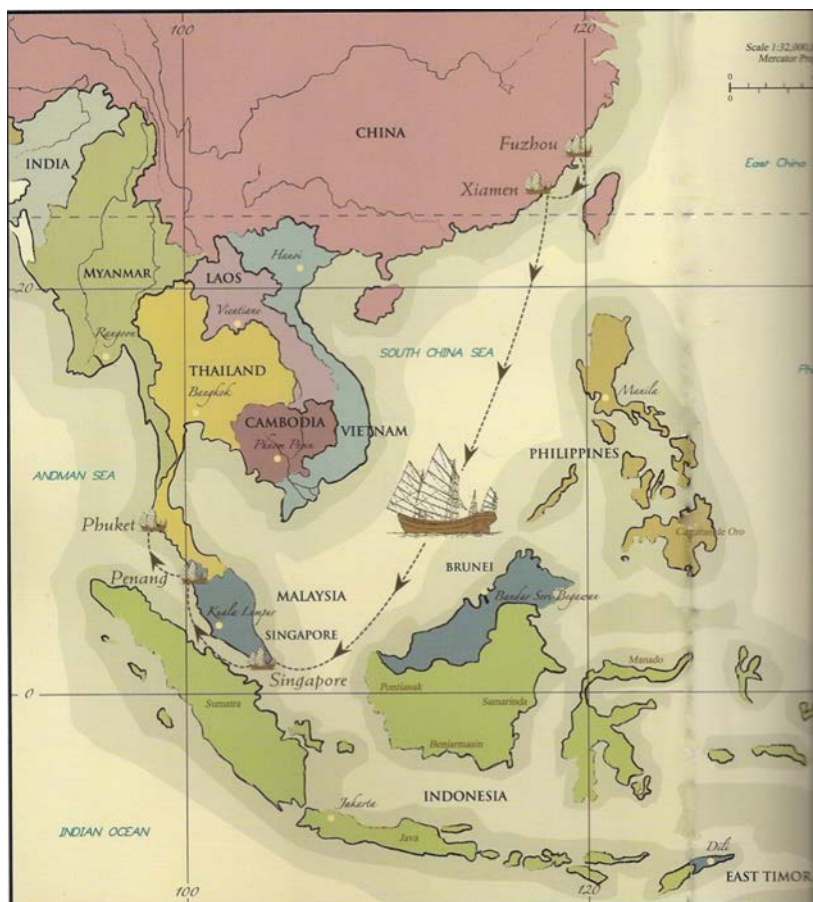
ภูเก็ตเดินทางไปกะทู้ โดยให้ใช้เส้นทางคลองบางใหญ่ ฉะนั้น หมู่บ้านเกิดโฮ้ หมู่บ้านกะทู้ หมู่บ้านทุ่งทอง หมู่บ้านสามกอง หมู่บ้านสะปำ และหมู่บ้านทุ่งคา ซึ่งมีชาวจีนอพยพอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่มีชาวจีนบางส่วนอพยพออกจากประเทศจีน โดยผ่านทางพม่า แล้วลงเรือใบบรรทุกสินค้าตรงมายังเมืองภูเก็ต ขึ้นจากเรือที่ป่าตอง แล้วเดินทางเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่ตำบลกะทู้

2.1.4.2 เส้นทางจีนใหม่ ชาวจีนอพยพเข้ามาในเมืองภูเก็ตในปลายรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงที่มีกิจการเหมืองแร่ในเมืองภูเก็ตรุ่งเรือง ที่เรียกกันว่า จีนใหม่ (จีนแคะ) ซึ่งแตกต่างจากจีนเก่า คือชาวจีนที่อพยพเข้ามาในภูเก็ตนั้นส่วนใหญ่อพยพตรงมาจากประเทศจีน โดยผ่านทางนายหน้าจัดหาแรงงาน หรือติดต่อเพื่อนฝูงคนรู้จักที่เป็นต้นแซ่เดียวกัน เพื่อให้แน่ใจว่าเมื่อเดินทางมาถึงจุดหมายปลายทางจะมีอาหาร ที่อยู่อาศัย และจะได้ทำงานกับใคร ไม่เช่นนั้นก็จะเป็นการลำบาก ดังปรากฏในหลักฐานในเรื่องดังกล่าวว่า” เมื่อก่อนจะลงเรือมาจากประเทศจีน เขาได้มีหนังสือบอกมายังพวกพ่อ หรือมาโดยคำสั่งของเจ้าแก้ว ซึ่งมีที่หวังว่ามาถึงแล้วจะได้เข้าทำงานที่นั่น หรือแก่ผู้โน้นเสมอ ซึ่งจะมาโดยไม่รู้ทิศเหนือทิศใต้ เช่นนี้น้อยคนนักที่บุคคลจะกล้าหาญมาได้ทั้งเป็นคนจนก็ยั้งระวังปากท้องมากยิ่งขึ้น ถ้าเป็นคนมีทรัพย์สินจะได้คิดว่าไปถึงที่ไหนให้ทรัพย์เขาก็คงต้องได้บริโภค”

เส้นทางการเดินทางของจีนใหม่ จะใช้เส้นทางทางทะเล เดินทางตรงจากประเทศจีน และจะไม่มีการจอดขึ้นฝั่งที่ใดเลยจนกว่าจะถึงเมืองภูเก็ต โดยเดินทางออกจากเมืองท่าเอ๋หมิงด้วยเรือกลไฟ ค่าโดยสารจากประเทศจีนมายังเมืองไทยนั้นค่าระวางคนละ 8 เหรียญ ค่าอาหารในเรือไม่ต้องเสีย สำหรับค่าโดยสารนั้นยังแตกต่างอีกว่า เป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ ถ้าเป็นเงินสดเสีย 7-8 เหรียญมลายู (ประมาณ 14-16 บาท) หากเป็นเงินเชื่อเสีย 12 เหรียญ (24 บาท) ถ้าแรงงานคนจีนคนใดไม่มีเงินติดตัวมาเลย นายหน้าจะเป็นผู้ออกค่าโดยสารให้ก่อน แล้วจึงจะไปหักค่าแรงงานในที่ทำงาน แต่ก็มีชาวจีนบางส่วนที่เดินทางออกจากปีนังเข้ามาทำงานในภูเก็ตอาศัยเรือกลไฟของบริษัทในบังคับของอังกฤษซึ่งเป็นเรือบรรทุกสินค้าของบริษัท 3 บริษัท คือ

1. บริษัท สเตรท สตีมชิป
2. บริษัท บริติช อินเดียนสตีม นาวิกะชั่น เดินเรือระหว่างปีนัง กับเมืองภูเก็ต พม่า และอินเดีย เริ่มกิจการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2429

3. บริษัท อีสเทิร์น ชิปปิง อินเดียนสตีม นาวิกะชั่น เดินเรือระหว่างปีนัง ภูเก็ต พม่า นอกจากบริษัทเดินเรือของชาวตะวันตก ยังมีบริษัทชาวจีนปีนัง เดินเรือรับส่งสินค้าระหว่างปีนัง ภูเก็ต เช่นเดียวกัน แต่มีการลงทุนน้อยกว่าบริษัทของชาวตะวันตก โกหรงวนเดินเรือสัปดาห์ละครั้ง (อ้างถึงใน นวลศรี, 2543)

ภาพที่ 2.1 เส้นทางเดินเรือการอพยพของชาวจีนมายังภูเก็ต
ที่มา : ฤดี (2553)

สรุป ชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในภาคใต้ของไทยส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มาจากภาคใต้และภาคตะวันออกของจีน เพราะเมืองเหล่านี้ติดกับชายทะเล เป็นเมืองท่า มีเรือสินค้าจอดส่งสินค้าและรับสินค้ามากมาย จึงสามารถเดินทางออกนอกประเทศได้ง่าย ชาวจีนได้เข้ามายังเกาะกลาง (คือ จังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน) เมื่อใดไม่ปรากฏชัด แต่สันนิษฐานว่าในยุคที่อาณาจักรตามพรลิงก์กำลังรุ่งเรืองนั้น ดินแดนคาบสมุทรมลายู เป็นศูนย์กลางการติดต่อค้าขายระหว่างจีนกับอินเดีย คนจีนจึงรู้จักเกาะกลางตั้งแต่สมัยนั้นและยังคงเดินทางแสวงโชค ในทางการค้ากับชาวพื้นเมือง จนตกลงใจตั้งรกรากอยู่ที่เมืองนั้น เป็นชนวนให้ญาติมิตรทางเมืองจีนค่อยๆอพยพเดินทางมาสมทบเพิ่มมากขึ้นตามลำดับชาวจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาทำมาหากินในภูเก็ตนั้น สามารถมองอย่างกว้างๆ ได้สองพวก คือ พวกที่เข้ามาอยู่ก่อน โดยมาประกอบอาชีพที่ตนถนัด เช่น อาชีพประมงซึ่งมักจะตั้งถิ่นฐานอยู่ริมทะเล ส่วนอีกพวกหนึ่ง คือ ชาวจีนที่ต้องการมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในแผ่นดินใหม่

พวกนี้จะเก็บออมเงินเพื่อมาสร้างฐานะให้แก่ตนเอง ทำให้บางคนเข้ามาเป็นกุลีในเมือง บางคนขยันขันแข็ง ก็สามารถพัฒนาตัวเองเป็นนายเมืองได้ ชาวจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งบริเวณจังหวัดภูเก็ตนั้น เนื่องจากคนจีนเดินทางเข้ามาในลักษณะคนโสด หรือเป็นเด็กชายที่ยังไม่โตเต็มวัย และ เดินทางมากับพี่ชาย หรือญาติพี่น้อง เมื่อมาเติบโตเป็นหนุ่มในดินแดนแถบนี้ จึงมาสร้างครอบครัวใหม่กับคนท้องถิ่น หรือคนพื้นเมืองทำให้เกิดคำว่า ลูกผสม ซึ่งชาวภูเก็ตมีคำที่ใช้เรียกกันทั่วไปว่าพวก บาบ๋า คนภูเก็ตส่วนใหญ่จะนึกถึงพวกลูกคนจีน ซึ่งเป็นคนจีนที่เดินทางมาจากประเทศจีนโดยตรง หรือคนจีนที่เกิดในเมืองไทยก็ตาม โดยจะเรียกรวมทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ไม่แยกเพศ

2.1.5 ความเป็นอยู่ของชาวจีนในภูเก็ต

ความสำเร็จในการดำรงชีพและการค้าขายของชาวจีนในเมืองภูเก็ต ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ทราบดีกันอยู่แล้ว เป็นเรื่องที่ไม่ต้องอธิบายหรือด้วยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่เพียงประการเดียว แต่เป็นที่แน่นอนว่าส่วนหนึ่งเป็นความสำเร็จ ก็เนื่องมาจากคุณสมบัติเฉพาะบุคคลในการประชุมธุรกิจเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่นับว่าสำคัญที่สุด การรวมกำลังกันในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างหนาแน่น เพื่อความอยู่รอดของชาวจีน

ศูนย์กลางแห่งชีวิตของชาวจีนในเมืองภูเก็ต โดยเฉพาะในบริเวณอำเภอหรือตำบลต่างๆ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วทั้งหมดก็อาจกล่าวได้ว่า มีชาวจีนอยู่ประมาณ 32,408 คน (ร.ศ.122-พ.ศ. 2466) เมืองจีนอย่างมีเอกลักษณ์พิเศษจากความเป็นอยู่โดยทั่วไปของอำเภอใหญ่ เช่น ตำบลกระทุ่ม (ไถหุ หรือ ไนหุ) เมืองภูเก็ตเก่า อำเภอถลาง ตำบลเชิงทะเล และอำเภอเมือง (ทุ่งคา) หรือเมืองภูเก็ตในปัจจุบัน การรวมตัวกันอย่างหนาแน่นเพื่อทำธุรกิจ การทำเหมืองแร่ดีบุก การค้าปลีก การค้าส่ง ร้านค้า ตลอดจนโรงงาน ซึ่งมีมากกว่าอำเภอ ตำบลต่าง ๆ ที่เต็มไปด้วยชาวจีน เท่ากับเป็นศูนย์กลางในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งตามความเป็นจริงก็คือ ในเมืองภูเก็ตนั่นเอง เป็นจุดศูนย์กลางของชุมชนที่หนาแน่นของสังคมชาวจีน ได้กลายเป็นแหล่งปะสังสรรค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ทางด้านการค้า และความบันเทิงสาธารณะทั้งปวง ณ ที่ตรงนี้เอง เป็นที่ตั้งของภัตตาคารจีนที่ดีที่สุดและใหญ่โต ร้านน้ำชากาแฟ ร้านค้าต่างๆ สถานเริงรมย์ อันได้แก่ โรงจิว หุ่น สถานที่เล่นการพนัน โรงยาฝิ่น สถานบริการหญิงโสเภณี ต่อมาก็มียุโรปาพยนตร์ นอกจากนี้ยังเป็นการรวมกลุ่มกันเป็นคณะของชาวจีน จึงทำให้เป็นที่น่าสนใจของชาวจีนอยู่ไม่น้อย (อ้างถึงใน นวลศรี, 2543)

จากการศึกษาของนายเครดเนอร์ละนายเฮลเบิร์ก (อ้างถึงใน สวัสดิ์, 2551) เชื่อว่า ชาวจีนได้อพยพและเข้ามาทำเหมืองแร่ที่เกาะภูเก็ตมาก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 14 ในช่วงระหว่าง

การเดินทางไปค้าขายจากประเทศจีนสู่ประเทศอินเดีย โดยผ่านทางช่องแคบมะละกา และแวะพักที่เกาะภูเก็ตเพื่อสะสมเสบียงอาหาร และได้ขุดพบแร่ดีบุกจึงได้ปักหลักเพื่อทำการขุดแร่ที่เมืองภูเก็ต

ส่วนมากชาวจีนที่อพยพมาจากมณฑลฮกเกี้ยน ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน อพยพหนีความอดอยากวุ่นวายเข้าสู่เมืองภูเก็ต เพราะคิดว่าเป็นแหล่งที่ดีที่สุดสำหรับการทำมาหากิน ส่วนใหญ่แรงงานที่อพยพเข้ามาจะเป็นชายวัยฉกรรจ์ ที่การศึกษาไม่สูงนัก ค่อนข้างยากจน แต่มีบางส่วนที่มาจากปีนัง สิงคโปร์ และมะละกา ซึ่งเข้ามาลงทุนทำเหมืองแร่ โดยร่วมลงทุนร่วมกับเจ้าเมือง ชาวจีนพวกนี้จะนำเอาครอบครัวไปไว้ที่เมืองปีนัง เพื่อที่จะได้ใช้ธนาคารในการแลกเปลี่ยนเงินตรา ชาวจีนกลุ่มนี้เรียกว่า “จีนเก่า หรือ ชั่นแคะ” ชาวจีนที่อพยพมาในสมัยรัชการที่ 5 โดยเรือกลไฟ เรียกว่า “จีนใหม่ หรือ ชั่นแคะ” และเป็นผู้ชายทั้งสิ้น เพราะทางการไม่อนุญาตให้หญิงชาวจีนออกนอกประเทศ แต่ในปี พ.ศ. 2436 สตรีชาวจีนก็ได้มีการเริ่มอพยพเข้ามาในสยามประเทศเป็นจำนวนมาก

2.2 ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีน

ความเชื่อบางอย่างอาจสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่ง เพราะในสมัยโบราณความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มีน้อย จึงทำให้เกิดความเชื่อขึ้น

ไชยยุทธ (2545) กล่าวว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ตมีสายเลือดของชาวจีนที่อพยพมาจากดินแดนโพ้นทะเลหรือเรียกว่าแผ่นดินจีน ปัจจุบันกลุ่มชาวจีนดังกล่าวได้สืบทอดวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยวิธีการแต่งงานกับชนต่างชาติต่างภาษา จึงทำให้วัฒนธรรมทั้งสองเกิดการหลอมรวมกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ ที่แฝงด้วยความเชื่อที่สืบทอดมาดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ชาวจีนนั้นไม่ว่าจะอพยพไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ที่ใดก็ตาม พวกเขาจะนำอุปนิสัยประเพณีของตนไปด้วย โดยที่พยายามรักษาขนบธรรมเนียมของตนไม่ว่าพวกเขาจะอยู่ในประเทศใดก็ตาม วิธีการดำเนินชีวิตและความเชื่อต่างๆก็ไม่แตกต่างกันมากนัก ความเชื่อของชาวจีนนั้นมีอยู่มากซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันภายในชุมชนของตนบ้างก็เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าหรือความเร้นลับของโชคชะตามนุษย์บ้างก็เป็นเรื่องของโชคลางซึ่งไม่มีพื้นฐานความจริงเลย

2. ความเชื่อเกี่ยวกับสี ในสมัยโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับสีอยู่มาก เชื่อกันว่าสีมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ เชื่อกันว่าใครใช้สีให้ถูกต้องตามโฉลกก็จะโชคดี เรื่องสีชาวจีนเขาถือกันมาก

พระเจ้าแผ่นดินจีนหลายพระองค์มีสีประจำพระองค์ ซึ่งในสมัยนี้ก็ยังมีเปลี่ยนสีไปตามวันแต่ลดความแกล้งของสีลงไปเพื่อความสวยงาม ส่วนความเชื่อในเรื่องมงคลที่เกี่ยวกับสีนั้นไม่ได้ถือกันมากนักเพียงแค่เปลี่ยนสีไปตามวัน เพื่อให้เห็นว่าไม่ได้แต่งกายด้วยผ้าชุดเดียวกันเท่านั้นเอง

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้บรรพบุรุษและเทพเจ้าซึ่ง สามี (2551) ได้ให้เหตุผลไว้ว่า ชาวจีนมีศาสนาความเชื่อแบบดั้งเดิม คือ การไหว้บรรพบุรุษและเทพเจ้าต่างๆ ที่เคารพ โดยชาวจีนนับถือศาสนาพุทธในนิกายมหายาน ซึ่งวัฒนธรรมโดดเด่นอย่างเห็นได้ชัด คือ รูปแบบขั้นตอนของการแต่งกายในพิธีแต่งงาน ด้วยเพราะถูกจัดเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีตลอดจนวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะหลากหลาย จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจให้ประชาชนในภาคใต้จำนวนมาก แต่ละชุมชนต่างมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นของตนเอง และจากความหลากหลายของกลุ่มชนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ ที่มีวัฒนธรรมเดิมที่ติดตัวมาจากเมืองจีนและวัฒนธรรมพื้นเมืองอยู่ร่วมกัน เกิดภูมิปัญญาตามแบบวัฒนธรรมร่วมสมัยที่รวมกันได้อย่างลงตัว ตามสภาพสังคมที่เป็นอยู่

4 ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์มงคลดังที่ พรโสภา (2557) กล่าวว่า สัตว์สัญลักษณ์แห่งสิริมงคลจีน การใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์แทนคำสิริมงคล เนื่องจากความหมายของชื่อสัตว์นั้น ๆ หรือลักษณะเฉพาะของสัตว์ พ้องกับคำสิริมงคลจีน ชาวจีนจึงนำสัตว์เหล่านั้นมาใช้เป็นสัญลักษณ์สิริมงคลด้วย สัตว์เหล่านี้ ได้แก่ ค้างคาว ช้าง ม้า และเสือดาว เป็นต้น ในที่นี้เรียงลำดับสัตว์สัญลักษณ์สิริมงคลจีนตามลำดับตัวอักษร เช่น

4.1) กวาง (ลู่) คำว่า “กวาง” ในภาษาจีนออกเสียงว่า “ลู่” พ้องเสียงกับคำว่า “ลู่” หรือ “ลก” ซึ่งมีความหมายว่า ตำแหน่งขุนนางหรือยศศักดิ์ ชาวจีนจึงนิยมใช้รูปกวางเป็นสัญลักษณ์สิริมงคลแทนคำว่า “ลก” ซึ่งหมายถึง ตำแหน่งขุนนาง หรือยศศักดิ์

4.2) กิเลน (ฉีหลิน) ตามความเชื่อของชาวจีน กิเลนเป็นสัตว์วิเศษหนึ่งในสี่ชนิด อันได้แก่ มังกร กิเลน หงส์ และเต่า กินเลนตัวผู้เรียกว่า ฉี ตัวเมียเรียกว่า หลิน กล่าวกันมาว่า กิเลนมีเกล็ดสีเหลืองหางคล้ายวัว หัวคล้ายหมูป่า มีเขา 1 เขา ขาค่อยม้า ชาวจีนเชื่อว่ากิเลนเป็นสัตว์วิเศษที่สามารถขจัดภูติผีปีศาจได้ ดังนั้น จึงนำมาใช้เป็นภาพสิริมงคล

4.3) ช้าง (เสียง) คำว่า “ช้าง” ในภาษาจีน ออกเสียงตามสำเนียงจีนกลางว่า “เสียง” พ้องกับคำว่า “จีเสียง” ในภาษาจีนที่แปลว่า “สิริมงคล” ดังนั้นชาวจีนจึงนิยมนำช้างมาใช้เป็นสัญลักษณ์สิริมงคลเมื่อต้องการอวยพรถึงเรื่องสิริมงคล

4.4) นกกระเรียน (เห้อ) เป็นเทพพาหนะของเทพชิ่ง (โช้ว) จึงเรียกกันว่า กระเรียนเทพ (เซียนเห้อ) ดังนั้นชาวจีนจึงใช้ภาพนกกระเรียนเป็นสัญลักษณ์แห่งความ

ยังยืน อายุยืน แทนคำว่า “ชิว” ได้ ด้วยเหตุนี้ในภาพสรีรมงคลจึงใช้นกกระเรียนแทนคำอวยพร หมายถึง ยศสูงสุดของราชการ และใช้เป็นสัญลักษณ์แทนเทพชิวด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่าชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ตมีสายเลือดของชาวจีนที่อพยพมาจาก ดินแดนโพ้นทะเล หรือเรียกว่าแผ่นดินจีนไม่ว่าพวกเขาจะอพยพไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ที่ใดก็ตาม พวกเขาจะนำขนบธรรมเนียมความเชื่อของตนไปด้วย ความเชื่อของชาวจีนนั้นมีอยู่มากซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน บ้างก็เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าหรือความเร้นลับ บ้างก็เชื่อกันว่าสืบทอดต่อชีวิตมนุษย์ ส่วนความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีนนั้นคือ การไหว้บรรพบุรุษและเทพเจ้าต่างๆ นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมที่โดดเด่นอย่างเห็นได้ชัดอีกอย่างหนึ่ง คือ วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีชาวบาป้าในจังหวัดภูเก็ต เพราะภูเก็ตเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ตลอดจนวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ จึงส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ โดยมีวัฒนธรรมเดิมที่ติดตัวมาจากเมืองจีน และวัฒนธรรมพื้นเมืองอยู่ร่วมกัน

2.3 วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต

ชาวจีนได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในแผ่นดินไทยมานาน และยังยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งความเป็นอยู่ นอกจากนี้กลุ่มชาวจีนที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ตจะมีวิถีชีวิตแบบชาวจีน มีภาษาพูด ประเพณี และวัฒนธรรมการแต่งกายเป็นแบบฉบับของตนเอง

2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย

กล่าวได้ว่าวัฒนธรรม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมา นับตั้งแต่ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ศิลปะ อาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ คิดค้นขึ้นมาเพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

2.3.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

ดังที่ พระยาอนุนามราชชน (อ้างถึงใน พวงผกา, 2541) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเกิดจากมนุษย์ ถ้าไม่มีมนุษย์สร้างวัฒนธรรมก็ไม่มีมนุษย์ ในที่นี้หมายถึง มนุษย์ในส่วนรวม คือ สังคมในทำนองเดียวกัน สังคมจะตั้งอยู่ได้ก็ด้วยมีวัฒนธรรมเป็นเครื่องคุ้มครอง เพราะฉะนั้นสังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งควบคู่กันไปไม่ว่าสังคมใดก็มีวัฒนธรรมเป็นแบบของตน โดยเอกเทศของสังคมนั้น

นอกจากนั้น พวงผกา (2541) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจากความรู้ ประสบการณ์ของกลุ่มในสังคมและต่างยอมรับว่าเป็นสิ่งที่

ดีงาม ยึดมั่นในคุณธรรม และศีลธรรม เพื่อแสดงออกถึงความเจริญงอกงามในทุกๆด้าน นำไปสู่ความสามัคคีรักใคร่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีการจัดระเบียบกฎเกณฑ์เดียวกัน สังคมอยู่กันอย่างสงบสุข ถือว่าวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมด้วย

ขณะที่ สุกัญญา และคณะ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง ผลของกิจกรรม หรือการกระทำทุกอย่างที่สังคมไทยได้สร้างขึ้นมาจากความรู้และประสบการณ์ของคนไทยในสังคมเดียวกัน และคนไทยส่วนใหญ่ต่างยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม โดยสร้างเป็นกฎเกณฑ์แบบแผน เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามรูปแบบเดียวกัน ทั้งนี้สมาชิกในสังคมไทยต่างยึดมั่นในสังคมไทย มีความสมัครสมานสามัคคีกันและอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข มีการสืบทอดต่อกันไปจนกลายเป็นมรดกทางสังคมของไทย

และนอกจากนี้ NGUYEN THI (2549) ยังกล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตในสังคมแต่ละสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อพัฒนาความอยู่ให้ดีขึ้น โดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงและสูญสลายไป และวัฒนธรรมเป็นคำที่มีความหมายเป็นวงกว้างซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจากประสบการณ์จากการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม โดยถ่ายทอดออกมาจนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง

สรุป วัฒนธรรมเกิดจากมนุษย์ ถ้าไม่มีมนุษย์สร้าง วัฒนธรรมก็ไม่มี วัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต ในสังคมแต่ละสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจากความรู้ ประสบการณ์ของกลุ่ม ในสังคมต่างยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ยึดมั่นในคุณธรรม และศีลธรรม เพื่อแสดงออกถึงความเจริญงอกงามความสามัคคีรักใคร่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต และถือได้ว่าวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม จึงเป็นสิ่งที่ควรรักษาไว้ ไม่ว่าสังคมใดก็มีวัฒนธรรมเป็นแบบของตนโดยเอกลักษณ์ของสังคมนั้น

2.3.1.2 ความหมายของการแต่งกาย

การแต่งกายก็เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงค่านิยมทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละสมัย

พวงผกา (2540) กล่าวว่า การแต่งกาย หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์สามารถค้นคว้าได้จากหลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เป็นเครื่องช่วยชี้นำ ให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย ซึ่ง

สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคสมัยนั้นๆ

ขณะที่ ประชิด (2546) ได้กล่าวไว้ว่า การแต่งกาย คือ ความนิยมในการแต่งกายในแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน ทำให้ลักษณะของเครื่องแต่งกายแต่ละท้องถิ่นมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปทั้งในเรื่องรูปแบบและสีสันทลอดจนลักษณะของเนื้อผ้า ซึ่งบางท้องถิ่นอาจจะทอขึ้นเอง อย่างไรก็ตามรูปแบบของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของคนทั่ว ๆ ไป จะเป็นแบบเรียบง่ายหรือเมื่อจะไปร่วมงานที่เป็นพิธีก็นิยมแต่งกายอีกแบบหนึ่ง

สำหรับ กระทรวงวัฒนธรรม (2547) ได้กล่าวไว้ว่า การแต่งกายเป็นมารยาททั่ว ๆ ไปซึ่งทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกันตามแต่โอกาสที่เหมาะสม เช่น แต่งกายไปทำงาน ไปวัด ทำบุญ, ไปเล่นกีฬา และงานพิธีต่าง ๆ หรือการแต่งกายที่อยู่ในเครื่องแบบของนักเรียน นักศึกษา ทหาร ตำรวจ บริษัทห้างร้านที่กำหนดให้พนักงานแต่งกาย เป็นต้น หากบุคคลใดสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบที่กำหนดถือว่าเป็นผู้มีมารยาทในการแต่งกายที่ดี

นอกจากนั้น ประทีป (2555) กล่าวไว้ว่า การแต่งกายเป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติอย่างหนึ่ง เป็นการแสดงออกถึงประเพณีวัฒนธรรมทั้งรวมถึงการแสดงออกถึงค่านิยมที่งดงาม

สรุป การแต่งกาย หมายถึงสิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกายและบ่งบอกถึงค่านิยมในการแต่งกายของแต่ละท้องถิ่น ทำให้ลักษณะการแต่งกายในแต่ละท้องถิ่นมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปทั้งในเรื่องรูปแบบ สีสันทลอดจนลักษณะของเนื้อผ้า นอกจากนั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำชาติอย่างหนึ่ง เป็นการแสดงออกถึงประเพณีวัฒนธรรม รวมถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมการแต่งกาย เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตในสังคมแต่ละสังคมเป็นสิ่งที่งดงาม ยึดมั่นในคุณธรรม และศีลธรรม เพื่อแสดงออกถึงความเจริญงอกงาม และยังสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำชาติอย่างหนึ่ง โดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต รวมถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย

2.3.2 ลักษณะของวัฒนธรรมการแต่งกาย

ณรงค์ (2539) กล่าวว่า ทุกสังคมต้องมีวัฒนธรรม และวัฒนธรรมของแต่ละสังคมย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แสดงออกให้ปรากฏ จนทำให้บางคนใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องแบ่งอาณาเขตของประเทศชาติได้ ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายจะประกอบด้วย

2.3.2.1 เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสิ่งช่วยในการดำเนินชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนเป็นวัฒนธรรม

2.3.2.2 เป็นผลรวมของหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความเชื่อ วิธีในการดำเนินชีวิต สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ การแต่งกาย

2.3.2.3 มีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ มิใช่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากการเรียนรู้มาก่อน และลักษณะข้อนี้ ทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์ กล่าวคือ พฤติกรรมของสัตว์ ปราศจากการเรียนรู้มาก่อน หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของสัตว์เกิดจากการเฝ้าของสัญชาตญาณ ส่วนมนุษย์นั้นมีสมองอันทรงคุณภาพ จึงสามารถรู้จักคิด ถ่ายทอด และเรียนรู้ กระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่บุคคลอื่นในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรม

2.3.2.4 เป็นมรดกแห่งสังคม วัฒนธรรมเป็นผลถ่ายทอดการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการดังกล่าว ย่อมอาศัยการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์ ได้แก่ การที่มนุษย์มีภาษาใช้ที่แน่นอน ซึ่งมีส่วนช่วยให้การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นก่อนๆ ดำเนินสืบต่อเนื่องกัน มามิขาดสาย ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีลักษณะเป็นมรดกแห่งสังคม

2.3.2.5 เป็นวิถีชีวิตหรือแผนดำเนินชีวิตของมนุษย์ วัฒนธรรมเป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตของกลุ่มซึ่งสมาชิกเรียนรู้ถ่ายทอดกันไปด้วยการสั่งสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.3.2.6 เป็นผลจากการช่วยกันสร้างสรรค์ของมนุษย์ และได้มีการปรับปรุงดัดแปลง สิ่งใดที่ไม่ดีหรือล้าสมัยก็เลิกใช้ไป สิ่งใดที่ดีก็ยังคงเอาไว้ใช้ต่อ เช่น การเพาะปลูก เดิมใช้แรงสัตว์ ต่อมาเห็นว่าเป็นวิธีที่ล่าช้าและล้าสมัย จึงประดิษฐ์ซื้อ หรือเครื่องมือเครื่องจักรมาใช้ ทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้น วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลง (Change) และมีการปรับตัว (Adaptive) ได้

2.3.2.7 เป็นของส่วนรวม มิใช่เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สิ่งที่จะถือเป็นวัฒนธรรมได้จะต้องเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับถือปฏิบัติ มิใช่เฉพาะคนใดคนหนึ่งยอมรับถือปฏิบัติเท่านั้น

2.3.2.8 เป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ หรือปรับปรุงของเดิมให้ดีขึ้นเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมนั้นให้ได้เพื่อความอยู่รอดและสงบสุข

นอกจากนั้น พวงผกา (2541) ได้กล่าวถึง ลักษณะของวัฒนธรรมการแต่งกายไว้ว่า มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ หรือปรับปรุงของเดิมให้ดีขึ้นเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมนั้นให้ได้ เพื่อความอยู่รอดและ

สงบสุข เช่น สังคมไทยสมัยก่อนมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงควรทำงานอยู่บ้านเป็นแม่บ้าน เรียนรู้เรื่องการบ้านการเรือนทุกชนิด ผู้ชายต้องออกทำงานนอกบ้าน เพื่อหาเลี้ยงพ่อแม่ ครอบครัว แต่ในปัจจุบันนี้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้หญิงทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายมากขึ้น หรือถ้าเป็นครอบครัว สามี ภรรยาต่างก็ออกทำงานนอกบ้าน เพื่อเป็นการช่วยหารายได้มาเพิ่มในครอบครัว ช่วยสามีของตน ผู้หญิงจะเป็นคนเสียมเจียมตัว นิ่มนวลอ่อนช้อยไม่ได้แล้วในสมัยปัจจุบันนี้ ต้องมีความกระฉับกระเฉงคล่องตัว ทำงานแข่งกับเวลา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกาย ที่ต้องทำงานให้ทันต่อสภาพของคนในยุคปัจจุบัน หรือยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคต่อไป

สรุป วัฒนธรรมของแต่ละสังคมย่อมมีลักษณะเฉพาะ ที่แสดงปรากฏไม่เหมือนกัน จนทำให้บางคนใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องแบ่งอาณาเขตของประเทศชาติ จึงทำให้เห็นรูปลักษณะของวัฒนธรรมได้อย่างแจ่มแจ้ง วัฒนธรรมมีลักษณะเป็นมรดกแห่งสังคม เป็นผลถ่ายทอดและการเรียนรู้จากคนรุ่นก่อนๆ ดำเนินสืบต่อเนื่องกันมาไม่ขาดสาย วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงและมีการปรับตัวอยู่เสมอวัฒนธรรมมิใช่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นของส่วนรวม สิ่งที่จะถือเป็นวัฒนธรรมได้จะต้องเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับปฏิบัติ ไม่ใช่คนใดคนหนึ่งปฏิบัติเท่านั้น

2.3.3 ความสำคัญของวัฒนธรรมการแต่งกาย

2.3.3.1 ความสำคัญของวัฒนธรรม

วิมล และคณะ (2548) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

- 1) เป็นเสมือนกรอบล้อมให้ชีวิตอยู่ในขอบเขตที่นิยมกันว่าดี และถูกต้อง แม้กฎหมายบ้านเมืองก็ยังไม่บังคับจิตใจ หรือมีอิทธิพลเหนือจิตใจมนุษย์ได้ เพราะได้ยิน ได้ฟัง ได้รับการอบรมอยู่กับวิถีชีวิตแบบนั้นมาตั้งแต่เกิด
- 2) เป็นเครื่องมือช่วยให้มนุษย์เข้าใจสภาพชีวิตโดยทั่วไปได้ดีขึ้น เพราะเป็นที่ประมวลแห่งความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความกลัว ความนิยม ระเบียบแบบแผนและอื่นๆ
- 3) เป็นเครื่องให้ความบันเทิงแก่มนุษย์ชาติมาแต่ดั้งเดิมในทุกวัย ทุกโอกาส
- 4) มีคุณค่าทั้งทางศิลปะ และเป็นศาสตร์ของวิทยาการทุกแขนง
- 5) ทำให้เกิดความนิยมภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
- 6) เป็นมรดกหรือสมบัติของชาติ ในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมประจำชาติเป็นพื้นฐานเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์แต่ละชาติแต่ละภาษา มีการจดจำและถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มา
- 7) ทำให้รู้จักสภาพชีวิตในท้องถิ่น

นอกจากนี้ ฌวงค์ (2539) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

- 1) วัฒนธรรมช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการต่างๆ ของมนุษย์ มนุษย์พ้นจากอันตราย สามารถเอาชนะธรรมชาติได้เพราะมนุษย์สร้างวัฒนธรรมเข้ามาช่วย
- 2) วัฒนธรรมช่วยเหนี่ยวรั้งสมาชิกในสังคมให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสังคมที่มีวัฒนธรรมเดียวกัน ก็ย่อมจะมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกเดียวกัน
- 3) เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ชาติที่มีวัฒนธรรมสูงย่อมได้รับการยกย่อง และเป็นหลักประกันความมั่นคงของชาติ
- 4) เป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ช่วยให้ผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข วัฒนธรรมทางบรรทัดฐานช่วยจัดระเบียบความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคม
- 5) ช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองถาวร โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าชาตินั้นมีวัฒนธรรมที่ดี มีคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ยึดมั่นในหลักแห่งเหตุผลในการดำเนินชีวิต ขยัน ประหยัด อุตุนมีระเบียบวินัยที่ดี ฯลฯ สังคมนั้นก็จะเจริญรุ่งเรือง

นอกจากนั้น NGUYEN THI (2549) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญอยู่หลายประเด็น เช่น วัฒนธรรมที่ให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ ช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ช่วยบำบัดความต้องการของมนุษย์ ช่วยประสานสังคมให้เป็นหนึ่งเดียว เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ช่วยให้สังคมหรือประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า

สรุป วัฒนธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ช่วยให้สังคมหรือประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า จึงมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ และต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ อีกทั้งเป็นเครื่องมือช่วยให้มนุษย์เข้าใจสภาพชีวิตโดยทั่วไปได้ดีขึ้น เพราะเป็นที่ประมวลแห่งความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความกลัว ความนิยม ระเบียบแบบแผน นอกจากนี้ยังมีคุณค่าทางศิลปะ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

2.3.3.1 ความสำคัญของการแต่งกาย

ฌวงค์ (2539) ได้ให้เหตุผลความสำคัญของการแต่งกายไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ช่วยให้มนุษย์และสังคมพัฒนาขึ้นโดยลำดับอย่างไม่มีการสิ้นสุด แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่ความสามารถของมนุษย์ในการปรับปรุง รับเอา หรือสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่เหมาะสมขึ้นมาใช้ ถ้าวัฒนธรรมมีคุณค่าเหมาะสมมากก็ช่วยให้สังคมเจริญขึ้นได้มากเป็นเงาตามตัว และความเหมาะสมของวัฒนธรรมก็คือ การก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตในสังคม

ขณะที่ พวงผกา (2541) กล่าวว่า มนุษย์ต้องแต่งกายในขั้นแรก เพื่อปกปิดร่างกาย ต้องการความอบอุ่น ป้องกันสัตว์และแมลง เพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่อ่อนแอที่สุดในทางฟิสิกส์ เพราะขาดภูมิคุ้มกันทางธรรมชาติกว่าสัตว์อื่น ๆ ผิวหนังของมนุษย์บอบบาง จึงต้องมีสิ่งปกปิดร่างกาย เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้จากความจำเป็นอันนี้เป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญในอันที่จะแต่งกาย เพื่อสนองความต้องการของเราเอง สังคม และอื่นๆ ประกอบกัน และเครื่องแต่งกายก็มีแบบที่แตกต่างกันออกไปตามมูลเหตุต่างๆ เช่น สภาพภูมิอากาศ สภาพกิจกรงานและอาชีพที่ทำ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา สภาพแวดล้อม สุภาพ และเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ฟ้า (2552) กล่าวว่า การแต่งกายเป็นหนึ่งในปัจจัย 4 ซึ่งจำเป็นในการปกปิดร่างกายและปกป้องร่างกายจากสิ่งอันตรายต่างๆ แต่ละชาติมีรูปแบบแตกต่างกันตามลักษณะทางวัฒนธรรมและความเชื่อ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่ตอบสนองความจำเป็นในการดำรงชีวิตแล้ว ยังเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ที่สวมใส่ เป็นอารมณ์ที่เชิดชูบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ให้ดูสวยงาม

สรุป การแต่งกายเป็นหนึ่งในปัจจัย 4 ซึ่งจำเป็นในการปกปิดร่างกายและปกป้องร่างกายจากสิ่งอันตรายต่างๆ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่อ่อนแอที่สุดในทางฟิสิกส์ เพราะขาดภูมิคุ้มกันทางธรรมชาติกว่าสัตว์อื่น ๆ นอกจากนั้น ยังเป็นเครื่องตกแต่งร่างกายให้ดูสวยงาม ป้องกันความร้อนหนาว และยังบ่งบอกถึงฐานะศักดิ์ศรีตระกูลและตำแหน่งหน้าที่อีกด้วย

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความสำคัญของวัฒนธรรมการแต่งกาย เป็นเครื่องกำหนดความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม และมีอิทธิพลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นเครื่องตกแต่งร่างกายให้ดูสวยงาม และยังบ่งบอกถึงฐานะ ตำแหน่งหน้าที่ ความน่าเชื่อถือ โดยยังบอกถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความกลัว ค่านิยม ระเบียบแบบแผน และมีความค่าทางศิลปะ

2.3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแต่งกายที่แตกต่างกัน

การแต่งกายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อมนุษย์จึงเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์ชนชาวยุโรปจะแต่งกายเพื่อสนองความต้องการของ ตนเองดังที่ พวงผกา (2541) กล่าวว่า สิ่งนี้จึงเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์ชนชาวยุโรปจะแต่งกาย เพื่อสนองความต้องการของตนเอง สังคม และอื่นๆ มนุษย์ในยุคโบราณต้องแก้ปัญหาพื้นฐานในเรื่องปัจจัย 4 เป็นอย่างมากและเป็นการพยายามในการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับตนเอง ดังนั้น การแต่งกายของมนุษย์ก็จะแตกต่างกันออกไปตามมูลเหตุต่อไปนี้

2.3.4.1 สภาพภูมิอากาศ ภูมิอากาศของประเทศ เป็นเหตุใหญ่ที่ทำให้การแต่งกายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน คนท้องถิ่นอยู่ในประเทศที่มีอากาศหนาวมากจะแต่งกายเพื่อห่อหุ้มร่างกายจากสภาพอากาศ พวกที่อาศัยอยู่ในเขตอากาศร้อน ก็จะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ทำจากใยฝ้ายเพื่อช่วยให้ระบายความร้อนได้ดี หรือไม่ก็จะหาวิธีเพื่อป้องกันความร้อนจากดวงอาทิตย์ โดยใช้เชือกย้อมด้วยสีเข้มมาพันตัว

2.3.4.2 สภาพงานและอาชีพ ในการปฏิบัติงานของแต่ละอาชีพ ความต้องการเสื้อผ้าสวมใส่ในการทำงาน จะมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละอาชีพ มนุษย์จึงคิดประดิษฐ์เส้นใยต่างๆขึ้นมา เพื่อให้มีคุณสมบัติต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละอาชีพนั้นๆ เช่น การทนต่อสารเคมี ไม่เป็นสื่อไฟฟ้า และไม่นำความร้อน

2.3.4.3 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างเป็นหมู่ จึงจำเป็นต้องมี กฎ ระเบียบ เพื่อให้การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่มีการรุกรานซึ่งกันและกัน การปฏิบัติสืบต่อกันมานี้เอง จึงกลายเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม มนุษย์เริ่มรู้จักการเข้าสังคม รู้จักแต่งตัว ซึ่งมีมาตั้งแต่ สมัยโบราณแล้ว เช่น การทาสี การสัก การทาลวดลายตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย

2.3.4.4 ความต้องการดึงดูดเพศตรงข้าม มนุษย์เราเมื่อเริ่มเติบโตเข้าในวัยรุ่นหนุ่มสาว มีความสมบูรณ์ทางเพศ เป็นธรรมชาติที่ต้องการมีความงดงามขึ้น เพื่อที่จะดึงดูดใจแก่เพศตรงข้าม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ต้องการ การยอมรับจากบุคคลอื่นด้วย โดยเฉพาะด้านร่างกาย เพื่อสนองความต้องการนี้ จึงได้มีวิวัฒนาการของการออกแบบเครื่องแต่งกายของมนุษย์ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ วัสดุที่นำมาใช้ก็มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เข้ากับเทคโนโลยีด้านเทคโนโลยี

2.3.4.5 สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สภาพของสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละแห่งแต่ละจังหวัดมีความไม่เหมือนกัน และมีบทบาทต่อการแต่งกายที่ต่างไปด้วย สังคมทั่วไปในขณะนี้ มีหลายระดับชั้น และแบ่งกันตามฐานะ ทางเศรษฐกิจอีกด้วย เช่น ชนชั้นระดับเจ้านาย ขาวบ้าน กรรมกร ซึ่งแต่ละลักษณะจะบ่งชี้ว่าผู้แต่งนั้นอยู่ในฐานะระดับใด และยังบ่งถึงสภาพสังคมของเขาด้วย ความเจริญทางด้านวัฒนธรรม และการแต่งกายมีการวิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ

นอกจากนั้น เสาวพร (2547) กล่าวว่า การแต่งกายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ เพื่อให้สำหรับสวมใส่ปกปิดร่างกายของมนุษย์ ตลอดจนป้องกันสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลต่างๆ เช่น ฤดูฝน ฤดูร้อน และฤดูหนาว ให้มีความเหมาะสมกับสถานที่ โอกาสที่นำไปใช้ตามประเพณี วัฒนธรรม และโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น งานเลี้ยง งานสังสรรค์ งานบุญ เป็น

ต้น โดยมีการจัดรูปแบบเสื้อผ้าการแต่งกายที่มีความทันสมัย ความสวยงาม ความเหมาะสม และความคงทนของเสื้อผ้าการแต่งกาย

สรุป การแต่งกายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ จึงเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่
ให้มนุษย์ชนชายที่จะแต่งกาย เพื่อสนองความต้องการของตนเอง มนุษย์ในยุคโบราณต้อง
แก้ปัญหาพื้นฐานในเรื่องปัจจัย 4 เป็น อย่างมาก ดังนั้น การแต่งกายของมนุษย์ก็จะแตกต่างกัน
ออกไปตามมูลเหตุต่างๆ เช่น สภาพภูมิอากาศของประเทศ เป็นเหตุผลใหญ่ที่ทำให้การแต่งกาย
ของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน สภาพงานและอาชีพในการปฏิบัติงานของแต่ละอาชีพ ความ
ต้องการเสื้อผ้าสวมใส่ในการทำงานจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละอาชีพ ชนบวรรมนิยม
ประเพณี และวัฒนธรรม การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างเป็นหมู่ จึงจำเป็นต้องมี กฎ ระเบียบ เพื่อให้
การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ความต้องการดึงดูดเพศตรงข้าม มนุษย์เราเมื่อเริ่มเติบโตเข้าไปใน
วัยรุ่นหนุ่มสาว มีความสมบูรณ์ทางเพศเป็นธรรมชาติที่ต้องการมีความงดงามขึ้น เพื่อที่จะดึงดูดใจ
แก่เพศตรงข้าม สภาพของสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน และมีบทบาทต่อการ
แต่งกายที่ต่างไปด้วย

2.3.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการแต่งกาย

ได้มีผู้ให้ความหมายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการแต่งกายไว้ ดังนี้
NGUYEN THI (2549) ได้กล่าวถึง ประเด็นต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ
การแต่งกายไว้ 6 ประการ ดังนี้

2.3.5.1 การเมือง การออกกฎหมายห้ามไม่ให้สวมใส่เครื่องแต่งกายบางอย่าง
หรือบัญญัติควบคุมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องนุ่งห่ม หรืออาจกระตุ้นความอยากขึ้นในตัว
บุคคล หรือคนบางกลุ่มให้ลอกเลียนความมีเสน่ห์ของผู้นำทางการเมือง ต่างก็ส่งผลต่อการแต่งกาย
ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

2.3.5.2 ความขัดแย้งทางการเมือง เป็นประเด็นที่ส่งผลต่อการแต่งกายโดย
ทางอ้อม เนื่องจากความขัดแย้งทางการเมือง มักจะก่อให้เกิดสงคราม ซึ่งอาจปิดกั้นช่องทางในการ
หาวัตถุดิบทำผ้า หรือในทางตรงกันข้ามก็จะเป็นการนำวัตถุดิบใหม่และความคิดใหม่เข้ามาใช้ ทำ
ให้ช่องทางการทำผ้าขยายตัวออกไป กรณีนี้มักจะเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ของประเทศเล็ก ซึ่งหลัง
เล็กสงครามก็จะถูกครอบงำโดยประเทศมหาอำนาจ ในขณะที่เดียวกันก็จะรับอิทธิพลในด้านต่างๆ
จากผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นการเมืองหรือวัฒนธรรมก็ตาม

2.3.5.3 เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ สามารถเปลี่ยนแปลงตามลักษณะการแต่งกาย
หรือนำเข้าวัตถุดิบใหม่ๆ จากต่างประเทศ ฯลฯ เช่น การค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเส้นทาง

สายไหม ระหว่างจีนกับยุโรป ทำให้ผ้าของจีนได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสังคมตะวันตกในสมัยโบราณ

2.3.5.4 การผลิตและการจัดหาสิ่งทอผ้า การผลิตผ้าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการแต่งกาย การจัดหาสิ่งทอและผ้าใหม่ๆ จากต่างประเทศ ก็ทำให้การแต่งกายเปลี่ยนแปลงไปได้เพื่อความเหมาะสมกับเนื้อผ้า กับประเพณี เป็นต้น

2.3.5.5 เทคโนโลยีทำให้เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการผลิตผ้า นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบทางด้านต่างๆ เช่น การขนส่ง การสื่อสาร และการผลิตสินค้าบริโภค ซึ่งไปกระทบการแต่งกายอีกทอดหนึ่ง ตัวอย่าง เช่น ระบบการสื่อสาร ทำให้ชาวเขาสามารถเลือกซื้อเสื้อผ้าตามลักษณะที่ทันสมัยมาใส่ แทนที่จะใส่เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิม

2.3.5.6 วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อการแต่งกาย และวัฒนธรรมก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อการแต่งกายของกลุ่มชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อาทิ กระแสวัฒนธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อประเทศต่างๆ แทบทุกประเทศทั่วโลก การแต่งกายของคนทั่วโลก เพราะฉะนั้นการแต่งกายก็มีความคล้ายคลึงกัน

สรุป ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการแต่งกายมีอยู่หลายประเด็น ทั้งในเรื่องของการเมือง การออกกฎหมายห้ามไม่ให้สวมใส่เครื่องแต่งกายบางอย่าง หรือบัญญัติควบคุมอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องนุ่งห่ม นอกจากนั้นความขัดแย้งทางการเมืองอาจเป็นประเด็นที่ส่งผลต่อการแต่งกายได้เช่นกัน หรือเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจก็สามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะการแต่งกายได้ นอกจากนี้การผลิตและการจัดหาสิ่งทอผ้าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการแต่งกาย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ ส่วนเทคโนโลยีที่ใช้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการผลิตได้อีกประเด็นที่สำคัญ คือ วัฒนธรรม เป็นประเด็นหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อการแต่งกายของกลุ่มชนแทบจะทุกประเทศทั่วโลก เพราะฉะนั้นการแต่งกายก็จะมี ความคล้ายคลึงกัน

2.3.6 การแต่งกายของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544) กล่าวว่า ลักษณะการแต่งกายของชาวภูเก็ต ตามที่ได้พบเห็นเป็นการแต่งกายที่ได้รับอิทธิพลจากส่วนกลาง โดยเฉพาะในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นสมัยที่พัฒนาเข้าสู่ระบบใหม่ คือผู้ชายสวมเสื้อเชิ้ต ผูกผ้าผูกคอ สวมกางเกงแบบฝรั่ง ส่วนผู้หญิงใส่กระโปรงและสวมเสื้อที่เหมาะสมกับกระโปรง แต่ในอดีตนั้นชาวภูเก็ตมีวัฒนธรรมการแต่งกายหลายแบบด้วยกัน ได้แก่ ชาวภูเก็ตที่มีเชื้อสายมลายูก็จะแต่งกายตามแบบมลายู ชาวจีนจะแต่งกายแบบจีน ชาวฝรั่งต่างชาติก็จะแต่ง

กายตามวัฒนธรรมของเขา สำหรับชาวไทยก็จะแต่งกายแบบไทย สำหรับชุดประจำจังหวัดภูเก็ต ผู้หญิงนั้นจะใช้เสื้อลูกไม้ที่เรียกว่าชุด ย่าหย่า นุ่งผ้าปาเต๊ะ เราจะได้เห็นน้อยมาก เนื่องจากชาวภูเก็ตได้รับวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น จะเห็นชุดนี้ได้จากชนพื้นเมืองเดิมของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งจะสวมใส่ชุดนี้ตอนที่มิประเพณีหรือวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ประเพณีกินผัก ตรุษจีน เดือนสิบ ไหว้พระจันทร์ การแต่งงาน การบวชนาค เป็นต้น

ไทย์ยุทธ์ (2545) ได้กล่าวว่า จังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้คนในภูมิภาคต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนนี้เป็นจำนวนมาก แต่ละพวกแต่ละกลุ่มต่างมีขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง ดังนั้นจึงกลายเป็นพหุสังคม ที่มีวัฒนธรรมผสมผสานในหลายรูปแบบ ทำให้วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตของคนในสังคม สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไม่มีปัญหา จึงทำให้เกิดวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะพื้นฐานดั้งเดิมของชนกลุ่มนั้น เช่น กลุ่มชาวจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตจะมีวิถีชีวิตแบบคนจีน มีภาษาพูด ประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ตามแบบฉบับของตน

สาวิตร (2551) กล่าวว่า กลุ่มชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตกลุ่มแรกนั้นเป็นจีนโพ้นทะเล ซึ่งอพยพมาจากประเทศที่มีภยธรรมชาติและสงครามกลางเมืองในจีน (ราวปลายศตวรรษที่ 18 ต้นศตวรรษที่ 19) ชาวจีนที่เข้ามาทางภาคใต้ฝั่งตะวันตก เป็นกลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยนจากเมืองฮั่นมิง มาเป็นก๊กเหมื่อง บ้างก็ประกอบอาชีพประมง และเนื่องจากชาวจีนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้นำครอบครัวมาด้วย เมื่อมีที่อยู่ถาวรขึ้น ส่วนหนึ่งรับครอบครัวมาจากเมืองจีนตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดภูเก็ต ผู้หญิงในระยนี้จะแต่งกายเหมือนเดิม คือ ป้ายช้าง กระดุมขัดทำด้วยผ้า (กระดุมป้อหลิว) สวมกำไลหยก มีบางคนที่เคร่งครัดต่อประเพณีจีนมากก็จะผูกเท้าให้เล็ก ชาวภูเก็ตเรียกว่า “ตีนตุ๊ก” เจ้าสาวยังคงคลุมหน้าแบบจีนโบราณ แต่ถ้าเป็นหญิงสาวชาวภูเก็ตที่แต่งงานกับชาวจีนไม่นิยมผูกเท้า แต่จะนิยมสวมรองเท้าแตะปักด้วยดินหรือลูกปัด

ขณะที่ ฤดี (2553) กล่าวว่า การเข้ามาของชาวจีนจำนวนมากตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 จนถึงรัชกาลที่ 5 ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยจากฝ่ายแม่และวัฒนธรรมจีนจากฝ่ายพ่อ ทำให้เกิดเป็นประเพณีและวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา แตกต่างไปจากชาวบาบ๋าในป็นังและสิงคโปร์ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นของจังหวัดภูเก็ต เช่น อาคารบ้านเรือน อาหาร การแต่งกายของภูเก็ต ซึ่งวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ต คือ การแต่งกายชุดย่าหย่า และที่ขาดไม่ได้ในการแต่งกายชุดย่าหย่าก็คือ รองเท้าปัก ซึ่งเป็นรองเท้าสวยงามของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่าพวกบาบ๋า ผู้หญิงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเย็บปัก เช่น รองเท้า การฉลุผ้า คัตเวิร์ด การปักลูกปัด ฯลฯ จากยาย แม่ พี่ ป้า น้ำ อา ซึ่งเป็นสมาชิกในบ้านเพื่อเตรียมตัวเป็น

เจ้าสาวในอนาคต

ปิยะนันท์ (2553) ได้กล่าวเอาไว้ว่า วิวัฒนาการของเครื่องแต่งกายของสตรีชาวบาบ๋า เริ่มจากชุดครุย ภาษามลายูเรียกว่า บาจู บันจัง (Baju Panjang) เป็นเสื้อครุยยาวครึ่งน่อง แขนยาว ทำด้วยผ้าป่านูเปีย ผ้าฝ้ายหรือผ้าทวนสีสันทรงงาม สวมทับเสื้อคอตั้งแขนจีบสีขาว ติดกระดุมทอง (กิมตู้น) 5 เม็ด นุ่งโสร่งปาเต๊ะ ซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายในโอกาสพิเศษ ต่อมาเปลี่ยนเป็นเสื้อผ้าลูกไม้สั้นประมาณสะโพก ไม่มีเสื้อตัวในเรียกว่า (ปั๋วตึงเต้) มลายูเรียกว่า (เคมายา) แล้วเปลี่ยนมาเป็นผ้าลายฉลุทรงรัดรูปแทนผ้าลูกไม้

นอกจากนั้น ดอกแก้ว (2557: ออนไลน์) กล่าวว่า การแต่งกายของผู้หญิงบาบ๋าในภูเก็ตนั้นมีวิวัฒนาการการแต่งกายดังนี้ ในสมัยเริ่มแรก ผู้หญิงบาบ๋านิยมแต่งกายด้วยชุดครุย เสื้อครุย มาเลเซียเรียกว่า บาจู บันจัง (Baju panjang) เป็นเสื้อคลุมยาวครึ่งน่อง ทำด้วยผ้าป่านูเปีย ผ้าฝ้าย หรือผ้าทวนนิ่มมีสีสันทหลากหลาย สวมทับเสื้อคอตั้งสีขาว แขนยาว ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด และกระดุมปลายแขน 2 เม็ด ทำด้วยทองเรียกว่ากระดุมกิมตู้น นุ่งโสร่งปาเต๊ะ เครื่องแต่งกายชุดนี้นิยมแต่งในโอกาสพิเศษต่างๆ ทรงผมนิยมทำผมแบบเกล้ามวยสูงหรือเรียกว่า เกล้ามวยชักอ๊อไบบย คือ ดึงผมด้านหน้าตึงเรียบ ด้านข้างโป่งออก 2 ข้าง เรียกว่า อีเปง ประดับด้วยดอกไม้ไหว ปักด้วยปิ่นปักผมทองคำ หรือนากปน

ในสมัยต่อมา ผู้หญิงบาบ๋าเปลี่ยนแปลงเสื้อเป็นเสื้อแบบ ยอเย่า มาเลเซียเรียกว่า เคบายา (Kabaya) หรือที่นิยมเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า บันตึงเต้ เป็นเสื้อสั้น ยาวประมาณ สะโพก ไม่เข้ารูปจนเกินไป สวมชั้นเดียว ไม่มีเสื้อตัวในเหมือนชุดครุย เสื้อแบบนี้ในระยะแรกนิยมใช้ผ้าลูกไม้ ต่อชายเสื้อและปลายแขน (Kabaya Ranya) ระยะต่อมาใช้ลายฉลุชายเสื้อและปลายแขนแทนผ้าลูกไม้ (Kabaya Buki) และนิยมฉลุมากขึ้นไม่เฉพาะที่ชายเสื้อและริมปลายแขน เสื้อจะตัดเข้ารูปมากขึ้น

เครื่องประดับในระยะแรกยังคงนิยมใช้เข็มกลัดชุดที่เรียกว่า กอสัง ต่อมาจึงมีวิวัฒนาการเป็นเข็มกลัดชุดแบบต่างๆ ที่มีขนาดเล็กกว่าชุดกอสัง เป็นรูปดอกไม้ใบไม้และรูปสัตว์ต่างๆ สวมกำไลข้อเท้า สวมรองเท้าแตะลูกบิด

สรุป ชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตกลุ่มแรกนั้นเป็นจีนโพ้นทะเล คือ กลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยนจากเมืองแฉ่งเหม็ง เข้ามาประกอบอาชีพกสิกรรม บ้างก็ประกอบอาชีพประมง ชาวจีนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้นำครอบครัวมาด้วย เมื่อมีที่อยู่ถาวรขึ้น ส่วนหนึ่งไปรับครอบครัวมาจากเมืองจีนเพื่อมาตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในจังหวัดภูเก็ต บ้างก็มาแต่งงานกับชาวพื้นเมืองภูเก็ต ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยจากฝ่ายแม่และวัฒนธรรมจีนจากฝ่ายพ่อ เกิดเป็นประเพณีและ

วัฒนธรรมใหม่ขึ้นมาที่แตกต่างไปจากชาวจีนในปักกิ่งและสิงคโปร์ จึงกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ต คือ การแต่งกายชุดย่าหย่าเป็นเสื้อครุยยาวครึ่งน่อง แขนยาว สวมทับกับเสื้อคอตั้งแขนจีบสีขาว ติดกระดุมทอง (กิมตุ้น) 5 เม็ด นุ่งกับโสร่งปาเต๊ะ ซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายในโอกาสพิเศษ ต่อมาเปลี่ยนเป็นเสื้อผ้าลูกไม้สั้นประมาณ สะโพก ไม่มีเสื้อตัวในเรียกว่า (ปั้วตึงเต้) มลายูเรียกว่า (เคมาเยา) ส่วนรองเท้าของชาวภูเก็ตนั้นจะนิยมสวมรองเท้าแตะปักลายด้วยดินหรือลูกบิดสวยงาม

2.4 รูปแบบลวดลายของชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต

2.4.1 รูปแบบการแต่งกายชุดย่าหย่า

การแต่งกายของคนภูเก็ตจะเป็นการผสมผสานของหลายชนชาติออกมาอย่างสวยงาม ซึ่งปัจจุบันชาวภูเก็ตยังคงรักษาวัฒนธรรมการแต่งกายแบบเดิมไว้โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยชุดแต่งกายที่นำเสนอจะเป็นการแต่งกายของคนภูเก็ต เมื่อสมัยร้อยกว่าปีมาแล้ว ซึ่งเป็นการผสมผสานของหลายชนชาติออกมาอย่างสวยงาม ซึ่งชุดย่าหย่าถือว่าการแต่งกายที่สวยงามที่ผสมผสานรูปแบบของจีนและมลายูเข้าไว้ด้วยกันอย่างงดงาม โดยผู้หญิงใส่เสื้อคลุมลายดอกไม้ รอบคอ เอว และปลายแขน อย่างงดงาม นุ่งซิ่น ปาเต๊ะ (อ้างอิงใน วรรณญา, 2555) ซึ่งชุดย่าหย่าหญิงประกอบด้วยเครื่องแต่งกาย ดังนี้

2.4.1.1 รูปแบบการแต่งกายชุดย่าหย่าในชีวิตประจำวัน

การแต่งกายชุดย่าหย่าในชีวิตประจำวันนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เสื้อและผ้าปาเต๊ะ โดย ปิยะนันท์ (2553) ได้กล่าวถึง รูปแบบของเสื้อที่ใช้ในการแต่งกายชุดย่าหย่าซึ่งสามารถแบ่งลักษณะของเสื้อได้ ดังนี้

- 1) เสื้อคอตั้งแขนจีบ มีลักษณะเป็นเสื้อคอตั้ง แขนยาวปลายแขนจีบ ส่วนใหญ่คนนิยมใส่เป็นสีขาวแต่ก็มีสีอื่นๆ ด้วย และมีกระดุมด้านหน้า 5 เม็ด ที่คอเสื้อ 2 เม็ดที่ปลายแขนซ้ายและปลายแขนขวาก็ข้างละเม็ด ตัวเสื้อจะมีเฉพาะรังดุมเท่านั้นเมื่อจะสวมจึงค่อยนำกระดุมมาติด ส่วนใหญ่จะเป็นกระดุมทองที่เรียกว่า กิมตุ้น รูปแบบของเสื้อได้รับการพัฒนามาจากรูปแบบของกิ๊พ้า โดยผสมกับการรับรูปแบบเสื้อ และการตัดเย็บเสื้อแบบตะวันตก ที่มาในลักษณะเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งพวกบาบาได้นำรูปแบบทั้งสองมาประยุกต์และเลือกใช้วัสดุผ้าเข้าที่ตัวเองชื่นชอบและเหมาะสมกับสภาพอากาศ การสวมเสื้อคอตั้งแขนจีบ จะสวมเป็นเสื้อตัวในก่อนสวมเสื้อครุยยาว ถ้าอยู่กับบ้านนิยมสวมเฉพาะเสื้อตัวในกับโสร่ง

ภาพที่ 2.2 เสื้อคอตั้งแขนจีบ

ที่มา: ฤดี (2553)

ภาพที่ 2.3 เสื้อคอตั้งแขนจีบสีขาวลายดอกไม้

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

2) เสื้อครุยครึ่งท่อนหรือเสื้อครึ่งท่อน ในภาษาจีนฮกเกี้ยน เรียกว่า เสื้อบัวตึงเต้ มีลักษณะคล้ายเสื้อครุยยาว แต่ขนาดความยาวของเสื้อสั้นประมาณสะโพกบน เปลี่ยน

เฉพาะขนาดความยาวของเสื้อเท่านั้น ต่อมาได้พัฒนาเสื้อให้ใช้สอยสะดวกขึ้น โดยเปลี่ยนจากการสวมเสื้อสองชั้นมาเป็นเสื้อชั้นเดียว ไม่มีเสื้อครุย ตัวเสื้อค่อนข้างหลวม มีทั้งชนิดที่เป็นผ้าปานบาง และผ้าพิมพ์ดอกหนา ไม่เข้ารูปมากนัก มีหลายแบบ หรือที่เรียกกันว่า เสื้อเคบายาหรือชุดย่าหยา

ภาพที่ 2.4 เสื้อครุยครึ่งท่อนหรือเสื้อครึ่งท่อน

ที่มา : ฤดี (2553)

ภาพที่ 2.5 เสื้อครุยครึ่งท่อนหรือเสื้อครึ่งท่อน

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

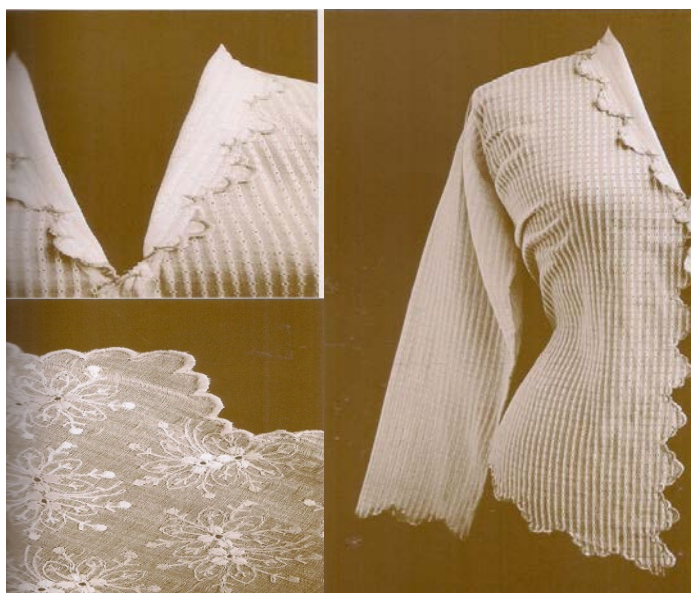
3) เสื้อเคบายาลินดา เป็นเสื้อที่ใช้ผ้าปานสีต่างๆ หรือผ้าหนาชนิดที่มีลายดอกไม้ ประดับสาบเสื้อริมสะโพกและปลายแขนด้วยลูกไม้จากยุโรป ไม่มีกระดุม ไม่เข้ารูปมากนัก ใช้ชุดเครื่องประดับทองหรือเครื่องประดับที่มีลักษณะเป็นเข็มกลัด 3 ชั้น เป็นชุดต่างๆ เช่น ชุดดอกไม้ว ชุดไปไม้ชุดแมลง ติดแทนกระดุม

ภาพที่ 2.6 เสื้อเคบายาลินดา

ที่มา : <http://www.phuketneophoto.com/>

4) เสื้อเคบายาปิฎ เป็นเสื้อที่ได้รับการพัฒนาทางด้านรูปแบบ มาจากเคบายาลินดา โดยยังคงเป็นเสื้อผ้าหนา ไม่มีกระดุม ไม่เข้ารูปมากนัก ใช้ชุดเครื่องประดับทองหรือเครื่องประดับที่มีลักษณะเป็นเข็มกลัด 3 ชั้น กลัดติดเสื้อแทนกระดุม การประดับตกแต่งตัวเสื้อ โดยใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ขึ้นฉลุลายเล็กๆ ริมของสาบเสื้อด้านหน้าและรอบสะโพก คล้ายคัตเวิร์ค และการเย็บริมชายผ้าด้วยจักร ซึ่งลายที่ได้รับความนิยม คือ ลายหอยแครง ทำให้รูปแบบการตกแต่งเสื้อเปลี่ยนไป

ภาพที่ 2.7 เสื้อเคบายาปีกู

ที่มา : ฤดี (2553)

5) เสื้อเคบายาชูแลม เป็นเสื้อที่มีลักษณะคล้ายกับเคบายาลินดาและเคบายาปีกู แต่มีลายฉลุที่ประณีตงดงามกว่า โดยเน้นการฉลุด้วยสีสันสวยงาม ทั้งด้านหน้าและด้านหลังเสื้อ เสื้อย้าหายาชนิดเคมายาปีกูและเคมายาชูแลมจะค่อนข้างเน้นทรวดทรงมากกว่าเคบายาลินดา

ภาพที่ 2.8 เสื้อเคบายาชูแลม

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ภาพที่ 2.9 เสื้อคอบายาฐูแลม

ที่มา : <http://www.phuketemagazine.com/>

6) เสื้อผ้าลูกไม้และเสื้อลูกไม้ต่อดอก เป็นเสื้อเข้ารูป เน้นทรวดทรง ลักษณะคอเสื้อที่นิยม คือ คอกลม คอสามเหลี่ยม คอสี่เหลี่ยมไม่มีปก เป็นเสื้อเข้ารูปติดขีปหลัง หากสตรีสูงอายุไม่สะดวกที่ใช้ขีปหลัง อาจติดกระดุมหน้า สำหรับแขนเสื้อ นิยมแขนสั้นเหนือข้อศอกประมาณ 1 นิ้ว หรือเลยข้อศอกลงไปประมาณครึ่งแขน เสื้อผ้าลูกไม้กับเสื้อลูกไม้ต่อดอกนั้น ลักษณะรูปทรงทั่วไปคล้ายกัน ต่างกันเฉพาะชนิดของผ้า เป็นผ้าลูกไม้ล้วนๆ ลายดอกไม้ ลายใบไม้ ลายเถา วิธีการเย็บค่อนข้างจะละเอียดกว่าผ้าลูกไม้ทั่วไป ตรงที่ผู้ตัดพยายามนำลายดอกไม้มาซ้อนกัน แล้วเย็บให้เป็นเนื้อเดียวกันจนไม่มีตะเข็บ ความสวยงามที่เรียกว่าต่อดอก คือ เสื้อแต่ละตัว จะไม่มีรอยเย็บหรือรอยต่อเลย เสื้อทั้งสองชนิดนี้เป็นเสื้อที่สตรีชาวภูเก็ตประยุกต์มาจากเสื้อย่ำหาษาทั้งสามชนิด สำหรับชาวภูเก็ตแล้วเสื้อผ้าลูกไม้ได้รับความนิยมมากกว่าเสื้อย่ำหาษา ทั้งนี้ เพราะเป็นเสื้อที่หาได้ง่าย ราคาไม่แพง ห้างร้านตัดเย็บสะดวก จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดในการแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นชาวภูเก็ตมากกว่าเสื้อย่ำหาษา

ภาพที่ 2.10 เสื้อผ้าลูกไม้ต่อดอก

ที่มา : ฤดี ภูมิภูถาวร จังหวัดภูเก็ต (23 สิงหาคม 2556)

สรุป ลักษณะการแต่งกายชุดย่าหยาในชีวิตประจำวันของคนภูเก็ตในสมัยก่อนนั้น จะมีลักษณะเสื้อดังนี้ เสื้อคอตั้งแขนจีบเสื้อครุยครึ่งท่อน เสื้อเคบายาลินดา เสื้อเคบายาปีกู เสื้อเคบายาชูแลม และเสื้อผ้าลูกไม้หรือเสื้อลูกไม้ต่อดอก ซึ่งรูปแบบของเสื้อได้รับการพัฒนามาจากรูปแบบของกิ๊พ้า โดยผสมผสานกับการรับรูปแบบเสื้อและการตัดเย็บเสื้อแบบตะวันตกที่เข้ามาในลักษณะเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งพวกบ่าวได้นำรูปแบบทั้งสองมาประยุกต์ และเลือกใช้วัสดุผ้าเข้าที่ตัวเองชื่นชอบและเหมาะกับสภาพอากาศ สำหรับชาวภูเก็ตเสื้อผ้าลูกไม้ได้รับความนิยมมากกว่าเสื้อย่าหยา เพราะเป็นเสื้อที่หาได้ง่าย ราคาไม่แพง ห้างร้านตัดเย็บสะดวก จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดในการแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นชาวภูเก็ตมากกว่าเสื้อย่าหยา

อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ในการแต่งกายชุดย่าหย่านั้นคือ ผ้าปาเต๊ะ เป็นคำที่ใช้เรียกผ้าชนิดหนึ่งที่มีวิธีการทำ โดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีและใช้วิธีการแต้ม ระบายหรือย้อมในส่วนที่ต้องการให้ติดสี ผ้าปาเต๊ะบางชิ้นอาจผ่านขั้นตอนการปิดเทียน แต้มสี ระบายสีและย้อมสีนับเป็นสิบๆ ครั้ง ส่วนผ้าปาเต๊ะอย่างง่าย อาจทำโดยการเขียนเทียนหรือพิมพ์เทียน แล้วจึงนำไปย้อมสีที่ต้องการ (อ้างถึงใน ฤดี, 2553) ได้กล่าวถึงการแต่งกายของสตรีภูเก็ตในสมัยก่อน นิยมซื้อผ้าปาเต๊ะจากเมืองไทรบุรี รัฐเกดาร์ ในประเทศมาเลเซียด้วยเหตุผลว่า

เป็นผ้าปาเต๊ะชนิดดีสีสันทสวยงามและสีไม่ตก นุ่งได้ทั้งสองด้าน ราคาค่อนข้างแพง ผ้าปาเต๊ะชนิดดีต้องนึ่งมือ มีกลิ่นหอม ริมขอบผ้าเล็ก เนื้อดี ใช้สอยได้เป็นเวลานานไม่ต่ำกว่าผืนละ 50 ปี ปัจจุบันราคาผ้าปาเต๊ะลดลง เนื่องจากสามารถผลิตได้ในเมืองไทย ปัจจุบันชาวภูเก็ตโบราณยังนิยมผ้าปาเต๊ะเมืองไทรบุรีอยู่ แต่คนรุ่นหลังนั้นมักให้ความสำคัญกับราคาที่ย่อมเยามากกว่าความคงทน

ภาพที่ 2.11 ผ้าปาเต๊ะ

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ฤดี (2553) ยังกล่าวต่อว่า ลวดลายผ้าปาเต๊ะที่ได้รับความนิยมอย่างมากคือ ลายดอกไม้ ใบไม้ รูปนกและสัตว์ต่างๆ ซึ่งการเย็บผ้าปาเต๊ะให้สวยงามนั้น จะไม่เย็บด้วยจักรเย็บผ้า แต่จะใช้วิธีการสอยด้วยมืออย่างละเอียด จนมองไม่เห็นรอยต่อ การนุ่งผ้าปาเต๊ะให้สวยงามถูกต้องนั้น จะต้องรู้จักส่วนประกอบของผ้าถุง ซึ่งประกอบด้วยส่วนท้ายและส่วนพื้น ส่วนท้ายของผ้าปาเต๊ะแต่ละผืนจะเป็นกรอบสี่เหลี่ยม มีลวดลายและสีแตกต่างจากส่วนที่เป็นพื้น การนุ่งผ้าปาเต๊ะจะต้องนุ่งให้ส่วนที่เป็นท้ายอยู่ที่สะโพกด้านซ้าย และเลือกเสื้อที่สวมให้เข้ากับสีของผ้าปาเต๊ะ เช่น หากผ้าปาเต๊ะมีลวดลายหรือพื้นเป็นสีส้ม เสื้อต้องอยู่ในโทนสีส้มด้วย เป็นต้น การสวมผ้าปาเต๊ะในชีวิตประจำวันนั้นจะสวมเหมือนกับไปงานโอกาสพิเศษ ผ้าปาเต๊ะที่สวมอยู่กับบ้านนั้นอาจจะมีราคาที่ไม่สูงมาก หรืออาจจะเป็นผ้าที่ใส่มานานแล้ว

สรุป การแต่งกายของสตรีภูเก็ตในสมัยก่อน นิยมซื้อผ้าปาเต๊ะจากเมืองไทรบุรี รัฐเกดาร์ ในประเทศมาเลเซีย ด้วยเหตุผลว่าเป็นผ้าปาเต๊ะชนิดดี สีสันทสวยงามและสีไม่ตก

นุ่งได้ทั้งสองด้าน และสามารถใส่สอยได้เป็นเวลานาน ชาวภูเก็ตโบราณยังนิยมผ้าปาเต๊ะเมืองไทรบุรีอยู่ แต่คนรุ่นหลังนั้นมักให้ความสำคัญกับราคาที่ย่อมเยา มากกว่าความคงทน ส่วนลวดลายผ้าปาเต๊ะที่ได้รับความนิยมอย่างมาก คือ ลายดอกไม้ ใบไม้ รูปนก และสัตว์ต่างๆ เป็นต้น การสวมผ้าปาเต๊ะในชีวิตประจำวันนั้นจะสวมเหมือนกับโปงลางโอกาสพิเศษ ผ้าปาเต๊ะที่สวมอยู่กับบ้านนั้น อาจจะมีราคาที่ไม่สูงมาก หรืออาจจะเป็นผ้าที่ใส่มานานแล้ว

2.4.1.2 รูปแบบการแต่งกายชุดย่าหย่าในโอกาสพิเศษ

การแต่งกายชุดย่าหย่าในโอกาสพิเศษนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เสื้อและผ้าปาเต๊ะ โดย ปิยะนันท์ (2553) ได้กล่าวถึง รูปแบบของเสื้อที่ใช้ในการแต่งกายชุดย่าหย่า ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะของเสื้อได้ ดังนี้

1) เสื้อคอตั้งแขนจีบ มีลักษณะเป็นเสื้อคอตั้ง แขนยาวปลายแขนจีบ ส่วนใหญ่คนนิยมใส่เป็นสีขาวแต่ก็มีสีอื่นๆด้วย และมีกระดุมด้านหน้า 5 เม็ด ที่คอเสื้อ 2 เม็ด ที่ปลายแขนซ้ายและปลายแขนขวาก็ข้างละเม็ด ตัวเสื้อจะมีเฉพาะวังดุมเท่านั้น เมื่อจะสวมจึงค่อยนำกระดุมมาติด ส่วนใหญ่จะเป็นกระดุมทอง ที่เรียกว่า กิมดุ้น รูปแบบของเสื้อได้รับการพัฒนามาจากรูปแบบของกิ๊พ้า โดยผสมกับการรับรูปแบบเสื้อและการตัดเย็บเสื้อแบบตะวันตก ที่มาในลักษณะเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งพวกบอกว่าได้นำรูปแบบทั้งสองมาประยุกต์และเลือกใช้วัสดุนำเข้าที่ตัวเองชื่นชอบและเหมาะสมกับสภาพอากาศ การสวมเสื้อคอตั้งแขนจีบ จะสวมเป็นเสื้อตัวในก่อนสวมเสื้อครุยยาว ถ้าอยู่กับบ้านนิยมสวมเฉพาะเสื้อตัวในกับผ้าปาเต๊ะ

ภาพที่ 2.12 เสื้อคอตั้งแขนจีบ

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

2) เสื้อครุยยาว มีลักษณะคล้ายชุดทูนิดัดหลวมๆ ตัวเสื้อยาวประมาณ น่องขา แขนยาว ตรงปลายแขนเรียวสอบ คอเป็นรูปตัววี ผ้าหนา ไม่มีกระดุม ใ้มน่งจะเป็นผ้าใ้รง ปาเต๊ะ ตัวเสื้อนิยมตัดด้วยผ้าฝ้าย หรือผ้าฝ้ายลินจากเยอรมัน ผ้าฝ้ายพิมพ์ดอกหรือเขียนลายจาก จีนโดนีเซีย ในสมัยเริ่มแรกนิยมผ้าหนา เขียนลายดอก สีที่นิยม ได้แก่ สีน้ำตาล สีอิฐ ต่อมาเริ่มนิยม ผ้าปานบาง ปักเป็นลวดลายดอกไม้เล็กๆ ใช้ชุดเครื่องประดับ ชุดกอสั่ง การสวมเสื้อครุยยาว นิยม สวมในโอกาสที่เป็นพิธีการ งานพิธีสำคัญ หรือแต่งเป็นชุดเจ้าสาวในโอกาสแต่งงาน เมื่อสวมชุด ครุยจะต้องเกล้ามวยชักอ๊อบย หรือที่เรียกว่า การเกล้ามวยสูง ประดับด้วยปิ่นปักผม ล้อมรอบด้วย มาลัยดอกมะลิหรือดอกพุท ถ้าเป็นเจ้าสาวจะประดับมวยผมด้วย ฮัวก้วน หรือดอกไม้ไหว สีทอง หรือจำปาทอง และสวมเครื่องประดับครบชุด ได้แก่ ชุดกอสั่ง แหวน สร้อยทอง ปิ่นตั้ง เป็นต้น

ภาพที่ 2.13 เสื้อครุยยาว

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

สรุป ลักษณะการแต่งกายชุดย่าหย่าในโอกาสพิเศษของคนภูเก็ตใน สมัยก่อนนั้น จะมีลักษณะการแต่งกายดังนี้ เสื้อคอตั้ง แขนยาว ปลายแขนจีบ ส่วนใหญ่นิยมใส่เป็น สีขาวมีกระดุมด้านหน้า 5 เม็ด ที่คอเสื้อ 2 เม็ด ที่ปลายแขนซ้ายและปลายแขนขวาอีกข้างละเม็ด ตัวเสื้อจะมีเฉพาะวังดุมเท่านั้น เมื่อจะสวมจึงค่อยนำกระดุมมาติด การสวมเสื้อคอตั้งแขนจีบจะ

สวมเป็นเสื้อตัวในก่อนสวมเสื้อครุยยาว ถ้าอยู่กับบ้านนิยมสวมเฉพาะเสื้อตัวในกับผ้าปาเต๊ะ เสื้อครุยยาวมีลักษณะตัวเสื้อยาวประมาณน้องขา แขนยาว ตรงปลายแขนเรียวสอบ คอเป็นรูปตัววี ผ้าหนา ไม่มีกระดุม การสวมเสื้อครุยยาว นิยมสวมในโอกาสที่เป็นพิธีการ งานพิธีสำคัญหรือแต่งเป็นชุดเจ้าสาวในโอกาสแต่งงาน

อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ในการแต่งกายชุดย่าหยำนั่นคือ ผ้าปาเต๊ะ ฤดี (2553) กล่าวว่า การนุ่งผ้าปาเต๊ะให้สวยงามถูกต้องนั้นจะต้องรู้จักส่วนประกอบของผ้าถุง ซึ่งประกอบด้วยส่วนท้ายและส่วนพื้น ส่วนท้ายของผ้าปาเต๊ะแต่ละผืนจะเป็นกรอบสี่เหลี่ยม มีลวดลายและสีแตกต่างจากส่วนที่เป็นพื้น การนุ่งผ้าปาเต๊ะ จะต้องนุ่งให้ส่วนที่เป็นท้ายอยู่ที่สะโพกด้านซ้าย และเลือกเสื้อที่สวมให้เข้ากับสีของผ้าปาเต๊ะ เช่น หากผ้าปาเต๊ะมีลวดลายหรือพื้นเป็นสีส้ม เสื้อต้องอยู่ในโทนสีส้มด้วย เป็นต้น การสวมผ้าปาเต๊ะในโอกาสพิเศษนั้นจะสวมเหมือนกันกับในชีวิตประจำวัน ผ้าปาเต๊ะที่สวมไปงานโอกาสพิเศษนั้น จะเป็นผ้าปาเต๊ะที่มีลักษณะที่ใหม่กว่า หรือเป็นผ้าปาเต๊ะชั้นดี ที่มีราคาแพงกว่าการสวมอยู่กับบ้าน

ภาพที่ 2.14 ผ้าปาเต๊ะ

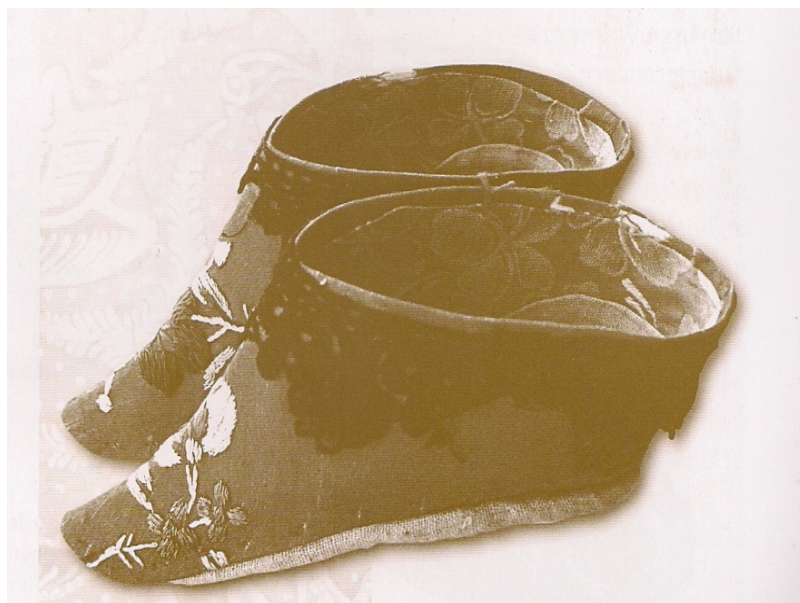
ที่มา : วันลาภ ปัญญาไวย จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

สรุป การสวมผ้าปาเต๊ะในโอกาสพิเศษนั้น จะสวมเหมือนกับในชีวิตประจำวัน ผ้าปาเต๊ะที่สวมไปงานโอกาสพิเศษนั้น จะเป็นผ้าปาเต๊ะที่มีลักษณะที่ใหม่กว่า หรือเป็นผ้าปาเต๊ะชั้นดี ที่มีราคาแพงกว่าการสวมอยู่กับบ้าน

2.4.2 รองเท้าปัก

รองเท้าสวยงามของสาวชาวบาบานั้น นิยมรองเท้าแตะที่ปักลวดลายด้วยดินหรือลูกปัด รองเท้าชนิดนี้มีทั้งชนิดหุ้มด้านหน้า หรือเรียกว่า ปิดด้านหน้า และชนิดเปิดด้านหน้า ทั้งสองแบบเป็นที่นิยม การผลิตรองเท้าลูกปัดนี้น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากยุโรป ดังที่ ฤดี (2553) กล่าวว่า รองเท้าสวยงามของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า พวกบาบานั้น ผู้สวมใส่ต้องตัดเย็บเองโดยการสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ผู้หญิงบาบาเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเย็บปักเครื่องใช้ เช่น รองเท้า การฉลุผ้า คัดเวิร์ค การปักลูกปัด การเย็บหมอน ปลอกหมอน ม่านหน้าต่าง จากยาย แม่ พี่ ป้า น้ำ อา ซึ่งเป็นสมาชิกในบ้านเพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นเจ้าสาวในอนาคต ความรู้เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาว ๆ เพราะเป็นคุณสมบัติที่จะต้องมติดตัวก่อนที่จะออกเรือน รวมทั้งสืบทอดสิ่งเหล่านี้สู่ลูกสาวของตนต่อไปในอนาคต น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่วัฒนธรรมเหล่านี้หมดไปจากสังคมบาบาในภูเก็ต ตั้งแต่ประมาณ 50 ปีล่วงมาแล้ว รองเท้าในระยะแรกที่กลุ่มผู้หญิงจีนอพยพเข้ามาในภูเก็ตนั่น เป็นรองเท้าคู่เล็กๆ เพราะผู้หญิงเหล่านั้นมัดเท้าให้เล็ก ด้วยค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ถือว่าผู้หญิงเท้าเล็ก เป็นผู้หญิงสวย รองเท้าแบบนี้นิยมเย็บด้วยผ้าสีดำหรือน้ำเงินเข้ม ปักลายดอกไม้ ลายสัตว์ ด้วยสีแดง มีสนที่ทําด้วยไม้ นอกจากนั้น จรูญรัตน์ (2551) อ้างถึงใน สาวิตร (2551) ได้กล่าวถึง ลักษณะรองเท้าที่ได้รับความนิยมหลังจากประเพณีการมัดเท้าได้หมดไปว่า หลังจากประเพณีมัดเท้าหมดไป รองเท้าที่เป็นที่นิยม คือ รองเท้าแตะ ลักษณะเป็นรองเท้าสันเตี้ย ลักษณะหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเลต์ของยุโรป คือ ส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่บริเวณส่วนหัว ใช้ผ้าแพรปักลวดลายด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ฝ้าย ฝ้าย เป็ด กวาง รองเท้าเหล่านี้นิยมสวมกับชุดครุย ในภาษามลายู เรียกว่า Kasut Kodok (รองเท้าคางคก) และวิวัฒนาการมาเป็นรองเท้าแตะ ชนิดที่สันเตี้ยๆ ปักด้วยเส้นโลหะสีเงินสีทอง ในภาษามลายู เรียกว่า Kasut Seret (รองเท้าลาก) รองเท้าที่นิยมของสาวชาวบาบาในปัจจุบันคือ รองเท้าแตะที่ปักลวดลายด้วยลูกปัด นิยมสวมกับเสื้อ ปวดึงเต้ (เสื้อเคมายาหรือชุดย่าหยา) รองเท้าชนิดนี้ใช้ลูกปัดหลากสีปักลวดลายที่ต้องการ รูปร่างของรองเท้าเหมือนกับรองเท้าที่ปักด้วยเส้นไหม เพียงแต่ใช้ลูกปัดปักแทนการปักด้วยเส้นด้ายเท่านั้น ในภาษามลายูเรียกรองเท้าชนิดนี้ว่า Kasut Manik (Manik หมายถึง ลูกปัด) รองเท้าชนิดนี้มีทั้งชนิดหุ้มด้านหน้า หรือเรียกว่า

ปิดด้านหน้า และชนิดเปิดด้านหน้า ทั้งสองแบบเป็นที่นิยม การผลิตรองเท้าลูกบิดนี้น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากยุโรป ส่วนการปักกรองเท้าด้วยเส้นไหมได้รับอิทธิพลมาจากจีน

ภาพที่ 2.15 รองเท้ากลีบบัว หรือรองเท้านักเรียน รองเท้าของผู้หญิงที่โดนมัดเท้า
ที่มา: ฤดี (2553)

ภาพที่ 2.16 รองเท้าปักดิน

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ภาพที่ 2.17 รองเท้าปักดิน

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ภาพที่ 2.18 รองเท้าปักดิน

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ภาพที่ 2.19 รองเท้าปักลูกปัด

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ภาพที่ 2.20 รองเท้าปักลูกปัด

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ภาพที่ 2.21 รองเท้าปักลูกปัด

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

สรุป รองเท้าสวยงามของสาวชาวบาบ่านั้น ผู้สวมใส่ต้องตัดเย็บเอง โดยการสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเย็บปักเครื่องใช้จากยาย แม่ พี่ ป้า น้า อา ซึ่งเป็นสมาชิกในบ้าน เพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นเจ้าสาวในอนาคต ส่วนรองเท้าที่ได้รับความนิยมในหมู่หญิงสาวชาวบาบา คือ รองเท้าแตะเป็นรองเท้าส้นเตี้ย ลักษณะหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเลต์ของยุโรป คือ ส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่บริเวณส่วนหัวใช้ผ้าแพรปักกลดลายด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ เป็ด กวาง รองเท้าเหล่านี้นิยมสวมกับชุดครุย รองเท้าชนิดนี้มีทั้งชนิดหุ้มด้านหน้า หรือเรียกว่าปิดด้านหน้า และชนิดเปิดด้านหน้า ทั้งสองแบบเป็นที่นิยม การผลิตรองเท้าลูกปัดนี้ น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากยุโรป ส่วนการปักรองเท้าด้วยเส้นไหมได้รับอิทธิพลมาจากจีน

2.5 ลักษณะลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต

ลวดลายที่ปรากฏบนชุดการแต่งกายของสตรีชาวบาบา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต นั้นได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบการแต่งกายของชาวจีนผสมผสานกับรูปแบบการแต่งกายท้องถิ่นของมาเลเซีย โดยพัฒนารูปแบบของการแต่งกายให้เข้ากับสภาพอากาศ วัสดุและเทคนิคที่ตนเองมี

ความถนัด ดังนั้นรูปแบบการแต่งกายจึงได้รับการถ่ายทอดมาโดยตรง จากปิ่น และมะละกา มายัง ภูเก็ต ดังที่ ปิยะนันท์(2553) ได้กล่าวว่า ลวดลายที่ปรากฏในการแต่งกายและเครื่องประดับของ ชาวบาป้าในเขตเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า รูปแบบของการแต่งกายนั้นได้รับ อิทธิพลมาจากรูปแบบการแต่งกายชาวจีนตั้งแต่ราชวงศ์หมิงของจีน ผสานกับรูปแบบการแต่งกาย ท้องถิ่นของมาเลเซีย โดยพัฒนารูปแบบของการแต่งกายให้เข้ากับสภาพอากาศ วัสดุ และเทคนิคที่ ตนเองมีความถนัด สามารถนำเข้าวัสดุและผลิตได้ภายในท้องถิ่น ซึ่งในพื้นที่ของภูเก็ตนั่น เป็นพื้นที่ ของการค้า ดังนั้นรูปแบบการแต่งกายจึงได้รับการถ่ายทอดมาโดยตรงจากปิ่นและมะละกามายัง ภูเก็ต ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของลวดลายไว้ ดังนี้

2.5.1 ลวดลายจากพันธุ์พฤกษา

ลวดลายจากพันธุ์พฤกษาในชุดย่าหยา คือ ลวดลายต้นไม้หรือดอกไม้มงคลมี ความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.5.1.1 ไม้ เป็นลวดลายที่ให้ความหมายถึง ความเข้มแข็งและยังเป็นการอวยพร พร้อมกันไปด้วย นอกจากนี้ไผ่ยังเป็นสัญลักษณ์ที่หมายถึง คุณธรรมอันเป็นลักษณะของวิญญูชน เพราะว่าต้นไผ่นั้นจะตั้งตรงไม่โค้งงอ ในคติทางวัฒนธรรมจีน จึงให้ความชื่นชมและยกย่องไผ่เป็น อย่างสูง (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) นอกจากนั้น ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ได้ กล่าวว่า ไม้ หมายถึง ความทนทาน ความมั่นคง ต้นไม้เป็นสุดยอดไม้มงคลของการอวยพร ซึ่ง หมายถึง ความก้าวหน้า รุ่งเรืองอย่างมั่นคงตลอดกาล

ภาพที่ 2.22 ภาพลายเส้นต้นไผ่

ที่มา : <http://www.bloggang.com/>

ภาพที่ 2.23 ภาพลายเส้นต้นไผ่

ที่มา : <http://www.bloggang.com/>

2.5.1.2 เหมย เป็นลวดลายที่ให้ความหมายถึง ความงามสดใส บริสุทธิ์และยังหมายถึงชีวิตใหม่ของวัยสาว ในวัฒนธรรมจีนมีความชื่นชมมากเป็นพิเศษ ดอกเหมยจึงถูกจัดเป็นดอกไม้อันเป็นสิริมงคล ความหมายที่ดีของดอกเหมย จึงทำให้เหมยกลายเป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิและเป็นสัญลักษณ์ของความสุข (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) นอกจากนั้น ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่า ดอกเหมย หมายถึง ความชื่นบาน มีโชคลาภ

ภาพที่ 2.24 ภาพลายเส้นดอกเหมย

ที่มา : <http://www.ocanihao.com/>

2.5.1.3 สน เป็นลวดลายที่ให้ความหมายถึง อายุวัฒนะ และการมีชีวิตที่เข้มแข็ง ยืนยาวเป็นพืชสิริมงคล ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งการมีอายุยืนยาว นอกจากนี้ สนยังได้รับฉายานามว่า “ราชาแห่งร้อยพฤกษา” อันหมายความว่า สนนั้นมีความสง่าเปรียบเหมือนหัวหน้าหรือราชาของเหล่าพืชพรรณ สน หมายถึง ความสง่างาม ความกล้าหาญ ทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งทางจิตใจ และได้ชัยชนะในการต่อสู้ รวมถึงความมีอายุมั่นขวัญยืน (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553)

2.5.1.4 โบตัน ความงามของดอกโบตัน ได้รับสมญานามว่า “ราชันย์แห่งบุปผา” หรือ “ดอกไม้อันดับหนึ่งแห่งแผ่นดิน” ด้วยสีสันที่สวยงามและความสง่าของดอกโบตัน จึงกลายมาเป็นสัญลักษณ์ของความสวยสง่า ดังกลุสตรียี่สิบทั้งภูมิปัญญาและความสามารถ อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของสูงส่งความร่ำรวย และความโชคดี (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) นอกจากนี้ ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่า ดอกโบตัน หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง สง่างาม ความมั่งคั่ง มีเกียรติ ความสง่างาม

ภาพที่ 2.25 ภาพลายเส้นดอกโบตัน

ที่มา: <http://lessisboy.blogspot.com/>

2.5.1.5 ฝูหรง หรือดอกพุดตาน เป็นลวดลายที่ให้ความหมายถึง ความร่ำรวย มั่งคั่งในทรัพย์สิน และความรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน จุดเด่นของดอกฝูหรง คือ กลิ่นหอมจุนเจือที่ตราตรึงต่อผู้ที่ได้พบเห็นเป็นครั้งแรก (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553)

ภาพที่ 2.26 ฝูหรงหรือดอกพุดตาน

ที่มา : <http://www.bloggang.com/>

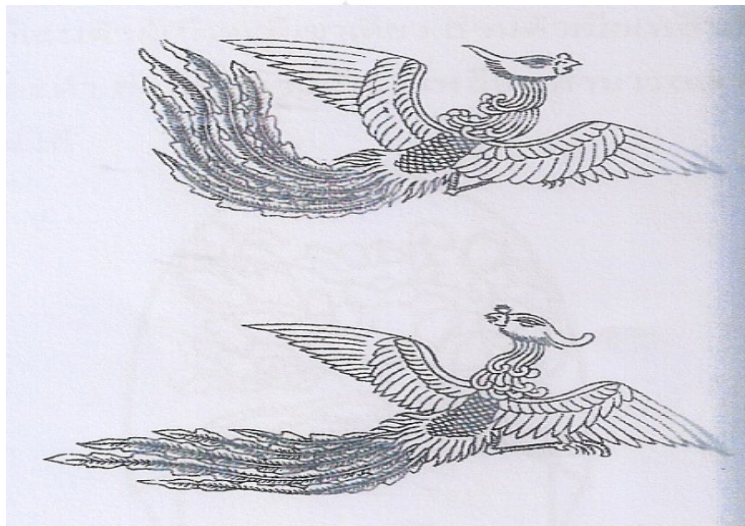
2.5.1.6 ทับทิม เป็นผลไม้ที่มีเมล็ดมาก จึงใช้เป็นสัญลักษณ์ในการอวยพรให้คู่สมรสมีบุตรมาก ทับทิมเป็นต้นไม้ที่ขจัดสิ่งชั่วร้ายได้ จึงนิยมปลูกไว้หน้าบ้าน นอกจากนั้น ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่าทับทิม หมายถึง ความมากมายอุดมสมบูรณ์ ป้องกันสิ่งชั่วร้าย

2.5.2 ลวดลายจากสัตว์

คือ การนำสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ หรือสัตว์สิริมงคลมาเป็นลายในชุดยาหยา โดยมีความหมาย ดังนี้

2.5.2.1 หงส์ เป็นหนึ่งในสัตว์เทพนิยายเป็นที่รู้จักมากที่สุดของจีน หงส์เป็นสัตว์ที่มีคุณลักษณะพิเศษเหนือธรรมชาติ ซึ่งตามตำนานหงส์จะปรากฏเมื่อแผ่นดินมีความสงบสุข ด้วยเอกลักษณ์ของหงส์ที่มีทั้งความงามและความสง่า หงส์จึงถูกเปรียบเปรยให้เป็นเสมือนผู้หญิงที่มีความงดงาม นิยมนำหงส์อยู่คู่กับมังกรเสมอ ดังนั้น หงส์จึงถูกนำมาใช้คล้ายสัญลักษณ์สำคัญใน

พิธีแต่งงาน เปรียบหงส์เป็นเจ้าสาวและมังกรเป็นเจ้าบ่าว (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) นอกจากนั้น ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่าหงส์ หรือ นกฟีนิกซ์ หมายถึง ความมั่งคั่ง มีคุณธรรม หงส์ เป็นสัญลักษณ์ของจักรพรรดินีเปรียบได้กับความงามของสตรี และการเริ่มต้น หรือ การมีชีวิตใหม่ที่ดี

ภาพที่ 2.27 ภาพลายเส้นหงส์

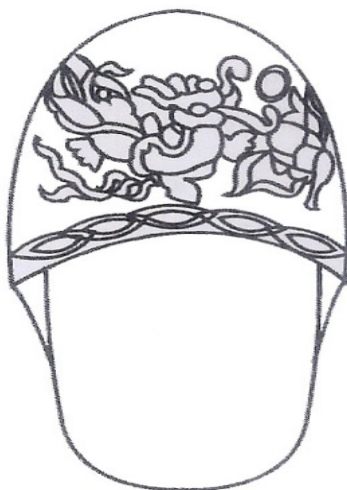
ที่มา : ปิยะนันท์ (2553)

ภาพที่ 2.28 ลายหงส์ที่ปักบนเสื้อครุยยาว

ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

2.5.2.2 กิเลน เป็นชื่อที่คนไทยมีความคุ้นเคย โดยมักเรียกตามลักษณะว่าม้า มังกร ตามคติความเชื่อในวัฒนธรรมจีนจะให้การเคารพ กิเลนเสมือนหนึ่งในสัตว์วิเศษอันศักดิ์สิทธิ์ ความสำคัญของกิเลน มาจากความเชื่อคล้ายกับหงส์ที่ว่าเมื่อใดกิเลนปรากฏกาย เมื่อนั้นจอม ปราชญ์ผู้ทรงธรรมมาบังเกิด ดังนั้นกิเลนจึงเป็นสัญลักษณ์ของคุณธรรม ความสุภาพ ความดีงาม ความสมบูรณ์ของครอบครัว และลาภยศ ชื่อเสียงนานัปการ (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) นอกจากนั้น ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่า กิเลน หมายถึง วาสนา ความ จงรักภักดี กิเลนเป็นสัญลักษณ์ของความมีวาสนา ความมั่นคง และป้องกันสิ่งอัปมงคล กิเลน เป็น สัตว์มงคลตามตำนาน บางครั้งชาวจีนเรียกว่า "ม้ามังกร" เหมือนเรื่องพระอภัยมณีของคนไทย และ กิเลนปรากฏขึ้นที่ไหน หมายถึง กำลังจะมีเรื่องมงคลเกิดขึ้น หรือจะมีแต่โชคดี ไม่มีเรื่องร้าย และยัง เชื่อกันว่า การจัดตั้งกิเลนไว้จะช่วยกรองและขจัดสิ่งอัปมงคลต่างๆให้พ้นไป แต่จะนำเอาความโช คดี ข้าวดีมาให้

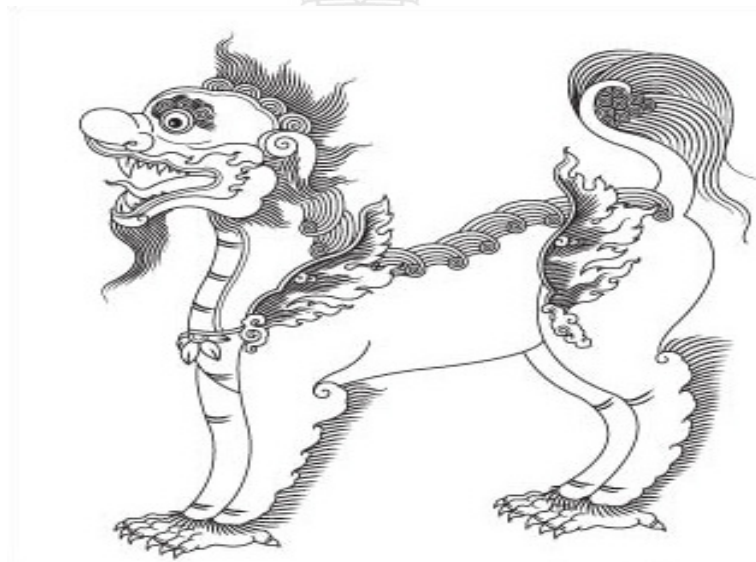

ภาพที่ 2.29 ภาพลวดลายเส้นกิเลน

ที่มา : ปิยะนันท์ (2553)

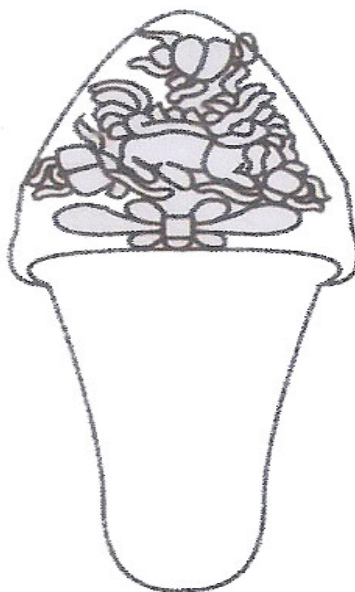
2.5.2.3 เต่า เป็นสัญลักษณ์สัตว์มงคลในฐานะที่เป็นสัตว์ที่มีอายุยืนยาวมากกว่า สัตว์ใดๆ ทำให้ภาพของเต่าเป็นตัวแทนของความที่มีอายุยืนยาว แข็งแรงและเข้มแข็งอดทน (อ้างถึง ใน ปิยะนันท์, 2553) เต่า เป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแรง แกร่ง อายุยืน สุขภาพดี ตั้งใจ มุมนะ นำไปสู่ความก้าวหน้าความสำเร็จ อย่างมั่นคง ยืนยาว และรวมถึงความเพิ่มพูนด้านทรัพย์สินเงิน ทอง และป้องกันคุ้มภัยจากสิ่งชั่วร้าย

2.5.2.4 สิงห์หรือสิงโต เป็นสัตว์สัญลักษณ์มงคลชาวจีน นิยมใช้สิงห์หรือสิงโตเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจบารมี และใช้ในความหมายของการคุ้มครองปกป้อง ตลอดจนขวางกั้นสิ่งชั่วร้ายไม่ให้เข้ามากล้ำกราย (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) นอกจากนั้น ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่าสิงห์ หรือ สิงโต หมายถึง อำนาจบารมี การจัดสิ่งชั่วร้าย สิงห์ เป็นสัตว์มงคลที่มีอำนาจในภาคพื้นดิน ให้คุณทางด้านแคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งปวง บางตำนานเล่าว่าสิงห์ไม่ใช่สัตว์พื้นบ้านของจีน แต่มีในถิ่นแอฟริกา มีนักเดินทางชาวจีนไปเห็น แต่ไม่สามารถนำกลับประเทศได้ จึงจดจำกลับมาสร้างภาพตามจินตนาการ มีความสง่างามกำยำล่ำสัน เสียงร้องก้องกังวาน ถือเป็นเจ้าแห่งสัตว์ป่าทั้งปวง ชาวจีนเชื่อว่า สิงห์แสดงถึงอำนาจ นำเกรงขาม เพราะสิงห์เป็นสัตว์เทพมงคล โดยเฉพาะสิงห์สีเขียวเป็นสัตว์เทพพาหนะของ มัณูษุศรีมหา-โพธิสัตว์ (บุ๋นชูฝ่อ ลัก) ในพุทธมหายาน ดังนั้นสิงห์จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งการปกป้องคุ้มครอง และมีอำนาจขจัดภูตผีปีศาจ ให้กับสถานที่นั้นๆอย่างยอดเยี่ยม

ภาพที่ 2.30 ภาพลายเส้นสิงห์หรือสิงโต

ที่มา : <http://www.trueplookpanya.com/>

ภาพที่ 2.31 ภาพลวดลายลายสิงห์หรือสิงโต

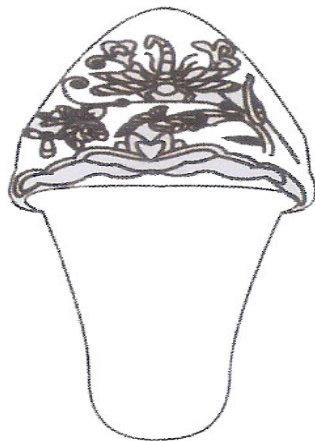
ที่มา : ปิยะนันท์ (2553)

2.5.2.5 นกกระเรียน ชาวจีนเชื่อว่านกกระเรียนเป็นนกที่มีอายุยืน ดังนั้นในคติวัฒนธรรมจีน จึงให้นกกระเรียน หมายถึง การมีอายุยืนยาว ความสามัคคีและความสุขอีกทั้งคำว่า นกกระเรียน ในภาษาจีนออกเสียงว่า“เห่อ”พ้องเสียงกับคำว่า “เห่อ”ที่แปลว่า อวยพร ด้วยเหตุนี้เมื่อมีภาพนกกระเรียนกับลูกท้อ หรือนกกระเรียนกับเทพดา จะมีความหมายว่า“อวยพรให้ท่านมีอายุวัฒนะ” (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) นกกระเรียนจัดว่าเป็นสัตว์มงคลชนิดหนึ่ง ชาวจีนเชื่อว่านกกระเรียนจะช่วยส่งเสริมให้อายุยืน สุขภาพร่างกายแข็งแรง หน้าทีการทำงานราบรื่น และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ดีขึ้นไม่มีอุปสรรค

2.5.2.6 ฝีเสื้อ มีความหมายว่า โชคลาภ ความสุข ชาวจีนจึงถือว่าฝีเสื้อเป็นสัตว์มงคล ด้วยมีที่มาจากนิยายเรื่องมาโนประเพณี เป็นเรื่องความรักของชายหญิงที่ไม่สมหวัง เนื่องจากถูกคลุมถุงชน จนในที่สุดทั้งคู่ต้องพลีชีพเพราะความรัก เมื่อทั้งคู่ตายกลายเป็นฝีเสื้อคู่ ด้วยเหตุนี้ จึงถือว่าฝีเสื้อเป็นตัวแทนแห่งความรัก ความเป็นอมตะ เสรีภาพ และความคิดสร้างสรรค์ (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553)

2.5.2.7 แมลงปอ เป็นสัญลักษณ์ ของความว่องไว และความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งยังหมายถึง การเกิดใหม่และความเป็นอมตะด้วย แมลงปอขณะผสมพันธุ์จับคู่กันลำตัว

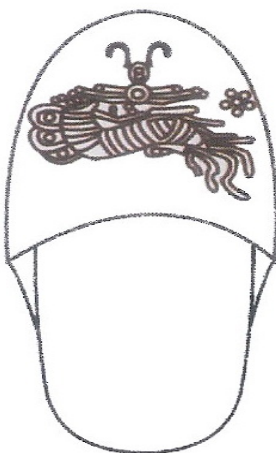
ของทั้งสองจะงอเป็นรูปหัวใจ จึงได้ชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์ของความรักด้วย (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553)

ภาพที่ 2.32 ภาพลวดลายผีเสื้อและแมลงปอ

ที่มา : ปิยะนันท์ (2553)

2.5.2.8 กุ้ง มีความหมาย คือ แม้จะทำได้ก็ให้ปลอดโปร่งปราศจากอุปสรรคที่จะมาขวางกั้น (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) กุ้ง เป็นสัญลักษณ์แห่งความโชคดี ผ่านพ้นอุปสรรค เชื่อกันว่าลักษณะตัวของกุ้ง ทำให้ตัวเองมีแรงกระโดดได้ไกล ไม่มีอุปสรรคทั้งทางโค้งทางลัด จึงหมายถึง การทำอะไร ได้ผลตามที่ปรารถนา สามารถผ่านพ้นอุปสรรคทั้งหลายได้ และโชคดีในทุกเรื่อง

ภาพที่ 2.33 ภาพลวดลายกุ้ง

ที่มา : ปิยะนันท์ (2553)

2.5.2.9 กวาง เป็นสัตว์สิริมงคลของจีน ภาพของกวาง จึงมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ เป็นตัวแทนหมายถึง เทพ “ลก” ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งโชคลาภ และชื่อเสียงเกียรติยศ คติความเชื่อของชาวจีนมองว่า กวางเป็นสัญลักษณ์มงคลที่มีอายุยืนยาว (อ้างถึงใน ปิยะนันท์, 2553) กวาง เป็นสัญลักษณ์แทนเทพเจ้าลก ใน สก ลก ชิว ซึ่งหมายถึง ยศถาบรรดาศักดิ์ ความร่ำรวย รุ่งเรือง มั่งคั่ง อายุยืนยาว และนอกจากนี้ พิเชษฐ (2557) ได้กล่าวว่า กวาง เป็นสัญลักษณ์แทนเทพเจ้า ลก สก ลก ชิว ซึ่งหมายถึง ยศถาบรรดาศักดิ์ ความร่ำรวย รุ่งเรือง มั่งคั่ง อายุยืนยาว ดังนั้นชาวจีนจึงเชื่อว่า ภาพหรือรูปปั้นกวาง นำสิ่งมงคลถึงความยืนยาว ทั้งด้านยศศักดิ์ ความก้าวหน้า ความร่ำรวย และ สุขภาพดี มาให้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ภาพที่ 2.34 ภาพลวดลายกวาง

ที่มา : ปิยะนันท์ (2553)

2.5.3 ลวดลายจากธรรมชาติ

คือ ลวดลายที่นำเอาสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติมาเป็นลวดลายในชุดย่าหยา ดังนี้

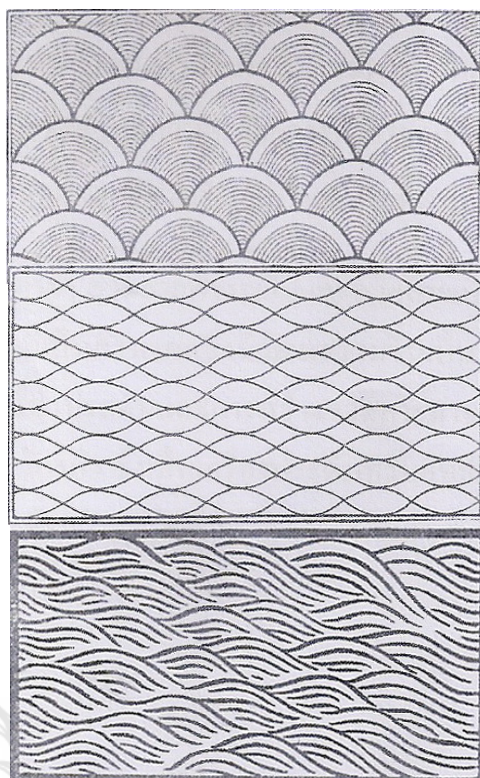
2.5.3.1 หิน หมายถึง ความแข็งแกร่ง คงทนถาวร

2.5.3.2 เมฆ หมายถึง ความก้าวหน้า โชคดี และสันติภาพ

2.5.3.3 น้ำ หมายถึง ความนิ่มนวล ความสมบูรณ์พูนสุข

2.5.3.4 ภูเขา หมายถึง ความมีอายุยืนยาว

2.5.3.5 คลื่นเป็นลวดลายสิริมงคลนิยมปักบนเสื้อผ้าของขุนนางฝ่ายขุน
(อ้างอิงใน ปิยะนันท์, 2553)

ภาพที่ 2.35 ภาพลวดลายคลื่น

ที่มา : ปิยะนันท์ (2553)

2.5.3.5 กลม ลวดลายกลม อาจหมายถึง รูปเหรียญเงินตราโบราณเป็นลวดลายสิริมงคล มีความหมายคือ เงินตราแห่งความเจริญรุ่งเรือง (อ้างอิงใน ปิยะนันท์, 2553)

สรุป จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า ความเชื่อที่บ่งบอกถึงความเชื่อจีน สังคมและถ่ายทอดสืบสานมานานนับปี มักจะมีสัญลักษณ์ของความเป็นมงคลเข้ามาเกี่ยวข้องในวิถีชีวิตเสมอ โดยเฉพาะการตกแต่งที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็น บาบ๋า ซึ่งเกิดจากการผสมผสานของวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจาก จีน ปีนัง มะละกา มลายู มาเลเซีย สิงคโปร์ และภูเก็ต จึงเกิดการหลอมรวมวัฒนธรรมให้เป็นรูปแบบของความเชื่อในลวดลายที่นำมาใช้บนเสื้อผ้าและรองเท้าปัก ซึ่งลวดลายที่ใช้ จะเน้นถึงความโชคดีและความเป็นมงคล

2.6 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย

2.6.1 สถานที่ตั้งรูปร่างและขนาด

จังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ที่ชายฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ในทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรอินเดีย ระหว่างละติจูด 7 องศา 45 ลิปดาถึง 8 องศา 15 ลิปดาเหนือ ลองติจูด 98 องศา 15 ลิปดา 98 องศา 30 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามระยะทางถนนเพชรเกษม 867 กิโลเมตร จังหวัดภูเก็ตเป็นเกาะใหญ่ที่สุดของประเทศไทย โดยมีเกาะบริวาร 37 เกาะ เช่น เกาะนาคาอัน้อย เกาะนาคาใหญ่ เกาะรังน้อย เกาะรังใหญ่ เกาะมะพร้าวใหญ่ เกาะปลิง เกาะไม้ท่อน เป็นต้น จังหวัดภูเก็ตมีพื้นที่ประมาณ 570.03 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เฉพาะของเกาะภูเก็ต 543.034 เท่ากับตารางกิโลเมตร ที่เหลือเป็นพื้นที่ของเกาะบริวารมีประมาณ 27 ตารางกิโลเมตร เกาะภูเก็ตมีความกว้างจากตะวันออกจดตะวันตก 21.3 กิโลเมตร ความยาวจากเหนือจดใต้ 48.7 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ จดช่องปากพระ ซึ่งกว้างประมาณ 490 เมตร โดยมีสะพานสารสินและสะพานท้าวเทพกระษัตรี เชื่อมติดต่อกับ ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

ทิศใต้จดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ทิศตะวันออก จดทะเลภูเก็ต อำเภอพังงาและจังหวัดกระบี่

ทิศตะวันตก จดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย (อ้างถึงใน สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2535)

2.6.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดภูเก็ตเป็นเทือกเขาทอดในแนวเหนือใต้ ภูเขาส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 70 ของเกาะ ซึ่งเป็นแนวกำแพงและฝน ทำให้ภูเก็ตปลอดภัยจากเขตรมสู่มตะวันตกเฉียงใต้ที่รุนแรง เขาที่สูงที่สุดในจังหวัดภูเก็ต คือ เขาไม้เท้าสลับสอง มีความสูง 529 เมตร อยู่ในเขตป่าตอง อำเภอกระทุ้ง เป็นที่ราบประมาณร้อยละ 30 ของเกาะ ที่ราบส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนกลางฝั่งตะวันออกและบริเวณชายฝั่งตะวันตกของเกาะ ชายฝั่งด้านตะวันออกมีสภาพเป็นหาดโคลนและป่าชายเลน เช่น หาดสะพาน หาดป่าคลอก หาดอ่าวปอ เป็นต้น ส่วนทางทิศตะวันตกเป็นหาดทรายสวยงาม เช่น หาดในยาง หาดป่าตอง หาดกะตะ หาดกะรน หาดทรายแก้ว หาดไม้ขาว หาดในทอน หาดเลพัง หาดบางเทา หาดสุรินทร์ หาดกมลา หาดในหาน เป็นต้น

นอกจากนี้ ฤดี(2550) กล่าวว่า ภูเก็ตไม่มีแม่น้ำสายสำคัญ มีแต่คลองสายเล็กๆ เช่น คลองท่าจีน คลองบางซี้หล้า คลองหม่าหลง คลองท่าพร้าว คลองบางโรง คลองกมลา คลองบางใหญ่ คลองโคกโดนด ฯลฯ ลำคลองเหล่านี้ในอดีตเคยมีสภาพลึกและกว้าง จนเรือสำเภานาขนาดใหญ่สามารถใช้เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าเข้า-ออก เช่น คลองบางใหญ่ นับเป็นลำคลองสายหลักของภูเก็ต มีเรือใบสามหลัก บรรทุกสินค้าเข้ามาส่งในเมือง บริเวณแถวน้ำได้อย่างสะดวก แต่ในปัจจุบันได้ตื้นเขินและแคบลง ทั้งนี้เนื่องจากตะกอนดินจากเหมืองแร่ที่ไหลมาทับถม เวลาฝนตกทำให้น้ำท่วมพื้นที่ต่างๆ เพราะลำคลองส่วนใหญ่ตื้นเขิน ใช้ระบายน้ำไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้คลองบางแห่งไม่เหลือสภาพเดิมเอาไว้ และบางแห่งมีแต่ชื่อเรียกขานเท่านั้น

2.6.3 สภาพทางภูมิศาสตร์

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2535) สภาพภูมิศาสตร์ของเกาะภูเก็ตเกี่ยวข้องกับลักษณะทางธรณีวิทยา และการกระทำของคลื่นลม ซึ่งมีส่วนทำให้สภาพภูมิประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และสามารถแบ่งตามลักษณะพื้นผิวของเกาะได้ 3 ส่วน คือ

2.6.3.1 บริเวณที่เป็นภูเขาสูงชัน

ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ ภูเขาส่วนใหญ่มีระดับความสูงมากกว่า 100 เมตร เนินระดับทะเลปานกลาง มีหินรองรับ คือ หินแกรนิต อันเกิดจากแมกมาที่ดันตัวขึ้นมา เป็นมวลขนาดใหญ่จากภายในโลก ไม่มีแนวตัดมากจึงทนต่อการผุกร่อนทำลาย บริเวณภูเขาสูงเหล่านี้จะกินพื้นที่มากกว่าบริเวณอื่นๆ พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าไม้เขตร้อน เช่น บริเวณภูเขาในเขตตำบลกมลา ป่าตอง ตะกะ กระวน และ เขาพระแทว เป็นต้น

2.6.3.2 บริเวณที่เป็นลอนลูกคลื่น

เป็นบริเวณอยู่ติดต่อกับบริเวณภูเขาสูงชัน ส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำระหว่างหุบเขาต่างๆ บางส่วนจะเห็นแกรนิต รวมไปถึงหินชั้นและหินแปรด้วย บริเวณนี้จะมีทางน้ำไหลผ่านสามารถใช้ทำการเพาะปลูกได้ดี เช่น บริเวณบ้านบางทอง อำเภอกะทู้ บ้านตะเคียน บ้านลิพอน บ้านดอน อำเภอถลาง และบ้านฉลอง อำเภอเมือง

2.6.3.3 บริเวณที่เป็นชายฝั่ง

พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ใกล้ชายฝั่งเกิดจากสาเหตุต่างๆ กันไป คือ

1) เกิดจากการกัดเซาะของน้ำ พื้นที่เหล่านี้มักอยู่บริเวณปากน้ำหรือบริเวณที่หุบเขากว้าง อันเกิดจากการทับถมของตะกอนที่แม่น้ำพัดพามา ซึ่งปรากฏอยู่บริเวณฝั่งตะวันออกของเกาะ เช่น บริเวณคลองท่าจีน คลองบางโรง เป็นต้น

2) เกิดจากการกัดเซาะ และจากการทับถมของตะกอน โดยการกระทำของคลื่นลม ส่วนใหญ่อยู่ทางตะวันออกของเกาะ ทั้งนี้เพราะลมประจำถิ่นทางทิศตะวันตก มีอิทธิพลในการช่วยกัดเซาะ ทำให้ชายฝั่งตะวันตกของเกาะเป็นหาดทรายสะอาด ซึ่งเกิดจากการทับถมของทรายที่เป็นแร่ควอตซ์ (Quartz) บางแห่งมีซากแตกหักของเปลือกหอยและปะการัง เช่น บริเวณหาดป่าตอง กะรน กะตะ เป็นต้น

3) เกิดจากอิทธิพลน้ำขึ้นน้ำลง จนเป็นบริเวณน้ำท่วมถึงและที่ราบต่ำน้ำกร่อย จะพบในบริเวณชายฝั่งทางทิศตะวันออกของเกาะ ซึ่งได้รับอิทธิพลทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม จัดอยู่ในระบบนิเวศวิทยาแบบน้ำกร่อย (Estuarine Ecology) บางแห่งเป็นที่ลุ่มน้ำขัง (Swamp) ดินตะกอนที่ถูกพัดพา จะมีลักษณะเป็นเลนโคลน เนื่องจากบริเวณทิศตะวันออกของเกาะภูเก็ตริมมีลมสงบ พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าชายเลน พันธุ์ไม้ที่พบเห็น เช่น จาก แสม โกงกาง เป็นต้น

2.6.4 สภาพภูมิอากาศ

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2535) ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้อุณหภูมิสูงเกือบตลอดปี แต่เนื่องจากมีทะเลล้อมรอบ จึงทำให้อุณหภูมิไม่สูงจนเกินไป ประกอบกับตั้งอยู่ด้านหน้าเทือกเขาภูเก็ต ซึ่งเป็นด้านรับลมฝนของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดจากมหาสมุทรอินเดีย ทำให้ฝนตก ในฤดูมรสุมดังกล่าว จังหวัดภูเก็ตจึงมี 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน ฝนตกชุก ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยเฉลี่ยฝนตกปริมาณ 170 วันต่อปี เดือนที่มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดคือ เดือนพฤษภาคม

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคม เป็นช่วงที่ฝนตกน้อยที่สุด

NGUYEN THI (2549) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพดินฟ้าอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพที่ตั้งของสังคม สิ่งเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงก็จะทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย หรือพูดในอีกแง่หนึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ เป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์ โดยเฉพาะในสมัยยังไม่มีผลผลิตต่างๆ จากอุตสาหกรรม

นอกจากนั้น หทัยรัตน์(2547) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพดินฟ้าอากาศ คนที่อยู่เมืองหนาวจำเป็นต้องใส่เสื้อผ้าที่ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย คนที่อยู่เมืองร้อนจำเป็นต้องสวมเสื้อผ้าเพื่อให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย บางเวลาและบางท้องถิ่นที่เท่านั้น

นอกจากนี้ เจษฎาศิริ (2553) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นการจัดการด้านต่างๆที่เกิดขึ้นแก่สังคมนั้นๆ ทั้งลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างและการดำรงชีวิตของผู้คนในลักษณะนิเวศนั้นๆ วัฒนธรรมเป็นภาพที่ปรากฏตามวิถีชีวิตที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องยาวนาน อีกทั้งได้สร้างคติ ความเชื่อ ศิลปะ ความงามตามรสนิยมของงานและของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ

สรุป ลักษณะการแต่งกายของแต่ละเมือง ย่อมเปลี่ยนแปลงตามสภาพดินฟ้าอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพที่ตั้งของสังคม สิ่งเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตมนุษย์สิ่งที่มีมนุษย์สร้างและการดำรงชีวิตของผู้คน ในลักษณะนิเวศนั้นๆ วิถีชีวิตที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องยาวนาน อีกทั้งได้สร้างคติ ความเชื่อ ศิลปะ ความงามตามรสนิยมของงานและของกลุ่มชาติพันธุ์

2.6.5 เศรษฐกิจและสังคม

2.6.5.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

ฤดี (2553) กล่าวว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ การบริการ การคมนาคมขนส่ง การค้าปลีก การเกษตร อุตสาหกรรม การธนาคาร และการประกันภัย เดิมรายได้หลักของคนภูเก็ต คือ การทำเหมืองแร่ ชาวบ้านทั่วไปจะทำแร่ดีบุกโดยวิธีทำเหมืองแร่ และร่อนแร่ ทำयरาง เหมืองสูบ ซึ่งมีรายได้ดีพอสมควร จากจดหมายเหตุของพ่อค้าชาวฝรั่งเศส บันทึกไว้ในปี พ.ศ.2229 บางตอนกล่าวว่า ชาวเกาะนี้ ซึ่งเป็นคนอาศัยอยู่ตามป่า ตามดง ไม่ทำการงานที่แปลกอย่างใดเลย ทั้งวิชาความรู้ก็ไม่ต้องเสาะแสวงหา การที่ทำอยู่ทุกวันนี้ก็เพียงแต่ตัดไม้ทำฝืน ทำนา และขุดดินเพื่อร่อนหาแร่ดีบุกเท่านั้น แร่ดีบุกนี้เป็นสิ่งสำคัญของเมืองนี้ และได้เกิดการค้าขายโดยที่ชาวเมืองขุดแร่ดีบุกได้ ก็เอาแร่ขึ้นไปแลกเปลี่ยนกับพ่อค้า ซึ่งนำสินค้ามาจากภายนอก เพื่อเอามาแลกเปลี่ยนกับแร่ดีบุกนั่นเอง เพราะในเมืองนี้ไม่ได้ทำอะไรกันเลย นอกจากขุดดินหาดีบุก ซึ่งเขาขุดได้เป็นจำนวนมากๆ และข้าพเจ้าเชื่อว่าคงจะมีบ่อดีบุกที่ดีกว่านี้อีก แต่ต้องหาคนที่ชำนาญจึงจะค้นบ่อดีบุกดีๆ ได้ ปัจจุบันอาชีพที่เป็นรายได้หลักของชาวภูเก็ต คือการท่องเที่ยว ฉะนั้นการเกิดปัญหาที่เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม หรือการก่อความไม่สงบ ย่อมมีผลต่อเศรษฐกิจของภูเก็ตทั้งสิ้น ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดในอดีตนั้น เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตขึ้นอยู่กับราคาสินแร่ดีบุกเป็นสำคัญ เนื่องจากราคาดีบุกในตลาดโลกต่ำลง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 เป็นต้นมา ทำให้การผลิตสินแร่ดีบุกไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการหันมาทำธุรกิจการท่องเที่ยวกันมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 เป็นต้นมา ทำให้หน่วยงานราชการและภาคเอกชน หันมาร่วมมือกันในการดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตได้เปลี่ยนรูปแบบจากการขายสินแร่ดีบุก เป็นการขายบริการทางธุรกิจ

การท่องเที่ยว ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน จึงขึ้นอยู่กับรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

2.6.5.2 สภาพสังคม ประชากรในจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2535) จังหวัดภูเก็ตประกอบด้วยคนหลายชนชาติ หลายภาษา การยึดถือและปฏิบัติทางศาสนา จึงมีความแตกต่างกันตามความคิด ความเชื่อ และความเลื่อมใสศรัทธา ตามแต่ศาสนาที่ตนนับถือ ประชากรในจังหวัดภูเก็ตร้อยละ 80.4 นับถือศาสนาพุทธและร้อยละ 18.6 นับถือศาสนาอิสลาม ที่เหลือเล็กน้อยนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ

ศาสนาพุทธ สำหรับชาวภูเก็ตก่อนที่จะพระพุทธรูปศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองในภูเก็ตนั้น ชาวภูเก็ตรุ่นแรกๆ คงจะนับถือผี วิญญาณศักดิ์สิทธิ์ เวทมนต์คาถามาก่อน เพราะชนพื้นเมืองดั้งเดิมของภูเก็ต คือ เงาะซาไก และโอรังลาโอด ซึ่งเป็นชนเผ่าเร่รอนไม่ได้ตั้งถิ่นฐานถาวร ชนกลุ่มต่อมา คือ พวกแมงหรือมอญ อินเดีย และนักแสวงโชคชาวจีน ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ต และได้ขับไล่ชนกลุ่มแรกๆออกไป (ปัจจุบันยังคงเหลือแต่กลุ่มชาวเลเท่านั้น) ต่อมากลุ่มคนไทยได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ตเป็นจำนวนมากกว่าพวกเดิม ประกอบกับกลุ่มคนไทยมีภาษาวัฒนธรรม ที่มั่นคงกว่าชนกลุ่มเดิม จึงสามารถยึดครองดินแดนนี้ไว้ได้ และกลุ่มคนไทยนี้เป็นกลุ่มที่ยอมรับนับถือศาสนาพุทธ ทั้งนี้เพราะภูเก็ตเป็นเมืองเล็กๆ ในฐานะเมืองบริวารของเมืองนครศรีธรรมราช อิทธิพลศาสนาพุทธจึงตกแผ่มาถึงบริเวณนี้แน่นอน แต่เนื่องจากคนไทยยอมรับวัฒนธรรมคนอื่นได้ง่าย จึงได้รับเอาอิทธิพลของศาสนาและความเชื่อต่างๆ ของคนดั้งเดิมเอามาผสมผสานกับความเชื่อของตน ฉะนั้นชาวพุทธในภูเก็ตจึงมีความเชื่อในเรื่อง พระนารายณ์ พระพรหม พระอิศวร ในขณะเดียวกันก็เคารพบูชาเซียนองค์ต่างๆ ที่มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และในขณะเดียวกันก็เป็นชาวพุทธที่ดี เมื่อถึงเทศกาลสำคัญๆ ทางพระพุทธศาสนาชาวพุทธในภูเก็ตจะนำอาหารคาวหวานไปวัด ร่วมประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ห้างพระในบ้านของชาวภูเก็ต จึงประกอบด้วยพระพุทธรูป ปูนปั้นางง เซียนองค์สำคัญๆ ตลอดจนเจ้าแม่กวนอิม (ปุดจ้อ) และจะเป็นเช่นนี้เกือบทุกบ้าน ยกเว้นเฉพาะบ้านที่เป็นคนไทยแท้จะมีพระพุทธรูปเพียงอย่างเดียว

ศาสนาอิสลาม ศาสนาอิสลามเข้ามาภูเก็ตเมื่อใด ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน หลักฐานที่พอจะอ้างถึงการเข้ามาของศาสนาอิสลามในภูเก็ต คือ มีชาวมุสลิมเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ตอยู่แล้ว และเนื่องจากภูเก็ตเป็นจังหวัดที่ใกล้ชิดกับมาเลเซีย และสิงคโปร์มาก การเดินทางไปมาหาสู่กันเพื่อติดต่อค้าขายย่อมจะเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ศาสนาอิสลามจึงเข้ามาพร้อมกับชาวมลายู ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ตก็ได้ หรือจากหลักฐานความเจริญรุ่งเรืองของเมืองถลาง

ในระยะ พ.ศ. 2302-2310 ในพงศาวดารเมืองกลาง บันทึกเรื่องราวไว้ว่า เมืองกลางแต่ก่อน จอมร้าง บ้านตะเคียนเป็นเจ้าเมือง เมียจอมร้างเป็นแขกเมืองไพร ชื่อหมาเสี้ยลูกมทุมเฒ่า จากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ สันนิษฐานไว้ว่าชาวมุสลิมเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ตตั้งแต่สมัยอยุธยา ในจังหวัดภูเก็ตมีครอบครัวชาวไทยมุสลิมเป็นจำนวนมาก ในเขตอำเภอเมือง ได้แก่ ที่บ้านบ่อแร่ บ้านอ่าวน้ำบ่อ บ้านแหลมพันวา บ้านอ่าวมะขาม บ้านไสยวน บ้านเกาะแก้ว บ้านเกาะมะพร้าว เกาะโหลน และบ้านบางคณที ในเขตอำเภอดงใต้ ได้แก่ บ้านบางเทา บ้านบางโจ บ้านบางลา บ้านผักขี้ด บ้านยามู อ่าวปอ อ่าวกุ่ม เกาะนาคา แหลมทราย บ้านบางโรง บ้านบางแป อ่าวใต้ซุน บ้านคอเอน บ้านพารา บ้านพรุสมภาร และบ้านบางมาเหลา ในเขตอำเภอกะทู้ ได้แก่ บ้านกมลา บ้านป่าตอง และบ้านกะหลิม ทุกหมู่บ้านจะมีมัสยิดเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามที่บัญญัติไว้ในพระคัมภีร์อัลกุรอาน

ศาสนาคริสต์ สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ในภูเก็ต มีผู้นับถือทั้งนิกายโรมันคาทอลิก และนิกายโปรเตสแตนต์ สำหรับศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์นั้น เริ่มมีมิชชันนารีจากมาเลเซียเข้ามาในภูเก็ตราว ค.ศ. 1871 และใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนในการสอนศาสนา หลังจากนั้นประมาณ 4 ปี มิชชันนารี ชื่อ William Mae Donald และ Philip J. Hocquard ได้เดินทางจากปีนังเข้าสู่ภูเก็ต ขณะนั้นมีผู้นับถือศาสนาคริสต์ในภูเก็ตประมาณ 8 คน และทั้งสองได้ประกอบพิธีศีลมหาสนิทให้แก่ชาวภูเก็ตเหล่านั้น อองฮิม (Ong Him) เป็นผู้ที่ศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้าเป็นอย่างยิ่ง เขาได้รวบรวมเงินจากการขายขนมซื้อบ้าน 1 หลัง บริเวณถนนกลาง ใน ค.ศ. 1889 คือบ้านเลขที่ 24 เพื่อเป็นสถานที่พบปะของคริสต์ศาสนิกชนและเผยแพร่ประกาศข่าวประเสริฐของพระเจ้า สถานที่นี้ยังเป็นสถานที่สำหรับสวดมนต์และประกอบพิธีกรรมทางศาสนาจนถึงปัจจุบันนี้ สำหรับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ได้เข้ามาเผยแพร่ศาสนาในจังหวัดภูเก็ต ตั้งแต่สมัยอยุธยา โดยเฉพาะในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระองค์ให้อิสระในการนับถือศาสนา จึงมีมิชชันนารีหมุนเวียนกันเข้ามาเผยแพร่ศาสนาเป็นจำนวนมากในจังหวัดภูเก็ต แต่หลักฐานการเผยแพร่ศาสนาในระยะนี้ไม่ปรากฏ แต่มีหลักฐานที่อ้างอิงประมาณ ค.ศ. 1935-1945

ศาสนาฮินดู สำหรับศาสนาฮินดูได้เข้ามายังดินแดนสุวรรณภูมิประมาณ 2,000 ปีมาแล้ว ชาวอินเดียกลุ่มแรกที่เข้ามาเป็นพ่อค้ามุง จะเข้ามาค้าขายโดยตรง นอกจากนี้การอพยพครั้งใหญ่ของอินเดียในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช และสมัยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช เข้ามายึดครองอินเดีย ชาวอินเดียเหล่านี้จึงเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนต่างๆ แถบสุวรรณภูมิมากขึ้น สำหรับชาวอินเดียที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ตนั่น ส่วนหนึ่งหนีความแห้งแล้งยากจนในอินเดียมาแสวงโชคในดินแดนใหม่เป็นชนผิวดำ (ดราวิเดียน) จากรัฐทางตอนใต้ เช่น รัฐทมิฬนาฑู รัฐมัทธา

และบริเวณอ่าวเบงกอล (บังคลาเทศ ในปัจจุบัน) ชาวอินเดียในภูเก็ตนับถือพระพิฆเนศ พระขันธพ कुमार พระลักษมี การประกอบพิธีทางศาสนาที่สำคัญ คือ วันประสูติของพระที่บูชา ในวัด 3 องค์ และพิธีทำบุญให้กับผู้ตาย ซึ่งชาวฮินดู เรียกว่า วันเดือนสิบ อินเดียปัจจุบันมีผู้นับถือศาสนาผู้น้อยลง เนื่องจากชาวฮินดูในภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นลูกผสมที่เกิดในภูเก็ตเป็นคนท้องถิ่นภูเก็ต ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับศาสนาฮินดูมากนัก ส่วนใหญ่จะหันมานับถือศาสนาพุทธมากขึ้น ศาสนาฮินดูจึงขาดผู้สืบทอดและไม่สามารถอ่านคัมภีร์ทางศาสนาได้ จึงทำให้ความซาบซึ้งในศาสนาน้อยลง

ศาสนาซิกข์ เกิดขึ้นในแคว้นปัญจาบ ซึ่งเป็นแคว้นที่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศอินเดีย ติดกับประเทศปากีสถาน มีภาษาและตัวอักษรเป็นของตนเอง เรียกว่า ภาษาปัญจาบ ผู้ก่อตั้งศาสนา คือ กุรูนานกเทพ สำหรับชาวซิกข์ในภูเก็ตนับเข้ามาประมาณ 70-80 ปีมาแล้ว โดยครั้งแรกนั้นเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ปิ้ง แล้วค่อยอพยพเข้ามาอยู่ที่ภูเก็ต ในระยะแรกมีกลุ่มชาวซิกข์เพียง 10 คน เข้ามาประกอบอาชีพขายผ้าอยู่บริเวณถนนกลาง ซึ่งเป็นย่านธุรกิจดั้งเดิมของภูเก็ต แต่อยู่ในลักษณะคนต่างด้าวต้องเดินทางไปมาระหว่างภูเก็ตกับปิ้ง ต่อมาเมื่อมีชาวซิกข์เข้ามาอยู่ในภูเก็ตมากขึ้น จึงได้จัดตั้งวัดซิกข์ (คุรทวารา) ขึ้นบริเวณถนนสุทัศน์ ตรงข้ามเรือนจำภูเก็ต ใน พ.ศ. 2477 วัดคือ ส่วนรวมของชาวซิกข์ทุกคนในภูเก็ต ชาวซิกข์ส่วนมากตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณหาดป่าตอง กะรน และในตลาดภูเก็ต ชาวซิกข์จะยึดมั่นในคำสอนอย่างเคร่งครัด และอยู่ในสังคมของชาวภูเก็ตอย่างสงบ ชาวซิกข์จึงเป็นส่วนหนึ่งของชาวภูเก็ตในปัจจุบัน เพราะสามารถพูดภาษาไทยและภาษาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

สรุป โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ การบริการ การคมนาคมขนส่ง การค้าปลีก การเกษตร อุตสาหกรรม การธนาคาร และการประกันภัย เดิมรายได้หลักของคนภูเก็ต คือ การทำเหมืองแร่ดีบุก เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตขึ้นอยู่กับราคาสินแร่ดีบุก ต่อมาได้หันมาทำธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงทำให้หน่วยงานราชการและภาคเอกชน หันมาร่วมมือกันดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันขึ้นอยู่กับรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ส่วนประชากรในจังหวัดภูเก็ตร้อยละ 80.4 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 18.6 นับถือศาสนาอิสลาม ที่เหลือเล็กน้อยนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ

2.6.6 การปกครองและการเมือง

2.6.6.1 พัฒนาการทางด้านการปกครองของภูเก็ต

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544) กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านการปกครองของภูเก็ตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในบางช่วงยังคงไม่มีหลักฐานที่

ชัดเจน นับตั้งแต่ปรากฏชื่อ จังซีลอน ในหนังสือภูมิศาสตร์ของปโตเลมี ในสมัยอาณาจักรศรีวิชัย มีอำนาจควบคุมดินแดนต่างๆ แถบเกาะสุมาตรา รวมถึงแหลมมลายูและได้รวมอาณาจักรตามพรลิงค์ (นครศรีธรรมราช) เข้าไว้ด้วย ภูเก็ต (เมืองกลางในขณะนั้น) ในฐานะเมืองบริวารของนครศรีธรรมราช จึงอยู่ในอำนาจการปกครองของอาณาจักรศรีวิชัยนานถึง 600 ปี

ใน พ.ศ. 1772 อาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมอำนาจและตกอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของอาณาจักรศรีธรรมนคร เมืองภูเก็ต (ซึ่งมีชื่อเรียกว่า ตะกั่ว กลาง) ถูกผนวกเข้าเป็นหัวเมือง ของอาณาจักรศรีธรรมนคร

ราว พ.ศ. 1800 อาณาจักรสุโขทัย มีอำนาจแผ่ขยายจนสามารถครอบครองพื้นที่ต่างๆ จนถึงแหลมมลายูบรรดาเมืองต่างๆ อันรวมถึงเมืองกลาง จึงขึ้นกับอาณาจักรสุโขทัย ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ต่อมาประมาณ พ.ศ. 1893 กรุงศรีอยุธยา มีอำนาจเหนือสุโขทัย บรรดาเมืองขึ้นต่างๆ ของสุโขทัย จึงอยู่ในการปกครองของกรุงศรีอยุธยา รวมถึงหัวเมืองปักษ์ใต้ทั้งหมด ในสมัยพระเอกาทศรถ (พ.ศ. 2148-2163) ปรากฏชื่อเมืองกลาง เป็นเมืองขึ้นกับฝ่ายกลางใหม่

การจัดการปกครองในสมัยอยุธยาในระยะแรก ได้จัดให้นครศรีธรรมราชมีฐานะ เป็นหัวเมืองชั้นนอกในขณะที่ภูเก็ตอยู่ภายใต้การดูแลของนครศรีธรรมราช ในช่วงอยุธยาตอนปลาย ภูเก็ตมีเจ้าเมืองปกครองอยู่ที่บ้านลิพอนและบ้านดอน (ภูเก็ตในขณะนั้นใช้ชื่อเมืองกลาง)

หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาเมื่อ พ.ศ. 2310 มีผู้ตั้งตนขึ้นเป็นหัวหน้าก๊กต่างๆ ทางใต้ มีก๊กนครศรีธรรมราช และภูเก็ตก็รวมอยู่ในก๊กนครศรีธรรมราช เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงรวบรวมก๊กต่างๆ กลับเข้าเป็นปึกแผ่นอาณาจักรเดียวกัน ภายหลังภูเก็ตก็เป็นหนึ่งในกรุงธนบุรี

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ยังคงยึดรูปแบบสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย คือ มีการปกครองในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ในส่วนภูมิภาคได้กำหนดให้หัวเมืองชั้นนอก แบ่งออกเป็นหัวเมืองใหญ่ ซึ่งถือเป็นเมืองที่อยู่ใกล้กัน มีเจ้าเมืองเป็นผู้ดูแลบังคับบัญชา

ในส่วนของภูเก็ต ซึ่งถือเป็นเมืองชั้นรอง โดยมีนครศรีธรรมราชเป็นหัวเมืองใหญ่ ดังนั้นภูเก็ตจึงอยู่ภายใต้การดูแลของนครศรีธรรมราช

2.6.6.2 การจัดตั้งมณฑลภูเก็ต

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544) มณฑล

ภูเก็ตตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2437 โดยการรวมหัวเมืองภาคใต้ชายฝั่งตะวันตกทั้งหมด 7 เมือง คือ ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตะกั่วป่า ะนอง ตรัง สตูล ซึ่งขณะนั้นมณฑลภูเก็ตมีพื้นที่ประมาณ 28,000 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 100,000 คน โดยมีที่ว่าการของมณฑลอยู่ที่ภูเก็ต มีข้าหลวงมณฑลคนแรก คือพระยาทิพโกษา (โต โชติกเสถียร) ซึ่งเป็นข้าหลวงที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปมณฑลภูเก็ต ให้มีความเจริญก้าวหน้า จน พ.ศ. 2437 ได้มีการจัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลขึ้น โดยมีพระยาทิพโกษา เป็นข้าหลวงเทศาภิบาลคนแรกระหว่าง พ.ศ. 2437–2441

พระยาทิพโกษา ถือว่าเป็นรากฐานการปฏิรูปมณฑลภูเก็ตในหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ เป็นผู้ดำเนินการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น เมือง อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และจัดตั้งคณะผู้ปกครองมณฑล หรือ กองมณฑล คือ มีข้าหลวงใหญ่เป็นประธาน มีข้าหลวงฝ่ายมหาดไทย อัยการ สรรพากร และตำรวจภูธร เป็นผู้ช่วยเหลือในเมืองต่างๆ มีผู้ว่าราชการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบ มีการรวมการเมือง 2 คณะ เป็นผู้ช่วยเหลือ คือ กรรมการในทำเนียบ และกรรมการนอกทำเนียบ ในอำเภอ มีการรวมการอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ กรรมการอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นหัวหน้า ปลัดอำเภอ สมุห์บัญชี และเสมียนพนักงานอีกจำนวนหนึ่งเป็นผู้ช่วยเหลือ ตำบลและหมู่บ้านอยู่ในความรับผิดชอบของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกในตำบลและหมู่บ้าน

การปฏิรูปการปกครองในมณฑลภูเก็ต ซึ่งวางรากฐานโดยเฉพาะพระยาทิพโกษา (โต โชติกเสถียร) ได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ในสมัยพระยารัษฎานุประดิษฐ์ฯ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง พ.ศ. 2444 – 2456)

2.6.6.3 สภาพทางการปกครองและการบริการ

ถุติ (2553) การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน แบ่งเขตการปกครองตามลักษณะพื้นที่ออกเป็น 3 อำเภอ 17 ตำบล 107 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1) อำเภอเมืองภูเก็ต 8 ตำบล 44 หมู่บ้าน 2 เทศบาล 6 อบต.
- 2) อำเภอถลาง 6 ตำบล 45 หมู่บ้าน 2 เทศบาล 6 อบต.
- 3) อำเภอกะทู้ 3 ตำบล 18 หมู่บ้าน 2 เทศบาล 1 อบต.

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต (อบต.ภูเก็ต)
- 2) เทศบาล จำนวน 6 เทศบาล
 - (2.1) เทศบาลนครภูเก็ต
 - (2.2) เทศบาลตำบลกระรน
 - (2.3) เทศบาลป่าตอง

(2.4) เทศบาลตำบลกระทุ่ม

(2.5) เทศบาลตำบลเทพกระษัตรี

(2.6) เทศบาลตำบลชิงทะเล

3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 13 อบต.

(3.1) อบต.รัชฎา

(3.2) อบต.วิจิตร

(3.3) อบต.ฉลอง

(3.4) อบต.ราไวย์

(3.5) อบต.เกาะแก้ว

(3.6) อบต.กระรน

(3.7) อบต.กมลา

(3.8) อบต.เชิงทะเล

(3.9) อบต.ศรีสุนทร

(3.10) อบต.เทพกระษัตรี

(3.11) อบต.สาคร

(3.12) อบต.ป่าคลอก

(3.13) อบต.ไม้ขาว

2.6.6.4 สภาพทางการเมือง

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2535) ได้แบ่งสภาพทางการเมืองออกเป็น 2

ลักษณะ คือ

1) การเมืองระดับประเทศ ประชาชนชาวจังหวัดภูเก็ต มีความสนใจและตื่นตัวทางการเมืองพอสมควร จังหวัดภูเก็ตแบ่งเขตการเลือกตั้งได้ 1 เขต และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน (โดยยึดถือจำนวนประชากร 150,000 คนต่อ ส.ส. 1 คน)

2) การเมืองระดับท้องถิ่น มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และคณะ กรรมการสุขาภิบาล

2.6.6.5 ลักษณะการบริหาร

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544) แบ่ง

ลักษณะการบริหารออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) การบริหารราชการส่วนกลาง มีส่วนราชการสังกัดส่วนกลางของ กระ

ทรวง ทบวงกรม ต่างๆ อยู่ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จำนวน 68 หน่วยงาน ทั้งส่วนที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีส่วนราชการสังกัดภูมิภาคของกระทรวง ทบวงกรมต่างๆ มาตั้งสำนักงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต คือ

(2.1) ระดับจังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการจังหวัด จำนวน 35 หน่วย มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด ในการบริหารราชการแผ่นดิน

(2.2) ระดับอำเภอ ประกอบด้วย ส่วนราชการระดับอำเภอ 3 อำเภอ 17 ตำบล และ 107 หมู่บ้าน

3) การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ตมีการปกครองและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ คือ

(3.1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต 1 แห่ง เทศบาล มี 6 แห่ง คือ เทศบาลเมืองภูเก็ต เทศบาลตำบลกระรน อำเภอเมืองภูเก็ต เทศบาลตำบลป่าตอง อำเภอกระทุ เทศบาลตำบลกระทุ อำเภอกระทุ เทศบาลตำบลกระษัตรี อำเภอถลาง เทศบาลตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง

(3.2) องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาทมากต่อการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตในยุคปัจจุบัน ในเขตอำเภอถลาง ในยุคปัจจุบันนี้ มีเขตการปกครองแบบองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด

2.6.6.6 การแบ่งเขตการเลือกตั้งของจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ตที่ผ่านมาแบ่งเขตการเลือกตั้งเขตเดียว มีสมาชิกผู้แทนราษฎร 1 คน ในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จังหวัดภูเก็ตแบ่งเขต การเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีสมาชิกผู้แทนราษฎร 2 คน โดยแบ่งเขตพื้นที่ออกเป็น

เขต 1 ประชากรเขตอำเภอเมือง (ยกเว้นตำบลเกาะแก้วและตำบลรัชฎา)

เขต 2 ประชากรเขตอำเภอกระทุ อำเภอถลาง ตำบลแก้วและตำบลรัชฎา(อ้างถึงใน คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2544)

สรุป มณฑลภูเก็ตตั้งขึ้นโดยการรวมหัวเมืองภาคใต้ชายฝั่งตะวันตกทั้งหมด 7 เมือง คือ ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตะกั่วป่า ระนอง ตรัง สตูล มณฑลภูเก็ตมีข้าหลวงคนแรกคือพระยาทิพโกษา (โต โชติกเสถียร) ซึ่งเป็นข้าหลวงที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปมณฑลภูเก็ต

ให้มีความเจริญก้าวหน้าพระยาทิพโกษา ถือว่าเป็นรากฐานการปฏิรูปมณฑลภูเก็ตในหลายๆด้าน กล่าวคือ เป็นผู้ดำเนินการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น เมือง อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน การปฏิรูปการปกครองในมณฑลภูเก็ตซึ่งวางรากฐาน โดยเฉพาะพระยาทิพโกษา (โต โชติกเสถียร) ได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายในสมัยพระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง)

2.6.7 ศิลปวัฒนธรรมของชาวภูเก็ต

สมหมาย (2540) ได้สรุป วัฒนธรรมของชาวภูเก็ตนั้น จำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ โดยสรุปออกเป็น 2 ประเภท คือ

1 ประเภทวัตถุธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมที่แสดงด้วยรูปแบบ วัตถุ หรือ สิ่งที่สามารถจับถือได้ เช่น สิ่งปลูกสร้าง เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้และศิลปกรรม เป็นต้น

2 ประเภทนามธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมที่แสดงในลักษณะที่ไม่เป็นวัตถุ เช่น ความคิด ศีลธรรม กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ความศรัทธาในศาสนา มารยาทในสังคม แต่ใน ณ ที่นี้จะกล่าวถึงเรื่อง วัฒนธรรมการแต่งกาย ชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต เท่านั้น

2.6.7.1 วัฒนธรรมการแต่งกาย

สมหมาย (2540) กล่าวว่า ชาวภูเก็ตที่สืบเชื้อสายจากมาเลย์ หรืออยู่ในสังคมของมาเลย์ ก็ย่อมจะแต่งกายในมอญไปทางมาเลย์ คือ ผู้ชายนุ่งโจง และเหน็บกริช ส่วนหญิงก็นุ่งโจงปาเต๊ะ สวมเสื้อทรงกระบอก ปลอกชายแหลมลงมาด้านหน้า ที่เรียกว่า ทรงย่าหยา ส่วนผู้ที่สืบเชื้อสายชาวจีน ก็จะแต่งตัวไปตามประเพณีจีน คือ ผู้ชายนุ่งกางเกง ไม่มีสาบและรัดคุม สวมเสื้อแขนยาวปลอกชาย มีกระเป๋าสองข้างที่เรียกว่า เสื้อก๊วยเฮง ผู้ที่ใกล้ชิดฝรั่ง จะนุ่งกางเกงขายาว มีสาบและรัดคุมด้านหน้า สวมเสื้อเชิ้ต มีผ้าผูกคอ มีรองเท้าและถุงเท้าพร้อมเหมือนฝรั่ง

นอกจากนี้ สำนักพิมพ์สารคดี (2535) กล่าวว่า ความเป็นภูเก็ตที่เราสัมผัสได้ในทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็นตึกกรมบ้านช่อง อาหารการกิน หรือแม้แต่วัฒนธรรมจีนที่เข้ามาผสมผสานอยู่มากทีเดียว ทั้งที่แต่เดิมนั้นชาวกลาง (ภูเก็ต) ในอดีตเป็นคนไทยแท้ๆ กับชาวมุสลิมเชื้อสายมาลายู ซึ่งตั้งหลักแหล่งอยู่บนเกาะแห่งนี้เป็นเวลาหลายร้อยปีมาแล้ว

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544) ได้กล่าวว่า แหล่งที่มาของชาวมุสลิมในภูเก็ตว่ามาจากมาเลเซียและอาหรับ มุสลิมชายที่มาจากมาเลเซีย มักสวมหมวกหนิสีดำ มุสลิมชายที่มาจากอาหรับ มักสวมหมวกสีขาว ในปัจจุบันไม่ค่อยนิยมหมวกสีดำ เพราะชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย และได้รับวัฒนธรรมการแต่งกายตลอดจนการสวมหมวกสีขาวและนำการโพกศีรษะเข้ามาด้วยผู้หญิงอิสลาม

ส่วนใหญ่ใช้ผ้าคลุมผม แต่งกายมิดชิด ปัจจุบันชาวไทยมุสลิมเป็นชาวภูเก็ตมากขึ้น และแต่งกายเหมือนชาวภูเก็ตทั่วไป

และ นอกจากนี้ ฤดี (2553) กล่าวว่า เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้คนในภูมิภาคต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมีขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเอง ฉะนั้นจังหวัดภูเก็ตจึงจัดเป็นพหุสังคม มีวัฒนธรรมผสมผสานในหลายรูปแบบ แต่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่มีปัญหาระหว่างกลุ่มชน ทุกคนต่างก็ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาภูเก็ตให้เจริญก้าวหน้า และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ฉะนั้นการศึกษาถึงลักษณะการแต่งกายของชาวภูเก็ตจะเป็นไปในรูปแบบใด ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเพียงอย่างเดียววันนั้น คงจะเป็นการยากที่จะเจาะจงลงไปหากกำหนดการแต่งกายของชาวภูเก็ต จะต้องนำเอาการแต่งกายของกลุ่มคนชาวภูเก็ตมาประยุกต์เป็นแบบใหม่ที่ยอมรับโดยทั่วกัน

2.6.7.2 ความสำคัญของการรักษาวัฒนธรรม

วัฒนธรรมชาวภูเก็ต เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นกว่า 100 ปี ของจังหวัดภูเก็ต ชาวบาหลีกำเนิดจากบรรพบุรุษชาวจีนโพ้นทะเล ที่มาอาศัยและสมรสกับชาวไทยท้องถิ่น ภูเก็ตเกิดเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่งดงามมีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเอง เช่น สถาปัตยกรรมย่านเมืองเก่าภูเก็ต ภาษากาฮาร การแต่งกายชุดย่าหยา และวัฒนธรรมต่าง ๆ ปัจจุบันยังคงรักษาวัฒนธรรมการแต่งกายเอาไว้ เพื่อให้อยู่คู่กับชาวภูเก็ตต่อไป

ภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันงดงาม และยิ่งมากไปด้วยเรื่องราวของประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ก็คือ ประเพณีการแต่งงานของบาหลี หรือวิหาลบาหลีภูเก็ต ซึ่งเป็นประเพณีการออกเรือนของบาหลีแบบโบราณ ที่ชาวบาหลีภูเก็ตยังคงรักษาขนบธรรมเนียมนี้ไว้ และร่วมกันสืบทอดอนุรักษ์ไว้ไม่ให้หายไปจากรุ่นสู่รุ่น ทางสมาคมเพอรานากันภูเก็ต ได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เทศบาลนครภูเก็ต และโรงเรียนสอนทำอาหารและภัตตาคารบาหลีภูเก็ต จัดงานวิหาลบาหลีบาหลี สุดปลายฟ้าอันดามัน เพื่อเป็นการจัดงานแต่งงานตามแบบฉบับของชาวบาหลี เพื่อสืบทอดประเพณีนี้ ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก และยังถือว่าเป็นจุดขายพร้อมกับส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดภูเก็ตอีกทางหนึ่ง โดยทางสมาคมเพอรานากันและชาวบาหลีภูเก็ต ได้ร่วมกันจัดงานประเพณีแต่งงานอันเป็นวัฒนธรรมประเพณีโบราณ หลังจากที่มีการแต่งงานแบบบาหลีหายไปจากจังหวัดภูเก็ตถึง 50 ปี แต่ก็ได้ร่วมกันอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี เพื่อให้ประเพณีที่ดีงามนี้ยังคงอยู่กับชาวภูเก็ตต่อไป

สรุป จังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้คนในภูมิภาคต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนนี้เป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีความหลากหลายของกลุ่มชนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของคนในสังคม มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น ชาวไทยมุสลิม อาศัยอยู่ริมทะเล บริเวณอ่าวมะขาม บ้านกมลา บ้านบางเทา บ้านคอเอน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล บริเวณบ้านราไวย์ เกาะสิเหร่ ส่วนชาวไทยพุทธ อาศัยกระจุกกระจายออกไปนอกตัวเมืองเป็นกลุ่มเป็นพวก เช่น คนไทยที่บ้านตะเคียน บ้านดอน บ้านพอน บ้านสาคุ บ้านเหียง และกลุ่มชนชาวจีนที่อาศัยบริเวณถนนกลาง บางเหนียว และที่อำเภอกะทู้ จึงทำให้เกิดการผสมผสานและหลอมรวมกันระหว่างวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่ว่าจะเป็น ตึกรามบ้านช่อง อาหารการกิน ภาษาพูด ประเพณี และ วัฒนธรรมที่เข้ามาผสมผสานเป็นเอกลักษณ์ของชาวภูเก็ต

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรณี (2536) ศึกษาเรื่องการแต่งกายของชาวผู้ไทยบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาลักษณะเครื่องแต่งกาย และการแต่งกายของชาวผู้ไทย บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาคติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายและการแต่งกายของชาวผู้ไทย บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยอาศัยข้อมูล ทั้งข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม ในการวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกต ซึ่งผลของการศึกษาพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะและรูปแบบเครื่องแต่งกาย พบว่า เครื่องแต่งกายผู้ไทย บ้านกุดหว้า แบ่งเป็น 6 ประเภท คือ 1.1) ผ้าแพร ได้แก่ ผ้าอ้อม ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดมือ ผ้าแพรพอย ผ้าแพรวา และผ้าขาวม้า 1.2) เสื้อ ได้แก่ เสื้อคอบ้าง เสื้อคอกลม เสื้อกั๊กเสก เสื้ออมบ เสื้อฮาวาย เสื้อเชิ้ต เสื้อโปโล และเสื้อดำ 1.3) กางเกง ได้แก่ กางเกงกบ กางเกงขาก๊วย กางเกงหัวฮูด กางเกงฟอร์ม และกางเกงหรง (กางเกงขายาว) 1.4) ผ้าโสร่ง 1.5) ผ้าขี้ริ้น ได้แก่ ขี้ริ้นหมี่ ขี้ริ้นทิวและขี้ริ้นตลาด และ 1.6) เครื่องประดับ

2. ลักษณะการแต่งกาย พบว่า การแต่งกายจะขึ้นอยู่กับวัยและโอกาส ซึ่งแบ่งออกเป็นวัยทารก วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา ส่วนโอกาสนั้น ได้แก่ โอกาสอยู่กับบ้าน โอกาสไปทำงาน โอกาสไปทำบุญ วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา ทั้งชายและหญิงมักแต่งตัวตามแบบสมัยนิยมของตะวันตก เพียงแต่ผู้หญิงยังนิยมใส่ขี้ริ้นหมี่หรือขี้ริ้นตลาด ส่วนผู้หญิงวัย

ชรานิยมแต่งกายแบบดั้งเดิม คือ นุ่งซิ่นห่มผ้าใส่เสื้อแขนสั้นหรือแขนยาว มีผ้าเปี่ยงและเกล้าผม ซึ่งจะพบเห็นในงานบุญต่างๆ เช่น บุญพระเวส และบุญบั้งไฟ เป็นต้น

3. คติความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งกาย แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ คติความเชื่อเกี่ยวกับการทำเครื่องแต่งกาย คติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องประดับ คติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม และคติความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งกาย ชาวผู้ไทยเชื่อว่าเครื่องนุ่งห่มต่างๆ ล้วนเป็นของมีวิญญาณ เมื่อใช้จนขาดแล้ว จะไม่นำไปฝังหรือเผาไฟ แต่จะนำไปทิ้งไว้ที่โคนต้นไม้ให้ผู้ผ่านไปมาตามธรรมชาติ การแต่งกายไปวัดต้องแต่งให้เรียบร้อย มิเช่นนั้นอาจจะเป็นบาปและไม่ได้ขึ้นสวรรค์เมื่อตายไปแล้ว

เรวัตติ (2545) ศึกษาเรื่อง ทศนคติของสตรีมุสลิมต่อการแต่งกายตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม กรณีกรุงเทพมหานคร 1) เพื่อศึกษาถึงทศนคติของสตรีมุสลิมที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ต่อการแต่งกายสตรีมุสลิมตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อทศนคติของสตรีมุสลิมที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ต่อการแต่งกายของสตรีมุสลิมตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม โดยทำการศึกษาจากสตรีชาวมุสลิมจำนวน 140 คน จากเขตมีนบุรี ประเวศน์ ธนบุรี และราชบุรีบูรณะ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจุบันสตรีมุสลิมส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี การปฏิบัติงานหรือการเข้าร่วมกิจกรรมหรือศาสนาพิธีในงานต่าง ๆ จะมีอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ และมีทศนคติที่ดีเกี่ยวกับการแต่งกายตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรสถานภาพในการนับถือศาสนาอิสลาม การศึกษาศาสนาอิสลามอย่างเป็นทางการ ระยะเวลาในการศึกษาศาสนาอิสลาม การเคยนับถือศาสนาอื่นมาก่อนของบิดา การเคยนับถือศาสนาอื่นมาก่อนของสามี การอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีมุสลิมมากกว่าศาสนาอื่น ระยะทางระหว่างบ้านถึงมัสยิด มีผลต่อทศนคติในการแต่งกายตามบทบัญญัติทางศาสนา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้จะมาจากพื้นฐานของการศึกษาทางด้านภาคบังคับของศาสนาที่กำหนดไว้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน และแบบฉบับที่ดีของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) ส่วนทางด้านทศนคติที่เป็นเชิงลบนั้น ถ้าวิเคราะห์ในรายละเอียดแล้วจะเห็นว่ามาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาภาคบังคับทางศาสนาไม่มากนักหรือไม่ได้รับการศึกษาทางด้านศาสนาเลย ข้อเสนอแนะ คือ ส่งเสริมให้การศึกษาทางด้านศาสนา และการให้ความสำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจมากขึ้น รวมทั้งการเริ่มต้นให้การศึกษาทางศาสนาอิสลามควรตั้งแต่อายุน้อย เพื่อเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาศาสนาอิสลาม อีกทั้งน่าจะมีการเปิดการอบรมให้สตรีมุสลิมที่เข้ามายอมรับนับถือศาสนาอิสลามในภายหลังได้มีโอกาสทำความเข้าใจในความสำคัญของการแต่งกายตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามเพราะจะส่งผลต่อการเพิ่มทศนคติในทางที่ดีในการแต่งกายตาม

บทบัญญัติศาสนา

NGUYEN THI (2549) การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนหมู่บ้านเป็นทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ศึกษาลักษณะการแต่งกายของคนไทดำในหมู่บ้านป้าน ศึกษามูลเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทดำในหมู่บ้านป้าน และศึกษาแนวทางการอนุรักษ์การแต่งกายของคนไทดำในหมู่บ้านป้าน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการวิจัยภาคสนาม การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาจากกลุ่มคนไทดำในหมู่บ้านป้าน ซึ่งได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพเป็นราชการ กลุ่มผู้บริหารหมู่บ้าน และกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป้าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับชาวบ้าน สังเกตลักษณะการแต่งกายของคนไทดำสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้แนวคำถามปลายเปิด และมีการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคล (Interview group) ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการแต่งกายของคนไทดำทั้งในอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ผลการวิจัย พบว่า หมู่บ้านป้านเป็นชุมชนคนไทดำที่มีอายุหลายร้อยปี ลักษณะทางกายภาพขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและภูมิประเทศของพื้นที่ในเขตตะวันตกเฉียงเหนือของเวียดนาม ซึ่งเป็นเขตภูเขาสูงและมีอากาศร้อนชื้น ถึงแม้ลักษณะทางด้านสาธารณูปโภค เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของหมู่บ้านได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมก็ตาม แต่คนไทดำหมู่บ้านป้าน ยังคงรักษาระบบเครือญาติขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทดำได้มากกว่าหมู่บ้านอื่นๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง การแต่งกายของคนไทดำในหมู่บ้านป้าน เป็นการสืบทอดมาจากอดีต และได้พัฒนานาจนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทดำตั้งแต่เสื้อผ้าเครื่องประดับ ตลอดจนทรงผมของผู้หญิงไทดำ ผู้หญิงไทดำเป็นกำลังสำคัญในการผลิตผ้า ปัก ลวดลาย และตัดเย็บเสื้อผ้า แต่ปัจจุบันนี้วัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทดำกำลังเปลี่ยนแปลงไป ลักษณะการแต่งกายของคนไทดำมีทั้งแบบไทดำดั้งเดิม แบบผสมระหว่างเครื่องแต่งกายแบบไทดำกับแบบสมัยนิยม และแบบสมัยนิยมเหมือนคนเวียดนามทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ และการประกอบอาชีพ มีปัจจัยหลายอย่างทั้งทางด้านการเมือง (แนวทางการเปลี่ยนแปลงของประเทศในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการประกาศใช้นโยบายและโครงการพัฒนาเศรษฐกิจต่างๆ) เศรษฐกิจ (การยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น การประกอบอาชีพอย่างหลากหลาย ตลอดจนการพัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมเสื้อผ้า) สังคม (การพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคต่างๆ การพัฒนาทางการศึกษา การพัฒนาระบบสื่อสารมวลชน การประกอบอาชีพ) ตลอดจนทางด้านวัฒนธรรม (การรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจากสังคม

ภายนอกเข้ามาในหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมของคนเวียดนามและวัฒนธรรมตะวันตก ได้ส่งผลทางตรงและทางอ้อม ต่อการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการแต่งกายของคนไทดำในหมู่บ้านป้าน แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมแต่งกายแบบไทดำในหมู่บ้านป้าน ควรเน้นการปลูกฝังให้กลุ่มเด็กและเยาวชนมีความรักและความภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ทั้งนี้เพราะคนกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกายมากที่สุด และมีแนวโน้มจะรับการแต่งกายตามแบบสมัยนิยมทั้งในชีวิตประจำวันและในโอกาสต่างๆ นอกจากนี้ คณะผู้บริหารหมู่บ้านถือเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบไทดำ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมตามวัฒนธรรมไทดำภายในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมชมและสามารถพัฒนาเป็นจุดดึงดูดประชาชนในหมู่บ้านอื่นๆ และนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมชม และมีการกำหนดการแต่งกายไทดำอย่างชัดเจน เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ส่วนสำหรับกลุ่มและองค์กรต่างๆ ประจำหมู่บ้าน ควรมีกำหนดการแต่งกายแบบไทดำ สำหรับสมาชิกทุกคนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่ม นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เทคนิคการทอผ้าและการทำผ้าเปี้ยว หรือจัดกลุ่มทอผ้าและผลิตสิ่งของต่างๆ จากผ้าพื้นเมือง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการทำงาน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกของกลุ่มเยาวชนและกลุ่มสตรี ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายแบบไทดำ นอกจากนี้การอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทดำควรทำควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางด้านภาษา

สาวิตร (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสืบเชื้อสายและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการแต่งกายเจ้าสาวชาวไทยเชื้อสายจีน ที่ส่งผลสู่งานสร้างสรรค์ “กรณีศึกษา พิธีวิวาห์บาป๋าเพอรานากัน จังหวัดภูเก็ต” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสืบเชื้อสายและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการแต่งกายเจ้าสาวชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต 2) เพื่อสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ จากขั้นตอน วิธีการ และรูปแบบวัฒนธรรมการแต่งกายของเจ้าสาวจีนที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ในจังหวัดภูเก็ต 1 ชุดการแสดง 3) เพื่อเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ให้ผู้สนใจได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าในโอกาสต่อไป ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ทางลึกจากผู้ชำนาญการภาคสนาม และจากประสบการณ์ของผู้ศึกษา ตลอดระยะเวลา 20 ปี ในการเป็นผู้ร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมบาป๋าภูเก็ต โดยเข้าไปมีส่วนร่วมกับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน ในจังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะครอบครัว คุณจรรยาวัธน์ ตันทวนิช ผู้ชำนาญการทางด้านประเพณีบาป๋าและรวบรวมรักษาชุดแต่งกายของเจ้าสาวชาวไทยเชื้อสายจีนแบบโบราณ มีอายุเก่าแก่กว่าร้อยปี ตลอดจนเข้าร่วมประเพณีที่สำคัญ เช่น ประเพณีการแต่งงานบาป๋าเพอรานากัน ในช่วงเวลา 1 ปี เต็ม ตลอดจนเข้าร่วมปฏิบัติการ ทักษะด้านการทำผม การแต่งกาย การใช้เครื่องประดับแบบ

โบราณ ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะในการแต่งกายตามรูปแบบโบราณอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญมีการ สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการจนเป็นผลสำเร็จ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการตามขั้นตอนเป็นระบบ ผลการศึกษา พบว่า วิถีชีวิต ของประชาชนชาวจีน ซึ่งอพยพมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ มีความสัมพันธ์ผสมผสานวัฒนธรรมกับชาว ไทยดั้งเดิมอย่างลงตัว โดยมีการสืบเนื่องและเปลี่ยนแปลง ในวัฒนธรรมร่วมกันของการแต่งกาย เจ้าสาวชาวไทยเชื้อสายจีน ในการแต่งงานที่มีรูปแบบการแต่งกายสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่างจีน- ไทย กับความเชื่อ ตลอดจนประเพณีที่สืบทอดมากับชายชาวจีน ในการใช้ชีวิตคู่กับสตรีพื้นเมือง ของภูเก็ตอย่างลงตัว ซึ่งเรียกบุตรไทยเชื้อสายจีนว่า บาบ๋า ประเด็นดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นแนวคิด ในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นประเด็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ ระบายนาฏศิลป์ 1 ชุด ภายใต้ชื่อชุด “ระบำบาบ๋าเพอรานากัน” ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ ออกแบบชุดแต่งกาย ในรูปแบบของเจ้าสาวชาวไทยเชื้อสายจีน แบบบาบ๋าเพอรานากัน ต่อไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิมล (2552) ศึกษาเรื่อง สื่อสารอัตลักษณ์กับการแต่งกายของชาวไทยเชื้อ อำเภอบุณพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาสถานภาพของการแต่งกายของ ชาวไทยเชื้อ จากอดีตถึงปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสืบทอด/เปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อสถานภาพ การแต่งกายของชาวไทยเชื้อจากอดีตถึงปัจจุบัน 3) เพื่อศึกษากิจกรรมสื่อสารอัตลักษณ์ผ่าน การแต่งกายของชาวไทยเชื้อจากอดีตถึงปัจจุบัน ในขณะเดียวกันผู้วิจัยได้อาศัยวิธีการวิจัยเชิง คุณภาพ โดยการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งจากการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการทดลองภาคสนาม ผลจากการศึกษาสถานภาพของการแต่งกายด้วยการมองผ่านด้านมิติ พื้นที่และเวลาออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคอดีตส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณภาคกลางของประเทศไทย เช่น จังหวัดเพชรบุรี นครปฐม ราชบุรี และสุพรรณบุรี ต่อมาได้อพยพมาอีกระลอกเข้ามาอาศัยอยู่ใน อำเภอบุณพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือเรียกปรากฏการณ์นี้ว่ายุคพลัดถิ่น (พ.ศ. 2500-2548) จนถึงยุค 2549-ปัจจุบัน โดยการแต่งกายในชีวิตประจำวันในยุคอดีตมีการใช้กันทุกเพศ ทุกวัย และ ทุกกลุ่ม ทำให้มีสถานภาพเฟื่องฟู ต่อมาในยุคพลัดถิ่น พ.ศ. 2500-2548 ด้วยสภาพในชุมชนเกิด การเปลี่ยนแปลงทำให้สื่อพื้นบ้านอยู่ในอาการเริ่มบกพร่องและมีวรัญญาของวัฒนธรรมภายนอกเข้ามา เป็นส่วนหนึ่งในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ จนกระทั่งเข้าสู่ยุค พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน การแต่งกายมี การหดตัวลงด้วยการแสดงตัวตนไว้ในบางวาระและโอกาส ส่วนกรณีการแต่งกายในโอกาสพิเศษ หรือเสื้อที่ใช้ในพิธีศพนั้น กลับแสดงให้เห็นถึงความเข้มข้นของการดำรงอยู่ของสื่อพื้นบ้าน จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ได้เริ่มเข้าสู่ยุคข้างนอกอยู่แต่ข้างในกลวง เนื่องจากในส่วนคุณค่าและ

ความหมายอาจมีความคลายตัวลงไปบ้างแล้ว ด้านสถานภาพของการดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ นี้เกิดจากปัจจัยสี่บทอด ได้แก่ ความเชื่อและความศรัทธาในเรื่อง “ผี” ที่ช่วยหล่อเลี้ยงให้สื่อสามารถดำรงอยู่ในกรอบวัฒนธรรม สำนักทางชาติพันธุ์ สายสัมพันธ์ของระบบเครือญาติ สถาบันการศึกษา และการเข้ามาของหน่วยงานภายนอก ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ได้แก่ เศรษฐกิจ สภาพพื้นฐานทางภูมิศาสตร์ของชุมชน และระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อการสั่นคลอนความเชื่อ สำหรับในแง่กลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ผ่านการแต่งกายของชาวไทยโซ่งพบว่า ยุคอดีตชุมชนไทยโซ่งพลัดถิ่น มีลักษณะโครงสร้างสังคมปิดตัวต่อโลกภายนอก และอยู่ภายใต้เงื่อนไขปัจจัยการผลิตที่เอื้ออำนวย ทำให้สามารถใช้สื่อมาสร้างพรมแดนทางชาติพันธุ์ด้วยการอาศัยกลยุทธ์การต่อต้านหรือใช้การสื่อสารแสดงความไม่พอใจและกีดกันไม่ให้วัฒนธรรมภายนอกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มคนพลัดถิ่น แต่ทว่าเมื่อต้องพลัดถิ่นมาอีกระลอกในยุค พ.ศ. 2500-2548 มีลักษณะรอยต่อของสังคมปิด จึงเป็นเหตุผลให้ชาวไทยโซ่งพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารแบบแยกพื้นที่ ด้วยการสื่อสารตัวตนที่สานต่อไว้ในชุมชน จนกระทั่งถึงยุค พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน เมื่อสังคมเริ่มมีแนวโน้มเปิดตัวต่อสังคมภายนอกมากขึ้นทำให้ชาวไทยโซ่งได้พัฒนากลยุทธ์การขยายช่องทางในการสื่อสารตามวาระโอกาส ได้แก่ พื้นที่เฉพาะชุมชน/ครัวเรือน วัด พิธีกรรม รวมทั้งการขยายพื้นที่สู่สถาบันการศึกษา และขยายพื้นที่การสื่อสารตัวตนออกสู่สังคมภายนอก ซึ่งจะไหลไปตามกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง งานวันเด็ก ทอดกฐิน เป็นต้น ในขณะเดียวกัน ชาวไทยโซ่งก็เรียนรู้ที่จะนำกลยุทธ์ผสมผสาน (Hybridization) มาใช้ เช่น การผสมผสานกับวัฒนธรรมหลัก การผสมผสานสื่อใหม่และเก่า และการผสมผสานบางส่วนของเครื่องแต่งกายกับเครื่องมืออื่น ๆ ทำเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมในรูปแบบของพวงกุญแจ กระเป๋าสะพาย ของใส่มือถือ เป็นต้น สำหรับกรณีของการแต่งกายในโอกาสพิเศษ (พิธีศพ) ได้พยายามรักษากลยุทธ์การสืบทอดความเชื่อเอาไว้ใช้ในการรักษาฐานทางวัฒนธรรม และสามารถสืบทอดตัวตนผ่านพื้นที่พิธีกรรมเอาไว้ได้อย่างเข้มข้นจวบจนถึงยุคปัจจุบัน

ปิยะนันท์ (2553) ศึกษาเรื่อง เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของชาวเปอรานากันในเขตเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาประวัติการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในภาคใต้ของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษารูปแบบวัฒนธรรมการแต่งกายและเครื่องประดับของชาวไทยเชื้อสายจีนหรือบาบ๋า ในเขตเมืองเก่าอำเภอมะนัง จังหวัดภูเก็ต 3) เพื่อเป็นการบันทึกและรวบรวมข้อมูลเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของชาวไทยเชื้อสายจีนหรือบาบ๋า ในเขตเมืองเก่าอำเภอมะนัง จังหวัดภูเก็ต เพื่อนำมาวิเคราะห์และตีความหมายของลวดลายที่พบ ผลการวิจัย พบว่า ชาวจีนได้เข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์แทบจะ

ทุกประเทศ ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวนมาก ตั้งแต่สมัยโบราณ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ ประกอบกับคนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี คนต่างชาติต่างภาษาไม่เบียดเบียนและจำกัดสิทธิการนับถือศาสนาอื่นๆ ทำให้ชาวจีนจำนวนมากเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย ซึ่งชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากมณฑลทางภาคใต้ โดยเฉพาะในเขตมณฑลฮกเกี้ยนและกวางตุ้ง มณฑลทั้งสองนั้นมีเขตติดต่อกับทะเล ชาวจีนในบริเวณนั้นจึงมีความถนัดในการใช้ทะเลติดต่อกับภาคอื่นๆ ของจีนและติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ เมื่อชาวจีนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย มักจะมีการรวมตัวที่ใดที่หนึ่งก่อน เช่น กรุงเทพฯ หรือภูเก็ต โดยอพยพหนีความอดอยาก รุนแรงเข้าสู่เมืองภูเก็ต ซึ่งเชื่อว่าเป็นแหล่งที่ดีอุดมสมบูรณ์ในการทำมาหากิน ประชากรพื้นเมืองไม่หนาแน่น โดยกลุ่มชาวจีนที่อพยพเข้ามาในระยะแรกเป็นชายฉกรรจ์ มีการศึกษาไม่สูงและมีฐานะยากจน จึงได้อพยพเข้ามาเป็นแรงงานในเมืองภูเก็ต นอกจากอพยพมาจากประเทศจีนแล้ว ยังมีบางส่วนอพยพมาจากปีนัง สิงคโปร์และมะละกา วิถีชีวิตของชาวจีนในภูเก็ตคล้ายคลึงกับคนจีนในปีนัง เพราะส่วนใหญ่อพยพมาจากปีนัง ซึ่งย่านเมืองเก่า เป็นย่านประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมของชาวภูเก็ต ไม่ว่าจะเป็นด้านสถาปัตยกรรม ประเพณีท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางภาษา อาหาร การกินดื่ม ความเชื่อเรื่องผี ผาตง วิถีความเป็นอยู่ การแต่งกายและการแต่งงาน ประเพณีการแต่งงานที่เป็นซึ่งการแต่งงานแบบโบราณเป็นประเพณีการแต่งงานที่นิยมของชาวภูเก็ตเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนในอดีตย้อนหลังไม่ต่ำกว่า 70-80 ปี นับเป็นสมัยที่ชาวจีนมีอิทธิพลมากในเมืองภูเก็ตและได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมมาจากปีนัง ซึ่งเป็นการผสมผสานวัฒนธรรมไทยของฝ่ายแม่และวัฒนธรรมจีนของฝ่ายพ่อ โดยเรียกเหล่าลูกผสมที่เกิดจากพ่อที่เป็นชายชาวจีนและแม่หญิงชาวท้องถิ่นภูเก็ต บ้าบาหรือในภาษาสากลเรียกว่า พวกเปอรานากัน ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของชาวเปอรานากันในเขตเมืองเก่าอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม ซึ่งการลงเก็บข้อมูลพบเครื่องแต่งกายจำนวน 61 ชิ้นและเครื่องประดับ 37 ชิ้น รูปแบบของเครื่องแต่งกายนั้นได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบเครื่องแต่งกายชาวจีนตั้งแต่ราชวงศ์หมิงของจีน ประสานกับรูปแบบเครื่องแต่งกายท้องถิ่นของมาเลเซีย ส่วนเครื่องประดับจะมีการผสมผสานหลายวัฒนธรรม รูปแบบศิลปกรรมท้องถิ่น จีน อินเดียและตะวันตก ลวดลายของเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับจะใช้กลุ่มลวดลายใบไม้ และดอกไม้เป็นกลุ่มลวดลายหลัก และพบการใช้กลุ่มลวดลายสัตว์ลี้ริมงคลร่วมด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า ใช้กลุ่มลายเรขาคณิตด้วย จากการศึกษาวิเคราะห์เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับและลวดลายที่ปรากฏในเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของชาวเปอรานากัน ในเขต

เมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า รูปแบบของเครื่องแต่งกายนั้นได้รับอิทธิพลมาจาก รูปแบบเครื่องแต่งกายชาวจีนตั้งแต่ราชวงศ์หมิงของจีน ผสมกับรูปแบบเครื่องแต่งกายถ่ายทอด มาโดยตรงจากปิ่นังและมะละกามายังภูเก็ต รูปแบบเครื่องแต่งกายจะเหมือนกับที่ปิ่นังและมะละ กะ ส่วนเครื่องประดับจะมีรูปแบบที่ส่งต่อมาจากปิ่นังและมะละกาสู่ภูเก็ตเช่นเดียวกัน เครื่องประดับจะมีการผสมผสานหลากหลายวัฒนธรรม รูปแบบศิลปกรรมท้องถิ่น จีน อินเดีย และ ตะวันตก เนื่องด้วยการค้าขายที่เจริญรุ่งเรืองจึงสามารถนำเข้าและซื้อขายและเปลี่ยนสินค้ามีค่าได้ อย่างเสรี ในบริเวณนี้ลวดลายที่พบนั่นจะเป็นลวดลายที่มีความเป็นตะวันตก ลวดลายประดับแบบ อินเดีย ผสมกับศิลปกรรมจีน โดยชาวเปอร์เซียกันได้เลือกเครื่องประดับที่มีลวดลายสัตว์ต่างๆ ลวดลายพรรณไม้และลวดลายเบ็ดเตล็ดที่เข้ากับคติความเชื่อในวัฒนธรรมจีนเกี่ยวกับลวดลายที่ เป็นสิริมงคลซึ่งมีวัฒนธรรมจีนเป็นวัฒนธรรมรากฐานดั้งเดิม โดยการส่งต่อวัฒนธรรมการใช้ เครื่องประดับและการสร้างลวดลายมาจากปิ่นังและมะละกา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง กับการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า การอพยพเข้ามาของชาวจีนมีด้วยกัน 6 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ จีนแต้จิ๋ว จีนแคะ จีนไหหลำ จีนกวางตุ้ง จีนฮกเกี้ยน และพวกอื่นๆ ที่มาจากไต้หวัน เชียงไฮ้และจากนิงโป และได้ จำแนกเส้นทางได้ 4 เส้นทางด้วยกัน ดังนี้ (กลุ่มที่หนึ่ง) มาด้วยเรือสำเภาจีนไม่มีจุดหมาย ปลายทาง (กลุ่มที่สอง) เป็นกลุ่มคนจีนที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งบริเวณแหลมมลายู บริเวณช่องแคบมะ ละกา เป็นคนจีนที่มีความทะเยอทะยานสูง (กลุ่มที่สาม) คือกลุ่มคนจีนที่เข้ามาอยู่ทางภาคกลาง ของประเทศไทยก่อน แล้วค่อยอพยพมาภาคใต้ในภายหลัง และ(กลุ่มที่สี่) เป็นกลุ่มกรรมกรที่เข้ามา ทำเหมืองแร่ตามข้อเสนอของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ กรมการเมืองภูเก็ตที่เสนอให้รัฐบาลสนับสนุน การเดินทางของกรรมกรจีนที่เดินทางโดยตรงจากจีนมาภูเก็ต เมื่อกลุ่มคนจีนเหล่านี้เข้ามาจึงได้ นำเอาวัฒนธรรมของตัวเองติดตัวเข้ามาด้วยจึงทำให้เกิดการผสมผสานหลอมรวมหรือเกิดการหล่อ หลอมวัฒนธรรมกับคนภูเก็ตท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของสถานที่ดั้งเดิมซึ่งจึงทำให้เป็นวัฒนธรรมใหม่ ขึ้นมาที่เรียกกันว่าวัฒนธรรมแบบบาบ๋า จึงทำให้กลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของคนภูเก็ต รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณี อาหารการกิน การใช้ภาษาการพูด ตึกรามบ้านช่อง และการแต่งกาย ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ตทั้งสิ้น

อรพรรณ (2555) ศึกษาเรื่อง กระแสวัฒนธรรมจีนบาบ๋าในบริบทการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณี ถนนกลาง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การวิจัยภาคสนาม โดยสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่ มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยเชื้อ

สายจีนบาบ๋าในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต และเพื่อศึกษาพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบัน ผลการวิจัย พบว่า สภาพวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนบาบ๋ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งจากภายนอกและภายในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสของการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากภายนอกเข้าสู่ชุมชน และการพัฒนาภายในชุมชนเองที่ปรับตัวรับมือให้เข้ากับกระแสการท่องเที่ยวที่เข้ามา ในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนบาบ๋ายังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องของวัฒนธรรมการไหว้เจ้า การเคารพบรรพบุรุษ ประเพณีการแต่งงาน โดยพิธีการบางอย่างมีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบันแต่ความหมายและคุณค่ายังคงเหมือนเดิมในส่วนของวิถีชีวิตทั่วไป ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย มีทั้งกิจการที่รับช่วงต่อบรรพบุรุษและกิจการเปิดใหม่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีการนำทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มาดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีนบาบ๋าผ่านวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยที่คนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่คิดจะเปลี่ยนตัวเองเพื่อการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน แต่อยากให้การท่องเที่ยวที่เข้ามานั้นเคารพสิทธิของคนในชุมชน เน้นการเผยแพร่และเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างผ่านวิถีชีวิตของคนในชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาวัฒนธรรม การแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี จังหวัดภูเก็ต มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

3.3.3 การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ คือ ผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น อายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไป ซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ใน จังหวัดภูเก็ต และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในจังหวัดภูเก็ต โดยครอบคลุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่อยู่ใน ปรากฏการณ์ของพื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เหตุที่ผู้ศึกษากำหนดอายุเช่นนี้ เพราะทางจิตวิทยาว่าด้วยพัฒนาการของมนุษย์ ว่า

วัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรือวัยกลางคนนั้น ยิ่งอายุมากขึ้นความสามารถในการเรียนรู้จะยิ่งลดลง ความจำไม่ดีเท่าวัยรุ่น แต่มีสิ่งชดเชย เช่น ประสบการณ์ การใช้เหตุผลดีขึ้น การควบคุมอารมณ์ดีขึ้น (อ้างถึงใน จารุภา, 2551) ทั้งนี้ประชากรดังกล่าว อาจเป็นผู้มีส่วนร่วมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อจะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และนำมาสู่ข้อสรุปของการศึกษารั้งนี้

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยเริ่มจากการสอบถามผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต เพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูลและขอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นๆ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบอลลูกหิมะ (Snowball Sampling) คือ ผู้ศึกษาเริ่มด้วยการสัมภาษณ์และให้กลุ่มตัวอย่างแนะนำรายชื่อผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นๆต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะครอบคลุมกลุ่มอาวุโส กลุ่มผู้นำ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และตัวแทนหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในจังหวัดภูเก็ต โดยผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำจำนวน 8 ท่าน ดังนี้

1. คุณจู้ พงศ์ประดิษฐ์ อายุ 83 ปี เป็นชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต
2. อาจารย์ไชยยุทธ ปิ่นประดับ อายุ 75 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 3 บ้านเหมืองแร่ กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต ศศ.บ.(กิตติมศักดิ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เครือข่ายศูนย์มนุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
3. คุณจตุรรัตน์ ตันทวนิช อายุ 72 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาศาลเยาวชน และครอบครัวจังหวัดภูเก็ต และรองประธานมูลนิธิ ทำแท่งพกษัตริ์และทำวศรีสุนทร
4. อาจารย์สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์ อายุ 67 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ต
5. อาจารย์ฤดี ภูมิภูถาวร อายุ 65 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้บรรยายพิเศษ และเป็นอาจารย์สอนสังคมศึกษาโรงเรียนสตรีภูเก็ต โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา
6. อาจารย์จรินทร์ นีรนาวโรดม อายุ 59 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
7. คุณยินดี มโนสุนทร อายุ 53 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานชุมชนเมืองเก่า

ประธานสภาวัฒนธรรม ตำบลตลาดใหญ่ สภาชุมชนวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

8. คุณสุรเชษฐ์ เจริญผล อายุ 38 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง พนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติภูเก็ต หั่ว

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

3.2.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา ตลอดจนได้รับการปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งคำถามออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

ด้านที่ 2 ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีในจังหวัดภูเก็ต

ด้านที่ 3 ศึกษารูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีในจังหวัดภูเก็ต

ด้านที่ 4 วิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีในจังหวัดภูเก็ต

3.2.1.2 เครื่องบันทึกเสียง

ผู้ศึกษาใช้ เครื่องบันทึกเสียง จำนวน 1 ชุด ในการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ เพื่อป้องกันความผิดพลาดช่วงรอยต่อของแต่ละข้อคำถาม

3.2.1.3 กล้องบันทึกภาพ

ผู้ศึกษาใช้ กล้องบันทึกภาพ จำนวน 1 ชุด ในการบันทึกข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่างและลำดับภาพถ่ายขณะทำการสัมภาษณ์ เพื่อป้องกันความผิดพลาดช่วงรอยต่อของแต่ละข้อคำถาม

3.2.1.4 สมุดบันทึกภาคสนาม

ผู้ศึกษาใช้บันทึกข้อมูลที่สัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์และแปลความหมาย

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา ทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของเนื้อหา ให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาแล้วนำไปสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสัมภาษณ์โดยขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมพิจารณา จากนั้นแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จะอยู่ระหว่าง 0.5-1 ซึ่งถือว่าใช้ได้ (ธานินท์, 2551)

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต โดยเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชน ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 8 ท่าน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม – กันยายน 2556

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary) จากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต

3. การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต ผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) คือ ผู้ศึกษาเฝ้าสังเกตหรือเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อยู่ภายนอก โดยไม่ได้เข้าไป

ร่วมกิจกรรมที่ทำอยู่ ในระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน 2556

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) กับกลุ่มตัวอย่างมีวิธีการ ดังนี้

3.3.1.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต เพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูลและขอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในจังหวัดภูเก็ต ที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

3.3.1.2 ขั้นแนะนำตัว ผู้ศึกษาได้แนะนำตัวอย่างเปิดเผย และแจ้งให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

3.3.1.3 ขั้นสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต โดยเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากองค์กรภาครัฐและเอกชน ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 8 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า พร้อมทั้งมีการบันทึกเสียงลงในเครื่องบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ทุกครั้ง

3.3.1.4 ขั้นเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ หลังจากการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ถอดคำสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียงและจดลงในสมุดบันทึกภาคสนามไว้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ และความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสัมภาษณ์ และจัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

หมายเหตุ : ในการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาจะขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary) จากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมืองใน

จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์

3.3.3 การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต

ผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) คือ ผู้ศึกษาเฝ้าสังเกตหรือเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อยู่ภายนอก โดยไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่ทำอยู่ เพื่อสังเกตพฤติกรรมและเหตุการณ์ เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์และความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และผู้ศึกษานำเสนอการเก็บข้อมูลจากการสังเกตแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) โดยข้อมูลที่ได้ศึกษามาจาก

3.3.3.1 จากการศึกษาค้นคว้าในทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต

3.3.3.2 จากการศึกษาภาคสนาม ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ให้ข้อมูลในลักษณะบอกเล่า (Oral History)

แหล่งข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้จากการสังเกตมีแหล่งที่มา ดังนี้

- 1) ข้อมูลจากภาพถ่ายการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีในอดีต ที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต
- 2) ข้อมูลจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต
- 3) ข้อมูลจากห้องสมุดและศูนย์วัฒนธรรม ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- 4) ข้อมูลจากร้านขายชุดพื้นเมือง ในจังหวัดภูเก็ต
- 5) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัยในปัจจุบัน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น และประเด็นสำคัญ ที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ของกลุ่มตัวอย่าง จากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ตและจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ของผู้

ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากนั้นผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) ด้วยการนำข้อมูลทุกส่วนที่รวบรวมได้ โดยวิธีการจัดบันทึก บันทึกเสียง ขณะสัมภาษณ์ และจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมารวบรวมกัน วิเคราะห์ผลเพื่อตอบปัญหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมา วิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อความต่อไปนี้

1. การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
2. เหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
3. ชาวจีนส่วนใหญ่ที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
4. การเดินทางของชาวจีนเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต
5. บริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน
6. วิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรมและประเพณี ของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
7. การสร้างครอบครัวของชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
8. ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้านวัฒนธรรมและการแต่งกาย
9. การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิตของชาวภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง
10. การเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมา

วิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อความต่อไปนี้

1. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอดีต
2. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน
3. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต
4. อิทธิพลที่ทำให้การแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต
5. ความคิดเห็นด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
6. จุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต
7. ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
8. แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

3.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษารูปแบบและลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อความต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
2. วิวัฒนาการของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง

เมือง จังหวัดภูเก็ต

3. กรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

3.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย มีรายละเอียด ดังนี้

3.4.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อต่อไปนี้

- 1) ในด้านภูมิประเทศ
- 2) ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ
- 3) ในด้านเศรษฐกิจ
- 4) ในด้านสังคม
- 5) ในด้านการปกครองและการเมือง
- 6) ในด้านศิลปวัฒนธรรม

3.4.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อต่อไปนี้

- 1) ในด้านภูมิประเทศ
- 2) ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ
- 3) ในด้านเศรษฐกิจ

- 4) ในด้านสังคม
- 5) ในด้านการปกครองและการเมือง
- 6) ในด้านศิลปวัฒนธรรม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

วิทยานิพนธ์เรื่อง “วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต” ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนใน จังหวัดภูเก็ต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม การแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง ในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อความ ดังต่อไปนี้

1. การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
2. เหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
3. ชาวจีนส่วนใหญ่ที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
4. การเดินทางของชาวจีนเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต
5. บริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน
6. วิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรมและประเพณี ของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
7. การสร้างครอบครัวของชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
8. ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้านวัฒนธรรมและการแต่งกาย
9. การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิตของชาวภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง
10. การเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี

อำเภอเมือง ในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าผ้าใบของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อความต่อไปนี้

1. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอดีต
2. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน
3. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต
4. อิทธิพลที่ทำให้การแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต
5. ความคิดเห็นด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าผ้าใบของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
6. จุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าผ้าใบของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต
7. ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
8. แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าผ้าใบของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษารูปแบบและลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าผ้าใบของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าผ้าใบของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดู พฤติกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าผ้าใบของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) ภายใต้กรอบข้อความต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าผ้าใบของ

สตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2. วิวัฒนาการของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของ

สตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

3. กรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี

อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย มีรายละเอียด ดังนี้

4.1.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง ในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อความต่อไปนี้

- 1) ในด้านภูมิประเทศ
- 2) ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ
- 3) ในด้านเศรษฐกิจ
- 4) ในด้านสังคม
- 5) ในด้านการปกครองและการเมือง
- 6) ในด้านศิลปวัฒนธรรม

4.1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง ในจังหวัดภูเก็ต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดูพฤติกรรมกรรมการแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ภายใต้กรอบข้อความต่อไปนี้

- 1) ในด้านภูมิประเทศ
- 2) ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ

- 3) ในด้านเศรษฐกิจ
- 4) ในด้านสังคม
- 5) ในด้านการปกครองและการเมือง
- 6) ในด้านศิลปวัฒนธรรม

4.2 อภิปรายผล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) เกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ภายใต้กรอบข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

1. การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
2. เหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
3. ชาวจีนส่วนใหญ่ที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
4. การเดินทางของชาวจีนเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต
5. บริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน
6. วิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรมและประเพณี ของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต
7. การสร้างครอบครัวของชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต
8. ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้านวัฒนธรรมและการแต่งกาย
9. การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิตของชาวภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง
- 10 การเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ผลปรากฏตามตารางที่ 4.1-4.10

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
การตั้งถิ่น ฐานของชาว จีนในจังหวัด ภูเก็ต	“ชาวจีนส่วนใหญ่ในจังหวัดภูเก็ตเป็นกลุ่มคน ฮกเกี้ยน มาจากเมือง เซี่ยะเหมิน มณฑล ฝูเจี้ยน ทางตะวันออกเฉียงใต้ของจีน เข้ามามากที่สุด คือในสมัยรัชกาลที่ 3-5 ซึ่งในขณะนั้น ประเทศจีนเกิดปัญหาทางการเมือง ส่งผลให้คนจีนเกิดความยากจน และต้องการออกนอกประเทศ จึงได้อพยพเดินทางโดยเรือสำเภา” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “คนจีนยุคแรกจะมาตามเส้นทางเดินเรือ ได้อพยพมาทางฝั่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเข้าไปทำงานตามเส้นทางเรือ โดยเริ่มจาก มะละกา มาเลเซีย สิงคโปร์ ปีนัง และภูเก็ต เนื่องจากภูเก็ตเป็นเมืองท่า และเป็นเกาะที่อยู่ติดกับทะเลอุดมไปด้วยแร่ดีบุก จึงทำให้ชาวจีนเข้ามาประกอบอาชีพ กุหลีเหมือง”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ชาวจีนมาจากมาเลเซียและสิงคโปร์” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ในสมัยรัชกาลที่ 2-3 เป็นช่วงที่ยุโรปและอังกฤษต้องการแร่ดีบุก จึงชักชวนชาวจีนจากฮกเกี้ยนและเมืองปิ่นมั่งมาร่วมกันทำการค้า จึงมีการแต่งตั้งนายเพื่อไปเจรจาติดต่อชาวจีนจากเมืองฮกเกี้ยนและเมืองปิ่นมั่งมาทำธุรกรรมร่วมกัน โดยมีเงื่อนไขอยู่ 5 ข้อ คือ 1) ทางรัฐบาลจะออกค่าไปกลับให้ 2) จะให้เงินไว้กับลูกเมียที่เมืองจีนแล้วมาทำงานหักกลับไป 3) มีค่าแรงรายวันหรือเหมาเป็นรายเดือน 4) จะมีที่อยู่และอาหารให้ 5) จะต้องยึดถือสัญญาให้ครบ 3 ปี ไม่งั้นนั้นจะถูกลงโทษตามอาญาไทย เมื่อชาวจีนได้รับความมั่นใจเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างนี้ก็เลยเคลื่อนย้ายมายังภูเก็ต” (จรินทร์. นิรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556)	สุทธิวงศ์ และ คณะ (2544) กล่าวว่า ชาวจีนอพยพเคลื่อนย้ายเข้าตั้งหลักแหล่งในภาคใต้มากที่สุดในช่วงสมัยรัชกาลที่ 3-5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ แล้วค่อยทยอยเข้ามาเรื่อยๆ ชาวจีนกลุ่มนี้อพยพเข้ามาเป็นกุลีในเหมืองแร่ดีบุก เนื่องจากสภาวะการขาดแรงงานซึ่งมีทั้งพวกจีนอพยพที่โดยสารเรือเดินทางมาเองอย่างอิสระและที่มาตามข้อเสนอขอของพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี และกรมการเมืองภูเก็ตที่เสนอให้รัฐบาลสนับสนุนแก่เรือที่รับกุลีเดินทางจากเมืองจีนมาเมืองภูเก็ตโดยได้รับตัวสินเชื่อ ซึ่งมีบริษัทจัดหาแรงงานและนายเหมือง ออกค่าโดยสารและค่าใช้จ่ายให้ก่อนแล้วต้องทำงานชดเชยค่าตัวสินเชื่อจน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต	“ชาวจีนกลุ่มแรกที่เป็นกลุ่มใหญ่ได้มาอาศัยอยู่ที่บ้านเก็ตโฮ่ ในช่วงรอยต่อของรัชกาลที่ 1-2 ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทั้งหมดกล่าวไว้ว่า เส้นทางเดินเรือที่สำคัญของชาวภูเก็ต คือ คลองบางใหญ่ไหลมาจากเก็ตโฮ่ จนไปถึงปากอ่าวสะพานหิน” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “แต่เดิมในสมัยที่เรียกว่า เกาะภูเก็ต ชาวจีนได้เข้ามาอาศัยที่เมืองถลาง แต่มีจำนวนไม่มาก เนื่องจากถลางมีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ชาวจีนบางส่วน อพยพมาอยู่แถวโรงเหล้า บ้านเก็ตโฮ่ อำเภอกะทู้ จนกระทั่งมีชาวจีนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งตำบลจนเกิดการกระจายตัวไปบ้านทุ่งทอง เพราะบริเวณนั้นมีการทำเหมืองแร่เป็นจำนวนมาก” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จรรยารัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ชาวจีนส่วนใหญ่ที่ได้เข้ามาอยู่ในจังหวัดภูเก็ตได้อพยพเข้ามาอยู่ในช่วงปลายรัชกาลที่ 3 ชาวจีนที่อพยพมามี 3 มณฑลหลัก ได้แก่ มณฑลฮกเกี้ยน กวางตุ้ง ไหหลำ โดยอพยพออกนอกประเทศมากับเรือสำเภา หรือเรือขนส่งสินค้า ชาวจีนส่วนใหญ่ที่เข้ามาเป็นชาวจีนโพ้นทะเลหรือชาวจีนหัวเดียวได้เข้ามาทำงานเป็นกุลีเหมือง” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	ครบถ้วนตามสัญญา จึงจะเป็นอิสระ โดยคนจีนสมัยแรกได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านเก็ตโฮ่ แล้วมาที่อำเภอกะทู้ ทุ่งทอง ส่วนคนจีนที่มาจากหลัง ได้เข้ามาอยู่ตามบางเหนียว และในเมืองภูเก็ตและได้กระจัดกระจายไปทั่วทั้งเกาะภูเก็ต (อ้างถึงใน ฤดี, 2553)

จากตารางที่ 4.1 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาสรุปได้ว่า ชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต มีการอพยพมาจากมณฑลทางตอนใต้ของจีน ในช่วงระหว่างรัชกาลที่ 3-5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเข้ามาเป็นแรงงานในเหมืองแร่ดีบุก ที่บ้านเก็ตโฮ่ อำเภอกะ

ตู้ เป็นที่แรก แล้วค่อยเริ่มขยายถิ่นฐานออกไป

ตารางที่ 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
เหตุผลที่ ชาวจีน มาตั้งถิ่น ฐานใน จังหวัด ภูเก็ต	“แรงจูงใจที่เห็นได้ชัดจนเป็นอันดับแรก คือ 1) เข้ามาลงทุนทำเหมืองแร่ดีบุกและกาลีเหมือง 2) เข้ามาทำธุรกิจการค้า 3) หนีภัยสงครามและความอดอยากในจีน เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรแร่ดีบุกเป็นจำนวนมาก จึงเหมาะแก่การเข้ามาตั้งถิ่นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวจีนที่มีความรู้ที่จังหวัดภูเก็ตเคยมีชาวต่างชาติเข้ามาขุดแร่ดีบุก จึงมีแนวความคิดว่าการทำเหมืองแร่ อาจส่งผลให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น การเข้ามาทำเหมืองแร่ดีบุกจึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ เพราะภูเก็ตเป็นเมืองท่าที่ติดกับทะเล และอุดมไปด้วยแร่ดีบุก จึงทำให้ชาวจีนที่อพยพมาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นกาลีเหมือง” (ยินดี มโนสุทธ. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ชาวจีนได้เข้ามาทำเหมืองแร่ดีบุก เพราะภูเก็ตเป็นเมืองที่มีแร่ดีบุกมาก” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “เนื่องจากทางการไทยได้เป็นผู้จัดหาชาวจีน โดยมีสัญญา 5 ข้อจากทางการไทย จึงทำให้ชาวจีนเกิดความมั่นใจจึงได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่อทำเหมืองแร่ดีบุก” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “การอพยพโยกย้ายออกจากแผ่นดินใหญ่ของคนจีน เพราะเกิดสงครามกับอังกฤษ จีนแพ้สงครามและได้ทำสัญญาสงบศึก จีนจึงเสียค่าปฏิกรรมสงครามโดยเจ้าเมืองก็ไปขูดรีดลงมาสู่แรงงานด้านล่าง ซึ่งประชากรต้องทำงานอย่างหนักเพื่อหาเงินมาใช้ให้กับค่าปฏิกรรมสงครามเพื่อรักษาแผ่นดินไว้ จึงทำให้ชาวจีนอพยพเพื่อหาแหล่งทำมาหากินและรักษาชีวิตตัวเอง จีนยกเกียนมาทาง	สุทธิวงศ์ และ คณะ (2544) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ชาวจีนอพยพออกจากประเทศไปอยู่ต่างแดน คือ ปัญหาทางภัย เนื่องจากประเทศจีนมีการเปลี่ยนแปลงราชวงศ์ในแต่ละครั้ง มักเกิดการแย่งชิงอำนาจในราชสำนัก จึงทำให้กลุ่มที่เสียอำนาจต้องอพยพหลบหนีราชภัยไปอยู่ต่างแดน อีกทั้งชาวต่างชาติเข้ามาแทรกแซงด้านอิทธิปไตย แย่งชิงทรัพยากรและอำนาจทางการค้า รวมทั้งแย่งชิงดินแดนเพื่อเป็นฐานพลังอำนาจของตน มีการเปิดท่าเรือเสรี และค้าขายโดยเสรีชาวจีนไม่ยอมเพราะถูกเอารัดเอาเปรียบเกินไป ประกอบกับบริษัทอีสต์อินเดียของอังกฤษนำฝิ่นจาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
เหตุผลที่ ชาวจีนมา ตั้งถิ่นฐาน ใน จังหวัด ภูเก็ต	มะละกา มาป็นัง ทั้งหมดนี้เรือที่มาต้องแวะสิงคโปร์ จีนบางส่วนลง ป็นัง หรือสิงคโปร์ เหลือมาไม่มากก็ผ่านพื้นมาทางอ่าวภูเก็ตที่ สะพานหิน จึงลงเรือที่นี่เพราะภูเก็ตเป็นแหล่งที่ทำมาหากินในเรื่อง ของแร่ดีบุก แร่ดีบุกจึงกลายเป็นแม่เหล็กในการดึงดูดพี่น้องชาวจีน ให้มาที่ภูเก็ต เป็นการหนีภัยแห่งความยากจน และการแสวงโชคอัน เป็นอีกประการหนึ่ง” (สมหมาย ปันพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “เนื่องจากอดอยาก และโดนพวกฝรั่งข่มเหง คนจีนไม่ยอมเพราะ โดนเอารัดเอาเปรียบมากเกินไป จึงทำให้คนจีนที่เป็นชาวไร่ชาวนา ต้องหนี คนจีนตอนใต้แถวมณฑลฟูเจี้ยน คือ ฮกเจี้ยน หนีออกมา ก่อน เพราะฟูเจี้ยนอยู่ริมทะเล” (ไชยยุทธ ปันประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ในประเทศจีนเกิดความแห้งแล้งจากภัยธรรมชาติและผลจาก สงคราม ชาวจีนได้หนีออกนอกประเทศ และเหตุผลที่ชาวจีนได้เข้า มาในภูเก็ตเพราะเข้ามาทำเหมืองแร่ดีบุก ทำประมง ทำการเกษตร การปลูกยางพารา การทำสวนมะพร้าว ทำโรงน้ำแข็ง” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	ภายนอกเข้าไปแลก กับใบชาจนทำให้ นำไปสู่การเกิด สงครามฝิ่นใน ประเทศจีน ทำให้ ชาวจีนต้องอพยพ หลบหนีออกจาก ประเทศเป็นจำนวน มาก (อ้างถึงใน ฤดี, 2553)

จากตารางที่ 4.2 เหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษารูปได้ว่า เหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตนั้นเป็นเพราะ ประสบกับภาวะความแห้งแล้งจากภัยธรรมชาติ อีกทั้งการทำสงครามทั้งภายในประเทศจากการแย่งชิงอำนาจในราชสำนักและต้องทำสงครามกับประเทศอังกฤษ ทำให้เกิดความอดอยาก จึงเป็นเหตุที่ต้องทำให้มีการอพยพมาหาที่ตั้ง

ถิ่นฐานที่จังหวัดภูเก็ต เพราะภูเก็ตเป็นแหล่งทำมาหากินในเรื่องของแร่ดีบุก แร่ดีบุกจึงกลายเป็นแม่เหล็กในการดึงดูดชาวจีนให้มาลงหลักปักฐานที่จังหวัดภูเก็ต

ตารางที่ 4.3 วิเคราะห์ข้อมูลชาวจีนส่วนใหญ่ที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ชาวจีนส่วนใหญ่ที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต	“ชาวจีนที่เข้ามาที่ภูเก็ตในภูเก็ตคือ ชาวจีนฮกเกี้ยน นอกจากนั้นเป็น ชาวจีนแต้จิ๋ว ไหหลำ แต่มีจำนวนไม่มากเท่ากับชาวจีนฮกเกี้ยน” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ในสมัยนั้นมีชาวจีนได้เข้ามาหลากหลาย ชาวจีนได้เข้ามาเยอะที่สุด คือ ชาวจีนฮกเกี้ยน และมาอาศัยอยู่ที่ภูเก็ต บางคนก็ได้เข้ามาทำงานเป็นกุลีเหมือน ส่วนบางคนก็อาจจะจะมีเงินทองมาบ้างก็ได้เข้ามาทำธุรกิจที่ภูเก็ต”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “เป็นชาวจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด และมีแต้จิ๋ว กวางตุ้ง จีนแคะ มาเลเซีย ไหหลำ” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มาจากมณฑลฮกเกี้ยน และชาวจีนเมืองปีนัง เพื่อเข้ามาทำการค้าขายแร่ดีบุกกับไทยและมีชาวจีนกลุ่มอื่นเข้ามาแต่ไม่เด่น” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ชาวจีนฮกเกี้ยนจากมณฑลฝูเจี้ยน อาจจะมีจีนอื่นบ้างแต่ไม่มากเท่ากับฝูเจี้ยน” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “คนจีนที่เข้ามาอยู่ที่ภูเก็ตมากที่สุด คือ จีนฮกเกี้ยน 81.34% รองลงมาคือจีนไหหลำ 8.59% จีนกวางตุ้ง 6.19% และจีนแต้จิ๋ว 3.88%” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556)	ฤดี (2553) กล่าวว่า ชาวจีนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน มาจากมณฑลฝูเจี้ยน ซึ่งเป็นมณฑลที่อยู่ทางภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศจีน นอกจากนี้ชาวจีนส่วนหนึ่งมาจาก ปีนัง มะละกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ส่วนใหญ่เป็นคนจีนที่มีฐานะจึงอพยพเข้ามาทำเหมืองแร่ดีบุกและธุรกิจการค้า สามารถแบ่งชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตอย่างกว้างๆ ได้ 2 พวก คือ พวกที่เข้ามาอยู่ก่อนโดยมาประกอบอาชีพที่ตนถนัด เช่น อาชีพประมง ซึ่งมักจะตั้งถิ่นฐานอยู่ริมทะเล ส่วนอีกพวกหนึ่ง คือชาวจีนที่ต้องการมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในแผ่นดิน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ชาวจีนส่วน ใหญ่ที่มา ตั้งถิ่นฐาน ในจังหวัด ภูเก็ต	“ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จรรยารัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “80% ของชาวจีนที่ได้เข้ามาอยู่ในจังหวัดภูเก็ต คือ ชาวจีนฮกเกี้ยน รองลงมาคือ จีนกวางตุ้ง และจีนไหหลำ” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.3 ชาวจีนส่วนใหญ่นิยมมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษารูปได้ว่า ชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยนที่มาจากมณฑลฝูเจี้ยน ซึ่งเป็นมณฑลที่อยู่ทางภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศจีน

ตารางที่ 4.4 วิเคราะห์ข้อมูลการเดินทางของชาวจีนเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การเดินทาง ของชาวจีน เข้า สู่จังหวัด ภูเก็ต	“ชาวจีนเดินทางเข้ามายังจังหวัดภูเก็ต โดยเรือสำเภา เข้ามาทางทะเลจีนใต้ เข้าสู่ช่องแคบมะละกา” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ได้เข้ามาทางเรือ เพราะภูเก็ตเป็นเกาะ ส่วนใหญ่ที่มาภูเก็ตก็จะมาทางเรือ”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “มีการเดินทางด้วยเรือสำเภา เพราะภูเก็ตเป็นเกาะมีน้ำทะเลล้อมรอบ” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556)	สุทธิวงศ์ และ คณะ (2544) กล่าวว่าชาวจีนที่ได้เข้ามาสู่ภูเก็ตมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มาตั้งหลักแหล่งที่ป็นัง มะละกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย แล้วค่อยย้ายมาทำเหมืองแร่ ดีบุก และธุรกิจการค้าที่ภูเก็ต ส่วนอีกกลุ่มมาตามข้อเสนอของ พระยารัษฎานุ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
การเดินทาง ของชาวจีน เข้า สู่จังหวัด ภูเก็ต	“ชาวจีนเดินทางมาทางเรือสำเภา เดินทางจาก ประเทศจีนตรงเข้าสู่ภูเก็ต เพราะภูเก็ตเป็นเมืองท่าใน ฝั่งอันดามัน” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “คนจีนได้เดินทางเข้ามาโดยเรือสำเภา โดยตรงมา ทางสิงคโปร์ มาเมืองมะละกา มายังปีนัง แล้วมายัง ภูเก็ต” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “โดยเรือสำเภา มาทางฝั่งตอนใต้ของมาลายูแล้วข้าม มาทาง สิงคโปร์ เข้าปีนัง แล้วมาภูเก็ต” (ไชยยุทธ ปิ่น ประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จตุรรัตน์ ต้นท วณิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ชาวจีนอพยพมาโดยเรือสำเภา โดยมีการเดินทาง 2 เส้นทาง คือ 1) มาจากจีนแล้วผ่านแหลมมลายูตรง มาภูเก็ต 2) มาจากจีนแล้วแวะแหลมมาลายู แล้ว เข้ามาช่องแคบมะละกา แวะเข้าปีนัง แล้วมาภูเก็ต” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	ประดิษฐ์มหิศรภักดี และ กรมการเมืองภูเก็ต ภาพ เส้นทางเดินเรือ สำเภาของชาวจีนที่อพยพ มา ยัง จั ง ห ว ด ภู ก ี ต ที่มา : ฤดี, (2553)

จากตารางที่ 4.4 การเดินทางของชาวจีนเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาลงลึกได้ว่า คนจีนเดินทางอพยพโดยเรือสำเภา ซึ่งสามารถแบ่งการเดินทางได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเดินทางจากเมืองฮกเกี้ยนเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ภูเก็ตโดยตรง มาตามข้อเสนอของ พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี และกรมการเมืองภูเก็ต ส่วนอีกกลุ่มเข้ามาตั้งหลักแหล่งในบริเวณมลายูและบริเวณสองฟากช่องแคบมะละกา ได้แก่ ดินแดนของชาว มลายู รวมถึงสิงคโปร์เกาะปีนัง แล้วต่อมาจึงค่อยๆ เคลื่อนย้ายมาทำเหมืองแร่ดีบุกและธุรกิจการค้าที่ภูเก็ต

ตารางที่ 4.5 วิเคราะห์ข้อมูลบริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
บริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน	“อยู่บริเวณ ถ้องเช่า(ทุ่งคา) คือบริเวณที่เป็นตัวเมืองปัจจุบัน ถ้าเรียกเป็นภาษาไทยว่า ทุ่งคา เพราะอ่าวภูเก็ต สะพานหินในอดีต เรียกว่า อ่าวทุ่งคา ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น อ่าวภูเก็ต จึงเรียกว่า อ่าวภูเก็ต” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ได้เข้ามาอยู่ที่ กะทู้ ในส่วนของอำเภอเมือง จะมาอยู่แถวถนนกลาง และมีอยู่ที่อำเภอกลางบ้าง เพราะในสมัยก่อนแร่ดีบุกมีอยู่ทั่วไปในเมืองที่เป็นเส้นทางเศรษฐกิจ บางคนก็เข้ามาเป็นเสมียนในเมือง”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ชาวจีนได้เข้ามาอยู่ที่บ้านบางเหนียว ถนนกลาง กะทู้ มีทุกที่ในภูเก็ต” (จู้ พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ชาวจีนส่วนใหญ่ได้เข้ามาอยู่ที่บริเวณ บ้านกะทู้ มากที่สุด และเป็นชุมชนแรกที่เข้ามา และมีการแต่งงานแล้วย้ายไปอยู่ที่ต่าง ๆ จึงทำให้เกิดการกระจายตัว” (จรินทร์. นีรนากวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ได้เข้ามาอยู่กะทู้ ที่บ้านเกิดโฮ้ ชาวจีนที่มาจากฮกเกี้ยน ได้เดินทางโดยเรือสำเภา ที่ผ่านสิงคโปร์ มะละกา ปีนัง เข้าสู่ภูเก็ต” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “สมัยแรกที่คนจีนได้เข้ามาอยู่ที่บ้านเกิดโฮ้ แล้วมาที่อำเภอกะทู้ ทุ่งทอง ส่วนคนจีนที่มายุคหลัง ได้เข้ามาอยู่ตามบางเหนียว และในเมืองภูเก็ตและได้กระจายไปทั่วทั้งเกาะภูเก็ต” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556)	นวลศรี (2543) กล่าวว่า ศูนย์กลางแห่งชีวิตของชาวจีนในเมืองภูเก็ต โดยเฉพาะในบริเวณอำเภอหรือตามตำบลต่างๆ มีชาวจีนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เช่นที่ตำบลกะทู้ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้ว มี ชา ว จี น อยู่ประมาณ 32,408 คน (ร.ศ. 122-พ.ศ. 2546) โดยเฉพาะที่ตำบลกะทู้ (ไถหู หรือ ในหู) เมืองภูเก็ตเก่า อำเภอกลางตำบลเชิงทะเล และอำเภอเมือง (ทุ่งคา) หรือเมืองภูเก็ตในปัจจุบัน ชาวจีนมีการรวมตัวกันอย่างหนาแน่นเพื่อทำธุรกิจทำเหมืองแร่ดีบุก การค้าปลีก การค้าส่ง ร้านค้าตลอดจนโรงงานซึ่งมีมากกว่าตามอำเภอและสู่ตำบลต่างๆ ที่เต็มไปด้วยชาวจีน เท่ากับเป็นศูนย์กลางในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งตามความเป็นจริง ก็คือในเมือง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
บริเวณส่วนใหญ่ที่ชาว จีนเข้ามาตั้ง ถิ่นฐาน	“ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จุฑารัตน์ ตันทวณิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ชาวจีนที่ได้เข้ามาอยู่ที่ภูเก็ตได้เข้ามาอยู่ที่บริเวณอำเภอกะทู้มากที่สุด เพราะบริเวณอำเภอกะทู้มีการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นจำนวนมาก และมีการกระจายตัวของชาวจีนไปถึงชุมชนเมืองเก่า เมืองภูเก็ต ส่วนใหญ่ชาวจีนที่ได้เข้ามาอยู่ในย่านเมืองเก่า เมืองภูเก็ต จะประกอบอาชีพค้าขาย และทำเหมืองแร่ดีบุก” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	ภูเก็ตนั่นเอง ที่เป็นจุดศูนย์กลางของชุมชนที่หนาแน่นของสังคมชาวจีน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสาวิตร (2551) ที่กล่าวว่า ภายในพื้นที่ตัวเมืองภูเก็ตหรือตลาดทุ่งคา มีคลองบางใหญ่ไหลผ่านใจกลางเมือง คลองนี้มีต้นกำเนิด จากเทือกเขานาค ซึ่งเกิดอยู่ในอำเภอกะทู้ไหลผ่านที่ราบหมู่บ้านทุ่งทอง หมู่บ้านเกิดโฮ้ หมู่บ้านสามกอง หมู่บ้านสะปำ ไหลออกทะเลที่อ่าวภูเก็ตทางทิศตะวันออก เรือสามหลังหรือเรือกำปั่นสามารถแล่นเข้าไปรับส่งสินค้าได้ตั้งแต่ปากอ่าวเมืองภูเก็ต ตลอดไปจนถึงหมู่บ้านเกิดโฮ้ ซึ่งเป็นที่ตั้งชุมชนชาวจีน (เจ๊ก) ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งและที่ทำการของเจ้าเมืองภูเก็ต ก่อนย้ายไปอยู่ที่ตลาดทุ่งคา ชาวจีนอพยพที่เดินทางออกจากประเทศจีนหรือปิ่นัง เมื่อมาถึงด่านปากน้ำอ่าวเมืองภูเก็ต ก็เดินทางไปที่กระทุ้ โดยใช้เส้นทางคลองบางใหญ่ ฉะนั้นหมู่บ้านเกิดโฮ้ หมู่บ้านกระทุ้ หมู่บ้านทุ่งทอง หมู่บ้านสามกอง หมู่บ้านสะปำ และหมู่บ้านทุ่งคา จึงมีชาวจีนอพยพอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่มีชาวจีนบางส่วนอพยพออกจากประเทศจีน โดยผ่านทางพม่า แล้วลงเรือใบบรรทุกสินค้าจากพม่าตรงมายังเมืองภูเก็ต ขึ้นจากเรือที่ป่าตอง แล้วเดินเท้าเข้ามาตั้งหลักแหล่งที่ตำบลกะทู้

จากตารางที่ 4.5 บริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน จากการศึกษาสรุปได้ว่า บริเวณส่วนใหญ่ที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่ในระยะแรกได้เข้ามาอยู่ในบริเวณ หมู่บ้านเกิดโฮ้ หมู่บ้านกะทู้ หมู่บ้านทุ่งทอง หมู่บ้านสามกอง หมู่บ้านสะปำ และหมู่บ้านทุ่งคา อำเภอกระทู้ เพราะที่กระทู้มีการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นจำนวนมาก และมีการกระจายตัวของชาวจีนไปถึงชุมชนเมืองเก่า เมืองภูเก็ต ส่วนใหญ่ชาวจีนที่ได้เข้ามาอยู่ในย่านเมืองเก่า เมืองภูเก็ต จะประกอบอาชีพค้าขาย และทำเหมืองแร่ดีบุก ส่วนคนจีนที่มาอยู่หลัง ได้เข้ามาอยู่ตามหมู่บ้านบางเหนียว ถนนกลาง อำเภอถลางและในเมืองภูเก็ตและได้กระจัดกระจายไปทั่วทั้งเกาะภูเก็ต

ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์ข้อมูลวิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ของชาวจีน ในจังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
วิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ของชาวจีน ในจังหวัดภูเก็ต	“ชาวจีนที่เข้ามาอยู่จังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มั่นคงต่อวัฒนธรรมเดิม ส่วนใหญ่จะแต่งงานกับผู้หญิงท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต ทำให้คนไทยในภูเก็ตเป็นพวก บาบ๋า คือ พ่อเป็นจีน แม่เป็นไทย เพราะฉะนั้น การประกอบอาชีพของชาวจีนส่วนหนึ่งจึงประกอบอาชีพ ประมง ตีเหล็ก ปลุกผัก ลากรถ หาบน้ำ ทำโรงน้ำแข็ง และเป็นกุลีแบกหาม สำหรับอาชีพกุลีแบกหามจะมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ขนส่งสินค้าจากเรือ เรียกว่า พวกหล่อฮ่าว ทำหน้าที่แบกถ่ายสินค้าจากเรือใหญ่สู่เรือเล็ก หรือแบกสินค้าสู่ลูกค้า แบบที่ 2 มาทำหน้าที่เป็นกุลีทำงานในเหมืองแร่หาบ เช่น แบกดิน แบกทราย นั่นคืออาชีพหลักของชาวจีน ส่วนใหญ่พ่อที่เป็นชาวจีนจะปลูกฝังวัฒนธรรมจีนให้กับลูกและครอบครัว เพราะฉะนั้น กลุ่มคนบาบ๋า จะมี 2 วัฒนธรรมในบ้านหลังเดียวกัน คือ 1) วัฒนธรรมจีนแบบพ่อ 2) วัฒนธรรมไทยแบบแม่ เพราะฉะนั้น ในตัวของเด็กบาบ๋านั้น สามารถไปวัดและไปศาลเจ้าก็ได้ สำหรับบางบ้านจะเห็นได้ว่าจะมีทั้งพระพุทธรูปและรูปเขียนต่าง ๆ นี่คือวัฒนธรรมที่ผสมผสานได้เป็นอย่างดี เพราะวัฒนธรรมของคนภูเก็ตมีทั้งไทยและจีนผสมกัน การที่วัฒนธรรมจีนมีความโด่งดังกว่าวัฒนธรรมไทย เพราะว่าชาวจีนเป็นผู้ที่เคร่งครัดต่อวัฒนธรรมและมีการสนับสนุนจากชาวจีนที่มีเงินก็จะให้เงินมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ของ ศาลเจ้า” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “การดำรงชีวิต ชาวจีนได้ถูกสอนมาให้ความกตัญญูและความอดทน ชาวจีนจึงได้เข้ามาพยายามสร้างฐานะ สร้างเศรษฐกิจให้กับตัวเอง บางคนก็ประสบความสำเร็จจนได้เป็นนายเหมือง”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	ไชยยุทธ (2544) กล่าวว่า ชาวจีนยกเกียนได้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมืองภูเก็ตเป็นเวลานานหลายทศวรรษ มีจำนวนมากจนกล่าวได้ว่า ในภูเก็ตมีชาวจีนมาอาศัยมากกว่าชาวพื้นเมือง ชาวยกเกียนที่อพยพเข้ามาตอนแรกๆ ส่วนใหญ่นั้นเป็นชาวจกวรรค์ที่มามุ่งสร้างฐานะแล้วก็กลับประเทศจีน แต่เมื่อมาอยู่แล้วประสบปัญหาไม่เป็นไปตามที่คิด และจำเป็นต้องสร้างครอบครัวที่เมืองภูเก็ตโดยการสมรสกับผู้หญิงชาวไทยพื้นเมือง ได้สืบลูกหลาน เรียกว่า “บาบ๋า”และได้นำเอาวัฒนธรรมที่ติดตัวมาเผยแพร่ให้กับลูกเมียของตนพร้อมทั้งลูกหลานได้ยึดถือปฏิบัติตามวิถีชีวิตของชาวจีน)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
วิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต	“ชาวจีนได้เข้ามาตัวเปล่า เสือผืนหมอนใบ ได้เข้ามาเป็นกุลีเหมือง ปลุกผัก หาบน้ำ ทำโรงน้ำแข็ง ลากรถ ประมงเรือเล็ก เก็บเล็กเก็บน้อยจนกระทั่งรวย พอแร่ดีบุกใกล้จะหมดก็เปลี่ยนมา ปลุกยางพารา ทำการค้า วัฒนธรรมของชาวจีนเป็นวัฒนธรรมที่รักความสวยงาม เห็นอะไรมาจากที่ไหนก็จะนำมาพลิกแพลง เช่นการแต่งกาย” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “คนจีนที่ได้เข้ามาในจังหวัดภูเก็ตนั้นได้เข้ามาเป็นกุลีเหมืองเมื่อร่ำรวยแล้วบ้างก็ไม่คิดจะกลับไปประเทศจีน จึงมาแต่งงานกับคนพื้นถิ่น ในการแต่งงานกับคนพื้นถิ่นลูกหลานที่ออกมา จะเรียกว่า บาบ๋า เด็กส่วนใหญ่จะเกิดในแผ่นดินแม่ ถ้าเป็นลูกชายจะเรียกว่า บาบ๋า ถ้าเป็นลูกสาวจะถูกเรียกว่า ย่าหย่า หรือ ยอนหย่า ฉะนั้น สิ่งที่ยื่นจมูกของคนได้ไม่ถนัดนักก็เลยเรียกเหมารวมว่า ลูกที่มีพ่อเป็นคนจีนว่า บาบ๋า” (จรินทร์. นิรนาถโรตม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “วิถีชีวิตของคนจีนจะเน้นการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นอาชีพหลัก ทำการเกษตร ปลุกยางพารา หรือสวนมะพร้าว ส่วนคนจีนที่เข้ามาจะเป็นหนุ่มโสด แล้วมาแต่งงานกับคนไทย และนำเอาวัฒนธรรมที่ติดตัวผู้ชายมาแล้วมาเผยแพร่ให้ลูกเมียที่ภูเก็ตพร้อมทั้งลูกหลานของตน” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จตุรรัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556)	จะเน้นการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นอาชีพหลักซึ่งสอดคล้องกับ ฤดี (2553) ที่กล่าวว่า ชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาที่ภูเก็ต ส่วนใหญ่เป็นโสดหรือเป็นเด็กชายที่ไม่โตเต็มวัย เดินทางมาอยู่กับพี่ชายหรือญาติพี่น้อง จึงมาสร้างครอบครัวใหม่กับผู้หญิงท้องถิ่น ทำให้เกิดคำว่า ลูกผสม ซึ่งชาวภูเก็ตเรียกกันทั่วไปว่า พวกบาบ๋า ส่วนใหญ่พ่อที่เป็นชาวจีนจะปลูกฝังวัฒนธรรมจีนให้กับลูกและครอบครัว เพราะฉะนั้นกลุ่มคนบาบ๋า จะมี 2 วัฒนธรรมในบ้านหลังเดียวกัน คือ 1) วัฒนธรรมจีนแบบพ่อ 2) วัฒนธรรมไทยแบบแม่ เพราะฉะนั้น ในตัวของเด็กบาบ๋านั้น สามารถไปวัดและไปศาลเจ้าก็ได้ (อ้างถึงใน ฤดี, 2553)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
วิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ของชาวจีนใน จังหวัดภูเก็ต	“ชาวจีนโพ้นทะเล หรือชาวจีนฮกเกี้ยนอพยพเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต แล้วมาแต่งงานสร้างครอบครัวกันคนพื้นเมือง หรือคนภูเก็ต จึงทำให้ได้รับวัฒนธรรมของชาวจีนเข้ามา จึงทำให้ลูกที่เกิดมาได้รับ วัฒนธรรมทั้ง 2 วัฒนธรรม โดยมีชื่อเรียกลูกที่เกิดมาว่า บาบ๋า ถ้าเป็นผู้หญิงจะเรียกว่า ย่าหย่า หรือ ยอนหย่า ถ้าเป็นผู้ชายจะเรียกว่า บาบ๋า แต่ในภูเก็ตจะเรียกว่า บาบ๋า ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.6 วิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาสรุปได้ว่า สำหรับจังหวัดภูเก็ตินั้นจะมีวัฒนธรรมผสมผสานแบบไทยกับจีนฮกเกี้ยน เพราะสมัยก่อนมีการทำเหมืองแร่ดีบุกทำให้มีคนจีนเข้ามาทำงานและค้าขายเป็นจำนวนมากจนได้มาแต่งงานกับคนภูเก็ต จึงทำให้ลูกที่เกิดมาได้รับวัฒนธรรมทั้ง 2 วัฒนธรรม โดยมีชื่อเรียกลูกที่เกิดมาว่า บาบ๋า ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย และได้นำวัฒนธรรมจากจีน ฮกเกี้ยนเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหาร ประเพณี วัฒนธรรม

ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์ข้อมูลการสร้างครอบครัวของชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การสร้างครอบครัวของชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต	“ชาวจีนที่เข้ามาอยู่ในยุคแรกได้มารวมตัวกันในลักษณะกงสีรุ่นที่ 1 เข้ามาหาเส้นทางและที่อยู่อาศัย จากนั้นรุ่นที่ 2 ได้ย้ายตามรุ่นที่ 1 เข้ามาโดยมีการอพยพหลายระลอก และมีการส่งข่าวว่าอยู่ที่ไหนทำให้มีชาวจีนย้ายเข้ามาอีก และจะย้ายมาอยู่กับคนที่มาอยู่เดิม ดังนั้น ที่กงสีจะมีคนจีนอยู่กันอย่างหนาแน่นมาก สมัยหลังกงสีได้กลายเป็นที่พบปะของกลุ่มคนจีนที่เป็นแซ่เดียวกัน คล้ายเป็นสมาคม หลังจากยุคขายแรงงานหมดไปกงสีเหล่านี้ก็กลายเป็นศาลเจ้าไป” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “คนจีนบางคนจะมีภรรยาหลายคน จึงทำให้มีลูกหลายคน จึงทำให้กลายเป็นครอบครัวใหญ่และอยู่บ้านเดียวกัน บางคนจะเรียกว่า กงสี (กงสี หมายถึง ครอบครัว) จะเป็นครอบครัวใหญ่ ไม่ได้เป็นครอบครัวเดี่ยวเหมือนปัจจุบัน”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “การสร้างครอบครัวได้มาแต่งงานกับคนท้องถิ่น คือ พ่อเป็นคนจีนและแม่เป็นคนไทย ลูกจึงเป็นลูกครึ่ง” (จุ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “คนจีนบางส่วนที่ร่ำรวยแล้วจะมาแต่งงานกับคนพื้นถิ่น ก็เลยทำให้มีลูกหลานสืบมากขึ้น จึงทำให้มีคนบอกว่า บาบ่าเปรียบเสมือนความรักความเอื้ออาทรที่พบกันครึ่งทาง แม่ที่เป็นคนพื้นถิ่นพยายามออกแบบอาหารที่มีรสชาติจัดจ้านให้เบาลงเพื่อพ่อที่เป็นคนจีนจะทานได้ และพ่อก็พยายามสอดแทรกวัฒนธรรม ภาษาของจีนเพื่อให้ลูกได้ซึมซับ” (จรินทร์. นีรนากวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556)	ชาวจีนฮกเกี้ยนได้อพยพออกจากมณฑลฟูเจี้ยน และเข้ามาตั้งหลักแหล่งบริเวณจังหวัดภูเก็ตนั้น เนื่องจากคนจีนเดินทางเข้ามาในลักษณะคนโสด หรือเป็นเด็กชายที่ยังไม่โตเต็มวัยและเดินทางมากับพี่ชาย หรือญาติพี่น้องเมื่อมาเติบโตเป็นหนุ่มในดินแดนแถบนี้จึงมาสร้างครอบครัวใหม่กับคนท้องถิ่นหรือคนพื้นเมืองทำให้เกิดคำว่า ลูกผสม ซึ่งชาวกุเกี๊ยมีคำที่ใช้เรียกกันทั่วไปว่าพวก บาบ่า (อ้างถึงใน ฤดี , 2553) ซึ่งสอดคล้องกับสาวิตร (2551) ที่กล่าวว่า ชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองภูเก็ตจำนวนมาก ได้แต่งงานกับผู้หญิงชาวไทย เมื่อมีลูกเชื้อสาย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
การสร้า ง ครอบครั วของ ชาวจีน ที่เข้าม าตั้ง ถิ่นฐาน ใน จังหวัด ภูเก็ต	“ผู้ขายจีนที่อพยพเข้ามาและมาแต่งงานกับผู้หญิงชนพื้นเมือง ลูกที่เกิดมาจึงเป็นลูกครึ่ง จีนภูเก็ต เรียกว่า บาบ๋า ทั้งหมด จึง ทำให้วัฒนธรรมไทยและจีนประสมกัน” (สมหมาย ปิ่นพุทธ ศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “คนจีนที่เข้ามาจะเพียงล้าพั้งแล้วมาแต่งงานกับคนไทยเมื่อทำ มาหากิน สร้างฐานะดีขึ้น จึงสร้างบ้านเรือน บางคนไม่มีที่ดิน เป็นของตนเองก็อาศัยที่ดินของพ่อตาแม่ยายฝ่ายผู้หญิงใน ท้องถิ่น ” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จตุรรัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ชาวจีนโพ้นทะเล หรือชาวจีนฮกเกี้ยนอพยพเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต แล้วมาแต่งงานสร้างครอบครัวกับคนพื้นเมือง หรือคนภูเก็ต จึง ทำให้ได้รับวัฒนธรรมของชาวจีนเข้ามา จึงทำให้ลูกที่เกิดมา ได้รับวัฒนธรรมทั้ง 2 วัฒนธรรม โดยมีชื่อเรียกลูกที่เกิดมาว่า บาบ๋า ถ้าเป็นผู้หญิงจะเรียกว่า ย่าหย่า หรือ ยอนหย่า ถ้าเป็น ผู้ชายจะเรียกว่า บาบ๋า แต่ในภูเก็ตจะเรียกว่า บาบ๋า ทั้งผู้หญิง และผู้ชาย” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	ชาวจีนป็นไทย ชาวจีนบ้านจะเรียกกัน ว่า บาบ๋า สาเหตุมา จากผู้หญิงชาวจีน ไม่ได้เดินทางเข้ามา ด้วย จึงทำให้ผู้ชาย ชาวจีนต้องแต่งงาน กับผู้หญิงชาวไทย เพราะค่าใช้จ่ายใน การแต่งงานกับ ผู้หญิงชาวไทยถูก กว่าที่จะเดินทาง กลับไปแต่งงานที่ เมืองจีน

จากตารางที่ 4.7 การสร้างครอบครัวของชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาสรุปได้ว่า ชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตจะเป็นวัยรุ่นชาย ซึ่งตั้งใจอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในจังหวัดภูเก็ต เมื่อเติบโตเป็นหนุ่ม ก็สร้างครอบครัวที่เมืองภูเก็ต โดยการสมรสกับผู้หญิงชาวไทยพื้นเมือง ทำให้เกิดลูกครึ่ง มีการใช้คำว่า “บาบ๋า” เป็นคำเรียกแทนลูกครึ่งจีนภูเก็ต ทั้งเพศชายและหญิง

ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์ข้อมูลชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้าน
วัฒนธรรมและการแต่งกาย

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ชาวจีนที่มา ตั้งถิ่นฐานใน จังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้าน วัฒนธรรม และการแต่ง กาย	“มีผลเป็นอย่างมาก เพราะวัฒนธรรมของคนภูเก็ตคนภายนอกมองว่าเป็นวัฒนธรรมของคนจีน และแตกต่างจากวัฒนธรรมของภาคใต้อื่น ๆ อย่างสิ้นเชิง จังหวัดภูเก็ตจึงมีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมทางด้านภาษาคือ ภาษาภูเก็ตจะเป็นภาษาที่มีการผสมผสานจากภาษาจีน อังกฤษ มลายู ไทย ซึ่งได้กล่าวมาทั้ง 4 ภาษา ภาษาที่มีบทบาทมากที่สุดคือ ภาษาจีน จังหวัดภูเก็ตจึงมีภาษาไทยและภาษาจีนผสมกันจึงเป็นภาษาที่พูดกับใครไม่รู้เรื่อง ส่วนวัฒนธรรมการแต่งกาย เนื่องจากมีพ่อเป็นชาวจีน จึงมีการแต่งกายคล้ายเด็กจีน เช่น การใส่เสื้อ เหยียดข้อ (เป็นลักษณะเสื้อคอตั้งกระดุมผ้า) ผู้หญิงจะใส่ตั้งแต่วัยรุ่นถึงวัยกลางคน ส่วนทรงผม คนภูเก็ตนิยมเกล้ามวยเหมือนชาวจีน และมีไม่เหน็บมวยหรือที่เรียกว่า ปิ่นปักผม ส่วนที่ภูเก็ตได้รับวัฒนธรรมจากปิ่นัง ชาวจีนจากปิ่นังจะแต่งตัวแบบ ย่าหย่า ที่เราเห็นวิวัฒนาการชุดย่าหย่า เช่น เสื้อครุยสั้น เสื้อคอตั้งแขนจีบ เสื้อย่าหย่าแบบต่าง ๆ นี่คือวัฒนธรรมที่เรารับเข้ามา จึงทำให้เราแต่งตัวแบบหลากหลาย ปัจจุบันนี้ได้เริ่มเสื่อมลงมากเพราะได้กลายเป็นคนไทยมากแล้ว” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “มีการย้ายถิ่นรอนแรมมาจากแถบมาลายู มะละกา มาเลเซีย ปิ่นัง และมายังภูเก็ต พวกเหล่านี้จะผ่านวัฒนธรรมในแต่ละถิ่นมาเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้น จึงได้ไปพบเห็นวัฒนธรรม จึงเกิดการผสมผสานวัฒนธรรมจากฝ่ายปิ่นัง ฉะนั้น การแต่งกายเราจะเห็นได้ว่าบางคนแต่งกายคล้ายคนจีน เสื้อคอตั้งแขนยาวมีเสื้อครุยนี้เป็นลักษณะคล้ายคนจีน ถ้าเป็นเสื้อที่มีลักษณะ เป็นชายแหลม คนภูเก็ตเรียกว่า เสื้อย่าหย่า”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	ไชยยุทธ (2544) กล่าวว่า สำหรับบทบาทของชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่จะส่งผล ต่อด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของคนภูเก็ต เพราะคนภูเก็ตส่วนใหญ่จะเป็นพวกบาบ๋า ซึ่งมีพ่อที่มาจากเมืองจีน แล้วมาแต่งงานกับแม่ที่เป็นคนพื้นเมือง จึงทำให้ได้รับอิทธิพลการแต่งกายมาจากทางฝั่งมาลายู สิงคโปร์ ปิ่นัง และมะละกาเข้ามา เนื่องจากชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต มีอยู่ 2 กลุ่มด้วยกันจึงทำให้การแต่งกายของชาวจีนทั้ง 2 กลุ่ม นี้มี ความแตกต่าง โดยกลุ่มที่เข้ามาจะมาตั้งถิ่นฐานที่มลายู ปิ่นัง มะละกา ก่อน แล้วจึงอพยพมาภูเก็ตในภายหลังจึงทำ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ชาวจีนที่มา ตั้งถิ่นฐานใน จังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้าน วัฒนธรรม และการแต่ง กาย	“ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จ. พงศประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “มีผลกระทบเยอะ เพราะชาวจีนที่เข้ามาค้าขายและมาเป็นก๊วยเหมี่ยง คนที่ค้าขายจะเริ่มเก็บหอมรอมริบ จนทำให้ตัวเองเป็นเจ้าของธุรกิจและเริ่มขยายขยาย ส่วนคนที่เป็นกรรมกรก็เริ่มทำงานเก็บเงินเพื่อที่จะปลูกบ้านและเริ่มทำการค้าเล็กๆ พอมีฐานะะ จึงเริ่มทำเหมืองกันเอง และได้แต่งงานกับคนพื้นถิ่น จึงนำเอาวัฒนธรรมด้านการแต่งกายที่ตัวเองมีเข้ามาผสมผสานกับคนในพื้นที่” (จรินทร์. นิรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “เมื่อเขาชอบอะไรเขาก็จะเอาสิ่งนั้นมาใส่ในตัวเขา คนจีนเขาเคารพ ผู้สูงอายุ ถ้าผู้สูงอายุพูดอะไรทำอย่างไร ผู้ที่มาทีหลังที่ไม่เห็นด้วยก็ต้องทำตาม การแต่งกายก็เช่นกัน ชอบหรือไม่ชอบก็ตาม จะต้องแต่งตามแบบที่ผู้เฒ่า ผู้แก่ พ่อแม่เขาชอบและอยากจะทำ” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ตอนที่เข้ามาแล้วยังแต่งกายแบบจีน ช่วงหลังมีชาวตะวันตก ชาวปื๊นัง จีน สิงคโปร์เข้ามา จึงทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายเปลี่ยน บางคนมีญาติอยู่ที่ปื๊นังก็ซื้อผ้าฝ้าย หรือสั่งซื้อมาจากปื๊นังบ้าง บางคนที่มีฐานะดีก็ไปเที่ยว บางครั้งก็ได้ไปเห็น จึงทำให้เกิดการถ่ายทอดทางด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จตุรรัตน์ ดันทวณิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556)	ชาวจีนเหล่านี้ได้ไปเห็นสิ่งต่างๆ จากเมืองที่เขาได้ไปอยู่มา จึงทำให้ได้รับวัฒนธรรมต่างๆมายังจังหวัดภูเก็ต บวกกับจังหวัดภูเก็ตมีการค้าขายกับปื๊นังเพราะการเดินทางจากภูเก็ตไปปื๊นังสะดวกกว่าที่จะขึ้นลงกรุงเทพฯ จึงทำให้เกิดการผสมผสานของวัฒนธรรม จึงทำให้คนภูเก็ตแต่งกายแบบย้าหย่า เช่น เสื้อครุยยาว เสื้อครุยสั้น เสื้อคอตั้งแขนจีบ เสื้อย้าหย่าแบบต่างๆ นี่คือการผสมผสานที่เราพบเจอมา จึงทำให้เราแต่งตัวแบบหลากหลาย และชาวจีนอีกกลุ่มที่เข้ามายังจังหวัดภูเก็ตจะมีการเดินทางจากเมืองฝูเจี้ยนมายังจังหวัดภูเก็ตโดยตรงโดยไม่แวะที่ไหนเลย ชาวจีนเหล่านี้จะเข้ามากลุ่มใหญ่มาก ในสมัยรัชกาลที่ 3-5 เพราะว่าในระยเวลานั้นพระยารัษฎานุประดิษฐ์สมุหเทศาภิบาล มณฑลภูเก็ต มีความคิดที่จะขยายกิจการเหมืองแร่ดีบุก จึงนำชาวจีนเข้าประเทศ เพื่อที่จะ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้านวัฒนธรรมและการแต่งกาย	“การแต่งกายส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากมลายู สิงคโปร์ ปีนัง จะเห็นว่า ผู้หญิงจะนุ่งผ้าถุงจากอินโดนีเซีย หรือทางมะละกา ผ้าปาเต๊ะมาจากฝั่งมลายู ส่วนเสื้อที่เรียกว่าชุดเคบายา เสื้อผ้าเหล่านี้ได้รับมาจากอินโดนีเซีย เพราะชาวจีนได้แวะเข้าปีนัง แล้วค่อยมายังจังหวัดภูเก็ต” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	ขยายกิจการเหมืองแร่ดีบุก ในขณะนั้น จึงทำให้ชาวจีนกลุ่มนี้มีการแต่งกายแบบจีน คือนิยมสวมใส่กางเกงแพรจีน ใ่วมวย สวมกำไลหยก ผูกเท้า

จากตารางที่ 4.8 ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลต่อด้านวัฒนธรรมและการแต่งกาย จากการศึกษาสรุปได้ว่า ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่จะส่งผลต่อวัฒนธรรมการแต่งกายของคนภูเก็ต เพราะคนภูเก็ตส่วนใหญ่จะเป็น พวกบาบ๋า ซึ่งมีพ่อที่มาจากเมืองจีน แล้วมาแต่งงานกับแม่ที่เป็นคนพื้นเมือง จึงทำให้ได้รับอิทธิพลการแต่งกายมาจากทางฝั่งมลายู สิงคโปร์ ปีนัง และมะละกาเข้ามา เนื่องจากชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตมีอยู่ 2 กลุ่มด้วยกันจึงทำให้การแต่งกายของชาวจีนทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่าง โดยกลุ่มแรกจะมาตั้งถิ่นฐานที่ มลายู ปีนัง มะละกาก่อน แล้วจึงอพยพมาภูเก็ตในภายหลัง จึงทำให้ชาวจีนเหล่านี้รับเอาวัฒนธรรมต่างๆมายังภูเก็ต จนทำให้เกิดการผสมผสานของวัฒนธรรมการแต่งกายแบบย้าหย่า คือ สวมใส่เสื้อครุยยาว เสื้อครุยสั้น เสื้อคอตั้งแขนจีบ กับผ้าปาเต๊ะแบบคนปีนังและมะละกา

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์ข้อมูลการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิตของชาวภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิตของชาวภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง	“ชาวจีนเป็นพวกที่ขยันขันแข็งเป็นพวกที่หนักเอาเบาสู้ คนไทยภูเก็ตจึงนิยมเก็บลูกสาวสวย ๆ ไว้ให้กับคนจีนที่ชอบคนไทย เพราะคนจีนเป็นคนขยัน” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556)	สุทธิวงศ์ และ คณะ (2544) กล่าวว่า ชาวจีนเป็นคนที่มีความขยันขันแข็ง ก็สามารถพัฒนาตัวเองเป็นนายเหมืองได้ ส่วนหนึ่งเป็นชาวจีนที่มาตั้งตัวที่ปีนัง มะละกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ส่วนใหญ่เป็นคนจีนที่มีฐานะจึงอพยพเข้ามาทำธุรกิจการค้าทาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การตั้งถิ่นฐาน ของชาวจีนใน จังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิต ของชาวภูเก็ตมี ความเปลี่ยนแปลง	“คนจีนเป็นคนขยัน อดทน เป็นคนมีความกตัญญู ส่วนคนที่เป็นนายเหมือง หรือคนมีฐานะก็มักจะส่งลูกส่งหลานไปเรียนทางป็นัง จึงทำให้ไปเห็นสิ่งต่าง ๆ มากมาย เป็นแบบอย่างแล้วเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี” (ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “มีการเปลี่ยนแปลง เช่น ตึกกรมบ้านช่องเปลี่ยนไป จากที่แรกหลังคามุงจาก กลายเป็นชิโนโปรตุเกส” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ทำให้คนภูเก็ตมีระบบในการทำงาน บวกกับความขยันของคนจีนในยุคนั้น ส่งผลให้เกิดความมั่งคั่งร่ำรวย จึงทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไป และมีการลงทุนทำธุรกิจเข้ามาเรื่อยๆ เช่น ธุรกิจโรงแรม เป็นต้น” (จรินทร์. นีรนารถโรตม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “มีการสร้างวัฒนธรรมเดิมโดยเอาทรัพยากรด้านนอกเข้าไปใส่ เป็นวิถีของวัฒนธรรมผสม เมื่อเกิดวัฒนธรรมผสมแล้วมันจะไม่ใช่ของแท้ดั้งเดิม เพราะเกิดการแปลงไม่ใช่ของจีนโดยตรง และไม่ใช่ของไทยโดยตรง เป็นการผสมตามความเหมาะสมตามส่วนของงานนั้น ๆ” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ตอนแรกคนจีนได้สร้างที่อยู่แบบเรือนกวาด ต่อมาเก็บเงินได้ก็ซื้อสังกะสีและปูนมาจากป็นัง เพื่อมาสร้างบ้านพอมีเงินเยอะก็ได้สร้างเป็นตึกปูกระเบื้อง การแต่งกายก็เปลี่ยน ลูกจีนบาบ่า มีฐานะดีจากการทำเหมืองแร่ จะนุ่งผ้าปาเต๊ะ แบบมาเลเซีย อินโดนีเซีย จะเน้นการแต่งกายแบบนี้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556)	ทะเลโดยเรือกลไฟ ระหว่างภูเก็ต-ป็นังต่อมาเห็นลู่ทางดี จึงอพยพเข้ามาทำเหมืองแร่ ตีบุกและนำวิธีทำเหมืองแร่ในแหลมมลายูมาใช้ในภูเก็ต รวมทั้งนำวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิต วิธีการสร้างพลังอำนาจทางสังคม เศรษฐกิจ การเงินและวิถีคิด เช่น การมีบ้านเรือนแบบชิโนโปรตุเกส การทำเหมืองแร่แบบเมืองสุบตามอย่างที่ใช้กันในเหมืองมลายูมาใช้ในเมืองภูเก็ตเป็นแห่งแรกทำเหมืองเรือขุดเป็นคนแรกตามอย่างที่ชาวออสเตรเลียนำเข้ามามีครั้งแรกที่อำเภอทุ่งคาเมืองภูเก็ต รวมทั้งการแสวงหาแหล่งทุนผ่านระบบธนาคาร มาใช้ในภูเก็ตด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ฤดี (2553) กล่าวว่าชาวจีนที่เข้ามาอยู่ในจังหวัดภูเก็ตบางกลุ่มมีความสัมพันธ์และความผูกพันกับเมืองป็นัง และสิงคโปร์ มากกว่าวัฒนธรรมไทย ทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีความเป็นจีนผสมผสานกับความเป็นตะวันตกมากกว่ากลุ่ม

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิตของชาวภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง	“ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จรรยารัตน์ ต้นทวณิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ในอดีต ชาวจีนได้อพยพเข้ามาอยู่ในจังหวัดภูเก็ต จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตมีความเจริญต่างๆ เกิดขึ้น จังหวัดภูเก็ตมีการทำเหมืองแร่ดีบุก จึงทำให้เกิดการค้าการขายการลงทุน จนทำให้มีธนาคารแห่งแรกของประเทศไทยที่เป็นธนาคารของชาวต่างชาติ คือ ธนาคารชาร์เตอร์แบงค์ เข้าสู่ภูเก็ต และนอกจากนั้น ยังมีโรงพยาบาลและโรงเรียนจีนเกิดขึ้น” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	อื่นๆ ทั้งด้านวิถีการดำรงชีวิต วิธีการสร้างพลังอำนาจทางสังคม เศรษฐกิจการเงิน และวิถีคิด เช่น การสร้างบ้านเรือนแบบชิโนโปรตุกีส การทำเหมืองแร่แบบสูบตามอย่างที่ใช้ในเหมืองมาลายูมาใช้ในเมืองภูเก็ตเป็นครั้งแรก รวมทั้งการแสวงหาแหล่งทุนผ่านระบบธนาคาร

จากตารางที่ 4.9 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ทำให้วิถีชีวิตของชาวภูเก็ตมีความเปลี่ยนแปลง จากการศึกษาสรุปได้ว่า การที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนภูเก็ต คือ การที่ชาวจีนเป็นคนขยันจึงทำให้เกิดการแข่งขันกันในด้านต่างๆ เช่น การจ้างงาน เป็นต้น อีกทั้งการที่ชาวจีนได้เดินทางค้าขายผ่านทั้งแหลมมลายู ปันง จึงได้นำวิถีคิด วิธีการดำรงชีวิต เช่น การสร้างบ้านเรือนแบบชิโนโปรตุกีส การทำเหมืองแร่แบบสูบ ทำเหมืองเรือขุด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในวิถีชีวิตของชาวภูเก็ต

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
การเปลี่ยนแปลงจาก อดีตจนถึง ปัจจุบัน	“ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีการณรงค์เรื่องของชาตินิยม ไม่สนับสนุนชาวต่างชาติ ชาวจีนที่อยู่ในภูเก็ตจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนตัวเอง เมื่อวัฒนธรรมถูกปิดกั้น จึงทำให้วัฒนธรรมไทยเข้ามาครอบงำ ทำให้วัฒนธรรมจีนที่เป็นจุดเด่นในสมัยโบราณหายไป ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ภาษาพูด วิถีชีวิต เปลี่ยนไป ต่อมามีการรื้อฟื้นความสำคัญของวัฒนธรรมขึ้นมาใหม่ ในช่วงที่ภูเก็ตพัฒนามาเป็นเมืองท่องเที่ยวแทนการทำเหมืองแร่ดีบุก ตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมาหน่วยงานใหญ่ ๆ ของรัฐ ในท้องถิ่นก็หันมาอนุรักษ์ขึ้นมาใหม่” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “จังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดที่มีความร่ำรวยในด้านทรัพยากรเมื่อแร่ดีบุกหมด จึงพัฒนาเป็นการท่องเที่ยว จนทำให้การท่องเที่ยวของภูเก็ตเติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ และปัจจุบันมีการนำวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตต่าง ๆ จึงทำให้คนรุ่นใหม่มีการเปลี่ยนแปลง”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “การนำผ้าในยุคปัจจุบันมาใช้แทนผ้าเก่าเพราะผ้าเก่าไม่มีการผลิตแล้วจึงหาผ้าอื่นมาแทน และผ้าลูกไม้ในปัจจุบันไม่สวยเหมือนสมัยก่อน เพราะลูกไม้ในสมัยก่อนต้องนำเข้าจากสวิตเซอร์แลนด์” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ทางด้านเศรษฐกิจการทำเหมืองแร่ ในปัจจุบันนี้ไม่มีการทำเหมืองแร่ดีบุกแล้ว แต่เริ่มหันมาลงทุนทางด้านการค้าขายคู่กับการท่องเที่ยว การทำธุรกิจโรงแรม เพราะเม็ดเงินที่เข้าสู่)	ฤดี (2553) กล่าวว่า เดิมรายได้หลักของคนภูเก็ตคือการทำเหมืองแร่ ชาวบ้านทั่วไปจะทำแร่ดีบุกโดยวิธีทำเหมืองแร่ และร่อนแร่ทำयरางเหมืองสูบ ซึ่งมีรายได้ดีพอสมควรเศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตขึ้นอยู่กับราคาสินแร่ดีบุกเป็นสำคัญ เนื่องจากราคาดีบุกในตลาดโลกต่ำลงตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 เป็นต้นมาทำให้การผลิตสินแร่ดีบุกไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการหันมาทำธุรกิจการท่องเที่ยวกันมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ทำให้หน่วยงานราชการและภาคเอกชน หันมาร่วมมือกันในการดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำ

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน	จังหวัดภูเก็ตมาจากการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก” (จรินทร์. นีรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “เริ่มต้นในการแสวงหาทรัพยากรภายนอกอาจจะไม่สมบูรณ์เลยทำไปตามเท่าที่มี เมื่อเขาไม่มีสิ่งเหล่านี้เขาก็ต้องอนุโลมจนในที่สุดมันก็เลยเปลี่ยนแปลง เริ่มต้นอาจมีทรัพยากรภายนอกมาทำตามรูปแบบตามกำลังของการเงิน และได้เปลี่ยนแปลงไปตามความสะดวก แต่รูปแบบการแต่งกายมีอยู่ตามโครงสร้างในจิตใจ ในวิญญาน ในวิถี ยังคงมีอยู่ แต่ได้เปลี่ยนไปตามทรัพยากรด้านนอก แต่ประเพณีก็ยังยึดหยุ่นได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จตุรรัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ภูเก็ตมีชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ได้รับวัฒนธรรมเข้ามา ในช่วงปี พ.ศ.2529-2530 ราคาแร่ดีบุกตกต่ำ ทำให้เหมืองต่างๆ ปิดตัวลง และด้วยสภาวะของภูเก็ตมีความสวยงามด้านภูมิประเทศ จึงทำให้เปลี่ยนจากการทำเหมืองแร่ดีบุก มาทำธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท ธุรกิจสนามกอล์ฟ เนื่องจากธุรกิจท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทสำคัญจึงทำให้วิถีชีวิตต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีบริษัทต่างๆ เข้ามาลงทุนมากขึ้น จึงทำให้คนต่างถิ่นต่างจังหวัดอพยพมาหางานทำเยอะขึ้น สิ่งเหล่านี้ยิ่งมีความเจริญมากขึ้นเท่าไร ยิ่งทำให้วิถีชีวิตเดิมๆ ที่เคยเป็นอยู่เปลี่ยนไปมากขึ้นเรื่อยๆ” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	ให้เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตให้เศรษฐกิจของจังหวัดเกิดได้เปลี่ยนรูปแบบจากการขายสินแร่ดีบุก เป็นการขายบริการทางธุรกิจการท่องเที่ยว ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน จึงขึ้นอยู่กับรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

จากตารางที่ 4.10 การเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาสรุปได้ว่า จังหวัดภูเก็ตมีชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ได้รับวัฒนธรรมเข้ามามากมาย ในช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2530 ราคาแร่ดีบุกตกต่ำทำให้การทำเหมืองแร่ไม่คุ้มทุน เลยทำให้เหมืองต่างๆ ปิดตัวลง อันด้วยสภาวะของจังหวัดภูเก็ตมีความเจริญมีความสวยงามของด้านภูมิประเทศ จึงทำให้นายเหมืองหรือเจ้าของที่ดินเปลี่ยนจากการทำเหมืองแร่ดีบุก มาทำธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ทต่างๆ ธุรกิจสนามกอล์ฟ เนื่องจากธุรกิจท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ จึงทำให้วิถีชีวิตต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับมีคนต่างถิ่นอพยพเข้ามาหางานทำ และเข้ามาอยู่อาศัยจำนวนมาก จึงทำให้วิถีชีวิตของคนภูเก็ตเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมภายนอก

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) เกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง ในจังหวัดภูเก็ต ภายใต้กรอบข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

1. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอดีต
2. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน
3. การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต
4. อิทธิพลที่ทำให้การแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต
5. ความคิดเห็นด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
6. จุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต
7. ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
8. แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ผลปรากฏตามตารางที่ 4.11-4.18

ตารางที่ 4.11 วิเคราะห์ข้อมูลการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอดีต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอดีต	“การแต่งกายอยู่บ้านในแต่ละวันจะใส่ผ้าปาเต๊ะธรรมดาใส่ผ้าเข้ารูป ถ้าในโอกาสพิเศษในสมัยโบราณ จะสวมใส่ชุดครุยยาวและเกล้ามวยสูง และชุดครุยจะเป็นชุดที่สามารถใส่ในงานแต่งได้ และสามารถเป็นชุดต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง คนสำคัญต่าง ๆ แต่ชุดแต่งงานจะมีมงกุฎดอกไม้ไหว แต่ถ้าเป็นชุดต้อนรับแขกจะเป็นปักผมหรือมีดอกไม้ที่มวย ส่วนชุดที่ใช้เดินทางไปไหนมาไหนจะสวมใส่ชุดเสื้อคอตั้งแขนจีบ แต่ในสมัยโบราณจะเรียกว่าเสื้อมือจีบ ชุดนี้สำหรับใส่ออกนอกบ้านไม่จำเป็นต้องเป็นงานใหญ่โต ซึ่งเป็นเสื้อตัวในของเสื้อครุย แต่ต่อมาเสื้อคอตั้งแขนจีบก็วิวัฒนาการมาเป็นชุดย่าหยา เสื้อย่าหยาก็แบ่งเป็น 3 ระดับ รุ่นแรกจะเป็นคัตเวิร์ก ริมเป็นลายหยักๆ หรือลายหอย และต่อมาก็มีการฉลุลายมากขึ้น ปัจจุบันนี้มีการฉลุเกือบทั้งตัว นั่นคือลักษณะของเสื้อย่าหยา ซึ่งในภาษามลายูเรียกว่า เคมายา” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “เมื่อในอดีตประมาณ 100 ปี การแต่งกายจะเป็นลักษณะเสื้อคอตั้งแขนจีบ 3-4 ส่วน รัศรูปและใส่กับผ้าปาเต๊ะ ถ้ามีการเดินทางออกนอกบ้านอาจจะใส่ผ้าลูกไม้หรืออาจจะใส่เสื้อย่าหยาแล้วใส่กับผ้าปาเต๊ะหรืออาจจะมีเครื่องประดับ ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับโอกาสและเวลาสถานที่ ที่จะไป”(ยีนดี มโนสุณทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	ดอกแก้ว (2557: ออนไลน์) กล่าวว่า การแต่งกายของผู้หญิงบาป้าในภูเก็ตนั้นมีวิวัฒนาการการแต่งกาย ดังนี้ ในสมัยเริ่มแรก ผู้หญิงบาป้านิยมแต่งกายด้วยชุด ครุย เสื้อ ครุย มาเลเซียเรียกว่า บาจู บันจิง (Bajaj panjang) เป็นเสื้อคลุมยาวครึ่งน่อง ทำด้วยผ้าป่านูเปีย ผ้าฝ้าย หรือผ้าท่อนิ่มๆ มีสีสันที่หลากหลาย สวมทับเสื้อสันคอตั้งสีขาว แขนยาว ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด และกระดุมปลายแขน 2 เม็ด ทำด้วยทอง เรียกว่า กระดุมกิมดุ้น นุ่งโจรงปาเต๊ะ เครื่องแต่งกายชุดนี้นิยมแต่งในโอกาสพิเศษต่างๆ ทรงผมนิยมทำผมแบบเกล้ามวยสูงหรือเรียกว่า เก้ามวยชักอีโบย คือ ดึงผมด้านหน้าดึงเรียบด้านข้างโป่งออก 2 ข้าง เรียกว่าอีเปง ประดับด้วยดอกไม้ไหว ปักด้วยปักผม ทองคำหรือนาคปน ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะนันท์ (2553) ได้กล่าวว่า การแต่งกายในชีวิตประจำวันของสตรีเชื้อ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การแต่งกาย ในชีวิตประจำวันและใน โอกาสพิเศษ ของสตรีเชื้อ สายจีน ใน อดีต	“ในยุคแรกจะใส่เสื้อในเต็มตัวใส่ผ้าปาเต๊ะ ถ้าออกนอกบ้านไม่ไกลมากจะใส่ผ้าปาเต๊ะเสื้อคอตั้งแขนจีบ ถ้าออกไปไกลหรือไปงานที่สำคัญ ๆ จะต้องใส่ผ้าปาเต๊ะใส่เสื้อคอตั้งแขนจีบแล้วใส่ชุดครุยทับอีกที เช่นออกไปไหว้พระไหว้เจ้า งานแต่ง จะแต่งชุดครุยยาวให้ถูกลักษณะ” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ถ้าเป็นผู้ใหญ่จะสวมครุยยาว ถ้าสวมใส่อยู่กับบ้านจะใส่เสื้อคอตั้งแขนจีบ แต่ถ้าจะไปงานสังสรรค์หรืองานสโมสรจะสวมครุยยาวแล้วติดชุดกอสั่ง จั๊มมวยผมแล้วปักปิ่นไม่ให้ผมหลุด ถ้าเป็นคนมีอายุหรือคนแก่จะสวมครุยสั้น (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	สายจีนในอดีตมีการแต่งกายด้วย เสื้อคอตั้งแขนจีบ การสวมเสื้อคอตั้งแขนจีบจะสวมเป็นเสื้อตัวใน จีบจะสวมเป็นเสื้อตัวใน ก่อนสวมเสื้อครุยทับ ถ้าอยู่กับบ้านนิยมสวมเฉพาะเสื้อคอตั้งแขนจีบเพียงอย่างเดียว หรืออาจจะสวมคู่กับเสื้อ ครุยสั้น หรือเสื้อครึ่งท่อน ส่วนการแต่งกายในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีน ในอดีตนั้นมีการแต่งกายด้วยเสื้อคอตั้งแขนจีบ สวมทับด้วยเสื้อครุยยาว การสวมเสื้อครุยยาวนิยมสวมในโอกาสที่เป็นพิธีการงานพิธีสำคัญ หรือแต่งเป็นชุดเจ้าสาวในโอกาสแต่งงาน อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญในการแต่งกายชุดย่าหยาคือ ผ้าปาเต๊ะ ภาพ เสื้อคอตั้งแขนจีบใส่กับผ้าปาเต๊ะ ที่มา : ฤดี (2553) ภาพ เสื้อครุยยาว ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

จากตารางที่ 4.11 การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอดีต จากการศึกษาสรุปได้ว่า การแต่งกายในชีวิตประจำวันของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในอดีตนั้นมีการแต่งกายด้วย เสื้อคอตั้งแขนจีบ การสวมเสื้อคอตั้งแขนจีบจะสวมเป็นเสื้อตัวใน ก่อนสวมเสื้อครุยทับ ถ้าอยู่กับบ้านนิยมสวมเฉพาะเสื้อคอตั้งแขนจีบ แขนยาว ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด และกระดุมปลายแขน 2 เม็ด ทำด้วยทอง เรียกว่า กระดุมกิมตุ้น นุ่งโจงปาเต๊ะ ส่วนการแต่งกายในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีน ในอดีตนั้นมีการแต่งกายด้วยเสื้อคอตั้งแขนจีบ สวมทับด้วยเสื้อครุยยาว การสวมเสื้อครุยยาวนิยมสวมในโอกาสที่เป็นพิธีการงานพิธีสำคัญ หรือแต่งเป็นชุดเจ้าสาวในโอกาสแต่งงาน ทรงผม นิยมทำผมแบบเกล้ามวยสูง หรือเรียกว่า เกล้ามวยชักอ๊อบย คือ ดึงผมด้านหน้าตั้งเรียบ ด้านข้างโป่งออก 2 ข้าง เรียกว่า อ๊อบย ประดับด้วยดอกไม้ไหว ปักด้วยปิ่นปักผมทองคำ หรือนากปน

ตารางที่ 4.12 วิเคราะห์ข้อมูลการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน	“ถ้าเป็นชาวพื้นเมืองยังคงสวมผ้าปาเต๊ะเหมือนเดิม ส่วนเสื้อย่าหย่า จะไม่ค่อยนิยมมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นผ้าลูกไม้ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นผ้าที่ดีที่สุดแล้ว เพราะเสื้อย่าหย่าในปัจจุบันจะต้องสั่งซื้อจากทางปิ่น ราคาค่อนข้างสูง แต่ถ้าในปัจจุบันจะใส่ผ้าลูกไม้เป็นส่วนใหญ่เพราะราคาถูกกว่า และสะดวกไม่ต้องหาเข็มกลัดมาติด” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ชาวภูเก็ตชอบนุ่งผ้าปาเต๊ะ ผ้าปาเต๊ะที่ใส่อยู่บ้านราคาจะไม่สูงมาก ซึ่งเรียกว่าผ้ากลางบ้าน ถ้าไปนอกบ้านจะใส่ผ้าเนื้อดี ถ้าออกไปร่วมงานต่างๆ เช่น งานแต่ง งานบวช ที่มีลักษณะพิเศษๆ คือ ลักษณะที่เป็นเจ้าภาพจะต้องแต่งตัวให้หรู เพื่อให้คนอื่นนินทาได้ เพราะฉะนั้นจะเลือกผ้าที่มีเกรดดีสวมใส่ เสื้อผ้าพื้นเมืองไปในงานที่เป็นพิธีการ เช่น งานแต่งงาน งานบวช ส่วนคนที่แต่งงานจะใส่ชุดที่สดใส ใส่เสื้อครุยยาวทับ ส่วน	ปิยะนันท์ (2553) ได้กล่าวว่า การแต่งกายในชีวิตประจำวันของสตรีเชื้อสายจีน ในปัจจุบันได้พัฒนาการสวมใส่ชุดย่าหย่าจากเสื้อครุยยาวมาเป็นเสื้อครุยสั้น เพื่อให้ใช้สอยสะดวกขึ้นโดยเปลี่ยนจากการสวมเสื้อสองชั้นเป็นเสื้อชั้นเดียว หรือที่เรียกว่าเสื้อเคบายา หรือชุดย่าหย่า นอกจากนี้เสื้อเคบายาสามารถแบ่งออกได้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
การแต่งกาย ใน ชี วิ ต ประจำ วัน แ ล ะ ใน โอกาสพิเศษ ของสตรีเชื้อ สายจีนใน ปัจจุบัน	เสื้อตัวในจะเป็นเสื้อ คอตั้ง แขนจีบ และใส่ เครื่องประดับเติมยศ สำหรับเจ้าสาว บนหัวจะใส่ มงกุฎดอกไม้ไหว ที่คอจะสวมสร้อยทองหลายๆ เส้น ใส่เข็มกลัด ใส่กระดุมทอง ใส่กำไลข้อมือทอง ใส่แหวน ทั้ง 8 นิ้ว ใส่กำไลข้อเท้า และจะสวมรองเท้าปัก ลวดลายรองเท้าปักอาจจะปักด้วยดินเงิน ดิ้นทอง หรืออาจจะปักด้วยลูกปัด เป็นลักษณะรองเท้าสวมคู แล้วสวຍงามเข้าชุดกัน แต่เมื่อก่อนชุดจะไม่สดใส เหมือนกับสมัยนี้”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันนี้ได้มีการฉลุลายผ้ามากขึ้น ถ้าเป็นชุด เจ้าสาวต้องมีกุ๊นขึ้นมาว่าต้องเป็นสีชมพูหรือสีส้ม เท่านั้น จะมีเครื่องประดับมากมายมีทองทั้งตัว ถ้า ไม่ใช่เจ้าสาวจะใส่ทองได้เส้นเดียว ลักษณะทองของ ชุดเต็ม มีมงกุฎดอกไม้ไหว มีต่างหู มีสร้อยทอง ประมาณ 8 เส้นต่างระดับใส่แหวน 10 นิ้ว ใส่ชุดกอสั่ง ในชุดกอสั่งมีเข็มกลัด 8 ชิ้น มีไหมมือ และไหมเท้า สวมรองเท้าปัก ชุดยุคแรกจะเป็นชุดครุยยาว แล้วจึง มากลายเป็นชุดครุยสั้น ชุดคอตั้ง แขนจีบ และชุด ย่าหยา ส่วนชุดย่าหยามี 3 แบบ แบบชุดเกลี้ยง แบบ ฉลุ แบบลูกไม้” (จุ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “การแต่งกายในปัจจุบันจะปรับให้สะดวกมากขึ้นกว่า ในสมัยก่อน เดิมนั้นมีเสื้อลูกไม้ต่อดอกเข้ามา สวมกับ ผ้าปาเต๊ะหรือสวมเสื้อแคชั่นเดียวไม่ต้องสวมครุยยาว จะมีเสื้อคอตั้ง แขนจีบ เสื้อเคมายาลายฉลุเพียงชุด เดียวที่ได้รับอิทธิพลมาจากมาเลย์” (จรินทร์. นีรนาค วโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556)	เป็น 3 แบบคือ เสื้อเคบายาลิน ดา เสื้อเคบายาปิฏ และเสื้อเค บายาซูแลม ต่อมาสตรีชาวภูเก็ต ได้มีการประยุกต์เสื้อเคบายา ทั้ง สามชนิดนี้เป็นเสื้อลูกไม้ ภาพ เสื้อครุยครึ่งท่อนหรือ เสื้อครึ่งท่อน ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัด ภูเก็ต (15 กันยายน 2556) ภาพ เสื้อผ้าลูกไม้ต่อดอก ที่มา : ฤดี ภูมิภูถาวร จังหวัด ภูเก็ต (23 สิงหาคม 2556)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การแต่งกาย ในชีวิตประจำ วัน และ ใน โอกาสพิเศษ ของสตรีเชื้อ สายจีนใน ปัจจุบัน	“ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชย ยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ตอนนี้มีการฟื้นฟูได้มีผู้สวมใส่จำนวนมาก และเด็กรุ่นใหม่มาสวมใส่กันมากเป็นสิ่งที่ หน้าชื่นใจ เมื่อก่อนในสมัยเด็กใส่แล้วกลัว แก่ แต่ในสมัยนี้หันมาแต่งกันมากขึ้น เมื่อ เห็นแบบนี้ปู่ย่าตายายก็ชื่นใจ เพราะในช่วง ชีวิตตั้งแต่ยังเด็กจนตอนนี้มีอายุเยอะแล้ว ประมาณ 70-80 ปี ที่ขาดหายไป พอได้เห็น ก็เกิดความดีใจและปลื้มอกปลื้มใจ แต่ยังมี ลักษณะการแต่งกายรูปแบบเดิม วิธีการตัด จะตัดแบบเดียวกันกับที่สมัยโบราณตัด เพราะเรารักษาวิธีการตั้งทั้งหมดไว้” (จรรยา รัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	 ภาพ เสื้อเคบายาซูแลม ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556) ภาพ เสื้อเคบายาปิฎ ที่มา : ฤดี (2553) ภาพ เสื้อเคบายาลินดา ที่มา : http://www.phuketneophoto.com/

จากตารางที่ 4.12 การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน จากการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะการแต่งกายของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบันของสตรีชาวภูเก็ตนั้นสวมผ้าลูกไม้ถุงผ้าปาเต๊ะ ซึ่งมีราคาไม่แพงมาก ส่วนในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบันมีการแต่งกายโดยสวมเสื้อผ้าที่มีเนื้อดี มีราคา และสวมใส่เครื่องประดับเต็มยศ ถ้าเป็นชุดเจ้าสาวต้องเป็นเสื้อสีชมพูหรือสีส้มเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเครื่องประดับมีมงกุฎดอกไม้ไหว มีต่างหู มีสร้อยทองประมาณ 8 เส้นต่างระดับ ใส่แหวน 10 นิ้ว ใส่ชุดทองสัง ในชุดทองสัง มีเข็มกลัด 8 ชิ้น มีกำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า และสวมรองเท้าฝัก จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่ได้พบเห็นลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวันในปัจจุบันนั้นเป็นการแต่งกายตามแบบสากลธรรมดา โดยส่วนมากจะแต่งกายตามสบายเหมือนกับสังคมทั่วไปในปัจจุบัน ส่วนลักษณะการแต่งกายในโอกาสพิเศษยังมีการแต่งกายชุดย่ำหาและรองเท้าปักอยู่ ในส่วนของสตรีวัยรุ่นจะแต่งกายเสื้อคอตั้งแขนจีบ สวมเสื้อครุยทับและสวมใส่เสื้อเคบายาแบบต่างๆที่มีสีสันสดใส ส่วนผู้สูงอายุจะแต่งกายด้วยเสื้อคอตั้งแขนจีบสวมเสื้อครุยสั้นทับ และสวมใส่เสื้อลูกไม้แบบต่างๆ แต่ยังคงมีการสวมคู่กับผ้าปาเต๊ะอยู่เหมือนเดิม ส่วนรองเท้าปักในปัจจุบันยังมีการสวมใส่อยู่ บางคนหันมาใส่รองเท้าคัทชูหรือรองเท้าแฟชั่นแทน

ตารางที่ 4.13 วิเคราะห์ข้อมูลการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต	“ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพราะเป็นชุดประจำถิ่น จะมีการแต่งกายในช่วงเทศกาลต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง เพราะเป็นชุดพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์เท่านั้น” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “เนื่องจากว่าในปัจจุบันถึงจะรณรงค์ให้การแต่งกายกลับมาอีกครั้ง เพราะชุดเหล่านี้จะใช้ในบางโอกาสไม่ได้สวมใส่ในชีวิตประจำวัน จึงกลายเป็นชุดเฉพาะกิจไป แต่ยังมีผู้ที่สวมใส่ชุดพื้นเมืองอยู่ แต่ในอนาคตยังคงเป็นห่วงเด็กรุ่นใหม่ เพราะไม่ใส่ใจวัฒนธรรม”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	สาวิตร (2551) กล่าวว่า ในปัจจุบันทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้การสนับสนุนในเรื่องของการแต่งกายไทยผสมผสานวัฒนธรรมของจีนไว้เพื่อนำเสนอต่อการท่องเที่ยว และที่สำคัญที่สุด คือ

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
การแต่งกาย ในชีวิตประจำวันและใน โอกาสพิเศษ ของสตรีเชื้อ สายจีนใน อนาคต	“ต่อไปต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพราะไม่รู้การแต่งกายที่ถูกต้อง และจะมีการกลับมาสู่ยุคเก่ามากขึ้น” (จุ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ลักษณะการแต่งกายแบบบาบ๋าต่อไปในอนาคตจะมีการ หวนกลับมาจากอดีตมากขึ้น เพราะต่อไปจะมีกลุ่มประเทศ อาเซียนเข้ามาทั้ง 10 ประเทศ ต่างก็มีอัตลักษณ์ชัดเจน เรา ควรจะเป็นตัวเองให้มากกว่านี้” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธ ศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ถ้าให้ตอบอนาคตนั้นเป็นเรื่องยากแต่ที่เห็นเด็กรุ่นใหม่ ๆ ก็มีการอนุรักษ์กับเด็กรุ่นใหม่ ๆ เขาช่วยกัน คิดว่ายังคงอยู่ต่อไปได้เพราะว่ามันเป็นสิ่งที่ดีเพราะเราได้เห็นรากเหง้าความ เป็นอยู่ของต้นตระกูลของเรา” (จรรยารัตน์ ดันชาวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึง ความสำคัญ ของภูมิปัญญาไทย ซึ่งบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้ลูกหลานได้สืบทอด วัฒนธรรมที่ดีเหล่านี้ไว้ เช่น การจัดงานถนนคนเดิน ซึ่งทางเทศบาลนครภูเก็ตเป็นผู้กำหนดและเปิดโอกาสให้ลูกหลานชาวภูเก็ตได้สวมใส่เครื่องแต่งกายแบบโบราณให้ยังคงอยู่ต่อไป

จากตารางที่ 4.13 การแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต จากการศึกษาสรุปได้ว่า การแต่งกายของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ตในอนาคตจะยังมีอยู่ ถ้าหากมีการอนุรักษ์ และธรรงค์ โดยการปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกรักบ้านเกิด และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีค่า การแต่งกายเหล่านี้จะยังคงมีอยู่ และจะหวนกลับมาสู่อดีตมากขึ้นเรื่อย ๆ

ตารางที่ 4.14 วิเคราะห์ข้อมูลอิทธิพลที่ทำให้การแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
อิทธิพลที่ทำให้การแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต	“ในปัจจุบันมีการประยุกต์เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้งาน เนื่องจากวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันรีบเร่งไม่ทันกับเวลา เพราะในสมัยก่อนต้องมีการประดับตกแต่งตัวเองให้ดูสวยงาม แต่ในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมาก คนภูเก็ตต้องประยุกต์การแต่งกายให้คล่องตัว ถึงแม้จะเป็นชุดพื้นเมืองก็ตาม” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ลักษณะการแต่งกายเสื้อผ้าหรือการตัดเย็บที่เปลี่ยนไปตามช่างตัดเย็บเสื้อผ้า เพราะช่างไม่สามารถตัดเย็บแบบเก่าได้แต่ยังคงมีเค้าโครงเดิมอยู่ แต่อาจจะมีการประยุกต์บ้างแต่ยังมีเค้าโครงเดิมอยู่ อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามแฟชั่น เปลี่ยนไปตามนักท่องเที่ยวและยุคสมัย”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “เพราะความคิดของเด็กสมัยนี้ทันสมัยขึ้นจึงดัดแปลงนำสิ่งโน้นสิ่งนี้มาสลับที่กัน เพราะเด็กยุคใหม่ชอบประยุกต์ให้สะดวกและคล่องตัวขึ้น” (จุ๋ พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “วิถีชีวิตความเป็นอยู่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป หรือคนที่สวมใส่ผ้าปาเต๊ะอาจจะไม่สะดวกต่อการทำงานในแต่ละวันเลยเปลี่ยนเป็นกางเกง คนจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556)	NGUYEN THI (2549) กล่าวว่า ปัจจุบันนี้วัฒนธรรมการแต่งกายของคนเรากำลังเปลี่ยนแปลงเป็นแบบสมัยนิยมมากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ และการประกอบอาชีพ มีปัจจัยหลายอย่างทั้งทางด้านการเมือง (แนวทางการเปลี่ยนใหม่ของประเทศในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการประกาศนโยบายและโครงการพัฒนาเศรษฐกิจต่างๆ) เศรษฐกิจ (การยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น การประกอบอาชีพอย่างหลากหลาย ตลอดจนการพัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเสื้อผ้า) สังคม (การพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคต่างๆ การ

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
อิทธิพลที่ทำให้การแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต	“ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ลักษณะเสื้อผ้ายังคงมีรูปแบบเหมือนเดิมบางคนอาจมีการเปลี่ยนแปลงบ้างนิดหน่อย แต่ก็คงลักษณะเดิมเป็นแบบของภูเก็ตเรา ตอนนี้ได้นำผ้าปาเต๊ะไปให้กลุ่มแม่บ้าน ปักเลื่อมเพื่อความสวยงาม และเป็นอาชีพ บางคนนำผ้าปาเต๊ะไปลงสีเป็นสีทองก็มี แล้วแต่คนชอบ” (จรรยารัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) ☐ “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	พัฒนาทางการศึกษา การพัฒนาระบบสื่อสารมวลชน การประกอบอาชีพ) ตลอดจนทางวัฒนธรรม (การรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกเข้ามาในพื้นที่ ได้ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการแต่งกายของเรา

จากตารางที่ 4.14 อิทธิพลที่ทำให้การแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จากการศึกษาสรุปได้ว่า การรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกเข้ามาในพื้นที่ ได้ส่งผลทางตรงและทางอ้อม ต่อการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการแต่งกาย ปัจจุบันมีการประยุกต์เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการทำงาน เพราะความคิดของเด็กยุคใหม่ในสมัยนี้ชอบประยุกต์ให้สะดวกและคล่องตัวขึ้น เนื่องจากวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันรีบเร่งไม่ทันกับเวลาการแข่งขันกันสูง จึงเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ เพื่อให้คล่องตัวถึงแม้จะเป็นชุดพื้นเมืองก็ตาม ลักษณะเสื้อผ้ายังคงมีรูปแบบเหมือนเดิม บางคนอาจมีการเปลี่ยนแปลงบ้างนิดหน่อยตามแฟชั่นตามนักท่องเที่ยวยุคสมัย

ตารางที่ 4.15 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและ
รองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความคิดเห็น ด้านวัฒนธรรม การแต่งกาย ชุดย่าหยาและ รองเท้าปักของ สตรี อำเภอ เมือง จังหวัด ภูเก็ต	“ถ้าในด้านลักษณะความสวยงามมีความสวยงาม มากใส่แล้วดูภาคภูมิ แต่ถ้าใส่ในชีวิตประจำวัน ถือว่าไม่เหมาะสมเพราะเสื้อย่าหยาเป็นเสื้อที่ ค่อนข้างบางทำงานหนักไม่ได้ เพราะชุดอาจจะฉีก ขาดได้ง่าย จึงไม่เหมาะกับการทำงานที่เร่งรีบใน ปัจจุบัน ถ้าเป็นเสื้อย่าหยาชั้นดีต้องนำเข้าจากปิ่น ราคาที่ถูกที่สุด คือ 3,000-5,000 บาท ราคา ค่อนข้างแพง จึงต้องประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรม ท้องถิ่นและวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่วนรองเท้าปัก จะปักด้วยลูกบิดเป็นงานที่พิถีพิถันมากจึงต้องปัก อย่างประณีต ในยุคปัจจุบันที่ก้าวไปข้างหน้าอย่าง รวดเร็วทั้งชุด ย่าหยาและรองเท้าปักจะใส่ได้ใน โอกาสสำคัญๆ ถ้าจะนำมาใส่ในชีวิตประจำวันนั้น ไม่เหมาะสม” (ฤดี ภูมิภูถาวร, สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “รองเท้าปักมีลักษณะสวยงามตามรูปแบบของ รองเท้า แต่ก็มีราคาสูง เพราะว่ารองเท้าปักเป็นงาน ฝีมือถ้าได้สวมใส่กับผ้าปาเต๊ะจะมีความสวยงาม กลมกลืนกัน แต่มีราคาแพงบางคู่มีราคา 5,000- 10,000 บาท ส่วนเรื่องเสื้อผ้ามักมีการเปลี่ยนแปลง บ้างแต่ไม่มีคนสนใจถึงเราจะรณรงค์ให้กลับมาแต่ก็ ยังเป็นกลุ่มย่อย ยังไม่แพร่หลายทั้งจังหวัด ส่วน ราคาผ้าปาเต๊ะอย่างต่ำราคาไม่ถึง 100 บาท จนมี ราคาสูงกว่า 10,000 บาท อย่างผ้าลูกไม้ธรรมดาตัว หนึ่งราคา 4-5 ร้อยบาท จนราคาสูงกว่า 10,000 บาท เช่นกัน”(ยินดี มโนสุนทร, สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	การแต่งกายของคนภูเก็ตจะเป็น การผสมผสานของหลายชนชาติ ออกมาอย่างสวยงาม ซึ่งปัจจุบัน ชาวภูเก็ตยังคงรักษาวัฒนธรรม การแต่งกายแบบเดิมไว้โดย ปรับเปลี่ยนรายละเอียดให้ เหมาะสมกับยุคสมัย โดยชุด แต่งกายที่น่าเสนอจะเป็นการ แต่งกายของคนภูเก็ต เมื่อสมัย ร้อยกว่าปีมาแล้ว ซึ่งเป็นการ ผสมผสานของหลายชนชาติ ออกมาอย่างสวยงาม ซึ่งชุด ย่าหยาถือว่าการแต่งกายที่ สวยงามที่ผสมผสานรูปแบบของ จีนและมลายูเข้าไว้ด้วยกันอย่าง งดงาม โดยผู้หญิงใส่เสื้อฉลุลาย ดอกไม้ รอบคอ เอว และปลาย แขน อย่างงดงาม นุ่งซิ่น ปาเต๊ะ (อ้างถึงใน วรรณญา, 2555) ซึ่ง ปัจจุบันชาวภูเก็ตยังคงรักษา วัฒนธรรมการแต่งกายแบบเดิม ไว้โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียด ให้เหมาะสมกับยุคสมัย ลวดลายที่ปรากฏบนชุดการแต่ง กายของสตรีชาวบาบา อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต นั้นได้รับ อิทธิพลมาจากรูปแบบการแต่ง กายของชาวจีนผสมผสานกับ

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความคิดเห็น ด้านวัฒนธรรม การแต่งกาย ชุดย่าหยาและ รองเท้าปักของ สตรีอำเภอ เมือง จังหวัด ภูเก็ต	“สวยงามดูดี เป็นระเบียบปกปิดร่างกาย ดูเรียบร้อย เหมาะสมกับฐานะ” (จ้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ถ้าคนภูเก็ตสามารถปักรองเท้าได้เองจะเป็นการ ส่งเสริมอาชีพ เนื่องจากปัจจุบันยังต้องไปซื้อมาจาก มะละกาและเมืองป็นัง คู่ละประมาณ 6-7 พันบาทต่อ คู่ คิดว่าควรจะมีการเปิดหาผู้เชี่ยวชาญมาสอนใน เรื่องของการปักรองเท้า จะเป็นการสืบทอดเจตนาของ บรรพชน และเป็นอาชีพให้กับคนในชุมชนและ สามารถลดดุลการค้า” (จรินทร์. นิรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่น พุทศศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “รู้สึกดีใจที่มีการอนุรักษ์เอาไว้ ถ้าเป็นคนมีฐานะดีจะ อนุรักษ์ได้ดีกว่าชาวบ้านธรรมดาเพราะราคาแพง” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “รู้สึกดีใจมากเพราะว่าทุก ๆ คนตอนนี้ได้ช่วยกันและ ได้อนุรักษ์ ถ้ามีการแต่งกันเยอะๆ จะสวยงามมาก และ เป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ต” (จรรยารัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ส่วนใหญ่การแต่งกายต่างๆ ที่ไม่เหมือนชุดดั้งเดิม เพราะเกิดจากการเปลี่ยนแปลง เพราะสังคม ชีวิต ความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไป ควรที่จะอนุรักษ์ไว้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	รูปแบบการแต่งกายรูปแบบการ แต่งกายท้องถิ่นของมาเลเซีย โดยพัฒนารูปแบบของการ แต่งกายให้เข้ากับสภาพ อากาศ วัสดุและเทคนิคที่ ตนเองมีความถนัด ดังนั้น รูปแบบการแต่งกายจึงได้รับ การถ่ายทอดมาโดยตรง จาก ป็นัง และมะละกา มายังภูเก็ต ดังที่ ปิยะนันท์(2553) ได้กล่าว ว่า ลวดลายที่ปรากฏในการ แต่งกายและเครื่องประดับของ ชาวบาบาในเขตเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า รูปแบบของการแต่ง กายนั้นได้รับอิทธิพลมาจาก รูปแบบการแต่งกายชาวจีน ตั้งแต่ราชวงศ์หมิงของจีน ผสมกับรูปแบบการแต่งกาย ท้องถิ่นของมาเลเซีย โดย พัฒนารูปแบบของการแต่ง กายให้เข้ากับสภาพอากาศ วัสดุ และเทคนิคที่ตนเองมี ความถนัด สามารถนำเอาวัสดุ และผลิตได้ภายในท้องถิ่น ดังนั้นรูปแบบการแต่งกายจึง ได้รับการถ่ายทอดมาโดยตรง จากป็นังและมะละกามายัง ภูเก็ต

จากตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษารูปได้ว่า การแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักเป็นการแต่งกายที่สวยงาม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่น่าหวงแหน ควรค่าที่จะรักษาไว้ ถ้าในด้านลักษณะความสวยงามมีความสวยงามมากสมควรแล้วดูภาคภูมิ แต่ถ้าใช้ในวิถีชีวิตในปัจจุบันถือว่าไม่เหมาะสมเพราะเสื้อย่าหยาเป็นเสื้อที่ค่อนข้างบางทำงานหนักไม่ได้ชุดอาจจะฉีกขาดได้ง่าย จึงไม่เหมาะกับการทำงานที่เร่งรีบในปัจจุบัน ถ้าเป็นเสื้อย่าหยาชั้นดีต้องนำเข้าจากปีนังราคาค่อนข้างแพงจึงต้องประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่วนรองเท้าปักมีลักษณะสวยงามตามรูปแบบของรองเท้าแต่มีราคาสูงเพราะรองเท้าปักเป็นงานฝีมือ แต่ถ้าแต่งในโอกาสพิเศษต่างๆจะเหมาะสมที่สุด เพราะจะเป็นการแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของการแต่งกายได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.16 วิเคราะห์ข้อมูลจุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
จุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต	“จุดเด่นของชุด คือ สีเส้นที่สดใสสวยงาม เป็นผ้าปาน ลวดลายของการปักจะเน้นถึงความหมายของลวดลายให้ไปในทางโชคดี ความเป็นมงคล เช่น ลายนกยูง ผีเสื้อ ปลา ดอกเบญจมาศ ดอกไม้ สิ่งเหล่านี้ คือ เครื่องหมายของความโชคดี แม้แต่รองเท้าปักก็ได้พิจารณาหรือที่ได้พบเจอมา เจ้าของรองเท้าเกิดปีอะไร ก็จะทำรองเท้าเป็นลายปีนั้น เช่น เกิดปีกระต่าย ก็ปักลายกระต่าย” (ฤดี ภูมิภูธวรร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “วัฒนธรรมการแต่งกายของคนภูเก็ตเมื่อไปที่ไหนก็จะมีคนมอง เพราะเห็นว่าชุดสวยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่ง ส่วนการตัดเย็บเสื้อจะตัดเย็บเข้ารูปพอดีตัว สวมกับผ้าปาเต๊ะ มองแล้วรู้ได้ทันทีเพราะจังหวัดอื่นมักจะไม่มีเหมือนเรา ส่วนจุดเด่นของรองเท้าจะปักด้วยลูกปัด ดิ้นเงิน ดิ้นทอง มองแล้วสวยงามเป็นงานฝีมือ”(ยีนดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	สาวิตร (2551) กล่าวว่า ภูมิปัญญาไทยในด้านการเย็บปักถักร้อยนั้น บรรพบุรุษชาวไทยได้ประสานสัมพันธ์กันมายาวนาน เทคนิควิธีการที่สำคัญที่นิยมนำมาถึงในปัจจุบัน คือ การเย็บ ปัก ถัก ร้อย ซึ่งสตรีชาวไทยในภาคใต้ โดยเฉพาะภูเก็ตได้มีการนำเสื้อย่าหยามาปักลูกปัดลงบนเนื้อผ้า ทำให้ชุดเรียบๆตัวเดิมกลายเป็น

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
จุดเด่นของ วัฒนธรรม การแต่งกาย ชุดย่าหยา และรองเท้า ปักของสตรี อำเภอเมือง ในจังหวัด ภูเก็ต	“จุดเด่นอยู่ที่ผ้าปาเต๊ะ เครื่องทอง และสีสันทอง เสื้อผ้าลวดลายของชุด ส่วนรองเท้าปักก็สวยงามสี ของลูกปัก เข้ากับชุดที่สวมใส่” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “จากภูเก็ตที่เป็นเมืองท่าและเมืองท่องเที่ยวอาจมี การหลั่งไหลเข้ามาของเครื่องยาคาติดิพันธุ์ ฉะนั้น การแต่งกายจะถูกพัฒนาไปตามยุคตามสมัย เมื่อมี การติดต่อค้าขายกันมากขึ้น ก็เริ่มที่จะนำเอาผ้าแพร พันธุ์ต่าง ๆ และเทคนิคลวดลายในการปักลูกเข้ามา จึงมีการศึกษามีการเรียนรู้ มีการสอนปักก็เลยอยู่คู่ ภูเก็ตมาถึงทุกวันนี้” (จรินทร์. นิรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “จุดเด่นจะอยู่ที่ลวดลายต่างๆ อยู่ที่เนื้อผ้า และอยู่ที่ เครื่องประดับจึงทำให้สวยงามขึ้น และเด่นขึ้น” (ไชย ยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “เห็นแล้วสวยงามแต่ตามากเป็นเอกลักษณ์ของเรา ผ้าปาเต๊ะสวมคู่กับเสื้อคอตั้งแขนจีบใส่สร้อยทับสวม แล้วรับกันทั้งหมดมีความโดดเด่นเหมาะเจาะลงตัว” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2556)	เป็นเสื้อผ้าหายากตัวใหม่ที่ทันสมัย ในส่วนของกระโปรง ก็มีการนำเอา ผ้าปาเต๊ะ ที่มีลวดลายเป็น เอกลักษณ์ของชาวใต้มาปักลูกปัก หลากสี ทำให้เป็นศิลปะบนผืนผ้า ที่สวยงามตามลวดลายที่ปรากฏ บนผ้าปาเต๊ะ ส่วนใหญ่เป็นลาย ดอกไม้ ผ้าปาเต๊ะที่ปักลูกปักเสร็จ เรียบร้อยแล้ว สามารถนำมา ประยุกต์ตัดเป็นเสื้อผ้าได้อีก หลากหลาย ทั้งกางเกง กระโปรง ในรูปแบบที่ทันสมัย เป็นการ ผสมผสานระหว่างความเป็น ท้องถิ่นกับความทันสมัยได้อย่าง ลงตัวทีเดียว มาตัดเป็นแบบ สำเร็จรูปแล้วปักลูกปักลงไปเพื่อ ขับเน้นลวดลายให้โดดเด่น ภาพ รองเท้าปักลูกปัก ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัด ภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

จากตารางที่ 4.16 จุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองในจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษารูปได้ว่า จุดเด่นของชุดย่าหยาและรองเท้าปักอยู่ที่ลวดลายการปักและสีสันทึบสดใส เป็นผ้าป่าน ลวดลายของการปักจะเน้นถึงความหมายของลวดลายให้ไปในทางโชคดี ความเป็นมงคล เช่น ลายนกยูง ผีเสื้อ ปลา ดอกเบญจมาศ ดอกไม้ สิ่งเหล่านี้คือ เครื่องหมายของความโชคดี แม้แต่รองเท้าปักที่ได้พิจารณาหรือที่ได้พบเจอมา เจ้าของรองเท้าเกิดปีอะไร ก็จะมีปักรองเท้าเป็นลายปีนั้น เช่น เกิดปีกระต่าย ก็ปักลายกระต่าย ส่วนจุดเด่นของรองเท้าจะปักด้วยลูกปัด ดิ้นเงิน ดิ้นทอง มองแล้วสวยงามเป็นงานฝีมือ ความหมายของลวดลายการปักจะเน้นถึงความโชคดีและความเป็นมงคล สิ่งเหล่านี้จะบ่งบอกโดยการแสดงออกมาจากทางเสื้อผ้าและรองเท้าปักของสตรีชาวบาบ๋าจังหวัดภูเก็ต

ตารางที่ 4.17 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“ในการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายเราได้ลดความสำคัญลงไป เพราะในบางครั้งเราไม่สามารถแต่งกายแบบดั้งเดิมได้ในทุก ๆ โอกาส ฉะนั้นเราต้องเปลี่ยนเพราะความสะดวกในการทำงานในการประกอบอาชีพ ในขณะที่เดียวกันเราควรจะแสดงออกในงานโอกาสสำคัญ ๆ ให้คนต่างถิ่นได้รับรู้ว่าเรามีวัฒนธรรมอย่างไร เราควรจะแสดงเอกลักษณ์แสดงพลังของคนท้องถิ่นเอาไว้” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยถ้าเราไม่ช่วยกันวัฒนธรรมการแต่งกายก็จะค่อยๆหายไป”(ยีนดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงแต่ก็อย่าให้มันมากเกินไป แต่ต้องไปตามยุคสมัย ส่วนผ้าปาเต๊ะห้ามเย็บเป็นชุดเพราะไม่สวยให้ตัวเองแล้วรัดด้วยเข็มขัดจะสวยงามกว่าและถูกหลักวิธี” (จ้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556)	ย่าหยา แต่เดิมนั้น เป็นชุดแต่งกายของผู้หญิงชาวภูเก็ต ซึ่งปรับปรุงพัฒนามาจากชุดครุย ซึ่งเป็นชุดแต่งกายของเจ้าสาวในประเพณีดั้งเดิมของคนจีนที่มาตั้งรกรากถิ่นฐานอยู่ในเกาะภูเก็ต ชุดครุยนั้นเป็นชุดที่ต้องสวมใส่หลายชั้นหลายชั้น อาจไม่คล่องตัวและไม่เหมาะกับอากาศในบ้านเมืองแถบนี้ จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแต่งกายให้

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความคิดเห็น ต่อการเปลี่ยนแปลงด้าน วัฒนธรรมการ แต่งกายของ สตรี อำเภอ เมือง จังหวัด ภูเก็ต	“เหมาะสมกับสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อม เพราะเราอยู่ใน เขตร้อนชื้น การแต่งกายและการสวมใส่ผ้าปาเต๊ะ ควรสวม รอง เท้าเปิดส้น จะไม่อับ เหมาะกับสภาพอากาศที่เป็นเมือง ร้อน” (จรินทร์. นิรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธ ศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องปกติ ขึ้นอยู่กับด้านฐานะ ด้าน บุคคล ด้านจิตใจ” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ดีใจและปลื้มใจมากที่วัฒนธรรมของเราได้ฟื้นฟูขึ้นมา วัฒนธรรมการแต่งกายมีอยู่แล้ว แต่ไม่ค่อยได้แต่ง แต่ตอนนี้ ไปไหนก็ได้เห็น กับปลื้มใจและชื่นใจมาก” (จรรยารัตน์ ต้นท วณิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “บางครั้งการแต่งกายต่าง ๆ ไม่ใช่ชุดดั้งเดิม แต่เป็นการ ประยุกต์เปลี่ยนแปลง เพื่อความสวยงามเสียส่วนใหญ่ทำให้ วัฒนธรรมการแต่งกายเดิม ๆ เปลี่ยนไป เราไม่ควร เปลี่ยนแปลงควรจะอนุรักษ์ของเดิมเอาไว้” (สุรเชษฐ์ เจริญ ผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	กระดับกระแจะและ โปรงสบายขึ้นตาม ความเหมาะสม หากแต่ยังคง สวย ความงามและสร้าง เสน่ห์ให้ผู้สวมใส่มิ เปลี่ยนแปลง (อ้างถึง ใน จตุพร และ คณะ, 2557: ออนไลน์)

จากตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรี
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงเกิดจาก ความเป็นอยู่ในสังคม
การใช้ชีวิตแบบเร่งรีบเพื่อให้ทันกับเวลา และคล่องตัวต่อการทำงานในยุคปัจจุบัน การ
เปลี่ยนแปลงเกิดจากอิทธิพลต่างๆที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในหลายรูปแบบ
โดยขึ้นอยู่กับสังคมนั้นๆ ในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแต่งกาย ขึ้นอยู่กับด้านฐานะ ด้านบุคคล

ด้านจิตใจ บางครั้งการแต่งกายต่างๆ ไม่ใช่ชุดดั้งเดิม แต่เป็นการประยุกต์เพื่อความสวยงาม ทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายเดิมๆเปลี่ยนไป ซึ่งบางครั้งได้ลดความสำคัญลงไป เพราะในบางครั้งไม่สามารถแต่งกายแบบดั้งเดิมได้ในทุกๆโอกาส ฉะนั้นจึงต้องเปลี่ยนเพื่อความสะดวกในการทำงานในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.18 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
แนวทางการ อนุรักษ์ วัฒนธรรม การแต่งกาย ชุดย่าหยา และรองเท้า ปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“ในปัจจุบันนี้มีการรณรงค์อนุรักษ์ให้นำเอาหลักสูตรท้องถิ่นบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดภูเก็ตซึ่งเนื้อหาจะเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกายอาหาร ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “เราพยายามทุกอย่างที่จะอนุรักษ์รณรงค์ประชาสัมพันธ์ทุกอย่าง รวมทั้งการทำงานทางด้านชุมชนการรับนักท่องเที่ยวต่าง ๆ พยายามจะไขว่คว้าความสวยงามของวัฒนธรรม การแต่งกายแต่คนที่ใช้ไม่ใช่เรา เราจะไปบังคับไม่ได้”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “อยากให้ทางจังหวัดช่วยเข้ามาจัดการดูแลและช่วยสนับสนุน” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “การอนุรักษ์จะต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือ และจะต้องให้ความสำคัญ ต้องหยิบเอาวัฒนธรรมเหล่านี้เอากมานำเสนอเพราะถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ดีที่สุด วัฒนธรรมเป็นต้นทุนที่มีอยู่แล้ว เพียงแต่หยิบแล้วเอามานำเสนอให้เป็นรูปแบบเพื่อให้คนรุ่นหลังเห็นว่าไม่ได้ยากอย่างที่คิด” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556)	“เราอยากจะเป็นลูกเศรษฐีในเมืองเก่า ให้คนที่อยากมาเที่ยวภูเก็ตรู้ว่าเรามีเสน่ห์ในเรื่องของความเป็นอัตลักษณ์ ทุกวันพฤหัสบดีเจ้าหน้าที่เทศบาลจะแต่งกายแบบพื้นเมือง ผู้หญิงใส่ชุดย่าหยา ผู้ชายใส่บาติก ดินฉอนอยากให้ทุกคนเห็นว่า นี่คือการก้าวของเรา นี่คือการอนุรักษ์ที่ดีงาม ถ้าไม่อนุรักษ์ในเรื่องการแต่งกาย ในเรื่องของการส่งเสริมอาหารพื้นเมืองที่มีเสน่ห์ สิ่งเหล่านี้จะหายไป เด็กรุ่นหลังก็จะรู้แต่สิ่งที่ทันสมัย เพราะเศรษฐกิจก้าวกระโดด คนที่เข้ามาจากต่างถิ่นจะไม่รู้ว่าคุณภูเก็ตมาจากไหน มีดีอะไร มันจะมีประโยชน์อะไร ถ้าวันนี้ความเจริญของบ้าน

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
แนวทางการ อนุรักษ์ วัฒนธรรม การแต่งกาย ชุดย่าหยา และรองเท้า ปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ขึ้นอยู่กับความสำคัญของแต่ละคนมากกว่าถ้า ใครอนุรักษ์อะไรได้ก็ควรจะอนุรักษ์ไป” (ไชย ยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “แนวคิดที่จะอนุรักษ์อยากได้เด็กรุ่นใหม่ ๆ เข้า มาเยอะ ๆ เพราะการแต่งกายเป็นเอกลักษณ์ ของเรา” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “คำว่า ย่าหยาของคนภูเก็ต จริง ๆ แล้วเป็น วัฒนธรรมของทางมาลายู แต่เราได้รับอิทธิพล มา อย่างพิธีที่สำคัญเช่นการจัดวิวาห์บาบา เรา จัดเพื่อสืบทอดการแต่งกาย ชุดพื้นเมืองภูเก็ต ขึ้นมาแล้วเป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อให้ คนรุ่นหลังหรือนักท่องเที่ยวได้เห็นบรรยากาศ แต่งกายชุดเก่า ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ต” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	เมือง เขาแต่เศรษฐกิจเป็นตัวนำ แล้ว ละเลยทางสังคม ละเลยความเป็นอัต ลักษณ์ดิฉันคิดว่าตรงนี้เป็นเรื่องที่ อันตรายทุกวัฒนธรรมประเพณีล้วน แล้วแต่มีเรื่องราว แม้แต่ในเรื่องของ การก่อสร้างอาคารยังเรียกร้องเรื่อง ของการอยู่ร่วมกัน” (อ้างถึงใน กรม ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับ สวัสดิ์ (2551) ที่ กล่าวว่า ในปัจจุบันทั้งภาครัฐและ เอกชนต่างให้การสนับสนุน ในเรื่อง ของการแต่งกายไทยผสมผสาน วัฒนธรรมของจีนไว้ เพื่อนำเสนอต่อ การท่องเที่ยว และที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ซึ่ง บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้ลูกหลาน ได้สืบทอดวัฒนธรรมที่ดีเหล่านั้นไว้ เช่น การจัดงานถนนคนเดิน ซึ่งทาง เทศบาลนครภูเก็ตเป็นผู้กำหนดและ เปิดโอกาสให้ลูกหลานชาวภูเก็ตได้ สวมใส่เครื่องแต่งกายแบบโบราณให้ ยังคงอยู่ต่อไป

จากตารางที่ 4.18 แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในปัจจุบันนี้มีการรณรงค์อนุรักษ์ให้นำเอาหลักสูตรท้องถิ่นบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเนื้อหาจะเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกาย อาหาร ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง ในปัจจุบันทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้การสนับสนุน ในเรื่องของการแต่งกายไทย

ผสมผสานวัฒนธรรมของจีนไว้ เพื่อนำเสนอต่อการท่องเที่ยว และที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ซึ่งบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้ลูกหลานได้สืบทอดวัฒนธรรมที่ดีเหล่านี้ไว้ เช่น การจัดงานถนนคนเดิน ซึ่งทางเทศบาลนครภูเก็ตเป็นผู้กำหนดและเปิดโอกาสให้ลูกหลานชาวภูเก็ตได้สวมใส่เครื่องแต่งกายแบบโบราณให้ยังคงอยู่ต่อไป และทุกวันนี้พลุสเจ้าหน้าที่เทศบาลจะแต่งกายแบบพื้นเมือง ผู้หญิงใส่ชุดย่าหยา ผู้ชายใส่บาติก เพื่อเป็นการอนุรักษ์ในเรื่องการแต่งกาย เป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมขึ้นมา เพื่อให้คนรุ่นหลังหรือนักท่องเที่ยวได้เห็นบรรยากาศแต่งกายชุดเก่าๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ต

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) เกี่ยวกับรูปแบบลวดลายของชุดย่าหยา และรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ภายใต้กรอบข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1. ความเป็นมาของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
 2. วิวัฒนาการของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
 3. กรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
- ผลปรากฏตามตารางที่ 4.19-4.21

ตารางที่ 4.19 วิเคราะห์ข้อมูลความเป็นมาของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเป็นมาของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“ลักษณะชุดและรองเท้าปักของสตรีชาวบาบ๋า คนที่ตัดเย็บจะคิดลวดลายเอง ส่วนตัวพื้นรองเท้าจะไปจ้างช่างรองเท้าทำ ไม่ว่าจะเป็นรองเท้าหรือเสื่อผ้า คนจีนมักจะตัดเย็บเอง ยกเว้นเสื้อที่มีการฉลุลาย จะสั่งนำเข้า ส่วนเสื้อฉลุแบบย่าหยาจะมีใส่สำหรับพวกที่ร่ำรวย” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556)	รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตนั้น จะสวมเสื้อคอตั้งแขนจีบ สวมเสื้อครุยยาวทับบนเสื้อครุยจะมีลวดลายสัตว์มงคล ต่อมาเสื้อ

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเป็นมา ของรูปแบบ และลวดลาย ชุดย่าหยา และรองเท้า ปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“การแต่งกายของคนภูเก็ตมีลักษณะคล้ายกับชาวมุสลิม สตรีสมัยก่อนจะเป็นคนที่เก่งเรื่องแม่บ้านแม่เรือน การที่นำเอารองเท้ามาปักด้วยด้ายหรือลูกปัดมาปักบนรองเท้า สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะรูปแบบของชาวจีน มีลวดลายเป็นรูปนก รูปปลา ฯลฯ ส่วนเสื้อในยุคแรกสีสันอาจจะไม่สดใส ชายเสื้อ ปักสามเหลี่ยม แต่ปัจจุบันเน้นลวดลายสีสดใส รองเท้าเมื่อก่อนเป็นรองเท้านั่นเดียว แต่ในยุคปัจจุบันนี้มีรองเท้าสีสันสูง สิ่งเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “รูปแบบจะมีการลวดลายในตาฉลุเป็นลายต่างๆ รองเท้าในสมัยก่อนเป็นรองเท้านั้นเดียวลักษณะรองเท้าหัวรองเท้ากลมปักลายดอกไม้และลายต่างๆ รูปแบบลวดลายจะปักเป็นลายผีเสื้อ นก ดอกไม้ และสัตว์มงคล” (จ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “รูปแบบลวดลายไม่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดของคนที่ทำ ส่วนใหญ่ไม่พ้นลายสัตว์มงคล ผีเสื้อ นก หงส์ และดอกไม้ จะสวมใส่ผ้าลวดลายที่มีสีตัดกัน” (จรินทร์. นิธนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปันพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชยยุทธ ปันประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556)	ครุยยาวได้ปรับเปลี่ยนกลายเป็นเสื้อครุยสั้นหรือเสื้อครึ่งท่อน ต่อมาได้มีการประยุกต์กลายมาเป็นเสื้อเคบายา ส่วนลวดลายมีทั้งการฉลุลายริมเสื้อสามเหลี่ยม รอบสะโพก ต่อมาสตรีชาวภูเก็ตได้นำเสื้อเคบายามาพัฒนาต่อกลายมาเป็นเสื้อผ้าลูกไม้หรือเสื้อลูกไม้ต่อดอกจนกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของชาวภูเก็ต ชุดแต่งกายเหล่านี้จะต้องสวมคู่กับผ้าปาเต๊ะมีลวดลายและสีแตกต่างจากส่วนที่เป็นพื้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จรูญรัตน์ (2557) ที่กล่าวว่าลักษณะรองเท้าเป็นรองเท้านั้นเดียวหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเลต์ของยุโรป คือส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู ส่วนลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ ภาพ เสื้อย่าหยานิฉลุลายดอกไม้ ที่มา : http://www.phuketemagazine.com/

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเป็นมา ของรูปแบบ และลวดลาย ชุด ย่า หยา และรองเท้า ปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“ลวดลายต่างๆได้เรียนแบบมาจากธรรมชาติ เช่น ลายนก ลายดอกไม้ ลายใบไม้ ลายผีเสื้อ ลายค้างคาว ลายสัตว์มงคล เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีความหมายที่ดีและเป็นมงคล” (จรรยารัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	 ภาพ รองเท้าปักลูกบิด ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

จากตารางที่ 4.19 ความเป็นมาของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาสรุปได้ว่า รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตินั้น เลื้อยคอต้งแขนจีบ จะมีลวดลายสัตว์มงคล เลื้อยเคบายา ลวดลายมีทั้ง การฉลุลายริมเลื้อย สบายเลื้อย รอบสะโพก ต่อมาสตรีชาวภูเก็ตได้นำเลื้อยเคบายามาพัฒนาต่อกลายเป็นเลื้อยผ้าลูกไม้หรือเลื้อยลูกไม้ต่อดอกจนกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของชาวภูเก็ต ชุดแต่งกายเหล่านี้จะต้องสวมคู่กับผ้าปาเต๊ะมีลวดลายและสีแตกต่างจากส่วนที่เป็นพื้น รองเท้าเป็นรองเท้านึ่งเตี้ยหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเล่ต์ของยุโรป คือส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู ส่วนลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ ลักษณะชุดและรองเท้าปักของสตรีชาวบาบ๋า คนที่ตัดเย็บจะคิดลวดลายเอง ส่วนตัวพื้นรองเท้าจะไปจ้างช่างรองเท้าทำ ไม่ว่าจะเป็นรองเท้าหรือเลื้อยผ้า คนจีนมักจะต้องเย็บเอง ยกเว้นเลื้อยที่มีการฉลุลาย จะสั่งนำเข้า “รูปแบบจะมีการฉลุลายในตานลู่เป็นลายต่างๆ รองเท้าในสมัยก่อนเป็นรองเท้านึ่งเตี้ยลักษณะรองเท้าหัวรองเท้ากลมปักลายดอกไม้และลายต่างๆ รูปแบบลวดลายจะปักเป็นลายผีเสื้อ นก ดอกไม้ และสัตว์มงคล “รูปแบบลวดลายไม่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดของคนที่ทำ ส่วนใหญ่ไม่พื้นลายสัตว์มงคล ผีเสื้อ นก หงส์ และดอกไม้ สิ่งเหล่านี้มีความหมายที่ดีและเป็นมงคล

ตารางที่ 4.20 วิเคราะห์ข้อมูลวิวัฒนาการของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
วิวัฒนาการ ของรูปแบบ และลวดลาย ชุดย่าหยา และรองเท้า ปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“รองเท้ารุ่นแรกจะมีโลหะป่นเช่น เส้นโลหะเงินเส้นโลหะทอง เป็น เส้นด้ายคล้ายเส้นลวดสีเงินและสี ทอง จากเส้นลวดเปลี่ยนมาเป็น ลูกปัด และมีการปักเส้นลวดผสมกับ ลูกปัด และต่อมามีแต่การปักลูกปัด เพียงอย่างเดียว ส่วนลวดลายที่เก่า ที่สุดเป็นลวดลายนามปี รูปดอกไม้ มงคล ส่วนในปัจจุบัน จะเป็น รูปแบบลวดลายแล้วแต่จะคิด ขึ้นมา” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ชุดพื้นเมืองของคนภูเก็ตอาจมีการ เปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย แต่ไม่ ถึงกับต้องใช้คำว่าวิวัฒนาการ คำว่า พื้นเมืองมองแล้วโครงสร้างต้องใช้อยู่ อาจจะมีสีสันมากไป ลายปักอาจจะ มากไปนี่คือ สิ่งธรรมดา”(ยินดี มโน สุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในสมัยก่อนถ้านุ่งผ้าปาเต๊ะจะไม่ สวมรองเท้าชนิดอื่นจะสวมรองเท้า ปักเท่านั้นแต่ในสมัยนี้จะมีการสวม ใส่กับรองเท้าคัทชู รองเท้าส้นสูง หัวแหลมไม่เหมือนเมื่อก่อนจะสวม ใส่กับรองเท้าแตะอย่างเดียว” (จุ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556)	ดอกแก้ว (2557: ออนไลน์) กล่าวว่า การแต่งกาย ของผู้หญิงบาปในภูเก็ตนั้นมีวิวัฒนาการการแต่ง กาย ดังนี้ ในสมัยเริ่มแรก ผู้หญิงบาปนิยมแต่ง กายด้วยชุดครุย เสื้อครุย มาเลเซียเรียกว่า บาจู บันจัง (Bajaj panjang) เป็นเสื้อคลุมยาวครึ่งน่อง ทำด้วยผ้าป่านูเบีย ผ้าฝ้าย หรือผ้าทอวนิมีที่มี สีสันที่หลากหลาย สวมทับเสื้อคอตั้งสีขาว แขนยาว ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด และกระดุม ปลายแขน 2 เม็ด ทำด้วยทองเรียกว่า กระดุมกิ มตุ้น นุ่งโจรงปาเต๊ะ ซึ่งต่อมาได้ประยุกต์เป็นเสื้อ ครุยสั้นสวมคู่กับเสื้อคอตั้งแขนจีบยังเป็นการสวม เสื้อสองชั้นอยู่ หลังจากนั้นมา มีการดัดแปลงให้ เป็นเสื้อชั้นเดียว และภายหลังได้มีการประยุกต์มา เป็นเสื้อ เคาบายา ซึ่งมี 3 แบบ ได้แก่ เคาบายาลิน ดา เคาบายาปีก เคาบายาชูแลม และต่อสตรีชาว ภูเก็ตได้มาประยุกต์และเลือกใช้วัสดุผ้าเข้าที่ ตัวเองชื่นชอบและเหมาะกับสภาพอากาศสำหรับ ชาวภูเก็ต เสื้อผ้าลูกไม้ได้รับความนิยมมากกว่า เสื้อย่าหยาเพราะเป็นเสื้อที่หาได้ง่ายราคาไม่แพง หาร้านตัดเย็บสะดวก จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่ เด่นชัดในการแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นชาว ภูเก็ตมากกว่าเสื้อย่าหยาต่อมาเปลี่ยนเป็นเสื้อผ้า ลูกไม้สั้นประมาณสะโพก ไม่มีเสื้อตัวในเรียกว่า (บั่วตึงเต้) มลายูเรียกว่า (เคมายา) แล้วเปลี่ยนมา เป็นผ้าลายฉลุทรงรัดรูปแทนผ้าลูกไม้ ซึ่ง สอดคล้องกับ ปิยะนันท์ (2553) ได้กล่าวว่า วิวัฒนาการของการแต่งกายชุดย่าหยาของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เริ่มจากชุดครุยยาวเป็น เสื้อครุยครึ่งน่องแขนยาว สวมทับเสื้อคอตั้งแขน

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
วิวัฒนาการ ของรูปแบบ และลวดลาย ชุดย่าหยาและ รองเท้านักของ สตรี อำเภอ เมือง จังหวัด ภูเก็ต	“ส่วนใหญ่มีความคิดมาจากความสวย ของดอกไม้และแมลง เพราะสิ่งเหล่านี้ เป็นของคู่กันกับผู้หญิงที่บ่งบอกถึง ความอ่อนหวาน ทุกอย่างจะมี ความหมายในตัวหมด” (จรินทร์. นีร นาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “เสื้อคอตั้งแขนจีบสวมทับกับเสื้อครุย ยาวในตอนแรก หรืออาจจะทำงานไม่ สะดวกเท่าที่ควรก็เลยตัดแปลงมาเป็น ครุยสั้น ยังเป็น 2 ชั้นอยู่ ต่อมา ภูมิอากาศร้อนไม่เหมาะก็เลยลดเหลือ ชั้นเดียว ก็เลยมาเป็นเสื้อย่าหยา เขา เรียกว่า บัวตึงเต้ คือ ครึ่งสั้นครึ่งยาวจะมี ลูกไม้ติดกับตัวเสื้อ แล้วในยุคนั้นจะมี หลากหลายสีนี้คือหลังสุด” (จรรยารัตน์ ตันทวณิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	จีบติดกระดุมทอง 5 เม็ด นุ่งโจงโจงปาเต๊ะ ซึ่ง เป็นการแต่งกายในโอกาสพิเศษ ต่อมาเสื้อ ครุยยาวเปลี่ยนเป็นเสื้อครุยสั้นและได้ ประยุกต์มาเป็นเสื้อเคบายา ต่อมาสตรีชาว ภูเก็ตได้นำมาพัฒนาประยุกต์เป็นเสื้อลูกไม้ สั้นประมาณสะโพก ชาวภูเก็ตเรียกว่า (บัว ตึงเต้) ซึ่งแปลว่าครึ่งสั้น ครึ่งยาว นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ฤดี (2553) ที่กล่าวว่า วิวัฒนาการของรูปแบบลวดลายของรองเท้า ปัก ในระยะแรกที่กลุ่มผู้หญิงจีนอพยพเข้า มาในภูเก็ตนั้นเป็นรองเท้าคู่เล็ก เพราะ ค่านิยมที่ถือว่าผู้หญิงเท้าเล็กเป็นผู้หญิงสวย ต่อมามีค่านิยมการมัดเท้าได้หมดไป รองเท้า ที่เป็นนิยมคือรองเท้าแตะ เป็นรองเท้าสั้น เตี้ยหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเล่ต์ของ ยุโรป คือส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่ บริเวณส่วนหัวใช้ผ้าแพรปักลวดลายด้วย เส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ภาพ เสื้อคอตั้งแขนจีบสวมทับด้วยเสื้อครุย ยาวในระยะแรก ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
วิวัฒนาการของ รูปแบบและลวดลาย ชุดย่า หยา และ รองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัด ภูเก็ต		 ภาพ เสื้อคอตั้งแขนจีบสีขาวลายดอกไม้ สวมชั้นเดียว ที่มา : บ้านชินประชา จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556) ภาพ เสื้อเคบายาลินดา ที่มา : http://www.phuketneophoto.com ภาพ เสื้อผ้าลูกไม้ต่อดอก ที่มา : ฤดี ภูมิภูถาวร จังหวัดภูเก็ต (23 สิงหาคม 2556)

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
วิวัฒนาการของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต		 ภาพ รองเท้ากليبบัว หรือรองเท้าคู่เล็ก รองเท้าของผู้หญิงที่โดนมัดเท้า ที่มา : บ้านชินประชาจังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556) ภาพ รองเท้าปักลูกปัด ที่มา : ฤดี (2553) จังหวัดภูเก็ต (15 กันยายน 2556)

จากตารางที่ 4.20 วิวัฒนาการของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษารูปได้ว่าการแต่งกายของผู้หญิงบาป้าในภูเก็ตนั่น มีวิวัฒนาการการแต่งกาย ดังนี้ ในสมัยเริ่มแรก ผู้หญิงบาป้านิยมแต่งกายด้วยชุดครุย

ภาษามลายู เรียกว่า บาจู บันจัง (Bajaj panjang) เป็นเสื้อคลุมยาวครึ่งน่อง ทำด้วยผ้าป่านูเปีย ผ้าฝ้าย หรือผ้าทออื่น ๆ มีสีสันทึบหลากหลาย สวมทับเสื้อสั้นคอตั้งสีขาว แขนยาว ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด และกระดุมปลายแขน 2 เม็ด ทำด้วยทองเรียกว่า กระดุมกิมตุ้น นุ่งโสร่งปาเต๊ะ ซึ่งต่อมาได้ประยุกต์เป็นเสื้อครุยสั้นสวมคู่กับเสื้อคอตั้งแขนจีบ ยังเป็นการสวมเสื้อสองชั้นอยู่ หลังจากนั้นมา มีการดัดแปลงให้เป็นเสื้อชั้นเดียว และภายหลังได้มีการประยุกต์มาเป็นเสื้อ เคบายา ซึ่งมี 3 แบบ ได้แก่ เคบายาลินดา เคบายาปิฏู เคบายาซูลัม และต่อมาสตรีชาวภูเก็ตได้มาประยุกต์และเลือกใช้วัสดุผ้าเข้าที่ตัวเองชื่นชอบและเหมาะกับสภาพอากาศสำหรับชาวภูเก็ต เสื้อผ้าลูกไม้ได้รับความนิยมมากกว่าเสื้อยี่ห้ออื่นเพราะเป็นเสื้อที่หาได้ง่ายราคาไม่แพง ห้างร้านตัดเย็บสะดวก จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดในการแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นชาวภูเก็ตมากกว่าเสื้อยี่ห้ออื่น ต่อมาเปลี่ยนเป็นเสื้อผ้าลูกไม้สั้นประมาณสะโพก ไม่มีเสื้อตัวใน เรียกว่า (บู้ตึงเต้) มลายู เรียกว่า (เคมายา) แล้วเปลี่ยนมาเป็นผ้าลายฉลุทรงรัดรูปแทนผ้าลูกไม้ ส่วนวิวัฒนาการของรูปแบบ ลวดลายของรองเท้าปัก ในระยะแรกที่กลุ่มผู้หญิงจีนอพยพเข้ามาในภูเก็ตนั้นเป็นรองเท้าคู่เล็ก เพราะค่านิยมที่ถือว่าผู้หญิงเท้าเล็กเป็นผู้หญิงสวย ต่อมาค่านิยมการมัดเท้าได้หมดไป รองเท้าที่เป็นนิยมคือรองเท้าแตะ เป็นรองเท้าสั้นเตี้ยหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเล่ต์ของยุโรป คือ ส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่บริเวณส่วนหัวใช้ผ้าแพรปักลวดลายด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล “รองเท้ารุ่นแรกจะมีโลหะปน เช่น เส้นโลหะเงินเส้นโลหะทอง เป็นเส้นด้ายคล้ายเส้นลวดสีเงินและสีทอง หลังจากนั้นจากเส้นลวดเปลี่ยนมาเป็นลูกบิด และมีการปักเส้นลวดผสมกับลูกบิด และต่อมามีแต่การปักลูกบิดเพียงอย่างเดียว ส่วนลวดลายที่เก่าที่สุดเป็นลวดลาย นามปี รูปดอกไม้มงคล ส่วนในปัจจุบัน จะเป็นรูปแบบลวดลายแล้วแต่จะคิดขึ้นมา

ตารางที่ 4.21 วิเคราะห์ข้อมูลกรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต	“สมัยก่อนการปักรองเท้าจะปักด้วยมือขึ้นด้วยสะดึงวาดเป็นรูปโครงให้เป็นหัวรองเท้า แล้วออกแบบเขียนลายปักด้วยวัสดุที่เราต้องการเมื่อปักเสร็จแล้วจึงนำมาขึ้นรูปเป็นรองเท้า ส่วนเสื้อชุดย่าหยาจะมีการเขียนลายใส่สะดึงและนำไปปักกับจักร” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556)	ฤดี (2553) กล่าวว่า การตกแต่งชุดย่าหยากรรมวิธีเฉพาะ คือ ตัวเสื้อไม่มีกระดุม ใช้ชุดเครื่องประดับทองสั่งหรือเครื่องประดับที่มีลักษณะเป็นเข็มกลัด 3 ชิ้น กลัดติดแทนกระดุมประดับตกแต่งตัวเสื้อโดยใช้เทคนิคโกลีที่มีความทันสมัย ชุดลายที่ริมسابเสื้อ

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กรรมวิธีเฉพาะ การตกแต่ง ลวดลายชุด ย่าหยาและ รองเท้านักของ สตรีอำเภอ เมือง จังหวัด ภูเก็ต	“การปักรองเท้าจะปักหน้าเดียวเมื่อปักเสร็จจะนำไปขึ้นรูปรองเท้า ถ้าเป็นการปักเสื้อจะปักด้วยจักรหรือปักด้วยมือ ถ้าเป็นการปักมือจะมีราคาแพง”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “การปักรองเท้าจะใช้ผ้ามาปักเป็นพื้นรองเท้า ปักเสร็จได้ลวดลายตามต้องการจะพาไปให้ช่างขึ้นรูปรองเท้า การปักรองเท้าจะไม่มีการขึ้นสะดึงจะปักด้วยมือ” (จ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “การปักรองเท้าใช้การปักเหมือนปักผ้า ปักเสร็จจะมีผ้าอีกชิ้นหนึ่งทาบด้วยแป้นเปียกมาทับติดเพื่อป้องกันด้วย” (จตุรรัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556)	ด้านหน้าและรอบสะโพก คล้ายคัตเวิร์ก หรือ ประกันตกแต่งด้วยลูกไม้จากยุโรปรองเท้าสวยงามของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า พวกบาบานั้น ผู้สวมใส่ต้องตัดเย็บเองโดยการสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ผู้หญิงบาบามีอย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเย็บปักเครื่องใช้ เช่น รองเท้า การฉลุผ้า คัตเวิร์ก การปักลูกบิด การเย็บหมอน ปลอกหมอน ม่านหน้าต่าง จากยาย แม่ พี่ ป้า น้า อา ซึ่งเป็นสมาชิกในบ้านเพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นเจ้าสาวในอนาคต ความรู้เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาว ๆ เพราะเป็นคุณสมบัติที่จะต้องมติดตัวก่อนที่จะออกเรือน รวมทั้งสืบทอดสิ่งเหล่านี้สู่ลูกสาวของตนต่อไปในรองเท้าในระยะแรกที่กลุ่มผู้หญิงจีนอพยพเข้ามาในภูเก็ตนั่น เป็นรองเท้าคู่เล็ก ๆ เพราะผู้หญิงเหล่านั้นมัดเท้าให้เล็ก ด้วยค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ถือว่าผู้หญิงเท้าเล็ก เป็นผู้หญิงสวย รองเท้าแบบนี้นิยมเย็บด้วยผ้าสีดำหรือน้ำเงินเข้ม ปักลายดอกไม้ ลายสัตว์ ด้วยสีแดง มีสนที่ทึบด้วยไม้ นอกจากนั้น จตุรรัตน์ (2551)อ้างถึงใน สวัสดิ์ (2551) ได้กล่าวถึง หลังจากประเพณีมัดเท้าหมดไป รองเท้าที่เป็นที่นิยม คือ รองเท้าแตะ ลักษณะเป็นรองเท้าสันเตี้ย ลักษณะหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเลต์ของยุโรป คือ ส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่บริเวณส่วนหัว ใช้ผ้าแพรปักลวดลายด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ เป็ด กวาง รองเท้าเหล่านี้นิยมสวมกับชุดครุย ในภาษามลายูเรียกว่า Kasut Kodok (รองเท้าคางคก) และ วิวัฒนาการมาเป็นรองเท้าแตะ ชนิดที่สันเตี้ยๆ

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กรรมวิธีเฉพาะ การตกแต่ง ลวดลายชุด ย่าหยา และ รองเท้าปักของ สตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	“ไม่สามารถให้ข้อมูลใน ประเด็นนี้ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	ปักด้วยเส้นโลหะสีเงิน ทอง ในภาษามลายู เรียกว่า Kasut Seret (รองเท้าลาก) รองเท้าที่นิยมของสาวชาวบาบาในปัจจุบันคือ รองเท้าแตะที่ปักลวดลายด้วยลูกปัด นิยมสวมกับเสื้อ ปวดึงเต้ (เสื้อเคมายาหรือชุดย่าหยา) รองเท้าชนิดนี้ใช้ลูกปัดหลากสีปักลวดลายที่ต้องการ รูปร่างของรองเท้าเหมือนกับรองเท้าที่ปักด้วยเส้นไหม เพียงแต่ใช้ลูกปัดปักแทนการปักด้วยเส้นด้ายเท่านั้น ในภาษามลายูเรียกรองเท้าชนิดนี้ว่า Kasut Manik (Manik หมายถึง ลูกปัด) รองเท้าชนิดนี้มีทั้งชนิดหุ้มด้านหน้า หรือเรียกว่า ปิดด้านหน้า และชนิดเปิดด้านหน้า ทั้งสองแบบเป็นที่นิยม การผลิตรองเท้าลูกปัดนี้จะได้รับอิทธิพลมาจากยุโรป ส่วนการปักรองเท้าด้วยเส้นไหมได้รับอิทธิพลมาจากจีน

จากตารางที่ 4.21 กรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษารูปได้ การตกแต่งชุดย่าหยาที่มีกรรมวิธีเฉพาะ คือ ตัวเสื้อไม่มีกระดุม ใช้ชุดเครื่องประดับกอสั่ง หรือเครื่องประดับที่มีลักษณะเป็นเข็มกลัด 3 ชิ้น กลัดติดแทนกระดุม ประดับตกแต่งตัวเสื้อโดยใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ฉลุลายที่ริมسابเสื้อด้านหน้าและรอบสะโพก คล้ายคัตเวิร์ก หรือประกันตกแต่งด้วยลูกไม้จากยุโรป ส่วนเสื้อชุดย่าหยาจะมีการเขียนลายใส่ส่ดั่งและนำไปปักกับจักร หรือปักด้วยมือ ถ้าเป็นการปักมือจะมีราคาแพง ส่วนรองเท้า ในสมัยก่อนการปักรองเท้าจะปักด้วยมือขึ้นด้วยส่ดั่งวางดเป็นรูปโครงให้เป็นหัวรองเท้า แล้วออกแบบเขียนลายปักด้วยวัสดุที่เราต้องการ การปักรองเท้าจะปักหน้าเดียวใช้ผ้ามาปักเป็นพื้นรองเท้า เมื่อปักเสร็จแล้วจึงนำมาขึ้นรูปเป็นรองเท้า การปักรองเท้าใช้การปักเหมือนปักผ้า ปักเสร็จจะมีผ้าอีกชิ้นหนึ่งทาด้วยแป้งเปียกมาทับติดเพื่อป้องกันด้วย รองเท้าในระยะแรกที่กลุ่มผู้หญิงจีนอพยพเข้ามาในภูเก็ตนั้น เป็นรองเท้าคู่เล็กๆ เพราะผู้หญิงเหล่านั้นมัดเท้าให้เล็ก ด้วยค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ถือว่าผู้หญิงเท้าเล็ก เป็นผู้หญิงสวย รองเท้าแบบนี้นิยมเย็บด้วยผ้าสีดำหรือน้ำเงินเข้ม ปักลายดอกไม้ ลายสัตว์ ด้วยสีแดง มีสนที่ทาด้วยไม้ หลังจากประเพณีมัดเท้าหมดไป รองเท้าที่เป็นที่นิยม คือ รองเท้าแตะ ลักษณะเป็นรองเท้าสันเตี้ย ลักษณะหัวรองเท้าคล้าย

รองเท้าบัลเลต์ของยุโรป คือ ส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่บริเวณส่วนหัว ใช้ผ้าแพรปัก ลวดลายด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ เป็ด กวาง รองเท้าเหล่านี้นิยมสวมกับชุดครุย ในภาษามลายู เรียกว่า Kasut Kodok (รองเท้าคางคก) และ วิวัฒนาการมาเป็นรองเท้าแตะ ชนิดที่สันเตี้ยๆ ปักด้วยเส้นโลหะสีเงิน ทอง ในภาษามลายู เรียกว่า Kasut Seret (รองเท้าลาก) รองเท้าที่นิยมของสาวชาวบาบ๋าในปัจจุบันคือ รองเท้าแตะที่ปัก ลวดลายด้วยลูกปัด นิยมสวมกับเสื้อ บัวตึงเต้ (เสื้อเคมายาหรือชุดย่าหยา) รองเท้าชนิดนี้ใช้ลูกปัด หลากสีปักลวดลายที่ต้องการ รูปร่างของรองเท้าเหมือนกับรองเท้าที่ปักด้วยเส้นไหม เพียงแต่ใช้ ลูกปัดปักแทนการปักด้วยเส้นด้ายเท่านั้น ในภาษามลายูเรียกรองเท้าชนิดนี้ว่า Kasut Manik (Manik หมายถึง ลูกปัด) รองเท้าชนิดนี้มีทั้งชนิดหุ้มด้านหน้า หรือเรียกว่าปิดด้านหน้า และชนิด เปิดด้านหน้า

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) เกี่ยวกับความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย มีรายละเอียด ดังนี้

4.1.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) เกี่ยวกับความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรม การแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ภายใต้กรอบข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ ดังนี้

- 1) ในด้านภูมิประเทศ
- 2) ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ
- 3) ในด้านเศรษฐกิจ
- 4) ในด้านสังคม
- 5) ในด้านการปกครองและการเมือง
- 6) ในด้านศิลปวัฒนธรรม

ผลปรากฏตามตารางที่ 4.22-4.27

ตารางที่ 4.22 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับ สภาพบ้านเมืองใน อดีต ที่มี ต่อ วัฒนธรรมการแต่ง กายชุดย่าหยาและ รองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใน ด้านภูมิประเทศ	“จังหวัดภูเก็ตมีสภาพเป็นเกาะ จะมีเกาะเล็กๆ ล้อมรอบอยู่ในทะเลที่กั้นลม การที่มีภูเขาล้อมรอบจึงทำให้เป็นเกาะป้องกันพายุต่างๆ ที่จะมาถึงภูเก็ต ทำให้ความแรงที่จะมาถึงอ่อนแรงลง จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตมีผลกระทบต่อยุทธศาสตร์น้อยมาก และสภาพของภูเขาของภูเก็ตเป็นหินแกรนิต จึงทำให้มีดีบุกมาก และเป็นทรัพยากรของคนภูเก็ต จึงทำให้ภูเก็ตเป็นแหล่งดีบุกสำคัญของประเทศไทย” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “การแต่งกายในสมัยก่อนจะนุ่งผ้ากระโจมอกอยู่กับบ้าน ถ้ามีงานจะนุ่งผ้าสวยๆ แล้วแต่งงาน ถ้าอยู่กับบ้านจะนุ่งผ้ากระโจมอก ใส่เสื้อดูเปียบางๆ หรือผ้าป่านบางๆ ถ้ามีงานจึงจะแต่งชุดเต็ม”(ยีนดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “มีสภาพเป็นเกาะมีภูเขาเยอะ” (จ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “จังหวัดภูเก็ตในอดีตมีทะเลล้อมรอบจะมีเกาะแก่ง จะอยู่ในเขตมรสุมแบบร้อนชื้น เพราะฉะนั้น การแต่งปาเตะกับผ้าลูกไม้จะสามารถระบายอากาศได้ แสดงว่าเสื้อผ้าสถาปัตยกรรมการก่อสร้างกับภูมิอากาศเข้ากันและลงตัว” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ภูเก็ตมีสภาพเป็นเกาะ มีภูเขาล้อมรอบเพื่อกันลม แต่ในอดีตจะมีน้ำท่วมบ้าง จะมีอยู่ที่หนึ่งที่จะเรียกว่า แอวน้ำ	ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดภูเก็ตเป็นเทือกเขาทอดในแนวเหนือใต้ ภูเขาส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 70 ของเกาะ ซึ่งเป็นแนวกำบังลมและฝน ทำให้ภูเก็ตปลอดภัยจากเขตรมสุ่มตะวันตกเฉียงใต้ที่รุนแรง เขาที่สูงที่สุดในจังหวัดภูเก็ต คือเขาไม้เท้าสิบสอง มีความสูง 529 เมตร อยู่ในเขตป่าดงอำเภอกระทุ้ง เป็นที่ราบประมาณร้อยละ 30 ของเกาะ ที่ราบส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนกลางฝั่งตะวันออกและบริเวณชายฝั่งตะวันตกของเกาะ

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ	ส่วนการขึ้นลงรถสามล้อหรือรถม้า เพราะฉะนั้นการแต่งกายของผู้หญิงที่ใส่ผ้าปาเต๊ะสามารถก้าวขาขึ้นรถได้อย่างสะดวก ในเมืองภูเก็ตในอดีตจะมีถนนบางเหี้ยวนจนถึงตลาด และมีถนนกลาง ถนนदीบุก ถนนพังงา และต่อมามีถนนรัชดา และถนนระนองตัดกับหน้าบ้านด้านกันอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นคนที่อยู่ในเมืองกับการแต่งกายชุดย่าหยาของผู้หญิงจะกลืนกันหมดกับสภาพในการทำงานอยู่แล้ว แม้สภาพภูมิศาสตร์จึงไม่มีปัญหาแต่อย่างไร ส่วนสภาพรองเท้าปักที่สวมใส่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ เพราะเป็นรองเท้าสันเตี้ย จึงไม่มีปัญหาในการสวมใส่แต่อย่างใด รองเท้าปักจึงเหมาะกับทุกสถานการณ์ แต่ความนิยมที่จะให้เจ้าสาวสวมใส่จึงทำให้ดูลงการถึงแม้จะสวมชุดย่าหยาและสวมรองเท้าปักจึงเหมาะสมไม่เป็นอุปสรรค” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับแนวเขาที่ราบบางส่วนถูกแนวล้อมด้วยภูเขา เทือกเขามีความลาดชัน อุดมไปด้วยทรัพยากรอุดมไปด้วยแหล่งน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อก่อนมีต้นไม้และภูเขาเยอะ ไม่มีผลต่อการแต่งกายแต่งอยู่กับบ้านทุกวัน ” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “จังหวัดภูเก็ตในอดีต มีต้นไม้เยอะ มีแนวภูเขาล้อมรอบ เพื่อกันลมพายุเป็นเขตมรสุมแบบร้อนชื้น ส่วนการแต่งกายชุดย่าหยา ไม่มีอุปสรรคในการสวมใส่เพราะเรานุ่งผ้าถุงปาเต๊ะ และสวมเสื้อคอตั้งแบบจีบ เพราะผ้าถุงสามารถระบายลมได้ ส่วนเสื้อก็ไม่มีปัญหาอะไร ส่วนรองเท้าเป็นรองเท้าสันเตี้ย เวลาเดิน	ชายฝั่งด้านตะวันออกมีสภาพเป็นหาดโคลนและป่าชายเลน เช่น หาดสะพาน หาดป่าคลอก หาดอ่าวปอ เป็นต้น ส่วนทางทิศตะวันตกเป็นหาดทรายสวยงาม เช่น หาดในยาง หาดป่าตอง หาดกะตะ หาดกะรน หาดทรายแก้ว หาดไม้ขาว หาดในทอน หาดเลพัง หาดบางเทา หาดสุรินทร์ หาดกมลา หาดในหาน เป็นต้น(อ้างถึงใน สำนักงานจังหวัดภูเก็ต,2535)นอกจากนี้ ฤดี (2550) กล่าวว่า ภูเก็ตไม่มีแม่น้ำสายสำคัญ มีแต่คลองสายเล็กๆ เช่น คลองท่าจีน คลองบางชีห้ำ คลองหมาหลง คลองท่าพร้าว คลองบางโรง คลองกมลา คลองบางใหญ่ คลองโคกโดนด ฯลฯ ลำ

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ	ก๊ี้สะดวกสบายดี” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์ ,16 กันยายน 2556) “จังหวัดภูเก็ตเป็นที่ราบสูงเป็นภูเขาล้อมรอบเป็นที่ลุ่มบางจุด มีผลกระทบมากจากการทำเหมืองแร่ ลักษณะของหินเป็นหินแกรนิต และสภาพของจังหวัดภูเก็ตเป็นเกาะ มีทะเลล้อมรอบ อากาศจะได้รับลมบกลมทะเล การแต่งกายเป็นการแต่งกายแบบสบายๆ ส่วนใหญ่จังหวัดภูเก็ตมีหลายเชื้อชาติ มีทั้งชาวเล ชาวจีน ชาวมุสลิม แต่ส่วนใหญ่ในเมืองภูเก็ตจะเป็นชาวจีนโพ้นทะเลหรือชาวจีนบาบ๋า ลักษณะการแต่งกายจะอิงตามลักษณะภูมิอากาศและภูมิประเทศ เพราะจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองร้อนมีฝนตกตามฤดูกาล การแต่งกายภูเก็ตถ้าเป็นพิธีการจะแต่งกายแบบจีนบาบ๋า ถ้าเป็นผู้ชายจะใส่ชุดนายเหมือง ถ้าเป็นหญิงจะแต่งชุดย่าหยา นุ่งผ้าปาเต๊ะสวมเสื้อเคมายา ตามเพอรานากัน มีลายฉลุต่างๆ เป็นเชิงพิธีการ ถ้าเป็นชุดแบบสบายอยู่กับบ้าน ผู้ชายจะสวมเสื้อกล้าม นุ่งผ้าขาวม้า ผู้หญิงจะนุ่งผ้าถุงกระโจมอก ถ้าอยู่บ้านจะแต่งกายสบาย” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	คลองเหล่านี้ในอดีตเคยมีสภาพลึกและกว้าง จนเรือสำเภานาดใหญ่สามารถใช้เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าเข้า-ออก เช่น คลองบางใหญ่ นับเป็นลำคลองสายหลักของภูเก็ต มีเรือใบสามหลัก บรรทุกสินค้าเข้ามาส่งในเมือง บริเวณแถวน้ำได้อย่างสะดวก แต่ในปัจจุบันได้ตื้นเขินและแคบลง ทั้งนี้เนื่องจากตะกอนดินจากเหมืองแร่ที่ไหลมาทับถมเวลาฝนตกทำให้น้ำท่วมพื้นที่ต่างๆ เพราะลำคลองส่วนใหญ่ตื้นเขินใช้ระบายน้ำไม่ดีเท่าที่ควรเนื่องจากขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้คลองบางแห่งไม่เหลือสภาพเดิมเอาไว้ และบางแห่งมีแต่ชื่อเรียกขานเท่านั้น

จากตารางที่ 4.22 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ จากการศึกษารูปได้ว่า จังหวัดภูเก็ตในอดีตมีทะเลล้อมรอบจะมีเกาะแก่ง มีต้นไม้เยอะ เป็นที่ราบสูงเป็นภูเขาล้อมรอบ เพื่อกันลมพายุเป็นเขตร่มชุ่มแบบร้อนชื้น อากาศจะได้รับลมบก ลมทะเล เป็นที่ลุ่มบางจุด มีผลกระทบมากจากการทำเหมืองแร่ ลักษณะของหินเป็นหินแกรนิต เพราะฉะนั้น การแต่ง

ปาเต๊ะกับผู้นุ่งผ้าจะไม่สามารถระบายอากาศได้ แสดงว่าเสื้อผ้า สถาปัตยกรรมการก่อสร้างกับภูมิอากาศเข้ากันและลงตัวส่วนการแต่งกายชุดย่าหยา ไม่มีอุปสรรคในการสวมใส่เพราะเรานุ่งผ้าถุงปาเต๊ะ และสวมเสื้อคอตั้งแบบจีบ เพราะผ้าถุงสามารถระบายลมได้ ส่วนเสื้อก็ไม่มีปัญหาอะไร ส่วนรองเท้าเป็นรองเท้าส้นเตี้ย เวลาเดินก็สะดวกสบายดี การแต่งกายเป็นการแต่งกายแบบสบายๆ ส่วนใหญ่จังหวัดภูเก็ตมีหลายเชื้อชาติ มีทั้งชาวเล ชาวจีน ชาวมุสลิม แต่ส่วนใหญ่ในเมืองภูเก็ตจะเป็นชาวจีนโพ้นทะเลหรือชาวจีนบาบ๋า ลักษณะการแต่งกายจะอิงตามลักษณะภูมิอากาศและภูมิประเทศ เพราะจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองร้อนมีฝนตกตามฤดูกาล การแต่งกายภูเก็ตถ้าเป็นพิธีการจะแต่งกายแบบจีนบาบ๋า ถ้าเป็นผู้ชายจะใส่ชุดนายเหมือง ถ้าเป็นหญิงจะแต่งชุดย่าหยา นุ่งผ้าปาเต๊ะ สวมเสื้อเคมายา มีลายฉลุต่างๆ เป็นเชิงพิธีการ ถ้าเป็นชุดแบบสบายอยู่กับบ้าน ผู้ชายจะสวมเสื้อกล้าม นุ่งผ้าขาวม้า ผู้หญิงจะนุ่งผ้าถุงกระโจมอก ถ้าอยู่บ้านจะแต่งกายสบาย ส่วนสภาพรองเท้าที่สวมใส่เหมาะกับสภาพภูมิศาสตร์ เพราะเป็นรองเท้าส้นเตี้ย จึงไม่มีปัญหาในการสวมใส่แต่อย่างใด

**ตารางที่ 4.23 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ**

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มี ต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ	“สภาพอากาศของจังหวัดภูเก็ตเป็นอากาศร้อนชื้น ฝนตกชุก มีฝนและแดดตลอดเวลา และชุดย่าหยา มีลักษณะบาง เหมาะสมกับประเทศที่มีภูมิอากาศอากาศร้อน การที่ใส่เสื้อผ้าบาง ๆ จะทำให้คลายความร้อนได้” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “สภาพอากาศในอดีต จะมีฝนตกชุกและตกยาวนาน แต่ไม่มีผลต่อการแต่งกาย เพราะเป็นชุดพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมการแต่งกายจะขึ้นอยู่กับความชอบ อาจจะมีผลต่อการสวมใส่บ้าง”(ยีนดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ฝนตกตามฤดูกาล แต่ไม่มีผลกระทบต่อการแต่งกาย	สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2535) ลักษณะภูมิอากาศจังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้อุณหภูมิสูงเกือบตลอดปี แต่เนื่องจากมีทะเลล้อมรอบ จึงทำให้อุณหภูมิไม่สูงจนเกินไปประกอบกับตั้งอยู่ด้านหน้าเทือกเขาภูเก็ต ซึ่งเป็นด้านรับลมฝนของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดจากมหาสมุทรอินเดีย ทำให้ฝน

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ประเด็น คำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ค ว า ม เหมาะสมกับ สภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่ มีต่อวัฒนธรรม การแต่งกาย ชุดย่าหยาและ รองเท้าปัก ของสตรีอำเภอ เมือง จังหวัด ภูเก็ต ในด้าน สภาพดินฟ้า อากาศ	เพราะรู้ว่าแต่ละฤดูกาลมาช่วงไหน จึงทำให้เราปรับตัวได้ ส่วน ผ้าที่ใช้ไม่มีความหนาจึงทำให้ไม่ร้อน สภาพอากาศของภูเก็ตมี 2 ฤดู มีฤดูร้อนและฤดูฝนอากาศจะสบายๆ เสื้อผ้าของคน ภูเก็ตจะบางๆ” (จุฬพงศ์ประดิษฐ์ สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ในอดีตฝนจะตกต้องตามฤดูกาล และมีสภาพอากาศเป็นเขต มรสุมแบบร้อนชื้น และไม่มีผลต่อการแต่งกาย และจะใส่เสื้อ คอตั้งแขนจีบอยู่กับบ้านเพราะอากาศสบายๆ” (จรินทร์. นีร นาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “สภาพอากาศของจังหวัดภูเก็ตมีฝน 8 แดด 4 แต่จะมีช่วง อากาศหนาวอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-มกราคม จะออก นอกบ้านจะมีการสวมใส่ชุดย่าหยาแล้วแต่จะใส่ไปงานแบบ ไหนขึ้นอยู่กับงาน ส่วนรองเท้าปักเป็นรองเท้าสันเตี้ย ทำให้ เดินสะดวกจึงไม่มีปัญหาในการสวมใส่แต่จะดูแลรักษายาก” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “เมื่อก่อนในอดีตมีแดด 4 ฝน 8 ฝนจะตกเยอะ อากาศเย็น สบาย ไม่ร้อน ไม่มีผลต่อการแต่งกาย เพราะแต่งทุกวัน” (ไชย ยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้” (จรรยารัตน์ ดันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ภูมิอากาศของจังหวัดภูเก็ตจะเป็นฝน 8 แดด 4 อากาศร้อน ชื้น การแต่งกายในอดีตผู้หญิงจะนุ่งผ้าปาเต๊ะ สวมเสื้อ ย่าหยา หรือชุดเดมายา อาจจะเป็นลายฉลุต่างๆ” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	ชุก ใน ฤดู ม ร ฤดู ดังกล่าว จังหวัดภูเก็ต จึงมี 2 ฤดู คือ ฤดูฝน และฤดูร้อน โดยฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือน เมษายนถึงปลายเดือน พฤศจิกายน ฝนตกชุก ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม โดย เฉลี่ยฝนตกปริมาณ 170 วันต่อปี เดือนที่มี ปริมาณน้ำฝนสูงสุด คือ เดือนพฤษภาคม และฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ เดือนธันวาคมถึงเดือน มีนาคม เป็นช่วงที่ฝน ตกน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.23 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิอากาศ จากการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้อุณหภูมิสูงเกือบตลอดปี แต่เนื่องจากมีทะเลล้อมรอบ จึงทำให้อุณหภูมิไม่สูงจนเกินไป ประกอบกับตั้งอยู่ด้านหน้าเทือกเขาภูเก็ต ซึ่งเป็นด้านรับลมฝนของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดจากมหาสมุทรอินเดีย ทำให้ฝนชุกในฤดูมรสุมดังกล่าว จังหวัดภูเก็ตจึงมี 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน แต่ไม่มีผลกระทบต่อการแต่งกาย เพราะชุดย่าหยามีลักษณะบางเหมาะสมกับประเทศที่มีภูมิอากาศอากาศร้อน การที่ใส่เสื้อผ้าบางๆ จะทำให้คลายความร้อนได้ ส่วนรองเท้าปักเป็นรองเท้าส้นเตี้ย ทำให้เดินสะดวกจึงไม่มีปัญหาในการสวมใส่แต่จะดูแลรักษายาก

ตารางที่ 4.24 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยา และรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ	“ผู้หญิงในภูเก็ตจะมีรายได้จากการขายแร่ดีบุก ส่วนใหญ่ผู้หญิงภูเก็ตจะนิยมคาดเข็มขัดทองตามรายได้ที่มี และการสวมเสื้อบางจะทำให้เห็นเข็มขัด จึงเป็นการโชว์อย่างหนึ่งของผู้หญิงภูเก็ต และการสวมเสื้อผ้าจะเป็นการบอกถึงฐานะอีกอย่างด้วย” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรในดินมีสินในน้ำ การทำมาหากินสะดวก จึงไม่มีผลต่อการแต่งกาย เพราะแต่งตามฐานะ จังหวัดภูเก็ตมีสภาพทางเศรษฐกิจดี มีความร่ำรวย เวลาแต่งงานจะสวมใส่ทองเป็นกิโลๆ สิ่งเหล่านี้จะบอกถึงสภาพเศรษฐกิจของคนภูเก็ต”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในยุคอดีตมีมากใช้มาก มีน้อยใช้น้อย ใครมีแค่ไหนใช้แค่นั้น แต่สรุปโดยรวมคือ มีการแต่งกายแบบอนุรักษ์	ฤดี (2553) กล่าวว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ การทำเหมืองแร่ ชาวบ้านทั่วไปจะทำแร่ดีบุกโดยวิธีทำเหมืองแร่ และร่อนแร่ทำयरเหมืองสูบ ซึ่งมีรายได้ดีพอสมควร จากจดหมายเหตุของพ่อค้าชาวฝรั่งเศส บันทึกไว้ในปี พ.ศ.2229 บางตอนกล่าวว่า ชาวเกาะนี้ซึ่งเป็นคนอาศัยอยู่ตามป่าตามดง ไม่ทำการงานที่แปลกอย่างใดเลย ทั้งวิชาความรู้ก็ไม่ดีอะไรจะแสวงหา การที่ทำอยู่ทุก

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยา และรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ	ของเก่าแบบดั้งเดิมทั้งหมด แต่ของทุกชิ้นที่นำมาใช้จะต้องตามฐานะของผู้ใช้” (จ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ในอดีตจังหวัดภูเก็ตจะรุ่งเรืองมาก จากการทำเหมืองแร่ และการค้าขาย เศรษฐกิจมีผลต่อการแต่งกายเพราะชุดย่าหยาและรองเท้าปักมีราคาค่อนข้างสูง เพราะฉะนั้นถ้าคนที่ไม่มีความพร้อม จะแต่งไม่ได้ เพราะเครื่องประดับหายากและมีราคาแพง” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ในอดีตภูเก็ตมีเศรษฐกิจดีเพราะการทำเหมืองแร่ดีบุก แต่การแต่งกายในอดีต คนรวยกับคนมีฐานะระดับกลางจะมีกำลังทรัพย์ในการสวมใส่ เพราะต้องสั่งซื้อจากปีนัง แต่คนที่ไม่ค่อยมีฐานะจะสวมใส่ได้ตามฐานะแต่รองเท้าจะมีราคาแพงมาก จึงทำให้คนที่อยู่ในระดับล่างไม่สามารถจะสวมใส่ได้” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ในสมัยก่อนเมื่อแร่ดีบุกยังมีราคาอยู่ เศรษฐกิจดี คนส่วนใหญ่จะไปทำเหมืองแร่ แต่ถ้าพูดถึงการแต่งกายก็มีผล เพราะถ้ารายได้ดีมีฐานะการแต่งกายก็ดีขึ้นไปด้วย แต่ถ้าฐานะยากจนการแต่งกายก็จะด้อยตามไปด้วย” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “เหมาะสมเพราะเราแต่งตัวตามฐานะ เศรษฐกิจในอดีตได้มาจากการทำเหมืองแร่ดีบุก และจากการค้า จึงทำให้งรุ่งเรืองมาก การแต่งกายหรือการใช้จ่ายในการซื้อเสื้อผ้าต่างๆ ส่วนรองเท้าปักเราอยู่บ้านว่างๆ ก็มีปักเอง” (จตุรรัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556)	วันนี้ก็เพิ่งแต่ตัดไม้ทำฝืนทำนา และขุดดินเพื่อร่อนหาแร่ดีบุกเท่านั้น แร่ดีบุกนี้เป็นสิ่งสำคัญของเมืองนี้ และได้เกิดการค้าขายโดยที่ชาวเมืองขุดแร่ดีบุกได้ ก็เอาแร่ขึ้นไปแลกเปลี่ยนกับพ่อค้า ซึ่งนำสินค้ามาจากภายนอก เพื่อเอามาแลกเปลี่ยนกับแร่ดีบุกนั่นเอง เพราะในเมืองนี้ไม่ได้ทำอะไรกันเลย นอกจากขุดดินหาดีบุก ซึ่งเขาขุดได้เป็นจำนวนมากๆ และข้าพเจ้าเชื่อว่าคงจะมีบ่อดีบุกที่ดีกว่านี้อีก แต่ต้องหาคนที่ชำนาญจึงจะค้นบ่อดีบุกดีๆ ได้ ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดในอดีตนั้น เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตขึ้นอยู่กับราคาสินแร่ดีบุกเป็นสำคัญ เนื่องจากราคาดีบุกในตลาดโลกต่ำลงตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 เป็นต้นมา ทำให้การผลิตสินแร่ดีบุกไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการหันมาทำธุรกิจการท่องเที่ยวกัน

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ	“จังหวัดภูเก็ตในอดีต มีการทำเหมืองแร่ดีบุก เศรษฐกิจส่วนใหญ่จะได้มาจากการทำเหมืองแร่ดีบุก เมื่อทุกคนร่ำรวยจึงได้ซื้อผ้าและมีการจับจ่ายใช้สอย ซื้อผ้าที่นำเข้ามาจากปีนัง มาสวมใส่จึงทำให้การแต่งกายเปลี่ยนไปจากอดีต เศรษฐกิจรุ่งเรืองขึ้นคนมีรายได้ก็จะหาซื้อผ้ามาสวมใส่ได้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	มากขึ้น

จากตารางที่ 4.24 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษารูปได้ว่า จังหวัดภูเก็ตในอดีตเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรแร่ดีบุกมาก การทำมาหากินสะดวก เศรษฐกิจของภูเก็ตในอดีตได้มาจากการทำเหมืองแร่ดีบุก และจากการค้าเกือบทั้งสิ้น จึงทำให้เกิดความรุ่งเรืองและความร่ำรวยจากการทำธุรกิจเหมืองแร่ดีบุก เมื่อเกิดความร่ำรวยจึงทำให้ได้มีการจับจ่ายใช้สอย ซื้อเสื้อผ้าที่นำเข้ามาจากปีนัง และมีราคาแพงมาสวมใส่ การแต่งกายนั้นสามารถบ่งบอกถึงเศรษฐกิจในสมัยนั้น โดยการแต่งกายของสตรี พอจะบ่งบอกถึงฐานะของผู้นั้น อาทิ การใช้เครื่องประดับที่ทำด้วยทองคำและเพชร ผู้ใดสวมใส่มาก ก็สามารถบ่งบอกถึงฐานะว่ามีความร่ำรวยตามการสวมใส่เครื่องประดับที่ไม่มีความพร้อมจึงทำให้ขาดการต่อเนื่อง เพราะเครื่องประดับหายากและมีราคา

ตารางที่ 4.25 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับ สภาพบ้าน เมือง ในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่ง กายชุดย่าหยาและ รองเท้าปักของ สตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใน ด้านสังคม	“ในอดีตภูเก็ตไม่ต้องมีรั้วบ้าน สังคมเป็นมิตรเข้าบ้านไหนก็ รู้จักกันหมด จะมีของติดไม้ติดมือมาฝากกันตลอดเวลา และทุกบ้านเป็นมิตรกัน ไม่มีโจร เปิดประตูบ้านทิ้งไว้ก็ไม่มี ปัญหา จอดรถเสียบกุญแจทิ้งไว้ก็ไม่หาย ไม่เหมือนในยุค ปัจจุบัน” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ในอดีตสังคมภูเก็ตจะเป็นสังคมเชื้ออาหารเพื่อนบ้านมีอะไร ก็จะแบ่งปันกัน การแต่งกายในสมัยก่อนจะมีการสวมใส่ชุด พื้นเมืองกันเยอะ แต่ปัจจุบันคนมีอายุก็เริ่มตายจากกันไป คนสวมใส่ชุดลดลงจึงทำให้มีการรณรงค์”(ยินดี มโน สุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในด้านสังคมในอดีต ไม่มีการทะเลาะ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กัน เวลานอนหรือออกไปไหนไม่ปิดประตูบ้านยังได้ การแต่ง กายก็ขึ้นอยู่กับงานที่จะไป และมีการสวมชุดย่าหยาทุกวัน แต่ถ้าออกงานใหญ่ๆ จะสวมชุดครุยยาว ใส่ทองเยอะๆ ถ้า เป็นงานไม่ใหญ่มากก็จะใส่ชุดเสื้อคอตั้งแบบจีน ส่วนครุย สั้นไว้สำหรับผู้สูงอายุ” (จ้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “สังคมภูเก็ตในอดีตเป็นสังคมที่ต่างจะเอื้อซึ่งกันและกัน ซึ่ง ในสมัยก่อนถ้าจะแต่งงาน เครื่องเพชรไม่ต้องมีเราหยีบยืม กัน และนี่เป็นสังคมเอื้อเฟื้อเป็นสังคมเปรียบเสมือนญาติ เพราะฉะนั้นรูปแบบนี้จะไม่มีการจิกเข้ามาเกี่ยวข้องจะอาศัย การหยีบยืม และนี่เป็นสังคมภูเก็ตในอดีต” (จรินทร์. นีรนาว วโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556)	สำนักงานจังหวัด ภูเก็ต (2535) จังหวัด ภูเก็ตประกอบด้วย คนหลายชนชาติ หลายภาษา การ ยึดถือและปฏิบัติ ทางศาสนา จึงมี ความแตกต่างกัน ตามความคิด ความ เชื่อ และความ เลื่อมใสศรัทธา ตามแต่ศาสนาที่ตน นับถือ ประชากรใน จังหวัดภูเก็ตร้อยละ 80.4 นับถือศาสนา พุทธและร้อยละ 18.6 นับถือศาสนา อิสลาม ที่เหลือ เล็กน้อยนับถือ ศาสนาคริสต์และ ศาสนาอื่นๆ

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม	“สังคมในอดีต ไม่มีการทะเลาะกันนะ มีแต่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน เวลานอนหรือออกไปไหนไม่ปิดประตูบ้านยังได้ การแต่งกายก็ขึ้นอยู่กับงานที่จะไป และมีการสวมชุดย่าหยาทุกวัน แต่ถ้าออกงานใหญ่ๆ จะสวมชุดครุยยาว ใส่ทองเยอะๆ ถ้าเป็นงานไม่ใหญ่มากก็จะใส่ชุดเสื้อคอตั้งแบบจีน ส่วนครุยสั้นไว้สำหรับผู้สูงอายุ” (จ้. พงศ์ประดิษฐ์ สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “สังคมภูเก็ตในอดีตจะเอื้อซึ่งกันและกัน ซึ่งในสมัยก่อนถ้าจะแต่งงาน เครื่องเพชรไม่ต้องมีเราหีบหีบกัน เป็นสังคมเอื้อเฟื้อเป็นสังคมเปรียบเสมือนญาติ เพราะฉะนั้นรูปแบบนี้จะไม่มีการเข้ามาเกี่ยวข้องจะอาศัยการหีบหีบ” (จรินทร์. นีรนาว วโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “สังคมในอดีตผู้หญิงจะไม่ค่อยออกบ้าน จึงแต่งกายชุดย่าหยาอยู่กับบ้าน จึงทำให้มีเวลาประดิษฐ์ประดอยสิ่งของต่างๆ ที่จะไปแต่งอวดในเชิงสังคม” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “สังคมของคนภูเก็ตเป็นสังคมแบบง่าย ๆ ไม่มีการถือยศถาบรรดาศักดิ์ใดๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่คนมีฐานะจะอยู่ในสังคมอีกระดับหนึ่ง เพราะอยู่ด้วยความจำเป็น ในอดีตจะมีการแต่งกายตามวัฒนธรรม การแต่งกายขึ้นอยู่กับงานที่จะไป” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ในอดีตภูเก็ตเป็นสังคมบ้านๆ มีการเอื้อเฟื้อและผู้หญิงเราจะอยู่กับบ้าน จึงมีเวลาประดิษฐ์หรือตัดเย็บเสื้อผ้าและการทำลายรองเท้านัก” (จรรยารัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556)	

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสม กับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มี ต่อวัฒนธรรมการ แต่งกายชุด ย่าหยาและรอง เท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใน ด้านสังคม	“สภาพสังคมในอดีต เป็นครอบครัวใหญ่มีลูก หลายคน คนจีนในสมัยนั้นต้องการที่จะสร้าง อาณาจักรต้องการมีลูกเอาไว้สืบสกุล เพราะคน จีนมีธุรกิจเยอะ พ่อแม่จะให้การศึกษาลูก จึงส่ง เสียลูกให้เรียนสูงๆ สภาพสังคมในอดีตไม่มีผลต่อ การแต่งกายส่วนใหญ่จะเป็นการแต่งกายที่อยู่ใน วิถีชีวิตมากกว่า เป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เมื่อมีการ ค้าขายกับชาวต่างชาติหรือชาติตะวันตกเข้ามาจึง จะต้องแต่งกายให้สมฐานะ เพราะต้องพบปะ พูดคุยในด้านธุรกิจ จึงทำให้มีการพัฒนาขึ้นเป็น ลำดับ” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.25 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม จากการศึกษาสรุปได้ว่า สำหรับสภาพสังคมของจังหวัดภูเก็ตในอดีตมีความหลากหลายของเชื้อชาติและภาษา โดยมีความเชื่อที่แตกต่างกันไปตามศาสนาหรือวัฒนธรรมของตน ซึ่งขึ้นอยู่กับวิถีชีวิตของชนชาตินั้นๆ เนื่องจากสังคมภูเก็ตเป็นสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อและเอื้ออาทรต่อกันเปรียบเสมือนญาติ ไม่มีการถือยศถาบรรดาศักดิ์ใดๆซึ่งในสมัยก่อนถ้าจะแต่งงาน เครื่องเพชรไม่มี ก็สามารถใช่วิธีหยีบยืมกันได้ สังคมของคนภูเก็ตในอดีต การแต่งกายส่วนใหญ่จะเป็นการแต่งกายที่อยู่ในวิถีชีวิตมากกว่า เป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เมื่อมีการค้าขายกับชาวต่างชาติหรือชาติตะวันตกเข้ามาจึงจะต้องแต่งกายให้สมฐานะ เพราะต้องพบปะพูดคุยในด้านธุรกิจ จึงทำให้มีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ

ตารางที่ 4.26 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยา และรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง	“การปกครองไม่ค่อยมีผลกระทบต่อการแต่งกายมากนัก เพราะการแต่งกายของคนภูเก็ตไม่นับหรูหรา ฟุ่มเฟือยมากนัก ไปงานต่างๆ จะสวมผ้าปาเต๊ะ สวมเสื้อลูกไม้ หรือชุดย่าหยา รองเท้าปัก ในยุคของจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีผลกระทบต่อจังหวัดภูเก็ต มีนโยบายชาตินิยมเข้ามาในภูเก็ต จึงทำให้ต้องปรับตัวเอง และเปลี่ยนการแต่งกายแบบตะวันตก แบบบริติชนิยม ทุกคนต้องสวมหมวกและสวมใส่รองเท้าคัทชู จึงทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมลดลง ส่วนที่ยังเห็นอยู่ในปัจจุบันคือ ผ้าถุงปาเต๊ะ และเสื้อย่าหยา ยังไม่ขาดตอน คนรุ่นเก่าๆ ยังคงสวมใส่อยู่ แต่คนรุ่นใหม่ๆ จะมีการสวมใส่เสื้อผ้าตะวันตกแทน แต่ไม่มีการสวมใส่เสื้อย่าหยา เพราะไม่สะดวกต่อการทำงาน ” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “เพราะจอมพล ป. พิบูลสงคราม ห้ามใส่รองเท้าแตะให้สวมหมวก จึงทำให้วัฒนธรรมเริ่มหายไป ไม่ให้เก๋าลมวียทำให้ส่งผลต่อการแต่งกายให้ใส่ผ้าชิ้นยาว ๆ แต่ไม่ได้ห้ามใส่ชุดย่าหยา ถ้าใส่ชุดย่าหยาแล้วมาสวมหมวกก็ไม่เข้ากันดูตลก ๆ เลยทำให้เลิกใส่ไปโดยปริยาย ห้ามใส่ผ้าปาเต๊ะ เลยทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายเสื่อมลงไป” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “มีอยู่สมัยหนึ่งที่ก่อนออกจากบ้านต้องสวมหมวก แต่ก็ไม่มีผลกระทบต่อทุกคนก็ใช้ชีวิตเฉยๆ เวลาอยู่บ้านก็แต่งกายที่เป็น	ในยุคสมัยของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีนโยบายชาตินิยมเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตทำให้คนจนที่ใส่รองเท้าแตะถูกจับก่อนออกจากบ้านต้องปลงหมวกและสวมใส่รองเท้าคัทชูห้ามกินหมาก ห้ามใช้ช้อน หรือนามสกุลจีนเลยทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายค่อยๆ เสื่อมลงไป มีนโยบายชาตินิยมได้หมดไปจึงทำให้มีการรื้อฟื้นย้อนเอาอดีตกลับมาใช้ใหม่ จึงทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายแบบบาบ๋ากลับมาอีกครั้ง (อ้างถึงในคณะ กรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2544)

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยา และร่องเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง	แบบบรากเหง้าตัวเอง เมื่อจะออกไปนอกบ้านก็แต่งกายตามทางการสั่ง ” (จรินทร์. นีรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ในยุคของจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม จะออกนอกบ้านให้สวมหมวก ให้สวมใส่ผ้าขึ้น ถ้ามามีชุดย่าหยาแล้วไม่เข้ากัน ดูแปลกหรือดูประหลาด (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ในอดีตสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีผลกระทบต่อการแต่งกาย จะต้องแต่งกายแบบต่างประเทศ และเวลาออกจากบ้านจะต้องสวมหมวก แต่ไม่ได้ห้ามการแต่งกายแบบบาป้า แต่ถ้าแต่งกายแบบบาป้าแล้วมาสวมหมวกดูแล้วตลกๆ ไม่เข้ากัน ” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ในอดีตยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีคำสั่งให้สวมหมวกเวลาออกจากบ้านให้นุ่งผ้าขึ้น ห้ามใส่ร่องเท้าแตะ ถ้าเราแต่งชุดพื้นเมืองแล้วสวมหมวกจะดูแปลกๆ ตลกไม่เข้ากัน” (จตุรรัตน์ ต้นทองนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีนโยบายชาตินิยม มีคำสั่งให้แต่งกายแบบไทยไม่ให้แต่งกายแบบชาวต่างชาติ จึงทำให้คนภูเก็ตมาสวมใส่ชุด และผู้หญิงก็ให้สวมใส่เสื้อไทย เมื่อนโยบายชาตินิยมได้หมดไปจึงทำให้มีการย้อนเอาอดีตกลับมาใช้ใหม่ คือการแต่งกายแบบบาป้า” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.26 ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในยุคสมัยของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีนโยบายชาตินิยมเข้ามาใน จังหวัดภูเก็ตทำให้คนจนที่ใส่รองเท้าแตะถูกจับก่อนออกจากบ้านต้องสวมหมวกและสวมใส่ รองเท้าคัทชูห้ามกินหมาก ห้ามใช้ ชี้อ หรือนามสกุลจีน ไม่ให้เก๋าล่มวย ทำให้ส่งผลต่อการแต่งกาย ให้ใส่ผ้าชิ้นยาว ๆ แต่ไม่ได้ห้ามใส่ชุดย่าหยา ถ้าใส่ชุดย่าหยาแล้วมาสวมหมวกก็ไม่เข้ากัน เลยทำให้ เลิกใส่ไปโดยปริยาย ห้ามใส่ผ้าปาเต๊ะ เลยทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายเสื่อมลงไปมีอยู่สมัยหนึ่ง เมื่อนโยบายชาตินิยมได้หมดไปจึงทำให้มีการรื้อฟื้นย้อนเอาอดีตกลับมาใช้ใหม่ จึงทำให้วัฒนธรรม การแต่งกายแบบบาปกลับมาอีกครั้ง

ตารางที่ 4.27 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตในด้านศิลปวัฒนธรรม

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับ สภาพบ้าน เมือง ในอดีต ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่ง กายชุดย่าหยาและ รองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตใน ด้าน ศิลป วัฒนธรรม	“จะเป็นลวดลายธรรมชาติ สัตว์มงคล รูปดอกไม้ มงคล รูปผีเสื้อ ส่วนใหญ่จะเป็นลวดลาย ลักษณะนี้ เกือบทั้งหมดแม้แต่ผ้าปาเต๊ะส่วนใหญ่ จะเขียนเป็น รูปช่อดอกเบญจมาศ รูปปลา รูปผีเสื้อ ส่วนใหญ่จะ เป็นลวดลายลักษณะนี้” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ในอดีตจะมีความเชื่อเข้ามาผสม เช่นใส่เยอะจะบ่ง บอกถึงฐานะ ความมีอันจะกิน บ่งบอกถึงตำแหน่ง จึง ต้องใส่ให้ดูดี ให้ดูสวยงาม”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในด้านสังคมในอดีต ไม่มีการทะเลาะ มีการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน เวลานอนหรือออกไปไหนไม่ปิด ประตูบ้านยังได้ การแต่งกายก็ขึ้นอยู่กับงานที่จะไปจะ สวมชุดครุยยาว ใส่ทองเยอะๆ ถ้าเป็นงานไม่ใหญ่	ฤดี (2553) กล่าวว่า เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็น แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ที่สำคัญ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้ คนในภูมิภาคต่างๆ อพยพ เข้ามาตั้งถิ่นฐานใน ดินแดนนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมี ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นของตนเอง ฉะนั้น จังหวัดภูเก็ตจึงจัดเป็นพหุ สังคม มีวัฒนธรรม ผสมผสานในหลาย รูปแบบ แต่สามารถอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่มี ปัญหาระหว่างกลุ่มชน

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตในด้านศิลป วัฒนธรรม	มากก็จะใส่ชุดเสื้อคอตั้งแบบจีน ส่วนครุยสั้นไว้สำหรับผู้สูงอายุ” (จ. พงศ์ประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ในสมัยก่อนจะยึดถือความถูกต้องเพราะเป็นรูปแบบการแต่งกายของคนท้องถิ่นจะต้องตัดเย็บให้ถูกต้อง เพราะความหลากหลายและนวัตกรรมของช่าง จึงไม่กล้าที่จะคิดนอกกรอบเหมือนคนในสมัยนี้ เพราะฉะนั้นการแต่งกายในสมัยก่อนยังคงสภาพแบบเดิม ๆ เอาไว้” (จริทร์, นีรนาวโรดม, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิต การแต่งกายชุดย่าหยาจะเป็นการแต่งกายที่เรียบง่ายมิติดัดไม่ไป จึงเหมาะสมที่จะสวมใส่ไปในงานต่างๆ รองเท้าปักเป็นรองเท้าสวยงาม สวมใส่แล้วเข้ากับชุดย่าหยาจึงเหมาะสมและสะดวกต่อการสวมใส่” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์, สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ในด้านวัฒนธรรมในอดีตของคนไทยเชื้อสายจีนจะเอาอย่างบรรพบุรุษ จึงทำให้วัฒนธรรมจีนเข้มแข็งขึ้น เพราะเจ้าของวัฒนธรรมได้ทำกับมือ ถ้าในด้านการแต่งกายก็อาจจะมีผลกระทบบ้าง จะแต่งกายไปตามฐานะของตนเอง” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “จะเน้นเรื่องของความหมายและความเป็นมงคลและจะนำมาสอนแทรกให้อยู่ในวิถีชีวิต สังเกตได้จากลวดลายเสื้อผ้า ลายผ้าปาเต๊ะ ลายรองเท้าปักจะมีลวดลายของ ดอกไม้ ใบไม้ ลายสัตว์ ลายสัตว์	ทุกคนต่างก็ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาภูเก็ตให้เจริญก้าวหน้า และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ฉะนั้นการศึกษาถึงลักษณะการแต่งกายของชาวภูเก็ตจะเป็นไปในรูปแบบใด ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเพียงอย่างเดียว นั้น คงจะเป็นการยากที่จะเจาะจงลงไปหากกำหนดการแต่งกายของชาวภูเก็ต จะต้องนำเอาการแต่งกายของกลุ่มคนชาวภูเก็ตมาประยุกต์เป็นแบบใหม่ที่ยอมรับโดยทั่วกัน วัฒนธรรมบาบาภูเก็ต เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นกว่า 100 ปี ของจังหวัดภูเก็ต ชาวบาบากำเนิดจากบรรพบุรุษชาวจีนโพ้นทะเล ที่มาอาศัยและสมรสกับชาวไทยท้องถิ่น ภูเก็ตเกิดเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเอง เช่น สถาปัตยกรรม ย่านเมืองเก่าภูเก็ต ภาษาอาหาร การแต่งกายชุดย่าหยา และวัฒนธรรมต่างๆ ปัจจุบันยังคงรักษา

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตในด้านศิลปวัฒนธรรม	ลายสัตว์มงคล ลายธรรมชาติ และจะเน้นลายค้างคาว เพราะคนจีนถือว่าค้างคาวเป็นของดีเป็นสัตว์ขยันอดทนหากินแม้แต่กลางคืน ส่วนการแต่งกายจะแต่งกายตามรูปแบบวัฒนธรรมของเราเอง” (จุญรัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ศิลปะของภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นศิลปะที่ผสมผสาน เพราะภูเก็ตมีหลายเชื้อชาติ มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ที่ผสมผสานกันไป ถ้าเป็นในเขตเมืองเก่าจะเป็นชาวจีนส่วนใหญ่ คือ มีวัฒนธรรมทางด้านภาษา ด้านการแต่งกายแบบบาบ๋า ย่าหยา พิธีกรรมประเพณีต่างๆ แต่จังหวัดภูเก็ตไม่ได้มีแต่ชาวจีนเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เกิดมีวัฒนธรรมที่ร่วมสมัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต แต่ไม่มีผลต่อการแต่งกาย ส่วนใหญ่จะมีการสืบทอดการแต่งกายของแต่ละวัฒนธรรม ชาวจีนภูเก็ตก็แต่งกายชุดย่าหยาเหมือนเดิม และมีการสืบทอดให้กับคนรุ่นหลัง” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	วัฒนธรรมการแต่งกายเอาไว้ เพื่อให้อยู่กับชาวภูเก็ตต่อไป

จากตารางที่ 4.27 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในอดีต ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในด้านวัฒนธรรมในอดีตของคนไทยเชื้อสายจีนจะเอาอย่างบรรพบุรุษ จึงทำให้วัฒนธรรมจีนเข้มแข็งขึ้น เพราะเจ้าของวัฒนธรรมได้ทำกับมือ ในด้านการแต่งกาย จะแต่งกายไปตามฐานะของตนเอง จะเน้นเรื่องของความหมายและความเป็นมงคล และจะนำมาสอดแทรกให้อยู่ในวิถีชีวิต สังเกตได้จากลวดลายเสื้อผ้า ลายผ้าปาเต๊ะ ลายรองเท้าปัก จะมีลวดลายของดอกไม้มะลิ ใบไม้ ลายสัตว์ ลายสัตว์มงคล ลายธรรมชาติ และจะเน้นลายค้างคาว เพราะคนจีนถือว่าค้างคาวเป็นของดีเป็นสัตว์ขยันอดทนหากินแม้แต่กลางคืน จะเป็นลวดลายธรรมชาติ สัตว์มงคล

รูปดอกไม้มงคล รูปผีเสื้อ ส่วนใหญ่จะเป็นลวดลาย ลักษณะนี้เกือบทั้งหมดแม้แต่ผ้าปาเต๊ะส่วน
ใหญ่ จะเขียนเป็นรูปช่อดอกเบญจมาศ รูปปลา รูปผีเสื้อ ส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายลักษณะนี้

4.1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์
(Analytical Descriptive) เกี่ยวกับความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรม
การแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ภายใต้กรอบข้อคำถาม
จำนวน 6 ข้อ ดังนี้

- 1) ในด้านภูมิประเทศ
- 2) ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ
- 3) ในด้านเศรษฐกิจ
- 4) ในด้านสังคม
- 5) ในด้านการปกครองและการเมือง
- 6) ในด้านศิลปวัฒนธรรม

ผลปรากฏตามตารางที่ 4.28-4.33

**ตารางที่ 4.28 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ**

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสม กับสภาพบ้าน เมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรม การแต่งกายชุด ย่าหยาและรอง เท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใน ด้านภูมิประเทศ	“ปัจจุบันมีการทำลายภูเขาเพื่อสร้างเป็นที่พักอาศัย โรงแรม จึงไปทำลายตัวป้องกันธรรมชาติของภูเก็ต ธรรมชาติสร้าง สิ่งที่ดีให้กับคนภูเก็ตแล้ว แต่คนต่างถิ่นกลับมาทำลาย ออกไป” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันนี้แตกต่างจากเมื่อก่อนเยอะ เพราะมีบ้าน เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เริ่มมีการบุกรุกพื้นที่ป่าและภูเขา เห็นได้จากโรงแรมที่พักต่างๆ ไปสร้างบนภูเขาเกือบทุกแห่ง แต่การแต่งกายไม่ได้เปลี่ยนไปตามภูมิประเทศ” (ยีนดี มโน สุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2 5 3 5) ส ภ า พ ภูมิศาสตร์ของเกาะ ภูเก็ตเกี่ยวข้องกับ ลักษณะทาง ธรณีวิทยา และการ กระทำของคลื่นลม ซึ่ง มีส่วนทำให้สภาพภูมิ ประเทศเปลี่ยนแปลง ไปจากเดิม และ

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ตในด้านภูมิประเทศ	“ในปัจจุบันภูเขาโดนทำลายไปเยอะมากเกือบจะหมด” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ภูมิประเทศในปัจจุบันมีการขุดดินของแผ่นดินและมีการบุกรุกพื้นที่บนภูเขามีกการบุกรุกป่าสงวนมากขึ้นและมีการสร้างบ้านจัดสรร จึงทำให้ต้นไม้ค่อยลง จึงเป็นสาเหตุทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ความเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมการแต่งกายของคนภูเก็ตหาดูได้ง่ายมากและสะดวกกับการนำเสนอและสะดวกกับการค้นหา” (จรินทร์. นิธนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “สภาพภูมิประเทศของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันเป็นเกาะมีการทำลายธรรมชาติ ทำลายภูเขา ตัดต้นไม้มาก ส่วนสภาพการแต่งกายชุดย่าหยา ยังคงกลืนกันอยู่กับสภาพในปัจจุบันและอาคารหรือตึกต่างๆ เมื่อสมัยร้อยกว่าปีที่แล้วตึกเหล่านี้ยังเป็นของเดิมเพียงแต่ถนนมีรถยนต์มากขึ้น ซึ่งสภาพเหล่านี้ทำให้สะดวกกว่าในสมัยก่อน จึงเป็นการเอื้ออำนวยให้กับการแต่งกาย แตรองเท้าปักจะไม่มีการสวมใส่แล้วจนเกือบหายไป ยกเว้นจะมีการสวมใส่ออวดกันบ้างบางเวลา” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ในสมัยนี้มีการตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้น สาเหตุก็เพราะจากการทำเกษตร สร้างโรงแรมและที่พักอาศัย การแต่งกายไม่มีผลเดี๋ยวนี้อยู่บ้านก็สวมใส่ผ้าถุง ถ้าจะออกงาน เช่น ไปงานบวช งานแต่งงาน หรือไปวัดก็ใส่ผ้าลูกไม้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ยังคงเป็นสภาพเกาะเหมือนครั้งในอดีต แต่ในปัจจุบัน	สามารถแบ่งตามลักษณะพื้นผิว ของเกาะได้ 3 ส่วน คือ 1. บริเวณที่เป็นภูเขาสูงชัน ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ ภูเขาส่วนใหญ่มีระดับความสูงมากกว่า 100 เมตรเหนือระดับทะเลปานกลาง มีหินรองรับ คือ หินแกรนิต อันเกิดจากแมกมาที่ดันตัวขึ้นมา เป็นมวลขนาดใหญ่จากภายในโลก ไม่มีแนวตัดมากจึงทนต่อการผุกร่อนทำลาย บริเวณภูเขาสูงเหล่านี้จะกินพื้นที่มากกว่าบริเวณอื่นๆ พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าไม้เขตร้อน เช่น บริเวณภูเขาในเขตตำบลกะลา ป่าตอง ตะกะ กระรน และ เขาพระแทว เป็นต้น 2. บริเวณที่เป็นลอนลูกคลื่นเป็นบริเวณอยู่ติดต่อกับบริเวณภูเขาสูงชัน ส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำระหว่างหุบเขาต่างๆ บางส่วนจะเห็นแกรนิต รวมไปถึงหินชั้นและหินแปรด้วย

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ	ท่ามีการตัดต้นไม้ มีการบุกรุกป่า มีการบุกรุกพื้นที่ทะเล มีการลายภูเขา มีการบุกรุกพื้นที่เพื่อมาสร้างโรงแรมที่พักต่างๆ เพื่อให้ได้วิวที่สวยงาม ส่วนการแต่งกายคงยังแต่งได้เหมือนเดิมไม่มีผลกระทบต่อการแต่งชุดพื้นเมือง” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “ลักษณะภูมิประเทศยังคงเหมือนกับในอดีต แต่เจริญขึ้น มีการสร้าง โรงแรม รีสอร์ท ขึ้น หลังจากมีการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตเมื่อ 20 ปีที่แล้ว หลังจากการทำเหมืองแร่หมดไป ได้ทำลายทรัพยากรลงมาก ทำให้ภูมิประเทศและภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไปมาก ลักษณะการแต่งกายในปัจจุบันจะคล้ายๆ กับในอดีต แต่อิทธิพลจากตะวันตกเข้ามาทำให้ลูกหลานจะไม่ชอบใส่ชุดย่าหยา ส่วนใหญ่จะแต่งตามสากล แต่ระยะหลังมีการรณรงค์ให้ชาวภูเก็ตแต่งชุดพื้นเมือง จึงทำให้ผู้หญิงวัยรุ่นหันกลับมาแต่งกายแบบย้อนยุคอีกครั้ง” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	บริเวณนี้จะมีทางน้ำไหลผ่านสามารถใช้ทำการเพาะปลูกได้ดี เช่น บริเวณบ้านบางทองอำเภอกะทู้ บ้านตะเคียน บ้านลิพอน บ้านดอน อำเภอดง และบ้านฉลอง อำเภอเมือง 3. บริเวณที่เป็นชายฝั่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ใกล้ชายฝั่งเกิดจากสาเหตุต่างๆกันไป คือเกิดจากการกัดเซาะของน้ำ พื้นที่เหล่านี้มักอยู่บริเวณปากน้ำหรือบริเวณที่หุบเขากว้าง อันเกิดจากการทับถมของตะกอนที่แม่น้ำพัดพามา

จากตารางที่ 4.28 ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านภูมิประเทศ จากการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดภูเก็ตยังคงเหมือนกันกับในอดีต เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเจริญขึ้น มีการสร้างอาคาร โรงแรม รีสอร์ท ขึ้นหลังจากมีการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตเมื่อ 20 ปีที่แล้ว หลังจากการทำเหมืองแร่หมดไป ได้ทำลายทรัพยากรเป็นอย่างมาก ทำให้ภูมิประเทศและภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไปมาก ลักษณะการแต่งกายในปัจจุบันจะคล้ายๆ กับในอดีต ในปัจจุบันนี้จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่เจริญ เพราะได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตกเข้ามามาก ส่วนใหญ่แล้วลูกหลานชาวบ้านจะไม่ชอบใส่ชุดย่าหยา ส่วนใหญ่จะแต่งกายตามสากล จากการสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า ภูมิประเทศในปัจจุบัน จังหวัดภูเก็ต

มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของภูมิประเทศไปตามธรรมชาติหรืออาจจะเกิดขึ้นเพราะความเจริญของสภาพบ้านเมืองที่เป็นอยู่ โดยมีการทำลายธรรมชาติเพื่อเตรียมที่จะปลูกสิ่งก่อสร้างแทนที่ จึงทำให้ธรรมชาติบางส่วนถูกทำลาย ทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายแบบเดิมยังคงมีอยู่แต่ไม่มาก เนื่องจากความเจริญได้เข้ามาที่เมืองภูเก็ต ทำให้ประชาชนต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพภูมิประเทศที่มีความเปลี่ยนแปลงไป โดยแต่งกายแบบสากล เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสภาพพื้นที่ในปัจจุบัน

**ตารางที่ 4.29 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ**

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ	“ภูมิอากาศของจังหวัดภูเก็ตไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จึงทำให้มีผลกระทบต่อการแต่งกาย คนภูเก็ตจากอดีตจนถึงปัจจุบันนิยมสวมใส่เสื้อบาง จะเป็นเสื้อแขนยาวหรือแขนสั้นก็จะเป็นเสื้อบาง แต่จะมีเสื้อของคนภูเก็ตเองจะเป็นเสื้อลูกไม้ การที่คนภูเก็ตส่วนใหญ่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังนิยมสวมเสื้อบางๆ แสดงว่าอากาศของจังหวัดภูเก็ตมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแต่งกาย และคนภูเก็ตไม่มีเสื้อกันหนาว การสวมรองเท้ามีผลต่อสภาพอากาศ เพราะฝนตกไม่เหมาะกับการใส่รองเท้านอกบ้าน และใส่ได้ในบางโอกาส เพราะถูกฝนหรือถูกน้ำไม่ได้ มีผลต่ออายุการใช้งาน” (ฤดี ภูมิภูถาวร, สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันมีฝนตกน้อยลงและตกแบบสั้นๆ อากาศในปัจจุบันร้อนอบอ้าว และมีมลพิษมากขึ้น อากาศเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของโลก จึงทำให้มีผลกระทบต่อการแต่งกาย เพราะเป็นชุดที่ไม่ค่อยคล่องตัวต่อการทำงานในปัจจุบัน”(ยีนดี มโนสุนทร, สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2535) ลักษณะภูมิอากาศจังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้อุณหภูมิสูงเกือบตลอดปี แต่เนื่องจากมีทะเลล้อมรอบ จึงทำให้อุณหภูมิไม่สูงจนเกินไป ประกอบกับตั้งอยู่ด้านหน้าเทือกเขาภูเก็ต ซึ่งเป็นด้านรับลมฝนของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดจากมหาสมุทรอินเดีย ทำให้ฝนชุก ในฤดูมรสุมดังกล่าว จังหวัดภูเก็ตจึงมี 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน โดยฤดูฝนเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนพฤษภาคม ฝนตกชุกช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยเฉลี่ยฝนตก

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ	“ปัจจุบันนี้สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง ร้อนจัด หรือฝนตกไม่ตรงฤดู ทำให้ไม่เหมาะกับเสื้อผ้าที่เราจะสวมใส่ ในปัจจุบันนี้มีผลกระทบมากต่อการแต่งกาย เพราะเราไม่สามารถรู้ถึงสภาพดินฟ้าอากาศ” (จ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันนี้มีอากาศแปรปรวนซึ่งเห็นได้จากสีนามิเกิดจากความแปรปรวนของภูมิอากาศ ฤดูกาลจะไม่ตรงกัน อากาศในปัจจุบันร้อนขึ้นจึงทำให้ลำบากต่อการสวมใส่ชุดพื้นเมือง คนในสมัยก่อนจะสวมใส่เสื้อคอตั้งแขนจีบอยู่กับบ้านแต่ในปัจจุบันใส่อยู่กับบ้านไม่ได้ เพราะร้อน ส่วนรองเท้าปักเราไม่สามารถทำเองได้ ผ้าที่เราสวมใส่สามารถให้ลมระบายได้ เพราะบ้านเราไม่เหมาะสมกับการสวมใส่ผ้าไหมหรือผ้าฝ้ายทอมือแบบเมืองเหนือ เพราะเมืองเหนือมีอากาศหนาว เราควรที่จะใช้ตลอดไป” (จรินทร์. นิรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “สภาพอากาศในปัจจุบันมีฝนตกไม่มาก จะมีแดดร้อนแต่ในลักษณะผิวของผู้หญิงจะต้องทาครีมกันแดดอยู่แล้ว จึงทำให้เหมาะสม เพราะจะมีผลกับงานวัฒนธรรมในสายของจิตใจ แต่จะสวมใส่ตามงานที่จะเข้าร่วม แต่รองเท้าจะมีราคาแพงขึ้นอยู่กับการต้องการมากกว่า” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ปัจจุบันนี้อากาศเปลี่ยนแปลงไปมากไม่แน่นอน อากาศร้อนมาก และฝนก็ตกไม่เหมือนสมัยก่อน มีผลเพราะอากาศร้อนขึ้นจึงทำให้แต่งตัวแบบสบายๆ” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556)	ปริมาณ 170 วันต่อปี เดือนที่มีปริมาณน้ำฝนสูงสุด คือ เดือน พฤษภาคม และฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึงเดือนมีนาคม เป็นช่วงที่ฝนตกน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ	“ยังมีฝน 8 แดด 4 เหมือนเมื่อก่อน แต่ในปัจจุบันอากาศร้อนขึ้น เพราะแดดแรงขึ้น ฝนตกน้อยลง ตกแบบช่วงสั้นๆ เพราะเกิดจากการบุกรุกพื้นที่ธรรมชาติ และการตัดไม้ทำลายป่า ส่วนการแต่งกายในปัจจุบันยังคงแต่งได้เหมือนเดิมไม่มีผลกระทบอะไร” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “สภาพอากาศยังคงเหมือนกันกับในอดีต เนื่องจากการปรวนแปรในปัจจุบัน จึงทำให้ภูมิอากาศไม่คงที่ตาม การแต่งกายก็ยังมีผลกระทบตามมามีคือ มีการเปลี่ยนโฉมเนื่องจากมีชาวตะวันตกเข้ามาจึงทำให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการแต่งกายไป ในปัจจุบันเรายังคงรณรงค์ให้กลับมาสวมใส่แบบเดิม แต่การแต่งกายชุดย่าหยายังเหมือนเดิม แต่อาจจะมีการประยุกต์ชุดย่าหยาคือนำผ้าบาติกมาประยุกต์ให้เข้ากับชุดย่าหยยา ทำให้ใส่สบายโปร่งไม่ร้อน เพราะในอดีตผ้าค่อนข้างจะหนา เมื่อประยุกต์จึงทำให้ผ้าบางลง จึงทำให้เนื้อผ้าเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ใส่สบายขึ้น” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.29 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ จากการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจุบันนี้อากาศในโลกมีการปรวนแปรมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในสภาวะแวดล้อม เลยทำให้อากาศเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ภูมิอากาศไม่เป็นไปตามฤดูกาล ซึ่งจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันมีการทำลาย ภูเขา ทะเล และป่าไม้เป็นจำนวนมาก การทำลายเหล่านี้เป็นการทำลายสภาพแวดล้อมทำให้เกิดมลภาวะต่างๆ จึงทำให้มีผลกระทบต่อการแต่งกาย คนภูเก็ตจากอดีตจนถึงปัจจุบันนิยมสวมใส่เสื้อบาง จะเป็นเสื้อแขนยาวหรือแขนสั้นก็จะเป็นเสื้อ

บาง แต่จะมีเสื้อของคนภูเก็ตนเองจะเป็นเสื้อลูกไม้ การที่คนภูเก็ส่วนใหญ่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังนิยมสวมเสื้อบางๆ เพราะฝนตกไม่เหมาะกับการใส่ออกนอกบ้าน และใส่ได้ในบางโอกาส เพราะถูกฝนหรือถูกน้ำไม่ได้ มีผลต่ออายุการใช้งาน จึงทำให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการแต่งกายไป มีการประยุกต์ชุดย่าหยา คือ นำผ้าบาติกมาประยุกต์ให้เข้ากับชุดย่าหยา ทำให้ใส่สบายโปร่งไม่ร้อน เพราะในอดีตผ้าค่อนข้างจะหนา เมื่อประยุกต์จึงทำให้ผ้าบางลง จึงทำให้เนื้อผ้าเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ใส่สบายขึ้น สภาพดินฟ้าอากาศในปัจจุบันนั้นส่งผลต่อวัฒนธรรมการแต่งกายเป็นอย่างมาก เพราะการแต่งกายของคนปัจจุบันมีการแต่งกายที่มีความคล่องตัวมากขึ้น เพื่อที่จะตรงกับสภาพอากาศในปัจจุบันที่ไม่แน่นอน อีกทั้งเครื่องใช้ อย่างเช่น รองเท้าก็มีการเปลี่ยนแปลงเป็นรองเท้าที่ทำจากพลาสติกหรือวัสดุอื่นๆ ที่มีความทนทาน ทนต่อทุกสภาพดินฟ้าอากาศ ต่างจากเสื้อผ้าในอดีตที่มีความสวยงามพิถีพิถันในการตัดเย็บ การนุ่ง การสวมใส่ แต่มีความเบาบาง และไม่ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.30 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร/ตำรา/ ภาพถ่าย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสม กับสภาพบ้าน เมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรม การแต่งกายชุด ย่าหยาและรอง เท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ใน ด้านเศรษฐกิจ	“ในยุคของการทำเหมืองแร่เริ่มหมดไป ประกอบกับปี 2530 เป็นต้นมา ธุรกิจการท่องเที่ยวเริ่มเปิดตัวใน แผนการท่องเที่ยวและสังคมแห่งชาติขึ้น การท่องเที่ยว ของภูเก็ตจะมีจุดขายของวัฒนธรรมที่แตกต่าง คือพวก ย่าหยา พวกย่าหยาที่เขามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ต จึงทำให้ กลายเป็นส่วนหนึ่งของคนภูเก็ตไป รองเท้าปักในปัจจุบัน จะไม่มีการสวมใส่ เพราะมีราคาแพง และไม่เหมาะกับการทำงาน และจะต้องเป็นคนมีฐานะดีจึงจะสวมใส่ได้ เพราะไม่เหมือนกับสมัยก่อนที่จะมีการปักรองเท้าไว้สวม ใส่เอง” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556)	ฤดี (2553) กล่าวว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ที่สำคัญ คือ การบริการ การคมนาคมขนส่ง การค้าปลีก การเกษตร อุตสาหกรรม การ ธนาคาร และการ ประกันภัย เดิมรายได้หลักของคนภูเก็ต คือ การทำเหมืองแร่ ชาวบ้านทั่วไปจะทำแร่ ดีบุกโดยวิธีทำเหมืองแร่ และร่อนแร่ทำयरาง

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ	รณรงค์การแต่งกาย เพราะเป็นเอกลักษณ์”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันนี้ทางด้านเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการแต่งกาย เพราะของแท้ไม่มีก็สามารถหาของเลียนแบบมาสวมใส่ได้เหมือนกัน สบายงามเหมือนกัน ในด้านเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ทำให้ภูเก็ตเจริญได้ ก็เพราะการท่องเที่ยว” (จ้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “เศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลกระทบต่อการแต่งกาย ถ้าคนที่ร่ำรวยมีสมบัติเก่าๆ เมื่อเขาหวนระลึกถึงอยากจะแต่งเขาก็สามารถแต่งได้เลย แต่คนที่สภาพเศรษฐกิจที่ไม่ดีจะไม่นำเงินไปซื้อเครื่องประดับ เพราะเครื่องประดับเหล่านี้ไม่สามารถจะเปลี่ยนเป็นเงินได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยเหมือนทองคำ ต้องเป็นคนที่มั่งมีเงินเท่านั้น จึงจะซื้อหามาสวมใส่ได้” (จรินทร์. นิรนาถโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของจังหวัดภูเก็ตมาจากการท่องเที่ยว จึงทำให้สามารถมีกำลังทรัพย์ที่จะซื้อได้ และมีการแต่งกายที่หลากหลายตามสภาพสังคม เมื่อมีการรณรงค์ให้รักษาสภาพของท้องถิ่นเข้ามา ทางราชการทั่วประเทศจึงได้มีคำสั่งให้แต่งชุดท้องถิ่น 1 วัน ใน 1 สัปดาห์ให้เลือกตามความเหมาะสม เนื่องจากสภาพของจังหวัดภูเก็ตเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวจึงทำให้กลายเป็นแรงกระตุ้นตัวหนึ่งจึงทำให้การแต่งกายชุดย่าหยากลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสตรี	เหมืองสูง ซึ่งมีการขายได้ดีพอสมควร จากจดหมายเหตุของพ่อค้าชาวฝรั่งเศส บันทึกไว้ในปี พ.ศ.2229 บางตอนกล่าวว่าชาวเกาะนี้ ซึ่งเป็นคนอาศัยอยู่ตามป่า ตามดง ไม่ทำการงานที่แปลกอย่างใดเลย ทั้งวิชาความรู้ก็ไม่ต้องเสาะแสวงหา การที่ทำอยู่ทุกวันนี้ก็เพียงแต่ตัดไม้ทำฟืนทำนา และขุดดินเพื่อร่อนหาแร่ดีบุกเท่านั้น แร่ดีบุกนี้เป็นสิ่งสำคัญของเมืองนี้ และได้เกิดการค้าขายโดยที่ชาวเมืองขุดแร่ดีบุกได้ ก็เอาแร่ นั้นไปแลกเปลี่ยนกับพ่อค้า ซึ่งนำสินค้ามาจากภายนอก เพื่อเอามาแลกเปลี่ยนกับแร่ดีบุกนั่นเอง เพราะในเมืองนี้ไม่ได้ทำอะไรกันเลย นอกจากขุดดินหาดีบุก ซึ่งเขาขุดได้เป็นจำนวนมากๆ และข้าพเจ้าเชื่อว่าคงจะมีพ่อค้าที่ดีกว่านี้อีก แต่ต้องหาคนที่ชำนาญจึงจะค้นบ่อดีบุกได้ ปัจจุบันอาชีพที่เป็นรายได้หลักของชาวภูเก็ต คือการท่องเที่ยว ฉะนั้นการเกิดปัญหาที่เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม หรือการก่อความไม่สงบ ย่อมมีผลต่อเศรษฐกิจของภูเก็ตทั้งสิ้น ภาวะ

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ตในด้านเศรษฐกิจ	จังหวัดภูเก็ตที่เอามาอวดกัน” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “เศรษฐกิจในปัจจุบันมีงานโรงแรมเข้ามามากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตดีขึ้น ถ้ามีเงินเดือนสูงจะเดินควบคู่ไปกับการแต่งกาย ในยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคการแต่งกาย เป็นยุคที่ฟุ่มเฟือย บางสายงานจะต้องแต่งกายให้ดูดี เช่น งานโรงแรม” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้มาจากโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นหลัก ส่วนการแต่งกายชุดพื้นเมืองเราจะแต่งกายตามความเหมาะสมและตามอัตภาพ ในปัจจุบันรองเท้าปักมีราคาแพง ส่วนผ้าก็มีทั้งผ้าราคาถูกและราคาแพง มีลักษณะเหมือนกันกับผ้าสมัยก่อนแบบก็ยังเหมือนเดิม เราก็เลือกผ้าถูกหรือผ้าแพง ขึ้นอยู่กับผู้สวมใส่” (จรรยารัตน์ ดันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “เศรษฐกิจในปัจจุบันของจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่มาจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก การแต่งกายจึงมีการพัฒนาขึ้นมาตามลำดับ คือ เมื่อมีธุรกิจโรงแรมเข้ามา มีการรณรงค์ให้พนักงานแต่งชุดย่าหยา หรือชุดนายเหมือง จึงเป็นการฟื้นฟูอีกแบบหนึ่ง จึงทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นไปด้วย การแต่งกายชุดเหล่านี้ในโรงแรมเป็นนโยบายของบางโรงแรมที่อยากจะให้แขกที่เข้ามาพักให้เห็นการแต่งกายของชาวภูเก็ตในอดีต ซึ่งเป็นข้อดีอย่างหนึ่งเป็นการเกื้อหนุนผสมผสานวัฒนธรรมในอดีตและปัจจุบัน” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	เศรษฐกิจของจังหวัดในอดีตนั้น เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตขึ้นอยู่กับราคาสินแร่ดีบุกเป็นสำคัญ เนื่องจากราคาสินแร่ดีบุกในตลาดโลกต่ำลง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 เป็นต้นมา ทำให้การผลิตสินแร่ดีบุกไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการหันมาทำธุรกิจการท่องเที่ยวกันมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ทำให้หน่วยงานราชการและภาคเอกชน หันมาร่วมมือกันในการดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตได้เปลี่ยนรูปแบบจากการขายสินแร่ดีบุก เป็นการขายบริการทางธุรกิจการท่องเที่ยว ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน จึงขึ้นอยู่กับรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

จากตารางที่ 4.30 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในปัจจุบันจังหวัดภูเก็ตไม่สามารถทำเหมืองแร่ดีบุกได้ เพราะดีบุกเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เริ่มหมดไปหรือมีน้อยจึงทำให้การขุดหาไม่คุ้มกับค่าน้ำมัน จึงมีการยกเลิกถือว่าการทำแร่ดีบุกในปัจจุบันนี้จะไปขัดกับการท่องเที่ยว ในปัจจุบันนี้เม็ดเงินมหาศาลของภูเก็ตเกิดจากการท่องเที่ยว ประกอบกับปี พ.ศ.2520 เป็นต้นมา ธุรกิจการท่องเที่ยวเริ่มเปิดตัวในแผนการท่องเที่ยวและสังคมแห่งชาติขึ้น จังหวัดภูเก็ตจึงหันมาทำธุรกิจท่องเที่ยวแทนการทำเหมืองแร่ดีบุก เนื่องจากภูเก็ตมีทุนทางสังคม ทุนทางธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรมดั้งเดิม จึงทำให้คนภูเก็ตไม่ลำบาก การท่องเที่ยวของภูเก็ตเหมือนกับที่อื่นๆ แต่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมจึงทำให้มีจุดขายที่แตกต่าง เมื่อมีธุรกิจโรงแรมเข้ามา มีการรณรงค์เข้ามา บางโรงแรม บางสถานประกอบการ บางแห่งให้พนักงานแต่งชุดย่าหยา จึงเป็นการฟื้นฟูอีกแบบหนึ่ง ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นไปด้วย การแต่งกายชุดเหล่านี้เป็นนโยบายของโรงแรม ซึ่งเป็นข้อดีอย่างหนึ่งที่เป็นการเกื้อหนุนผสมผสานวัฒนธรรมในอดีตและปัจจุบัน รองเท้าปักในปัจจุบันไม่มีการสวมใส่ เพราะมีราคาแพงและไม่เหมาะกับการทำงาน ไม่สะดวกกับการทำมาหากิน และจะต้องเป็นคนมีฐานะดีจึงจะสวมใส่ได้ เพราะไม่เหมือนกับสมัยก่อนที่จะมีการปักรองเท้าไว้สวมใส่เอง รองเท้าปักมีความคงทนน้อย ไม่เหมาะกับการสวมใส่ทำงานในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.31 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรอง เท้าปักของ สตรี อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม	"ในปัจจุบันนี้เปลี่ยนไปทุกคนกลัวกันเองหมด สังคมเปลี่ยนกลายเป็นไม่รู้จักกัน เพราะมีการย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่น และมีคนต่างถิ่นเข้ามาอาศัยจึงทำให้สังคมแบบเดิมๆ ของภูเก็ตเริ่มหมดไปสวมรองเท้าปักในยุคปัจจุบันไม่เหมาะกับการทำงาน และไม่เหมาะสมในการติดต่อกับงานราชการ ถึงแม้ว่าจะมีความสวยงาม แต่ก็ยังเป็นรองเท้าแตะ	สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2535) จังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วยคนหลายชนชาติ หลายภาษา การยึดถือและปฏิบัติทางศาสนา จึงมีความแตกต่างกันตาม

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ตในด้านสังคม	ถ้าแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งจำเป็นมาก” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ยุคปัจจุบันการถืออาทลดน้อยลง ความสนิทสนม ความคุ้นเคยมีน้อยลง อาจจะเป็นเพราะต่างคนต่างทำมาหากิน ในปัจจุบันแม่บ้านก็ต้องออกไปช่วยทำงานด้วย จึงทำให้สังคมต่างคนต่างอยู่มากขึ้น การแต่งกายในสังคมในปัจจุบันยังมีคนสวมใส่เยอะ เช่น สวมใส่ไปงานแต่ง หรือสวมใส่ไปร่วมงานต่างๆ ส่วนคนที่สวมใส่ทุกวันคือ คนที่มีอายุเยอะ ประมาณ 70-80 ปี ทั้งนี้ ในสภาพสังคมใครมีเงินก็ซื้อได้ เพราะชุดมีราคาแพงมีความหรูหรา”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในยุคปัจจุบันมีคนต่างถิ่นเข้ามาเยอะ เข้ามาทำมาหากินมากอบโกยผลประโยชน์แล้วก็ออกไป ในสังคมปัจจุบันไม่ค่อยสวมใส่ชุดย่าหยา ขึ้นอยู่กับว่าจะไปออกงานอะไรมากกว่า” (จู้ พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “เหมาะสมเพราะว่าทุกคนจะมีความภูมิใจ เหมือนกับว่าทุกครั้งที่เราสวมใส่จะมีความรู้สึกที่มีความภาคภูมิใจต่อบรรพชน เราเปรียบเสมือนตัวเชื่อมของเวลาเป็นร้อย ๆ ปีที่มันจะหายไป เพราะในปัจจุบันนี้ เราต้องอาศัย ผู้ใหญ่ที่รู้เรื่องวิธีการที่แท้จริง อาศัยเครื่องประดับ อาศัยในเรื่องของพิธีกรรมความถูกต้อง สิ่งเหล่านี้จะขาดหายไปเมื่อไม่มีผู้สืบทอดเอาไว้ นี่คือการเปลี่ยนแปลงที่ต่อไปอาจจะสูญหายไปก็ได้ ถ้าหากไม่มีการร่วมมือกันอย่างจริงจังและนี่คือเหตุผลหนึ่งที่จังหวัดภูเก็ตจัดงานบ่าขึ้นทุกปี” (จรินทร์. นิรันดา วโรตม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556)	ความคิด ความเชื่อ และความเลื่อมใสศรัทธา ตามแต่ศาสนาที่ตนนับถือ ประชากรในจังหวัดภูเก็ตร้อยละ 80.4 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 18.6 นับถือศาสนาอิสลาม ที่เหลือเล็กน้อยนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ตในด้านสังคม	“ในปัจจุบันการแต่งกายโดยสวมผ้าปาเต๊ะหายไป ใกล้จะหมดแล้ว ส่วนใหญ่จะสวมกางเกงกันมากกว่า ชุดย่าหยาในปัจจุบันจะเป็นเสื้อลูกไม้ต่อดอก จะมีราคาแพงและไม่ได้ออกแบบไว้ให้สตรีสาว ถ้าสวมใส่แล้วจะดูแก่ แต่ในปัจจุบันผู้หญิงสาวจะหันมาใส่ชุดย่าหยากันเยอะขึ้นแต่จะมีราคาแพง แต่จะมีผู้สูงอายุสวมใส่มากกว่า และจะแต่งไปงานบุญ งานบวช งานวัดต่างๆ” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “สภาพสังคมในปัจจุบันนี้จะเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ และอยู่แบบถ้อยทีถ้อยอาศัยก็ยังมีอยู่ ขึ้นอยู่กับนิสัยคนแล้วแต่ท้องถิ่น ในสังคมปัจจุบันมีผลกระทบต่อด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย เพราะในปัจจุบันวัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะเอาตัวอย่างตามสื่อต่างๆ แต่ในปัจจุบันก็ยังมีการแต่งกายแบบบาบาอยู่ตามกลุ่มคนมีฐานะดี ” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “สังคมภูเก็ตในปัจจุบันเป็นสังคมเร่งรีบ ทุกคนต้องออกจากบ้านเพื่อทำงาน ไม่ได้เป็นสังคมเอื้อเฟื้อเหมือนสมัยก่อน ทุกคนต้องทำงานเพื่อเลี้ยงปากท้อง จึงไม่มีเวลาว่างเหมือนในอดีต ส่วนการแต่งกายชุดพื้นเมืองเราจะแต่งกายแล้วแต่โอกาสแล้วแต่งานที่จะไป ส่วนการแต่งกายได้มีวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาผสมเพราะเรามีการติดต่อกับต่างชาติ” (จรรยา รัตน์ ดันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) ในยุคปัจจุบันเป็นครอบครัวขนาดกลางและขนาดเล็กโดยเน้นไม่มีลูกเยอะ โดยสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปบ้านแต่ละบ้านแทบจะไม่ได้พูดคุยและพบปะกันเลย เพราะด้วย	

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม	ถึงภาวะสังคมที่ต้องแข่งขันกับเวลา และเนื่องจากมีคนต่างเข้ามาทำงานในภูเก็ตเยอะมาก สังคมภูเก็ตจากวัฒนธรรมเดิมๆ ถูกแปลเปลี่ยนไป คนภูเก็ตในปัจจุบันจะสวมใส่ชุดแบบสากลมากกว่าที่เห็นอยู่ คือ รองเท้าปักจะไม่มีแล้ว จะสวมใส่รองเท้าหุ้มส้น รองเท้าส้นตึก ตามแฟชั่น เพราะรองเท้าปักจะสวมใส่คู่กับชุดย่าหยา จะสวมใส่ไปงานมงคล พิธีแต่งงาน งานบวช หรืองานตรุษจีน จะแต่งกายชุดย่าหยา และสวมใส่รองเท้าปัก ในปัจจุบันจะย้อนกลับไปในอดีตมากขึ้น แต่จะสวมใส่ไปตามพิธีการมากกว่าไม่ได้มาสวมใส่ในชีวิตประจำวัน” (สุรเชษฐ์ เจริญผล, สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.31 ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านสังคม จากการศึกษาสรุปได้ว่า สภาพสังคมในปัจจุบันเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ไม่รู้จักกัน เพราะคนภูเก็ตมีการย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่น และมีคนต่างจังหวัดย้ายเข้ามาอาศัยจึงทำให้สังคมแบบเดิมๆ ของคนภูเก็ตเริ่มหมดไป แต่สังคมแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยก็ยังมีอยู่ซึ่งเป็นสังคมตามชนบท ปัจจุบันการเอื้ออาทรลดน้อยลงและความสนิทสนมความคุ้นเคยมีน้อยมาก อาจเป็นเพราะต่างคนต่างทำมาหากิน จึงทำให้บ้านแต่ละบ้านแทบจะไม่ได้พูดคุยกัน เนื่องจากภาวะสังคมของจังหวัดภูเก็ตต้องแข่งขันกับเวลาการใช้ชีวิตค่อนข้างที่จะรีบเร่ง เป็นสังคมที่เห็นแก่ตัว เพราะจังหวัดภูเก็ตมีความเจริญมากในปัจจุบันจึงทำให้มีคนต่างถิ่นเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมากและประกอบกับยุคนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์ สังคมภูเก็ตจากวัฒนธรรมเดิมๆ ถูกแปลเปลี่ยนไปโดยสภาวะตามกาลเวลา คนภูเก็ตในปัจจุบันจะสวมใส่ชุดแบบสากลมากกว่า ส่วนชุดย่าหยาและรองเท้านักนั้นจะสวมใส่เฉพาะตอนที่มียานหรือพิธีสำคัญไม่ได้สวมใส่ในชีวิตประจำวันเหมือนในอดีต การแต่งกายชุดย่าหยาในปัจจุบันยังคงมีอยู่ แต่จะสวมใส่ไปตามงานพิธีการมากกว่า เช่น งานมงคล พิธีแต่งงาน งานบวช หรืองานตรุษจีน ในปัจจุบันชุดย่าหยาและรองเท้านักเหลือเพียงกลุ่มผู้สูงอายุ และเพื่อใช้ในงานพิธีเป็นส่วนใหญ่

เนื่องจากสภาพสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านการดำรงชีวิต ทศนคติ มุมมอง การแต่งกายแบบเดิมจึงไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากกว่า เพราะการแต่งกายปัจจุบันเน้นความสะดวกรวดเร็ว เข้ากับสมัยนิยมและค่านิยม ที่ได้รับเข้ามาของการแต่งกายทางตะวันตก เพื่อให้เหมาะกับการใช้ชีวิตในปัจจุบัน

**ตารางที่ 4.32 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง**

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง	“ในปัจจุบันนี้เนื่องจากมีวัฒนธรรมของสังคมเมืองเข้ามา เริ่มมีการแต่งกายหรูหรา ฟุ่มเฟือยเกิดขึ้น การแต่งกายในปัจจุบันจะเน้นราคาและความสวยงาม การปกครองในปัจจุบันไม่ได้ห้ามเพราะลำบากในการหาเครื่องประดับ แต่มีการแต่งบ้าง ในโอกาสที่มีการเชิญชวน คนจีนในภูเก็ตมีอยู่ 2 ส่วน 1. มากจากปีนัง จีนเหล่านี้ จะสวมชุดย่าหยา 2. มาจากเมืองจีน จีนเหล่านี้ไม่สวมใส่ชุดย่าหยา แต่จะสวมผ้าลูกไม้ดำในแง่ของการรวมชาติพันธุ์ให้เป็นหนึ่งมีส่วนสำคัญเพราะในขณะนี้ได้มีนโยบายให้ชุมชนต่าง ๆ คงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นไว้ ในขณะที่เรามีวัฒนธรรมรวมคือชาติไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นว่าในแต่ละชาติพันธุ์จะต้องดำรงความเป็นตัวตนของวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ตนเองไว้ เพราะในชาติไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์มากมาย” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “ในด้านการเมืองไม่เกี่ยว เพราะปัจจุบันเน้นเรื่องแฟชั่นให้ดูดีไม่มีใครเหมือน และในปัจจุบันเป็นยุคเสรี”(ยินดี มโนสุนทร. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556)	ฤดี (2550) กล่าวว่าสำหรับการปกครองและการเมืองของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันเป็นการปกครองแบบแบ่งเขตการปกครองตามลักษณะพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 อำเภอได้แก่ อำเภอเมืองภูเก็ต อำเภอถลาง และอำเภอกระทุ่ม ซึ่งในปัจจุบันการเมืองการปกครองพยายามที่จะส่งเสริมและอนุรักษ์การแต่งกายชุดพื้นเมือง ซึ่งสังเกตได้จากหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ตจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก จึงทำให้เจ้าของโรงแรมต่างๆ ได้มีนโยบายให้พนักงานสวมใส่พื้นเมือง เพื่อเป็นการรณรงค์และเป็นการสืบสานวัฒนธรรมของคนภูเก็ตให้สืบต่อไปให้กับคนรุ่นหลัง

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง	“ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปกครองในปัจจุบันรัฐบาลมีการสนับสนุนการแต่งกายแบบพื้นเมือง” (จ. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556) “ไม่มีผลกระทบเพราะในปัจจุบัน การเมืองการปกครองพยายามที่จะส่งเสริมและอนุรักษ์การแต่งกายชุดพื้นเมือง แม้แต่หน่วยงานเอกชนอย่างเช่นโรงพยาบาลกรุงเทพภูเก็ต โรงพยาบาลสิริโรจน์ จะมีแรงกระตุ้นเหมือนกับว่าลูกค้าที่เข้าไปใช้บริการที่แต่งชุดพื้นเมืองจะลดค่าบริการให้ 5 % นี่ก็จุดสำคัญ” (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันการปกครองของภูเก็ตไม่มีผลต่อการแต่งกายเนื่องจากจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันเป็นเมืองท่องเที่ยวทางราชการจึงสนับสนุนให้แต่งกายชุดย่าหยา แต่รองเท้าปักในปัจจุบันไม่นิยมใส่ เพราะมีราคาแพง แต่จะสวมกับรองเท้าส้นสูงหรือรองเท้าแฟชั่นที่มีขายในปัจจุบัน” (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ในปัจจุบันนี้การปกครองต่างๆ จะขึ้นอยู่กับเทศบาลมากกว่า โดยผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน จะมีบทบาทน้อยลงไป การแต่งกายแบบบาบ๋า ย่าหยา ในปัจจุบันนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะไปงานอะไร ถ้าเป็นงานข้าราชการจัดก็ดูดีหน่อย ถ้าเป็นราชพิธีก็แต่งเต็มๆ ถ้าเป็นคนจนๆ ก็แต่งให้ดูดีให้เข้ากับสังคมได้” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556) “ทางราชการยังมีการเข้ามาสนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษาอนุรักษ์ การแต่งกายและวัฒนธรรม	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครอง และการเมือง	ต่างๆ และใช้ความเป็นรากเหง้าของตัวเองไว้” (จุญรัตน์ ตันทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “การปกครองในปัจจุบันไม่ได้ห้าม แต่มีการสนับสนุนรณรงค์ให้รักษาวัฒนธรรมของตนเองเอาไว้ ปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลและของกระทรวงวัฒนธรรมต้องการให้ทางภูเก็ตรณรงค์และทางภูเก็ตก็มีการรณรงค์ให้สวมใส่ชุดย่าหยา เป็นการสืบสานวัฒนธรรมของภูเก็ตให้สืบต่อไปให้คนรุ่นหลังและในยุคต่อไป” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.32 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านการปกครองและการเมือง จากการศึกษาสรุปได้ว่า การปกครองในปัจจุบันไม่ได้มีผลกระทบต่อการแต่งกาย ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคแห่งประชาธิปไตยทุกคนมีสิทธิในการใช้ชีวิต รวมถึงการแต่งกาย อีกทั้งทางภาครัฐยังมีส่วนในการสนับสนุนการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักอีกด้วย ในปัจจุบันภาครัฐพยายามที่จะส่งเสริมและอนุรักษ์การแต่งกายชุดพื้นเมือง ซึ่งสังเกตได้จากหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ตจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก แสดงว่าการเมืองการปกครองมีส่วนสนับสนุนการแต่งกายแบบย่าหยามากขึ้น โดยนโยบายของรัฐบาลและของกระทรวงวัฒนธรรมต้องการให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสำคัญมากขึ้น แม้แต่หน่วยงานเอกชน โรงแรมต่างๆ ได้ให้พนักงานสวมใส่ชุดย่าหยาเพื่อเป็นการรณรงค์และเป็นการสืบสานวัฒนธรรมของคนภูเก็ต เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันเป็นเมืองท่องเที่ยว ทางราชการจึงสนับสนุนให้แต่งกายชุดย่าหยา แต่รองเท้าปักในปัจจุบันไม่นิยมใส่ เพราะมีราคาแพง แต่จะสวมกับรองเท้าส้นสูงที่มีขายในปัจจุบันหรือเป็นรองเท้าแฟชั่นจะได้รับความนิยมมากกว่า

ตารางที่ 4.33 วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อ
วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม	“ในปัจจุบันไม่ได้รับความนิยมเพราะไม่มีใครวาดรูปปลา ค้างคาว ลูกท้อ สิ่งต่าง ๆ ที่เราเห็นว่าเป็นสิ่งดีเพราะมันไม่ใช่ศิลปะร่วมสมัย แต่ยังเห็นอยู่ในประวัติศาสตร์อยู่ตามผนังบ้านหรือตามศาลเจ้าเท่านั้น ยกเว้นงานศิลปะนั้นจะเกิดการฟื้นฟูหรือการอนุรักษ์วัฒนธรรมเก่า การวาดภาพโบราณของจังหวัดภูเก็ต ทางด้านวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ต เพราะการที่เรามีวัฒนธรรมที่หลากหลายและคงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้นั้น คือตัวตนของคนนั้น” (ฤดี ภูมิภูถาวร. สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2556) “เหมาะสมกับยุคในปัจจุบัน เพราะเป็นเอกลักษณ์เราเป็นจุดเด่นไปไหนก็มีคนมอง เมื่อวัฒนธรรมของชาวต่างชาติเข้ามามีการเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นเพราะคนรุ่นใหม่ไม่สนใจ เมื่อมีการแต่งชุดย่าหยาไปในงานต่างๆ ในปัจจุบันถึงจะเป็นชุดเก่าแต่เมื่อแต่งแล้วจะดูดีและดูภูมิฐาน”(ยีนดี มโนสุทธ. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) “ในปัจจุบันมีการผสมผสานทางด้านศิลปะมีความคิดกว้างไกลส่วนเสื้อผ้าก็แล้วแต่ผู้สวมใส่ออกแบบแล้วให้ช่างตัดเย็บตามแบบที่เราบอกรองเท้าปักไม่มีใครทำเพราะต้องทำงานแต่ก็มีขายตามถนนกลาง” (จู้. พงศ์ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2556)	สำหรับด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันยังมีความเชื่อเรื่องศาสตร์ต่างๆ เพราะคนในจังหวัดภูเก็ตส่วนมากเป็นลูกหลานชาวจีนจึงทำให้มีความเชื่อในเรื่องของลวดลายและสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นมงคลเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ในวิถีชีวิตเสมอ โดยเฉพาะการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักยังคงมีการนำเอาลวดลายต่างๆ มาปักไว้บนชุดและรองเท้า เพื่อให้เกิดความสวยงามส่วนลวดลายที่ใช้จะเน้นถึงความโชคดีและความเป็นมงคล (อ้างถึงใน สำนักพิมพ์สารคดี, 2535) ความเป็นภูเก็ตที่เราสัมผัสได้ในทุกวันนี้ไม่ว่าจะเป็นตึกรวมบ้านช่อง อาหารการกิน หรือแม้แต่วัฒนธรรมจีนที่เข้ามาผสมผสานอยู่มากทีเดียว ทั้งที่แต่เดิมนั้นชาวกลาง (ภูเก็ต) ในอดีตเป็นคนไทยแท้ๆ กับชาวมุลิมาเชื้อสายมาลายูซึ่งตั้งหลัก

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร/ตำรา/ภาพถ่ายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม	“เครื่องแต่งกายจะบอกถึงรากเหง้าของวัฒนธรรมตนเอง อย่างน้อยควรรู้ตั้งแต่การนำเสื้อผ้ามาใช้ การเก็บรักษาวัฒนธรรมการแต่งกายคนส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะให้ความสนใจกับการแต่งกายในความเป็นรากเหง้าตัวเองมากขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความผูกพันโดยไม่รู้ตัวระหว่างรุ่นต่อรุ่น จึงกลายเป็นสายใยระหว่างรุ่นโดยอาศัยการแต่งกายมาเป็นตัวเชื่อมโดยไม่รู้ตัวและเป็นความผูกพันระหว่างครอบครัว นี่เป็นสิ่งสำคัญ จากรุ่นสู่รุ่นที่ผ่านอัตลักษณ์การแต่งกาย (จรินทร์. นีรนาวโรดม. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2556) “ปัจจุบันนี้การแต่งกายชุดย่าหยาถือว่าเป็นประเพณีหนึ่งที่จะเอามาแต่งอวดกันเพื่องานหรืองานประเพณีต่างๆ ส่วนวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันเน้นวัฒนธรรมเชิงการท่องเที่ยวอยู่แล้วจึงเป็นเรื่องสอดคล้องที่จะรณรงค์ให้แต่งกายชุดย่าหยา” (สมหมาย ปิ่นพุททศิลป์. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2556) “ในปัจจุบันนี้ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนก็ยังมีการสืบทอดวัฒนธรรมมาจากบรรพบุรุษ เช่น ขนม อาหารการกิน และวัฒนธรรมความเชื่อต่างๆ จึงสืบทอดอยู่มาได้จนถึงทุกวันนี้ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในด้านการแต่งกายในปัจจุบันนี้ก็มีผลกระทบบ้าง เพราะการแต่งกายขึ้นอยู่กับฐานะของผู้สวมใส่ และขึ้นอยู่กับงานที่จะเข้าร่วม” (ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2556)	แหล่งอยู่บนเกาะ แห่งนี้เป็นเวลาหลายร้อยปีมาแล้ว

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ผลการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร/ ตำรา/ภาพถ่าย และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง
ความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม	“ในปัจจุบันยังมีความเชื่อในเรื่องของความหมายและความเป็นมงคลอยู่ ซึ่งสังเกตได้จากลวดลายที่อยู่บนชุดพื้นเมือง ยังคงมีการใช้ลวดลายต่างๆ อยู่เหมือนดังอดีต แต่สีเส้นของเสื้อผ้าในปัจจุบันจะสดใสมากกว่าในอดีต และยังมีการแต่งกายชุดพื้นเมืองบ้างในบางโอกาส เช่น การไปร่วมงานของทางวัฒนธรรม ทางจังหวัด หรืองานบวช งานแต่งงาน จากการที่ได้เห็นได้สังเกต เพราะป้ายังคงแต่งชุดพื้นเมืองอยู่ทุกวัน” (จรรยารัตน์ ต้นทวนิช. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2556) “วัฒนธรรมในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีตไม่มาก ทางภูเก็ตพยายามสืบทอดของเก่าๆ และของเดิมให้กลับมาเหมือนเดิม แต่สภาพของสภาพแวดล้อม งบประมาณที่รัฐบาลส่งมา หรืออาจจะเป็นจิตสำนึกของคนที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ตว่าจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างไร และอยากให้วัฒนธรรมการแต่งกายคงอยู่อย่างไร เช่น ชุดย่าหยา ไม่มีใครสวมใส่กัน ลูกหลานในอนาคตก็อาจจะไม่รู้ว่ชาวจีนแต่งกายแบบไหน ส่วนใหญ่จะเป็นการสืบสานมากกว่า ในปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปเยอะเท่าไร แต่เป็นการสืบสานของเดิมๆ เอาไว้” (สุรเชษฐ์ เจริญผล. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2556)	

จากตารางที่ 4.33 ความเหมาะสมกับสภาพบ้าน เมืองในปัจจุบัน ที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในด้านศิลปวัฒนธรรม จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในปัจจุบันนี้ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนก็ยังมีการสืบทอดวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ เช่น วัฒนธรรมอาหารการกิน วัฒนธรรมการแต่งกายและวัฒนธรรมความเชื่อต่างๆ ปัจจุบันยังมีความเชื่อในเรื่องของความหมายและความเป็นมงคลของลวดลายต่างๆอยู่ ซึ่งสังเกตได้จาก

ลวดลายที่อยู่บนชุดพื้นเมือง ยังคงมีการใช้ลวดลายต่างๆ เหมือนดังอดีต แต่สีสันทันของเสื้อผ้าในปัจจุบันจะสดใสมากกว่าในอดีต และยังมีการแต่งกายชุดพื้นเมืองบ้างในบางโอกาส เช่น การไปร่วมงานขอทางวัฒนธรรมของทางจังหวัดที่จัดขึ้น หรืองานบวช งานแต่งงาน ทางจังหวัดภูเก็ตพยายามสืบทอดของเก่าๆ แบบเดิมๆ ให้กลับมาเหมือนครั้งอดีต และจากการสังเกตของผู้ศึกษาที่ได้พบเห็น ศิลปวัฒนธรรมในปัจจุบันของจังหวัดภูเก็ตยังคงเหมือนเดิมเช่นในอดีต เพราะชาวภูเก็ตยังคงรักษาและมีการอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่สืบไป นอกจากนี้วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักยังแสดงถึงศิลปะและวัฒนธรรมของคนในชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งลวดลายต่างๆ ยังคงเหมือนเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงและมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมเหล่านี้ไว้ การแต่งกายแบบบ่าป่าในด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นมีความเหมาะสมเพราะเป็นการสืบสานงานทางด้านภูมิปัญญา ในด้านการตัดเสื้อผ้า การปักรองเท้า ซึ่งสถาบันการศึกษาองค์กรต่างๆ รวมทั้งภาครัฐยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมการแต่งกาย เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอด ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ได้คิดและถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นไม่ให้เกิดการสูญหาย

4.2 อภิปรายผล

จากการศึกษา วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ปรากฏผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษา พบว่า ในสมัยรัชกาลที่ 3-5 ชาวจีนได้หนีความแห้งแล้งและความอดอยากจากภัยธรรมชาติและภัยจากสงครามและปัญหาการแย่งชิงอำนาจภายในประเทศ โดยเดินทางด้วยเรือสำเภาเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งชาวจีนที่อพยพเข้ามาส่วนใหญ่เป็นชาวฮกเกี้ยนที่มาจากทางภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยเข้ามาเป็นแรงงานในเหมืองแร่ดีบุก ที่บ้านเก็ตโฮ่ อำเภอ กะทู้ เป็นที่แรก เพราะที่กระทุ้งมีการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฤดี (2550) ที่กล่าวว่า เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ จึงเป็นสิ่งที่สนใจให้คนในภูมิภาคต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนนี้เป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นก็มีกระจายตัวของชาวจีนไปถึงชุมชนเมืองเก่า เมืองภูเก็ต ส่วนใหญ่ชาวจีนที่ได้เข้ามาอยู่ในย่านเมืองเก่า เมืองภูเก็ต จะประกอบอาชีพค้าขาย และทำเหมืองแร่ดีบุก ส่วนคนจีนที่มาอยู่หลัง ได้เข้ามาอยู่ตามหมู่บ้านบางเหนียว ถนนกลาง อำเภอถลาง และในเมืองภูเก็ตและได้กระจายกระจายไปทั่วทั้งเกาะภูเก็ตแล้วค่อยเริ่มขยายถิ่นฐานออกไป วิธี

ชีวิตของคนจีนที่ภูเก็ตรู้จักจะเน้นการทำเหมืองแร่ดีบุกเป็นอาชีพหลัก มีบางส่วนที่ทำการค้า ทำประมง และทำการเกษตร โดยชาวจีนส่วนใหญ่จะแต่งงานกับคนท้องถิ่น ทำให้เกิดลูกผสม ซึ่งชาวภูเก็ตมีคำใช้เรียกกันทั่วไปว่า “พวกบาบ๋า” โดยจะเรียกรวมทั้งผู้หญิงและผู้ชายไม่แยกเพศ ส่วนใหญ่เด็กพวกนี้พ่อจะปลูกฝังวัฒนธรรมจีนให้กับลูกและครอบครัว เพราะฉะนั้นกลุ่มคนบาบ๋าจะมี 2 วัฒนธรรมในครอบครัว คือ เด็กสามารถไปวัดก็ได้หรือไปศาลเจ้าก็ได้ นี่คือ วัฒนธรรมที่ผสมผสานกันเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่จะส่งผล ต่อด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของคนภูเก็ต เพราะคนภูเก็ตส่วนใหญ่จะเป็น พวกบาบ๋า ซึ่งมีพ่อที่มาจากเมืองจีน แล้วมาแต่งงานกับแม่ที่เป็นคนพื้นเมือง จึงทำให้ได้รับอิทธิพลการแต่งกายมาจากทางฝั่งมลายู สิงคโปร์ ปีนัง และมะละกาเข้ามา เนื่องจากชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตมีอยู่ 2 กลุ่มด้วยกัน จึงทำให้การแต่งกายของชาวจีนทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่าง โดยกลุ่มแรกที่เข้ามา จะมาตั้งถิ่นฐานที่ มลายู ปีนัง มะละกาก่อน แล้วจึงอพยพมาภูเก็ตในภายหลัง จึงทำให้ชาวจีนเหล่านี้นำวัฒนธรรมต่างๆมายังจังหวัดภูเก็ต จึงทำให้เกิดการผสมผสานของวัฒนธรรม จึงทำให้คนภูเก็ตแต่งกายแบบย้าหย่า คือ สวมใส่เสื้อครุยยาว เสื้อครุยสั้น เสื้อคอตั้งแขนจีบ กับผ้าปาเต๊ะซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ ไชยยุทธ (2544) ที่ว่า บทบาทของชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่จะส่งผล ต่อด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของคนภูเก็ต เพราะคนภูเก็ตส่วนใหญ่จะเป็น พวกบาบ๋า ซึ่งมีพ่อที่มาจากเมืองจีน แล้วมาแต่งงานกับแม่ที่เป็นคนพื้นเมือง จึงทำให้ได้รับอิทธิพลการแต่งกายมาจากทางฝั่งมลายู สิงคโปร์ ปีนัง และมะละกาเข้ามา เนื่องจากชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตมีอยู่ 2 กลุ่มด้วยกันจึงทำให้การแต่งกายของชาวจีนทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่าง โดยกลุ่มที่เข้ามาจะมาตั้งถิ่นฐานที่ มลายู ปีนัง มะละกา ก่อน แล้วจึงอพยพมาภูเก็ตในภายหลัง จึงทำให้ชาวจีนเหล่านี้ได้ไปเห็นสิ่งต่างๆ จากเมืองที่เขาได้ไปอยู่มาจึงทำให้ได้รับวัฒนธรรมต่างๆมายังจังหวัดภูเก็ต บวกกับจังหวัดภูเก็ตมีการค้าขายกับปีนัง เพราะการเดินทางจากภูเก็ตไปปีนังสะดวกกว่าที่จะขึ้นลงกรุงเทพฯ จึงทำให้เกิดการผสมผสานของวัฒนธรรม จึงทำให้คนภูเก็ตแต่งกายแบบย้าหย่า เช่น เสื้อครุยยาว เสื้อครุยสั้น เสื้อคอตั้งแขนจีบ เสื้อย้าหย่าแบบต่างๆ นี่คือวัฒนธรรมที่เราได้รับเข้ามา จึงทำให้เราแต่งตัวแบบหลากหลาย และชาวจีนอีกกลุ่มที่เข้ามายังจังหวัดภูเก็ตจะมีการเดินทางจากเมืองผู้เจี้ยนมายังจังหวัดภูเก็ตโดยตรงโดยไม่แวะที่ไหนเลยชาวจีนเหล่านี้จะเข้ามากลุ่มใหญ่มากในสมัยรัชกาลที่ 3-5 เพราะว่าในระบายนั้นพระยารัษฎานุประดิษฐ์ สมุหเทศาภิบาล มณฑลภูเก็ต มีความคิดที่จะขยายกิจการเหมืองแร่ดีบุก จึงนำชาวจีนเข้าประเทศเพื่อที่จะขยายกิจการเหมืองแร่ดีบุกในขณะนั้น จึงทำให้ชาวจีนกลุ่มนี้มีการแต่งกายแบบจีน คือ นิยมสวมใส่กางเกงแพรจีน ไหมววย สวมกำไลหยก ผูกเท้า ภายหลังได้

มีการประยุกต์ชุดแต่งกายของชาวจีนทั้ง 2 กลุ่มให้มาเป็นการแต่งกายแบบของคนภูเก็ตเอง คือ ชุดย่าหย่าแบบลูกไม้บางคน เรียกว่า เสื้อสั้นหรือผ้าลูกไม้

4.1.2 ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษา พบว่า วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหย่าและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต การแต่งกายในชีวิตประจำวันของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในอดีตนั้นมีการแต่งกายด้วย เสื้อคอตั้งแขนจีบ การสวมเสื้อคอตั้งแขนจีบจะสวมเป็นเสื้อตัวในก่อนสวมเสื้อครุยทับ ถ้าอยู่กับบ้านนิยมสวมเฉพาะเสื้อคอตั้งแขนจีบ แขนยาว ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด และกระดุมปลายแขน 2 เม็ด ทำด้วยทอง เรียกว่า กระดุมกิมตุ้น นุ่งโจงปาเต๊ะ และการแต่งกายในโอกาสพิเศษมีการแต่งกายด้วยเสื้อคอตั้งแขนจีบ สวมทับด้วยเสื้อครุยยาว การสวมเสื้อครุยยาวนิยมสวมในโอกาสที่เป็นพิธีการงาน พิธีสำคัญ หรือแต่งเป็นชุดเจ้าสาวในโอกาสแต่งงาน ทรงผมนิยมทำผมแบบเกล้ามวยสูง หรือเรียกว่า เก้ามวยชักอ๊อบย คือ ดึงผมด้านหน้าตั้งเรียบ ด้านข้างโป่งออก 2 ข้าง เรียกว่า อีเปง ประดับด้วยดอกไม้ไหม ปักด้วยปิ่นปักผมทองคำ หรือนากปน ส่วนการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบัน นั้นนิยมสวมผ้าลูกไม้ นุ่งผ้าปาเต๊ะ ซึ่งมีราคาไม่แพงมาก ส่วนในโอกาสพิเศษมีการแต่งกายโดยสวมเสื้อผ้าที่มีเนื้อดี มีราคา และสวมใส่เครื่องประดับเต็มยศ ถ้าเป็นชุดเจ้าสาวต้องเป็นเสื้อสีชมพูหรือสีส้มเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเครื่องประดับมีมงกุฎดอกไม้ไหม มีต่างหู มีสร้อยทองประมาณ 8 เส้นต่างระดับ ใส่แหวน 10 นิ้ว ใส่ชุดกอสั่ง ในชุดกอสั่ง มีเข็มกลัด 8 ชิ้น มีกำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า และสวมรองเท้าปัก แต่ต่อมาเสื้อคอตั้งแขนจีบก็มีวิวัฒนาการมาเป็นชุดย่าหย่า เสื้อย่าหย่านั้นแบ่งเป็น 3 ระดับ รุ่นแรกจะเป็นคัตเวิร์กกรมเป็นลายหยัก ๆ หรือลายหอย และต่อมาก็มีการฉลุลายมากขึ้น ปัจจุบันนี้มีการฉลุเกือบทั้งตัว นี่คือลักษณะของเสื้อย่าหย่า ซึ่งในภาษามลายู เรียกว่า เคมายา ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการฝ่ายเอกสารและจดหมายเหตุ (2545) ได้กล่าวว่า ผู้หญิงชาวภูเก็ตได้รับอิทธิพลการแต่งกายจากชาวจีนที่ปีนัง คือ นุ่งผ้าปาเต๊ะสวมเสื้อครุยยาวเกือบถึงชายกระโปรง เป็นเสื้อคอตั้งตัดด้วยผ้าป่านูเปีย ฉลุลายหรือผ้าต่วนแพร่นุ่มๆ ตอตั้ง เรียกว่า ชุดเสื้อครุยประกอบด้วย 3 ส่วน คือเสื้อตัวในเป็นเสื้อคอตั้ง แขนยาวปลายแขนจีบติดกระดุมปลายแขน ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด ทำด้วยทอง เรียกว่า กระดุมกิมตุ้น ส่วนที่ 2 คือ โจงปาเต๊ะ และส่วนที่ 3 คือ เสื้อครุยยาวคลุมทับไม่มีกระดุม ผู้หญิงจากครอบครัวชาวจีนนิยมชุดเสื้อครุยที่ตัดด้วยผ้าแพรจีนใช้เป็นชุดเจ้าสาวใช้เข็มกลัดเพชรที่เรียกว่า กอสั่ง กลัดเสื้อคลุมตั้งแต่คอยาวมาถึงหน้าอก เมื่อสวมชุดนี้ผู้สวมจะต้องเกล้าผมมวย เรียกว่า เก้ามวยชักอ๊อบย ชุดนี้จะแต่งเฉพาะงานสำคัญๆ เท่านั้น เช่นพิธี

แต่งงานถ้าเป็นชุดธรรมดาก็ถอดเสื้อคลุมออกเหลือแต่เสื้อใน คือเสื้อคอตั้งแขนจีบใช้เป็นชุดออกนอกบ้านได้ ผู้หญิงนิยมสวมผ้าไหมข้อเท้า อีกชุดหนึ่งคือ ชุดครุยท่อนหรือปอติงเต้ เป็นเสื้อหลวมๆ ผ่าหน้า(ลักษณะคล้ายเสื้อครุย เพียงตัดสั้นขึ้นแค่สะโพก) ค่อนข้างหลวม ด้านหน้าไม่มีกระดุม ลักษณะคล้ายสามเหลี่ยม ฉลุลายตั้งแต่ส่วนคอจากسابเสื้อมาจนถึงเอว ใช้เข็มกลัดชุดๆ ละ 3 ชิ้น โยงกันด้วยสายทองเล็กๆ ผ้านุ่งยังคงเป็นโจรงปาเต๊ะ สวมรองเท้าแตะ ปักดินหรือลูกปัด สวมผ้าไหมข้อเท้า บางคนเรียกว่า เสื้อทรงยอหย้า

จากการสังเกตของผู้ศึกษาที่ได้พบเห็นลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวันในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ยังคงมีการใส่ชุดย่าหยายอยู่ แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยม เพราะเกิดจากปัจจัยหลายอย่างส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากในปัจจุบันทุกคนต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพและต้องรีบเร่งให้ทันกับเวลา จึงมีการดัดแปลงเสื้อผ้าการแต่งกายให้เข้ากับยุคสมัยแม้แต่ชุดพื้นเมืองก็ตาม ชุดย่าหยายในปัจจุบันจะมีการติดกระดุมเพื่อให้เกิดความสะดวกและความรวดเร็วในการสวมใส่ เพราะในสมัยก่อนจะใช้เข็มกลัด 3 ชิ้นติดแทนกระดุม ซึ่งเรียกว่า ชุด กอสัง แต่ชุดย่าหยายในปัจจุบันนี้ต้องนำเข้าจากทางปิ่นและทางมะละกา ซึ่งมีราคาแพงมาก ส่วนผ้าปาเต๊ะในปัจจุบันถ้าเป็นคนพื้นเมืองยังคงนิยมสวมผ้าปาเต๊ะเหมือนเดิมหากได้สวมรองเท้าปักคู่กับผ้าปาเต๊ะจะเกิดความสวยงามมาก แต่ในยุคปัจจุบันรองเท้าปักไม่ค่อยได้รับความนิยม เพราะรองเท้ามีราคาสูง ต้องนำเข้าจากทางปิ่นและทางฝั่งมะละกา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฤดี(2553) ที่กล่าวว่า จังหวัดภูเก็ตจัดเป็นพหุสังคม มีวัฒนธรรมผสมผสานในหลายรูปแบบ ฉะนั้น การศึกษาถึงลักษณะการแต่งกายของชาวภูเก็ตจะเป็นไปในรูปแบบใด ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเพียงอย่างเดียว นั้น คงจะเป็นการยากที่จะเจาะจงลงไป หากกำหนดการแต่งกายของชาวภูเก็ตจะต้องนำเอาการแต่งกายของกลุ่มคนชาวภูเก็ตมาประยุกต์เป็นแบบใหม่ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน ฉะนั้นในปัจจุบันจึงพบเห็นสตรีภูเก็ตแต่งกายตามแบบสากลธรรมดา โดยส่วนมากจะแต่งกายตามสบายเหมือนกับสังคมทั่วไปในปัจจุบัน ส่วนลักษณะการแต่งกายในโอกาสพิเศษยังมีการแต่งกายชุดย่าหยายและรองเท้าปักอยู่ ในส่วนของสตรีวัยรุ่นจะแต่งกายเสื้อคอตั้งแขนจีบสวมเสื้อครุยทับ และสวมใส่เสื้อเคบายาแบบต่างๆ ที่มีสีสันสดใส ส่วนผู้สูงอายุจะแต่งกายด้วยเสื้อคอตั้งแขนจีบสวมเสื้อครุยสั้นทับ และสวมใส่เสื้อลูกไม้แบบต่างๆ แต่ยังคงมีการสวมคู่กับผ้าปาเต๊ะอยู่เหมือนเดิม ส่วนรองเท้าปักในปัจจุบันยังมีการสวมใส่อยู่ บางคนหันมาใส่รองเท้าคัทชูหรือรองเท้าแฟชั่นแทน เนื่องจากหาง่ายและเป็นสมัยนิยมด้วย

สำหรับลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคต ผู้ศึกษาคาดว่าไม่น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงมากเนื่องจากชุดย่าหยายเป็นชุดพื้นเมือง

ของคนภูเก็ตซึ่งเป็นชุดที่สวยงามและมีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ลักษณะการแต่งกายแบบบาบ๋าของคนภูเก็ตต่อไปในอนาคตจะมีการหวนกลับมาจากอดีตมากขึ้น เพราะต่อไปจะมีกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศเข้ามาและแต่ละประเทศก็มีความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เราจึงต้องแสดงความเป็นตัวตนของเราให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฤดี(2553) ที่กล่าวว่า การแต่งกายชุดย่าหยาถือได้ว่าเป็นการแต่งกายที่สวยงามอีกชุดหนึ่งเนื่องจากการผสมผสานที่หลากหลายของหลายวัฒนธรรมด้วยกัน แฟชั่นการแต่งกายของกลุ่มคนบาบ๋า เรียกได้ว่าเป็นการประยุกต์ลักษณะการแต่งกายของชาวมาเลย์กับวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวจีนให้เป็นหนึ่งเดียว ชาวบาบ๋าสามารถประยุกต์รูปแบบของเสื้อผ้าให้กลมกลืนกับสังคม และในขณะเดียวกันก็มีความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว วัฒนธรรมการแต่งกายเหล่านี้ ภูเก็ตได้รับอิทธิพลจากปีนัง

4.1.3 ศึกษารูปแบบและลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษา พบว่า ความเป็นมาของรูปแบบและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยานั้น เป็นลวดลายต่างๆที่ได้เรียนแบบมาจากธรรมชาติ รูปแบบลวดลายไม่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดของผู้สร้าง ส่วนใหญ่จะหนีไม่พ้นลายดอกไม้ ลายสัตว์และลายธรรมชาติ หากเป็นเสื้อผ้าลายที่ใช้จะเป็นลาย ดอกไม้ และใบไม้ต่างๆ จะไม่นิยมปักลวดลายสัตว์บนเสื้อผ้าเพราะจะไม่เกิดความสวยงามยกเว้นลายนก ลายผีเสื้อ และลายค้างคาวจะมีการนำมาปัก โดยเสื้อผ้าหยยาของชาวภูเก็ตจะมีความยาวอยู่ที่สะโพกบน ถ้าเป็นของชาวมุสลิมจะอยู่ที่สะโพกล่าง ส่วนผ้าปาเต๊ะจะมีลายดอกไม้ ใบไม้ สายนก ลายผีเสื้อและมีให้เลือกหลายสีขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ ส่วนรองเท้าปักลายที่ใช้โดยมากจะเป็นลายดอกไม้ใบไม้ ลายสัตว์ และลายธรรมชาติ ส่วนใหญ่ลายที่นิยมปักมากที่สุดคือลายสัตว์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะนันท์(2553) ที่กล่าวว่า เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับและลวดลายที่ปรากฏในเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของชาวเปอรานากัน ในเขตเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า รูปแบบของเครื่องแต่งกายนั้นได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบเครื่องแต่งกายชาวจีนตั้งแต่ราชวงศ์หมิงของจีนผสมกับรูปแบบเครื่องแต่งกายท้องถิ่นของมาเลเซีย โดยพัฒนารูปแบบของเครื่องแต่งกายให้เข้ากับสภาพอากาศ วัสดุและเทคนิคที่ตนเองมีความถนัด สามารถนำเข้าวัสดุและผลิตได้ภายในท้องถิ่น ซึ่งในพื้นที่ของภูเก็ตนั้น เป็นพื้นที่ของการค้า และถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยตรงมาจากปีนังและมะละกามายังภูเก็ต ซึ่งลวดลายทั่วไปที่นิยม เช่น เสื้อคอตั้งแขนจีบ จะมีลวดลายสัตว์มงคล เสื้อเคบายา ลวดลายมีทั้งการฉลุลายริมเสื้อ สาบเสื้อ รอบสะโพก

ต่อมาสตรีชาวภูเก็ตรได้นำเสื้อเคบายามาพัฒนาต่อกลายเป็นเสื้อผ้าลูกไม้หรือเสื้อลูกไม้ต่อดอกจนกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของชาวภูเก็ต ชุดแต่งกายเหล่านี้จะต้องสวมคู่กับผ้าปาเต๊ะมีลวดลายและสีแตกต่างจากส่วนที่เป็นพื้น รองเท้าเป็นรองเท้านึ่งเดียวหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเล่ต์ของยุโรป คือส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู ส่วนลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ ลักษณะชุดและรองเท้าปักของสตรีชาวบาบ๋า คนที่ตัดเย็บจะคิดลวดลายเอง ส่วนตัวพื้นรองเท้าจะไปจ้างช่างรองเท้าทำ ไม่ว่าจะเป็นรองเท้าหรือเสื้อผ้า คนจีนมักจะต้องเย็บเอง ยกเว้นเสื้อที่มีการฉลุลาย จะสั่งนำเข้า รูปแบบจะมีการฉลุลายในตาฉลุเป็นลายต่างๆ รองเท้าในสมัยก่อนเป็นรองเท้านึ่งเดียวลักษณะรองเท้าหัวรองเท้ากลมปักลายดอกไม้และลายต่างๆ รูปแบบลวดลายจะปักเป็นลายผีเสื้อ นก ดอกไม้ และสัตว์มงคล รูปแบบลวดลายไม่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดของคนที่ทำ ส่วนใหญ่ไม่พ้นลายสัตว์มงคล ผีเสื้อ นก หงส์ และดอกไม้ สิ่งเหล่านี้มีความหมายที่ดีและเป็นมงคล จุดเด่นของชุดย่าหยาและรองเท้าปักอยู่ที่ลวดลายการปักและสีเส้นที่สดใส ความหมายของลวดลายการปักจะเน้นถึงความโชคดีและความเป็นมงคล สิ่งเหล่านี้จะบ่งบอกโดยการแสดงออกมาจากทางเสื้อผ้าและรองเท้าปักของสตรีชาวบาบ๋าจังหวัดภูเก็ต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พวงผกา (2541) ที่กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ หรือปรับปรุงของเดิมให้ดีขึ้นเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมนั้นให้ได้เพื่อความอยู่รอดและสงบสุข

การแต่งกายของผู้หญิงบาบ๋าในภูเก็ตรนั้น มีวิวัฒนาการการแต่งกาย ดังนี้ ในสมัยเริ่มแรก ผู้หญิงบาบ๋านิยมแต่งกายด้วยชุดครุย ภาษามลายู เรียกว่า บาจู ปันจัง (Bajaj panjang) เป็นเสื้อคลุมยาวครึ่งน่อง ทำด้วยผ้าปารูเปีย ผ้าฝ้าย หรือผ้าต่วนนิ่มๆ มีสีเส้นที่หลากลาย สวมทับเสื้อคอตั้งสีขาว แขนยาว ตัวเสื้อมีกระดุม 5 เม็ด และกระดุมปลายแขน 2 เม็ด ทำด้วยทอง เรียกว่า กระดุมกิมตุ้น นุ่งโสร่งปาเต๊ะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะนันท์(2553) ที่กล่าวว่า วิวัฒนาการของเครื่องแต่งกายของสตรีชาวบาบ๋า เริ่มจากชุดครุย ภาษามลายูเรียกว่า ปันจัก เป็นเสื้อครุยยาวครึ่งน่องยาวแขนยาว ทำด้วยผ้าปารูเปีย ผ้าฝ้ายหรือผ้าต่วนสีล้วนสวยงาม สวมทับเสื้อคอตั้งสีขาว ติดกระดุมทอง (กิมตุ้น) 5 เม็ด นุ่งโสร่งปาเต๊ะ ซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายในโอกาสพิเศษต่อมาเปลี่ยนเป็นเสื้อผ้าลูกไม้สั้นประมาณสะโพก ไม่มีเสื้อตัวในเรียกว่า (ปั่วตึงเต้) มลายูเรียกว่า (เคมายา) แล้วเปลี่ยนมาเป็นผ้าลายฉลุทรงรัดรูปแทนผ้าลูกไม้ ต่อมาได้ประยุกต์เป็นเสื้อครุยสั้นสวมคู่กับเสื้อคอตั้งแขนจีบ ยังเป็นการสวมเสื้อสองชั้นอยู่ หลังจากนั้นได้มีการดัดแปลงให้เป็นเสื้อชั้นเดียว และภายหลังได้มีการประยุกต์มาเป็นเสื้อ เคบายา ซึ่งมี 3 แบบ ได้แก่ เคบายาลินดา เคบายาปิฏู เคบายาซูลัม และต่อมาสตรีชาวภูเก็ตรได้มาประยุกต์และเลือกใช้วัสดุนำเข้าที่ตัวเอง

ขึ้นชอบและเหมาะกับสภาพอากาศสำหรับชาวภูเก็ต เสื้อผ้าลูกไม้ได้รับความนิยมมากกว่าเสื้อ
 ย่าหยาเพราะเป็นเสื้อที่หาได้ง่ายราคาไม่แพง ห้างร้านตัดเย็บสะดวก จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่
 เด่นชัดในการแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นชาวภูเก็ตมากกว่าเสื้อย่าหยา ต่อมาเปลี่ยนเป็นเสื้อผ้า
 ลูกไม้สั้นประมาณสะโพก ไม่มีเสื้อตัวในเรียกว่า (บู้ตึงเต้) มลายูเรียกว่า (เคมายา) แล้วเปลี่ยนมา
 เป็นผ้าลายฉลุทรงรัดรูปแทนผ้าลูกไม้ ส่วนวิวัฒนาการของรูปแบบลวดลายของรองเท้านัก ใน
 ระยะเวลาที่กลุ่มผู้หญิงจีนอพยพเข้ามาในภูเก็ตนั่นเป็นรองเท้าคู่เล็ก เพราะค่านิยมที่ถือว่าผู้หญิง
 เท้าเล็กเป็นผู้หญิงสวย ต่อมาค่านิยมการมัดเท้าได้หมดไป รองเท้าที่เป็นนิยมคือรองเท้าแตะ เป็น
 รองเท้าสันเตี้ยหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเล่ต์ของยุโรป คือ ส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่
 บริเวณส่วนหัวใช้ผ้าแพรปักลวดลายด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล
 “รองเท้ารุ่นแรกจะมีโลหะปน เช่น เส้นโลหะเงินเส้นโลหะทอง เป็นเส้นด้ายคล้ายเส้นลวดสีเงินและ
 สีทอง จากเส้นลวดเปลี่ยนมาเป็นลูกปัด และมีการปักเส้นลวดผสมกับลูกปัด และต่อมามีแต่การ
 ปักลูกปัดเพียงอย่างเดียว ส่วนลวดลายที่เก่าที่สุดเป็นลวดลายนามปี รูปดอกไม้มงคล ส่วนใน
 ปัจจุบัน จะเป็นรูปแบบลวดลายแล้วแต่จะคิดขึ้นมา สำหรับ กรรมวิธีเฉพาะการตกแต่งลวดลายชุด
 ย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตนั่น การตกแต่งชุดย่าหยามีกรรมวิธี
 เฉพาะ คือ ตัวเสื้อไม่มีกระดุม ใช้ชุดเครื่องประดับทอง หรือเครื่องประดับที่มีลักษณะเป็นเข็มกลัด
 3 ชิ้น กลัดติดแทนกระดุม ประดับตกแต่งตัวเสื้อโดยใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ฉลุลายที่ริม
 สาบเสื้อด้านหน้า และรอบสะโพก คล้ายคัตเวริก หรือประกันตกแต่งด้วยลูกไม้จากยุโรป ส่วนเสื้อ
 ฉลุย่าหยามีการเขียนลายใส่สีแดงและนำไปปักกับจักร หรือปักด้วยมือ ถ้าเป็นการปักมือจะมี
 ราคาแพง ส่วนรองเท้า ในสมัยก่อนการปักรองเท้าจะปักด้วยมือขึ้นด้วยสะดึงวาดเป็นรูปโครงให้
 เป็นหัวรองเท้าแล้วออกแบบเขียนลายปักด้วยวัสดุที่เราต้องการ การปักรองเท้าจะปักหน้าเดียวใช้
 ฝ่ามาปักเป็นพื้นรองเท้า เมื่อปักเสร็จแล้วจึงนำมาขึ้นรูปเป็นรองเท้า การปักรองเท้าใช้การปัก
 เหมือนปักผ้า ปักเสร็จจะมีผ้าอีกชิ้นหนึ่งทาด้วยแป้งเปียกมาทับติดเพื่อป้องกันด้วย รองเท้าใน
 ระยะเวลาที่กลุ่มผู้หญิงจีนอพยพเข้ามาในภูเก็ตนั่น เป็นรองเท้าคู่เล็กๆ เพราะผู้หญิงเหล่านั้นมัดเท้า
 ให้เล็ก ด้วยค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ถือว่าผู้หญิงเท้าเล็ก เป็นผู้หญิงสวย รองเท้าแบบนี้นิยมเย็บ
 ด้วยผ้าสีดำหรือน้ำเงินเข้ม ปักลายดอกไม้ ลายสัตว์ ด้วยสีแดง มีสนที่ทึบด้วยไม้ หลังจากประเพณี
 มัดเท้าหมดไป รองเท้าที่เป็นที่นิยม คือ รองเท้าแตะ ลักษณะเป็นรองเท้าสันเตี้ย ลักษณะหัว
 รองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเล่ต์ของยุโรป คือ ส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่บริเวณส่วนหัว ใช้ผ้า
 แพรปักลวดลายด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ เป็ด
 กวาง รองเท้าเหล่านี้นิยมสวมกับชุดครุย ในภาษามลายู เรียกว่า Kasut Kodok (รองเท้าคางคก)

และวิวัฒนาการมาเป็นรองเท้าแตะ ชนิดที่สันเตี้ยๆ ปักด้วยเส้นโลหะสีเงิน ทอง ในภาษามลายู เรียกว่า Kasut Seret (รองเท้าลาก) รองเท้าที่นิยมของสาวชาวบาบ๋าในปัจจุบัน คือ รองเท้าแตะที่ ปักลวดลายด้วยลูกบิด นิยมสวมกับเสื้อ ปักตั้งเต้ (เสื้อเคมายาหรือชุดย่าหยา) รองเท้าชนิดนี้ใช้ ลูกบิดหลากสีปักลวดลายที่ต้องการ รูปร่างของรองเท้าเหมือนกับรองเท้าที่ปักด้วยเส้นไหม เพียงแต่ใช้ลูกบิดปักแทนการปักด้วยเส้นด้ายเท่านั้น ในภาษามลายูเรียกรองเท้าชนิดนี้ว่า Kasut Manik (Manik หมายถึง ลูกบิด) รองเท้าชนิดนี้มีทั้งชนิดหุ้มด้านหน้า หรือเรียกว่าปิดด้านหน้า และ ชนิดเปิดด้านหน้า

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย พบว่า ชุด ย่าหยาเป็นชุดที่มีความสวยงามและมีความเป็นเอกลักษณ์ แต่ถ้าใส่ในชีวิตประจำวันถือว่าไม่ เหมาะสม เพราะเสื้อย่าหยาเป็นเสื้อที่ค่อนข้างบางทำงานหนักไม่ได้ ชุดอาจจะฉีกขาดได้ง่ายจึงไม่ เหมาะสมกับการทำงานที่เร่งรีบในปัจจุบัน ส่วนรองเท้าปักในปัจจุบันคนภูเก็ตไม่สามารถปักรอง เ้าเองได้แล้ว ต้องสั่งซื้อรองเท้ามารจากปีนังและมะละกาซึ่งมีราคาสูงมาก ทำให้ไม่ได้รับความ นิยมเช่นกัน เพราะสตรีส่วนใหญ่หันมาสวมใส่รองเท้าส้นสูงตามสมัยนิยมแทน แต่ในปัจจุบันมีการ อนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมการแต่งกายขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเป็นจุดขาย เชิงท่องเที่ยวของจังหวัด ทำให้ได้รับความสนใจจากเด็กรุ่นใหม่จึงทำให้การแต่งกายในแบบสมัย โบราณกลับมาอีกครั้ง โดยการประยุกต์การแต่งกายให้คล่องตัวขึ้นเหมาะสมกลมกลืนกับสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวในปัจจุบันมากขึ้น

สำหรับอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตที่ผ่านมา เกิดจากความ เป็นอยู่และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เนื่องจากวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันรีบเร่งให้ทันกับเวลาและ มีการแข่งขันกันสูงมาก จึงต้องประยุกต์การแต่งกายให้คล่องตัวเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายใน การใช้งานถึงแม้จะเป็นชุดพื้นเมืองก็ตาม หรืออาจจะไม่สะดวกต่อการทำงานจึงทำให้ต้อง เปลี่ยนแปลงการแต่งกาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฤดี (2553) ที่กล่าวว่าเนื่องจากจังหวัดภูเก็ต เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้คนในภูมิภาคต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ในดินแดนนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมีขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเอง ฉะนั้น จังหวัดภูเก็ตจึงจัดเป็นพหุสังคม มีวัฒนธรรมผสมผสานในหลายรูปแบบ แต่สามารถอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข ไม่มีปัญหาระหว่างกลุ่มชนทุกคนต่างก็ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาภูเก็ตให้ เจริญก้าวหน้า และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ณรงค์ (2539) ที่ กล่าวว่าเนื่องจากการทะนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อปรุงแต่งวัฒนธรรมสังคมของตนให้เจริญ

งอกงามขึ้น มีการคิดค้นวัฒนธรรมใหม่ มีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะกับสังคมปัจจุบัน การแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักเป็นการแต่งกายที่สวยงาม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่น่าหวงแหน ควรค่าที่จะรักษาไว้ ถ้าในด้านลักษณะความสวยงามมีความสวยงามมากสวมใส่แล้วดูภาคภูมิ แต่ถ้าใช้ในวิถีชีวิตในปัจจุบันถือว่าไม่เหมาะสมเพราะเสื้อย่าหยาเป็นเสื้อที่ค่อนข้างบางทำงานหนักไม่ได้ชุดอาจจะฉีกขาดได้ง่าย จึงไม่เหมาะกับการทำงานที่เร่งรีบในปัจจุบัน ถ้าเป็นเสื้อย่าหยาชั้นดีต้องนำเข้าจากปีนังราคาค่อนข้างแพงจึงต้องประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่วนรองเท้านักมีลักษณะสวยงามตามรูปแบบของรองเท้าแต่มีราคาสูงเพราะรองเท้านักเป็นงานฝีมือ แต่ถ้าแต่งในโอกาสพิเศษต่างๆจะเหมาะสมที่สุด เพราะจะเป็นการแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของการแต่งกายได้เป็นอย่างดีแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในปัจจุบันนี้มีการรณรงค์อนุรักษ์ให้นำเอาหลักสูตรท้องถิ่นบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเนื้อหาจะเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกาย อาหาร ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง ในปัจจุบันทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้การสนับสนุนในเรื่องของการแต่งกายไทยผสมผสานวัฒนธรรมของจีนไว้ เพื่อนำเสนอต่อการท่องเที่ยว และที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ซึ่งบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้ลูกหลานได้สืบทอดวัฒนธรรมที่ดีเหล่านี้ไว้ เช่น การจัดงานถนนคนเดิน ซึ่งทางเทศบาลนครภูเก็ตเป็นผู้กำหนดและเปิดโอกาสให้ลูกหลานชาวภูเก็ตได้สวมใส่เครื่องแต่งกายแบบโบราณให้ยังคงอยู่ต่อไป และทุกๆวันพฤหัสบดีเจ้าหน้าที่เทศบาลจะแต่งกายแบบพื้นเมือง ผู้หญิงใส่ชุดย่าหยา ผู้ชายใส่บาติก เพื่อเป็นการอนุรักษ์ในเรื่องการแต่งกาย เป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อให้คนรุ่นหลังหรือนักท่องเที่ยวได้เห็นบรรยากาศแต่งกายชุดเก่าๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของคนภูเก็ตให้ดำรงอยู่ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวិทยานิพนธ์ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายและลวดลายชุดย่าหยาและรองเท้าปัก และวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ภาพถ่าย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ของผู้ศึกษาที่สังเกตและเฝ้าดูพฤติกรรม การแต่งกายด้วยชุดย่าหยาและการสวมใส่รองเท้าปักของสตรีที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ชำนาญการภาคสนาม จำนวน 8 ท่าน ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบบอลลูกหิมะ (Snowball Sampling) จากนั้นผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) สามารถสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ปรากฏผล ดังนี้

5.1.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

พบว่า ในสมัยรัชกาลที่ 3-5 ชาวจีนได้นำความแข็งแรงและความอดอยากจากภัยธรรมชาติและภัยจากสงครามและปัญหาการแย่งชิงอำนาจภายในประเทศ โดยเดินทางด้วยเรือสำเภาเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งชาวจีนที่อพยพเข้ามาส่วนใหญ่เป็นชาวฮกเกี้ยนที่มาจากทางภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศจีน วิถีชีวิตของคนจีนที่ภูเก็ตจะเน้นการทำเหมืองแร่ ดีบุกเป็นอาชีพหลัก มีบางส่วนที่ทำการค้า ทำประมงและทำการเกษตร โดยชาวจีนส่วนใหญ่จะแต่งงานกับคนท้องถิ่น ทำให้เกิดลูกผสม ซึ่งชาวภูเก็ตมีคำใช้เรียกกันทั่วไปว่า “พวกบาบ๋า” โดยจะเรียกรวมทั้งผู้หญิงและผู้ชายไม่แยกเพศ ส่วนใหญ่เด็กพวกนี้พอจะปลูกฝังวัฒนธรรมจีนให้กับลูก

และครอบครัว เพราะฉะนั้นกลุ่มคนบาปจะมี 2 วัฒนธรรมในครอบครัว คือเด็กสามารถไปวัดก็ได้ หรือไปศาลเจ้าก็ได้ นี่คือ วัฒนธรรมที่ผสมผสานกันเป็นอย่างดีด้วยเหตุนี้จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตมี วัฒนธรรมที่หลากหลาย

5.1.2 วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

พบว่า วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในอดีตการแต่งกายในชีวิตประจำวันของสตรีจะมีลักษณะเป็นเสื้อคอตั้งแขนจีบ ใส่ กับผ้าปาเต๊ะ แต่ถ้าในโอกาสพิเศษจะสวมใส่ชุดครุยยาวเกล้าผมมวยสูง ต่อมามีการดัดแปลงมาเป็นเสื้อครุยสั้นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้คล่องตัวในการทำงานจึงลดลงมาใส่เพียงชั้นเดียวจึงกลายมาเป็นเสื้อย่าหยา เพราะระบายลมได้ดี

5.1.3 รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต

พบว่า รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี ผู้ตัดเย็บจะคิด ลวดลายเองส่วนใหญ่จะเป็นลายสัตว์ ลายพันธุ์พฤกษา ลายธรรมชาติ ส่วนรองเท้าปักเป็นการ นำเอารองเท้ามาปักด้วยดินเงินดินทองหรือลูกปัด โดยความหมายของลวดลายการปักจะเน้นถึง ความโชคดี และความเป็นมงคล ซึ่งผู้ตัดเย็บจะตัดเย็บเพื่อสวมใส่เอง โดยการสืบทอดวัฒนธรรม จากรุ่นสู่รุ่น

5.1.4 วิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย พบว่า ชุดย่าหยาเป็นชุดที่มีความสวยงามและมีความเป็นเอกลักษณ์ แต่ถ้าใส่ในชีวิตประจำวันถือว่าไม่เหมาะสม เพราะเสื้อ ย่าหยาเป็นเสื้อที่ค่อนข้างบางทำงานหนักไม่ได้ ชุดอาจจะฉีกขาดได้ง่าย จึงไม่เหมาะสมกับการ ทำงานที่เร่งรีบในปัจจุบัน ส่วนรองเท้าปักในปัจจุบันคนภูเก็ตไม่สามารถปักเองได้แล้ว ต้อง สั่งซื้อรองเท้ามาจากปิ่นและมะละกาซึ่งมีราคาสูงมาก ทำให้ไม่ได้รับความนิยมเช่นกัน เพราะสตรี ส่วนใหญ่หันมาสวมใส่รองเท้าส้นสูงตามสมัยนิยมแทน แต่ในปัจจุบันมีการอนุรักษ์และฟื้นฟู วัฒนธรรมการแต่งกายขึ้นมาใหม่ เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเป็นจุดขายเชิงท่องเที่ยวของ จังหวัด ทำให้ได้รับความสนใจจากเด็กรุ่นใหม่จึงทำให้การแต่งกายในแบบสมัยโบราณกลับมาอีกครั้ง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

5.2.1.1 1. หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะหน่วยงานระดับการศึกษา ควรเข้ามามีบทบาทเรื่องศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องวัฒนธรรมการแต่งกายแบบบาบาของชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเยาวชนในระดับการศึกษาควรได้รับการเสริมสร้างความเข้าใจในรูปแบบวัฒนธรรม ดังกล่าว

5.2.1.2 คนในชุมชนควรให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตของตัวเองไว้ให้ได้ คือ ปรับตัวแต่อย่าเปลี่ยนชีวิตไป เพื่อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี จังหวัดภูเก็ต รองรับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ควรรักษาวัฒนธรรมและรากเหง้าเอาไว้ให้คนรุ่นต่อไปได้เห็น

5.2.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มาก หากวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปกับการท่องเที่ยวจะถือเป็นเรื่องที่น่ากลัว จะทำให้คนรุ่นหลังไม่เห็นความเก่าแก่และเสน่ห์ของวัฒนธรรมดั้งเดิม

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเฉพาะที่อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตเท่านั้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในหลายๆพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักอย่างเด่นชัด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยังคงแพร่หลายต่อไป

5.2.2.2 สถาบันการศึกษาและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านัก เพื่อให้คนรุ่นหลังเกิดความตระหนักและหันมาใส่ใจต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและเผยแพร่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. 2547. **มารยาทในการแต่งกายที่พึงประสงค์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.m-culture.go.th/09/./,28 สิงหาคม 2556.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2552. **บันไดสู่ดาว ก้าวสู่เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://elibrary.deqp.go.th/uploads/magazine/2012/10/0MVcAjlmXwz5/full/index.html#/1> , 29 มิถุนายน 2558.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. 2544. **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดภูเก็ต**. กระทรวงมหาดไทย : กระทรวงศึกษาธิการ : กรมศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- จตุพร อุสาหะ และคณะ. 2557. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.Puket-Knowledge-freevar.com/aboutus/html., 29 มิถุนายน 2558.
- จารุภา ศิริสุวรรณนท์. 2551. “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- เจษฎ์ศิริ เตือนมูลละ. 2553. “การศึกษาองค์ประกอบทางภูมิทัศน์วัฒนธรรม กรณีศึกษา : ชุมชนภูไทบ้านโคกโก่ง จังหวัดกาฬสินธุ์”. การค้นคว้าอิสระ. (สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. 2545. **ชาวจีนและคนไทยเชื้อสายจีนในภูเก็ต**. ม.ป.ท., ภูเก็ต.
- ณรงค์ เล็งประชา. 2539. **พื้นฐานวัฒนธรรมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. โอ เอสพรีนติ้งเฮาส์. กรุงเทพมหานคร.
- ดอกแก้ว ขอบใจกลาง. 2557. **วัฒนธรรมการแต่งกาย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.kaewtopten10.Wordpress.com, 29 มิถุนายน 2558.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2551. **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 9. บริษัท เอส. อาร์. พรีนติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, นนทบุรี.
- นิคม จารุมณี. 2548. **ย้ายหาเอกลักษณ์สตรีภูเก็ตที่แสนจะงดงามและมีเสน่ห์อันล้นหลาม**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.inspec10.moe.go.th/yayar.htm, 9 มิถุนายน 2557.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- นวลศรี พงศ์ภัทรวัต. 2543. “บทบาทผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนในเกาะภูเก็ต ระหว่าง พ.ศ. 2396-2475.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร.
- บรรเจิด ตันติวิท. 2549. **ผมเป็นบาปคนหนึ่ง เป็นบาปภูเก็ต**. บริษัท ท วัฒนาการพิมพ์ จำกัด. กรุงเทพมหานคร. ประชิด สกฤษพัฒน์. 2546. **วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณี**. ภูมิปัญญา. กรุงเทพมหานคร.
- ประชิด สกฤษพัฒน์. 2546. **วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณี**. ภูมิปัญญา, กรุงเทพมหานคร.
- ประทีป วัฒนสิทธิ์. 2555. **สร้างค่านิยมการแต่งกาย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.kroobannok.com/blog/48009>, 27 ม.ค. 2555.
- ปิยะนันท์ ลานยศ. 2553. “การแต่งกายและเครื่องประดับของชาวเปอรานากันในเขตเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต”. วิทยานิพนธ์. คณะวิจิตรศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรณี วงศ์จำปาศรี. 2536. “ศึกษาเรื่องการแต่งกายของชาวไทยบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์”. วิทยานิพนธ์. (สาขาวิชามนุษย์ศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรโสภา ศิริชัย. 2557. **สัญลักษณ์สิริมงคลจีน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.sereechai.com/demo/news.php?no=10229, 26 มิถุนายน 2557.
- พวงผกา คูโรวาท. 2540. **ประวัติเครื่องแต่งกาย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. อักษรพิทยา. กรุงเทพมหานคร.
- พวงผกา ประเสริฐศิลป์. 2541. **พื้นฐานวัฒนธรรมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. ฝ่ายเอกสารและตำรา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพมหานคร.
- ฟ้า เจริญรัมย์. 2552. “การพัฒนาตลาดผ้าไหมทางกระรอก : กรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าไหมอำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์). บัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- เรวดี สหัชปรีชา. 2545. “ศึกษาเรื่องทัศนคติของสตรีมุสลิมต่อการแต่งกายตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม กรณีกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์. (สาขาวิชาบริหารทั่วไป). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ฤดี ภูมิภูถาวร. 2550. **ย้อนเรื่องเครื่องแต่งกาย**. ภูเก็ตภูมิ. ภูเก็ต.
- ฤดี ภูมิภูถาวร. 2553. **วิวาห์บาบ๋าภูเก็ต**. บริษัท เวิลด์ออฟเซ็ทพริ้นติ้ง จำกัด. ภูเก็ต.
- วรัญญา มณีศรี. 2555. **“จินตนาการและความทรงจำ.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.(สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมล จิโรจพันธุ์ และ คณะ. 2548. **ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. แสงดาว. กรุงเทพมหานคร.
- สาวิตร พงศ์วัชร. 2551. **“การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไทยเชื้อสายจีนที่ส่งผลสู่งานสร้างสรรค์การศึกษา: พิธีวิวาห์บาบ๋าเพอรานากัน จังหวัดภูเก็ต”**. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สุกัญญา พวงภักดี และ คณะ. 2543. **วิถีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด. กรุงเทพมหานคร.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และ คณะ. 2544. **จีนทักษะวิถีและพลัง**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพมหานคร.
- สุวิมล เวชวิโรจน์. 2552. **“สื่อสารอัตลักษณ์กับการแต่งกายของชาวไทยเชื้อสายฮกเกี้ยนในอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (ภาควิชาสื่อสารมวลชน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. 2540. **หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสเปิดที่ว่าการอำเภอถลาง**. ภูเก็ต.
- สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. 2535. **จังหวัดภูเก็ต อดีต ปัจจุบัน และอนาคต**. เอกสารประกอบการบรรยายข้าราชการ จังหวัดภูเก็ต ประจำปี พ.ศ. 2535. ภูเก็ต
- สำนักพิมพ์สารคดี. 2535. **ภูเก็ต**. ด้านสุทธาการพิมพ์. กรุงเทพมหานคร.
- เสาวพร ศรีม่วง. 2547. **“ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวเขาเพื่อให้มีความทันสมัย”**. วิทยานิพนธ์. (คณะมนุษยศาสตร์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

หทัยรัตน์ ปัทมาวิวัฒน์. 2547. “ความรู้เกี่ยวกับผ้าไทยและการแต่งกายด้วยผ้าไทยของ
อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตส่วนกลาง”. ปรินิพนธ์.

(คณะมนุษยศาสตร์).บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรพรรณ สุานะศิริพงศ์. 2555. “กระแสวัฒนธรรมจีนบาบ๋า ในบริบทการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณี ถนนกลาง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต”. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

NGUYEN THI THUY CHAU. 2549. “วัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทดำในสาธารณรัฐ
สังคมนิยมเวียดนาม กรณีศึกษาหมู่บ้านปาย ตำบลเจียงลี อำเภอลำดวน
จังหวัดเซินลา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (ภาควิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา).บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

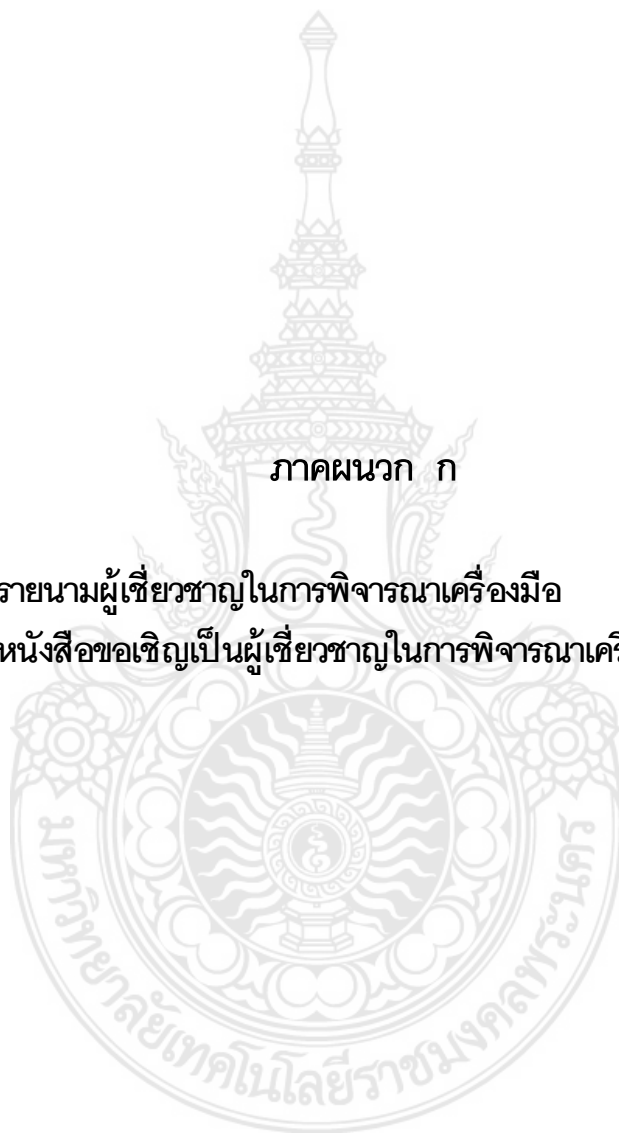
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือ
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บเครื่องมือการทำ
วิทยานิพนธ์
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือ
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ .ดร.สวิตร พงศ์วัชร
 ตำแหน่งทางวิชาการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ตำแหน่งอื่นๆ: ประธานสาขาวิชา ศิลปะการจัดการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ .ฉวีรติ โสฬส
 ตำแหน่งทางวิชาการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ตำแหน่งอื่นๆ: คณบดีฝ่ายบริหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลักขณา จาตุกานนท์
 ตำแหน่งทางวิชาการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ตำแหน่งอื่นๆ: ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจตญา กิจเกิดแสง
 ตำแหน่งทางวิชาการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ตำแหน่งอื่นๆ: ผู้อำนวยการกองศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
5. คุณสุกัญญา พฤตพิพันธ์
 ตำแหน่งอื่นๆ: ประธานกรรมการพัฒนาศรีจังหวัดภูเก็ต และ อุปนายกสมาคมเพื่อนบ้านกัน จังหวัดภูเก็ต

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๒๖๔

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตร พงศ์วัชร

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายอดิชาติ สมบัติ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร ก่อาริโย)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร โทร. ๐ ๒๒๘๑-๘๗๕๖ - ๘ ต่อ ๒๓๐๖.....

ที่ ศธ.๐๕๘๑.๐๓/ ๖๒๖๘

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิรติ ไสยศ

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายอดิชาติ สมบัติ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญากัณฑ์ ก่อารโย)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โทร. ๐-๒๒๘๑-๙๗๕๖ - ๘ ต่อ ๒๓๐๖

ที่ ศธ.๐๕๘๑.๐๓/ ๑๖๖๘

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักขณา จาตกานนท์

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายอดิชาติ สมบัติ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ ก่อาริโย)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร โทร. ๐-๒๒๘๑-๙๗๕๖ - ๙ ต่อ ๒๓๐๖

ที่ ศธ.๐๕๘๑.๐๓/ ๖๖๖๘ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจษฎา กิจเกิดแสง

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายอดิชาติ สมบัติ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร ก่อาริโย)

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๙๕๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณสุกัญญา พฤฒินันท์

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวิษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาให้นายอดิชาติ สมบัติ ได้เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร ก่อาริโย)

ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๙๔๖

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖

กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณจู้ พงศ์ประดิษฐ์

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวิษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาให้นายอดิชาติ สมบัติ ได้เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ ก่อาริโย)

ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๙๕๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒

กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณไชยยุทธ ปิ่นประดับ

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขออนุญาตเคราะห้โปรดพิจารณาให้นายอดิชาติ สมบัติ ได้เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ ก่อริโย)
ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาดัดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๗/๕๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณจรรยารัตน์ ตันทวนิช

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาให้นายอดิชาติ สมบัติ ได้เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร ก่อาริโย)

ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๔๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๔๗๕๔

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๔๘๔๕

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๗๕๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตขอรับข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณสมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขออนุญาตขอรับข้อมูลเพื่อโปรดพิจารณาให้นายอดิชาติ สมบัติ ได้เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร ก่อาริโย)
ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๙๕๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณฤดี ภูมิภูถาวร

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขออนุญาตขอทราบข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ ก่อาริโย)

ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๕

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๗๕๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอรับข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณจรินทร์ นีรนาวโรดม

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขออนุมัติขอรับข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญภัทร์ ก่อาริโย)
ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๕

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๑๗๔๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒

กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณยีนดี มโนสุนทร

ด้วยนายอติชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาให้นายอติชาติ สมบัติ ได้เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ ก่อาริโย)

ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๔๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๔๗๕๔

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อด้านนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๔๘๔๕

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๖๙๕๖

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๖๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการพิพิธภัณฑ์เกิดไทยหัว

ด้วยนายอดิชาติ สมบัติ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๕๓๗๐๗๐๖๕๐๗-๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต เลือกเรียนแผน ก แบบ ก๒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลินิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พิจารณาพบว่าพิพิธภัณฑ์ของท่าน เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียง และบุคลากรที่มีความรู้ จึงขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาให้นายอดิชาติ สมบัติ ได้เข้าเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์กับท่าน ในหัวข้อ วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้านักของสตรี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ ก่อาริโย)
ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖-๘ ต่อ ๒๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๕๑๒๓ ๙๘๙๕

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “วัฒนธรรมงานแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรี อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต”

เรียน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีคำชี้แจงในแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยขอความร่วมมือท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน

2. ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ศึกษาหรือผู้สนใจต่อไป

3. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อเพื่อให้เข้าใจก่อนตอบโดยแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 วัฒนธรรมงานแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นายอดิชาติ สมบัติ

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

สำหรับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ชื่อ – นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา.....
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต

วัตถุประสงค์ข้อ 1 ศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

- 1.1 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตมีความเป็นมาอย่างไร
- 1.2 เหตุผลที่ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตคืออะไร
- 1.3 ชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นชาวจีนกลุ่มใด
- 1.4 ชาวจีนมีการเดินทางเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต มีการเดินทางอย่างไร
- 1.5 ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่ได้เข้ามาอยู่ในบริเวณชุมชนใด
- 1.6 เมื่อมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตแล้วพวกเขามีวิถีชีวิตอย่างไร เช่นการประกอบอาชีพ

การดำรงชีพ วัฒนธรรม หรือ ประเพณี

- 1.7 การสร้างครอบครัวของคนจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตมีลักษณะอย่างไร
- 1.8 บทบาทของชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ต ส่งผลอย่างไรต่อด้านวัฒนธรรม

การแต่งกายของ คนภูเก็ต

- 1.9 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตทำให้วิถีชีวิตของ คนภูเก็ต มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร
- 1.10 จากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต

- 2.1 ลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอดีตเป็นอย่างไร
- 2.2 ลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในปัจจุบันเป็นอย่างไร
- 2.3 ลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษของสตรีเชื้อสายจีนในอนาคตเป็นอย่างไร
- 2.4 ท่านคิดว่าการแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ตมีความแตกต่างหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือในอดีต ที่ผ่านมาอย่างไร และท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากอิทธิพลใด
- 2.5 ท่านคิดอย่างไรเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย ชุดย่าหยาและรองเท้าปัก ของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต
- 2.6 จุดเด่นของวัฒนธรรมการแต่งกาย ชุดย่าหยาและรองเท้าปัก ของสตรี(อำเภอเมือง) จังหวัดภูเก็ตเป็นอย่างไร
- 2.7 ท่านคิดอย่างไรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีจังหวัดภูเก็ต
- 2.8 ท่านมีแนวทางอย่างไรที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกาย ชุดย่าหยาและรองเท้าปัก ของสตรี (อำเภอเมือง) จังหวัดภูเก็ต

วัตถุประสงค์ข้อ 3 ศึกษารูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ต

- 3.1 รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ตมีความเป็นมาอย่างไร
- 3.2 รูปแบบลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีจังหวัดภูเก็ตมีวิวัฒนาการอย่างไร
- 3.3 ลักษณะรูปแบบของชุดย่าหยาเป็นอย่างไร
- 3.4 ลักษณะลวดลายของชุดย่าหยาเป็นอย่างไร
- 3.5 ลักษณะรูปแบบของรองเท้าปักเป็นอย่างไร
- 3.6 ลักษณะลวดลายของรองเท้าปักเป็นอย่างไร
- 3.7 ลักษณะจุดเด่นของชุดย่าหยาเป็นอย่างไร
- 3.8 ลักษณะจุดเด่นของรองเท้าปักเป็นอย่างไร

3.9 การตกแต่งลวดลายของชุดย่าหยาและรองเท้าปักมีกรรมวิธีเฉพาะอย่างไร

วัตถุประสงค์ข้อ 4 .วิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพบ้านเมืองกับการแต่งกาย

4.1 วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต มีความเหมาะสมกับ สภาพบ้านเมืองในอดีตอย่างไร

4.1.1 ในด้านภูมิประเทศ

4.1.2 ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ

4.1.3 ในด้านเศรษฐกิจ

4.1.4 ในด้านสังคม

4.1.5 ในด้านการปกครองและการเมือง

4.1.6 ในด้านศิลปวัฒนธรรม

4.2 วัฒนธรรมการแต่งกายชุดย่าหยาและรองเท้าปักของสตรีอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต มีความเหมาะสมกับ สภาพบ้านเมืองในปัจจุบันอย่างไร

4.2.1 ในด้านภูมิประเทศ

4.2.2 ในด้านสภาพดินฟ้าอากาศ

4.2.3 ในด้านเศรษฐกิจ

4.2.4 ในด้านสังคม

4.2.5 ในด้านการปกครองและการเมือง

4.2.6 ในด้านศิลปวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

วัน / เดือน / ปี ที่สัมภาษณ์

.....

สถานที่สัมภาษณ์

.....

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ นามสกุล นายอดิชาติ สมบัติ
วัน เดือน ปีเกิด 04 มีนาคม 2530
ภูมิลำเนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ปริญญาตรี (คหกรรมศาสตรบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	2553

